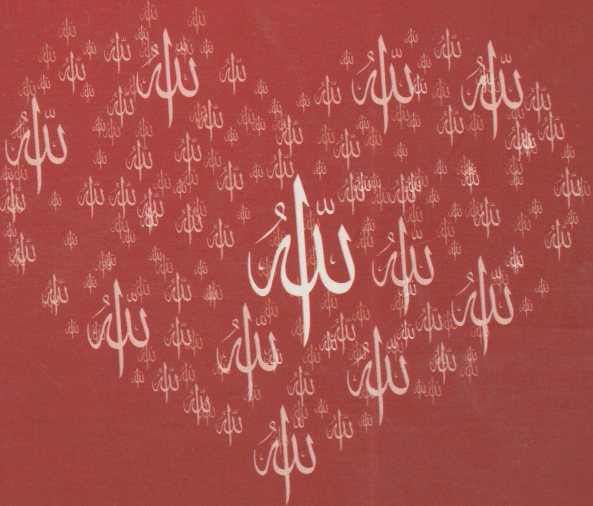
İLHAN ORAL

KALBİNİZ! SİZİN Mİ?

A'DAN Z'YE KİTAPLAR

İLHAN ORAL

İlhan ORAL, 1944 yılında Artvin'in Şavşat ilçesi Aşağı Koyunlu köyünde doğdu. İlkokulu köyünde bitirdi. 1960 yılının ilkbaharında, maceralı ve meşakkatli bir yolculuktan sonra İstanbul'a gitti.

Fatih Çarşambada İsmailağa kursuna girdi. 27 Mayıs ihtilalinin sıkıntılarını ve acılarını yaşadı. Burada beş yıl iyi bir eğitim aldı.

Gelenbevi Orta Okulunu, okul dışından bitirdi. Bir süre Mecidiyeköy Lisesine devam etti. Ancak İmam Hatip Lisesinin fark derslerini vererek İstanbul İmam Hatip Lisesine geçti. Mezun olduğu sene Pertevniyal Lisesi fark derslerini verdi. Aynı yıl İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsünü girdi.

1968 yılında Diyanette görev aldı. Yedi yıl Fethiye Cami imamlığını yaptı. Hem görevini hem de tahsil hayatını beraber sürdürdü.

Yüksek tahsilini bitirdiği yıl Vefa Lisesi Din Bilgisi öğretmenliğine atandı. 1977 Ağustos ayında askere alındı. Tuzla Piyade Okulunda yedek subay eğitimini tamamladı. İstanbul Merkez Komutanlığı Kadıköy İnzibat Bölge Komutanlığında inzibat subaylığı yaptı.

Terhis olduktan sonra Bakırköy Özel Çavuşoğlu lisesinde bir yıl öğretmenlik yaptı. Buradan tayinle İstanbul İmam Hatip Lisesine geçti. Müdür yardımcılığı, başyardımcılık ve müdür vekilliği görevlerini yürüttü. İstek üzere Kadıköy İmam Hatip Lisesine atandı. Burada da bir sure idarecilik yaptı. Yine idareciliği bırakarak öğretmenliğe devam etti.

Ek görev olarak, Özel Eseniş, Özel Doğuş, Özel Marmara liselerinde öğretmenlik yaptı. 1994 yılı sonunda emekli oldu. Birkaç yıl Sultan Çiftliği ilköğretim okulunda müdürlük yaptı.

Halen araştırıp yazma çalışmalarını sürdürmektedir. Birçok tercüme ve telif çalışmaları vardır. Basılmış eserleri:

1- Sonsuzlukta İnsan ve Evrensel Yöneliş,
2- Gönüller Irmağı (Şiir)
3- Evrensel İbadet
4- İman Etmemiş Müslümanlar
5- Kur'an Öğetiminde İdeal Yöntem
6- Kalbiniz Sizin mi?

İlhan ORAL, iki çocuk babası ve Şeyma, Kerem ve Ekrem adlarında üç torun sahibidir.

(Çocuklarımın annelerine Rahman ve Rahim Rabbimden rahmet ve mağfiret diliyorum)

İLHAN ORAL

KALBİNİZ!
SİZİN Mİ?

İSTANBUL, 2016

Eserin Adı : Kalbiniz! Sizin Mi?

ISBN : 978-605-83638-2-3

Kapak Tasarım : A'dan Z'ye Yayıncılık

Dizgi, Sayfa Tasarımı : A'dan Z'ye Yayıncılık

Yazar : İlhan Oral

İlhan Oran İletişim : Tlf: 0 532 663 88 15

Baskı-Cilt: Alper Matbaacılık
Topkapı, Gümüşsuyu Cad., ODİN İş Mrk. N:387 Zeytinburnu - İstanbul

Bayrak Yayımcılık Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti.
www.bayrakyayincilik.com / bayrak@bayrakyayincilik.com
Asma Dalı Sk. No 16 / Koşuyolu - Kadıköy / 0 212 545 95 50

Bayrak Sertifika No : 11307
Matbaa Sertifika : 30542
Birinci Baskı : Mayıs 2016 - İstanbul

İÇINDEKILER

3. Bölüm

BİR KAÇ AYET MEALİ

Senin için hakkında bir bilgi olmayan şey'in ardına düşme. Çünkü kulak, göz, kalp: bunların her biri bu yaptığından sorumludur. (İsrâ:369)

Allah sizleri yeminlerinizdeki hatadan dolayı sorumlu tutmaz. Fakat sizleri kalplerinizin kazandığı şey ile sorumlu tutar. Ve Allah Ğafûrdur, halîmdir. (Bakara:2/ 225)

İnsanların elleriyle yapıp kazandıkları şey sebebiyle karada ve denizde fesat zuhur etti! (Rum:30/41)

Allah, kelâmının en güzelini, âyetleri birbirine benzer ve ikişer ikişer olarak bir kitap halinde indirdi. Rablerinden korkanların derileri ondan ürperir, sonra derileri ve kalpleri Allah'ın zikrine yumuşar. O Kur'an Allah'ın bir hidâyet rehberidir, onunla dilediğini hidâyete kavuşturur ve her kimi ki, Allah sapıklığa düşürür, artık onun için bir yol gösterici yoktur. *(Zümer:39/ 23)*

"Allah'ın göğsünü İslâma açtığı, Rabbinden bir nûr üzere bulunan kimse, kalbi imana kapalı kimse gibi midir? Allah'ın zikrine karşı kalpleri katı olanların vay hâline! Onlar açık bir sapıklık içindedirler." (Zümer: 39/22)

KALP VE AKILLA İLGİLİ SÖZLER

RUHUNUZUN NİCELİĞİNDEN HABERDAR MISINIZ?

AKLINIZ SİZİ NEREYE GÖTÜRÜYOR? FARKINDA MISINZ?

KALBİNİZİN TÜRÜNÜ MERAK ETTİNİZ Mİ?

KALBİNİZ SİZE NE DİYOR? BİLİNCİNDE MİSİNİZ?

HİÇ KALBİNİZİN BAKIMINI YAPTIRDINIZ MI?

HANGİ TÜR KALP SAHİBİSİNİZ?

KALBİNİZİN HAYATINIZA ETKİSİ VE KATKISI HAKKINDA NET BİR BİLGİYE SAHİP MİSİNİZ?

KALBİNİZİN BİYOLOJİK RAHATSIZLIĞINDAN KORKAR TEDBİR ALIRSINIZ!

PEKİYİ KALBİNİZİN MANEVÎ HASTALIKLARI HAKKINDA NE KADAR BİLGİ SAHİBİSİNİZ?

BU KONUDA NE KADAR BİLİNÇLİSİNİZ?

KALBİNİZİN MADDİ VE MANEVÎ SAĞLIĞI İÇİN NE YAPMAYI DÜŞÜNÜRSUNUZ?

AKLÎ DENGLERİNİZİ SARSAN VE KALP SAĞLIĞINIZI BOZAN ETKENLER HAKKINDA NE KADAR BİLGİ SAHİBİSİNİZ?

BUNLARIN KEYFİYETLERİ HAKINDA NE KADAR BİLGİNİZ VARDIR?

KALBİNİZİ HASTA EDEN ETKENLERİN REÇETESİNİ ALDINIZ MI?

ÖMRÜNÜ HİÇLİĞE SÜRÜKLÜYORSUN!

FARKINDA MISIN?

ÖNSÖZ

İnsan önceden var olmadığı halde sonradan varlık sahnesine çıkar, dünya gezegeni üzerinde bir müddet yaşayarak varlığını sürdürür ve bu süreç sonunda ölüm ile hayat dosyasını kapatıp sahneden çekilir.

Çoğu zaman bu gelişimin ve değişimin nasıl gerçekleştiği hakkında düşünme imkânı bulamayan insan ömrünü boşa geçirir de farkına bile varamaz.

Hemen hiçbir zaman kendine, bu dünyaya geliş sebebini sorma gereği duymaz.

Bu dünyaya "nasıl geldin, niye geldin, bu dünyaya gelmen için seni kim zorladı? Ya da kim razı etti? Bu ve benzeri sorularını sorma aklına bile gelmez.

Bu insana bilmediğin bu âleme geldin de ne yaptın, neden hemen çekip gidiyorsun, nereye gidiyorsun"? Gittiğin yer hakkında bilgi topladın mı? Orda kalacağın mekânı ve diğer imkânları hazırlattı mı?

Bu ve benzeri soruları daha da çoğaltarak sorsak bu insan nasıl bir cevap verecektir?

Bunların karşısında varlığının sebeplerini ve ölüm sonrası geleceğini sorgulayıp muhasebe yapma gereği duymadan hayatını sürdürür.

İnsan, kendisindeki maddî ve manevi değerleri düşünmeden kendi varlığının kaynağını algılama yoluna girme mücadelesi vermeden yaşamaya devam eder.

İnsan dünyaya gelmeden önce geleceği kıtasını, ülkesini, bölgesini, köyünü, kentini, kalacağı evini, anasını, babasını seçme fantezisine sahip değildir.

Daha net bir ifade ile beden olacak hiçbir yapı malzemesi, canlılık ve hareketini sağlayacak hiçbir enerjik kaynağı sağlama güç ve iradesine sahip değildir. Daha doğrusu bunların hiçbirini

gerçekleştirmeye kâdir değildir.

İnsan uçsuz bucaksız bir âlemde, sonsuz zamanın bir bölümünde kendine verilmiş olan sayısız imkân ve nimetlerin hemen hiç birini gerçek yönü ile tanıma ve değerlendirme imkân ve şansına sahip değildir.

Değerlendirmediği imkân ve nimetlerin başında, ruhu, aklı ve kalbi bulunmaktadır.

Başka bir makine değil, herhangi bir motor değil, herhangi bir fabrika değil, kendi kalbi olan bir et parçasını bir ömür boyu çalıştıran enerji nedir ve bu enerjinin kaynağı nerden gelir, düşünmeden bir ömrü tüketir, heder eder gider.

Akıl merkezi addedilen beyninin pek azını kullanıp, geri kalanı hiç kullanmadan elinde olmadan toprağa akıtır. Bunu düşünmeden hazinelerinin değerini hesaba katmayan insan, geleceğini de ihmal ve inat uğruna heder eder, karanlıklara gömer.

Bu sistem çerçevesinde düşünen bir eğitimci olarak merakımı ve endişelerimi insanlarla paylaşmak niyetiyle bu kitabı yazdım.

Bu sebeple bu çalışmada öncelik ve özellikle "ruhu" değerlendirmeye çalıştım ve sonra "aklı" ve "kalbi" Kur'an perspektifinde görmeye görüp anlatmaya yöneldim.

Umarım, okurlarım okurlar ve değerlendirmesini yaparlar.

İlk insanlar ve ondan sonrakiler hep sorgulama yaparak bilinmeyenlere ulaşmaya çalışmışlar. Kendilerine yüklenmiş olan programlarla birçok meseleyi anlamaya ve algılayamaya çaba göstermişler.

İlkel ve sade hayatından modern hayat ortamına ulaşmayı başarmıştır.

Her şeye rağmen insan hâlâ bilinmezler karşısında çaresizlikten kendini kurtaramadı. Tanıma fırsatı bulamadığı kendi rûhu karşısında acizlikten kurtulamadı, nereden ve nasıl geldiği hususunda hiçbir ipucu yakalayamadı.

İnsan ne rûhunun ne aklının gelişlerini, gidişlerini, nereye ve nasıl yollandıklarını bilgi çerçevesine sonuç alamadı. Kalbinin mana ile bağlantısı hakkında tatmin olacak bilgiye ulaşamadı.

Her merak eden insan gibi biz de çok merak ettik ve bizi yarattığına inandığımız iradenin kitabına bakarak incelemeye çalıştık.

Rûhun korunmaya, aklın bilgi edinmesine ve düşünerek çalışmasına özen gösterilmesi gerektiğine ilgi duyarak ve kalbin nice kir ve ârızalar yüzünden bozulabileceği gerçeğine yaklaşarak konuya ilgimiz arttı. Kalbin nice ârızalarla önlenemez kötülüklere sürükleneceği bilgisine ulaştık.

Aklı ve kalbi korumanın yollarını tesbit edebildiğimiz oranda ifade etmeye gayret gösterdik. Hizmete vesile olması ümidi ile konu ile ilgili bilgi paylaşımı arzusu istikametinde bu kitabı yazma ihtiyacı hissettim.

Umarım! Okurlarım, önce özveri ile kitabı okurlar eleştirileri ile daha ileri düzeyde yararlı olmak için konuya katkıda bulunurlar.

Sonra her yönü ile özen göstererek kalp bakımı itiyadında bulunurlar. "İnsan vücudunda bir et parçası vardır, o bozulursa bütün vücut bozulur, o düzelirse bütün vücut düzelir." Beyanı ile meselenin hakikatini dile getiren Resulullah sallallahu aleyhi ve sellemin uyarısı kalp hakkında bilginin özüne ulaşmak için bir kapı aralamaya ve yol haritası çizmeye çalıştım.

Bu hakikati algılayabilenler hayatlarına yepyeni bir anlam kazandırabilirler. Kalplerini ciddi bir muayene ile hayatın anlam içerikli alanına girerler. İç değerlerini düzelterek dışa dönüş yollarını açarlar, mutlu olmanın keyfini yaşarlar.

Daha nice güzelliklerin zeminini hazırlama ihtiyacını duyarlar. Bundan sonra görünür değerlerimize de ilgi duyar hassasiyetle hep beraber hayatımızın seyir tarzını hazırlar ve kalbimizin bakımını yapar sonrada huzurlu yaşama yolunu seçeriz.

Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem, Ebu Zerril Gifari radiyellahu anh'a; "Ey Ebu Zer! Gemiyi yenile bakımını yap, deniz derin, yol uzundur..." uyarısında bulunmuştu.

Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem, bu nasihati ile ümmetine ayar vererek hem dünya hem de ukbâ hayatını kazanmalarına ait yol gösteriyor.

Bu anlayış ve basiret ile ruh, akıl ve kalp hakkında Kur'an'da çıkarabildiğimiz ayetleri değerlendirmeye çalıştık ve sünneti seniyyede bulup tespit edebildiğimiz hadis-i şeriflerden alabildiklerimiz kadarını kaydettik.

Kalbi arızalardan kurtarıp koruyacak ilâhî reçetedeki dermanı sunmaya gayret ettik.

Bunlarla gaflet, ihanet, inat, zillet ve korku gibi kalbi devre dışı bırakan illetleri ve çirkin bir yaşayış tarzını tedavi eden reçeteyi sunmaya çalıştık.

Kalbi, yaratılış sırrına uygun kıvamına kavuşturacak zikir ibadetini işlemeye gayret ettik.

İnsan adına ulaşamadığımız perde arkası nice bilgilerin olduğu kesin kanaatim ile beraber, "Ummanda bir katre" anlayışı çerçevesinde bu kitabı okurlarımın hizmetine sunmaya çalıştım.

Bu vesile ile sonsuz gelecekte çok bakımlı ve mutmain bir kalp ile Rabbimiz huzurunda cennet nimetine ve Cemalullahı görme mutluluğuna nail olmamız dileğinde bulunuyorum.

Ey Rabbimiz! Bu dünyada aklımızı ve kalbimizi tüm arızalardan muhafaza eyle ve kalbin güzellikleri ile bizi mutlu kullarının arasına dâhil eyle! Bizi salihlerden eyle!

Ve bize hem dünyada ve hem de son nefesimizde yardım eyle!

Ey Rabbimiz! Her şeyden önce ve özellikle Rahmanî ilkelerini anlayıp yaşama arzu, güç, kuvvet, irade, şuur ve basireti ihsan eyle!

Rabbimiz! Bize hidayet verdikten sonra kalblerimizi saptırma; katından bize bir rahmet ihsan eyle! Şüphesiz ki sen, çok bağışlayansın.

AMÎN.!

İlhan ORAL
İSTANBUL

1. BÖLÜM

RUH, AKIL VE KALP

İnsan, gizemler, özellikler, duygular, çabalar, ümitler, derinlikler, dertler yüklü sorumluluk taşıyan canlı ve akıllı bir varlıktır.

Geçici bir zaman için dünyaya gelip sonra miadı dolunca bütün özellikleri ile beraber dünyadan geçip gitmeye, toprak altına gömülmeye mahküm olan insan, her yönü ile ilgiye, incelemeye ve araştırmaya değer bir yaratıktır.

Bu vesile ile de insan çok incelenmiş, çok araştırılmış nice yönleri, nice özellikleri ve nice üstünlükleri belirlenmiş ve yine de çok yönlü incelenmeye değer bir varlık olarak nice gizemli tarafları ile kendini sahnelemiştir.

Varlık sahnesine çıktığından itibaren günümüze kadar birçok yönleri ile incelenmiş olan insan, henüz gerçek yönü ile belirginleşmemiş ve hiçbir yönü ile çözümü gerçekleşmiş değildir.

Ancak tamamen kapalı kutu görünümünde de değildir.

Biyolojik yapı itibari ile komplike bir varlık olan insan ruhî yönü ile de aklın algılama alanı dahilinde olmakla beraber çok daha yüce değerler bütünüdür.

Psikoloji bilim tarihinde yapılan konu ile ilgili tüm çalışmalarda bu gerçeği birçok açıdan ortaya koymaktadır. Gerek biyolojik ve gerekse psikolojik alanlarda yapılan araştırma ve incelemeler, insanı henüz tam tanıma imkânı elde etmiş değildir.

İnsan, ruhunu tanıma özürlüsü olarak var oluşun ruh ile gerçekleştiğini bildiği halde ruhunun ne olduğunu, nerden geldiğini ve hangi sistem ile çalıştığı hakkında gerekli ve yeterli bilgiye ulaşamamıştır. Amma ruh ile ilgili bilgiye ulaşma imkânına sahip olmadığı ve böyle bir bilgiye sahip olma hususunda yetkili de değildir.

Bilim tarihinde insanın biyolojik yapısının ileri düzeyde in-

celenmesine rağmen ruhu hakkında esas bilgiden haberdar olamamıştır.

Ruhu tanıma hususunda insan mutlak çaresiz kaldığı ve bir adım dahi ilerleyemediği için konu hakkında bilgilenmenin sebeplerini ele alması gerekir.

Tabii olarak da insan ruh ve bedenden, yani diğer bir ifade ile biyolojik ve psikolojik bir varlık olarak yaratıldığı için onu böylesi özelliklerle var edenden bilgi almak gerekecektir.

Çünkü ona, Yaratandan başka sahiplenen kimse ve kimseler çıkmamıştır, hakkında net ve kesin bir bilgiye de ulaşılmış değildir.

Nice tanrı olduğunu iddia bahtsız ve küstah insan bile kendine sahip çıkma gücünü gösterememiş ve Şuhut âleminden kaybolup gitmeye mahküm olmuştur.

Konu ile ilgili bilgiyi ancak vahyi sisteminde bulmak mümkündür.

Vahyi sistemine bakınca "ruh" hakkında, insanın mana yönü daha ileri düzeyde değer kazanacaktır. Biyolojik varlığında ruh olduğu zaman değer ifade eder, ruh olmadığında da beden hemen hiçbir değer ifade etmediği için genelde toprağa verilir.

Her şeye ve insanların yine insan hakkında çok çalışıp bilgi sergilemesine rağmen insanı, insan yapan iradeden daha net bilgi verme imkânına sahip olmadığı görülmekte ve bilinmektedir.

İnsanın varoluş serüvenini, sıfır noktadan başlatan ve inşa ederek var eden Allah Teâlâ manidar ve ilginç ifadelerle anlatmaktadır.

Önce kâinat mülkünü ve dünya gezegenini nasıl yarattığını safhalar halinde anlattıktan sonra insanı yarattığını ve onun dünyaya geliş serüvenini tafsilatı ile haber verir.

Şimdi onlardan haber iste: Yaratılışta kendileri mi daha kuvvetli, yoksa bizim yarattıklarımız mı? Gerçek şu ki biz onları bir cıvık çamurdan yarattık. (Saffat:37/11)

O Allah yarattığı her şeyi güzel yaptı, insanı yaratmaya da çamurdan başladı.

Sonra insanın neslini hakir bir sudan oluşan nutfeden yaptı. (Secde32/7,8)

O, insanı pişmiş çamurdan yapılmış çanak gibi kurumuş ses verir balçıktan yarattı. (Rahman: 55/14)

Hani Rabbin meleklere,"Ben kuru bir çamurdan, şekillendirilmiş balçıktan insan yaratacağım. Onu düzenleyip içine ruhumdan ruh üflediğim zaman ona, yere kapanarak secde edin" demiştim. (Hicr: 15/28, 29)

Sizi bir çamurdan yaratan, sonra ölüm zamanını takdir edip belirleyen ancak O'dur. Bir de O'nun katında belirlenmiş kıyamet günü bir ecel vardır. Siz hâlâ şüphe ediyorsunuz. (En'am:6/2)

Andolsun biz insanı çamurdan süzülmüş bir özden yarattık. Sonra onu sarp ve sağlam bir mekânda bir nutfe yaptık

Sonra o nutfeyi bir kan pıhtısı haline getirdik, derken o kan pıhtısını bir çiğnem et yaptık, o bir çiğnem eti de kemiklere dönüştürdük de o kemiklere de et giydirdik. Daha sonra onu başka yaratılışla inşa ettik. Suret yapanların en güzeli olan Allahın şânı ne yücedir!

Sonra siz bunun arkasından hiç şüphesiz ki ölüler olacaksınız. (Mü'minûn:23/12-15)

Ey Resûlüm! Sana "ruh"u soruyorlar. De ki: ruh, Rabbimin emrindendir. Zaten size ruh ile ilgili az bir bilgiden fazlası verilmemiştir." (İsrâ:17/85)

İnsanın biyolojik yapısını tafsilatı ile yarattığını ve insan yaratılırken geçirdiği evreleri anlatan Cenabı Hak, manevi yönü hakkında merak edilen bilgileri vermemektedir.

Ancak bilgi akışına yol vermemesine rağmen ilk insanı yaratırken; "O ilk insan Âdeme belli bir biçim verdiğim zaman ona ruhumdan ruh üfledim ve hemen ona secde ederek kapanın (dedim)" *(Hicr:15/29)* denilmektedir.

İnsanın biyolojik yapısının maddesi, yanmış pişirilmiş, tın tın sesi verecek nitelikte hayati özelliği kalmamış yani karbonlaşmış toprak olduğu ve daha sonra su ile buluşan bu karışımdan insan varlığının temeli atıldığı bildirilmektedir.

İnsanın yaratılışına hiç kimsenin sahip çıkmadığı ve evreler halinde yarattığını bildiren Azîz, Kâdîr ve Âlîm Allah Teâlâ sahip çıkar. Onu nasıl yarattığının detaylarını vererek insan inşasını anlatmaktadır.

Biz sizi yarattık. Artık tasdik eder olmalı değil mi idiniz!

Şimdi gördünüz mü o döktüğünüz menîyi?

Siz mi yaratıyorsunuz onu yoksa biz miyiz yaratan?

Biz takdir ettik aranızda o ölümü ve bizim önümüze geçilmez. (Vaki'a:56/57-60)

Böylesi bir sahiplenme ve böylesi bir uygulama ile insanı yaratan Allah Teâlâ, insanın dünya hayatını da sonlandıracağını manidar ve hazin bi ifade ile dile getirir.

Her kimin ömrünü uzatıyorsak yaratılışta onu tersine çeviriyor (nimetlerin kimini birer birer elinden alıyor)uz, hâlâ da aklınızı kullanmayacak mısınız? (Yâsîn:36/68)

İfadelerin en çok düşündürücü ve etkileyici tarzı ile insanın yaratılışının neler kullanılarak nerede ve nasıl başladığını ve hangi evrelerden geçerek ne hale geleceğini safha safha anlatan Allah Teâlâ, insana neler kazandırdığını düşünme yollarını açıyor.

İnsanın ana rahmindeki yaratılışı ve diğer evreleri bizzat Yaratan ve her şeyi yöneten sonsuz Kudret Allah Teâlâ, hikmetlerle donattığı insanı birçok yön ve özelliklerini inceliklerine varıncaya kadar açıklayıp anlatmaktadır. Bunları nasıl yarattığını anlattığı gibi her şeyi de sahiplendiğini deklare eder.

İnsanın maddi yapısı merhalelerden geçip geliştiği bildirilirken ruhî yapısının bizzat Allah Teâlâ'nın ruhundan verildiği açıkça ifade edilmektedir.

Yüz milyonlarca spermadan biri ile akıl almaz bir anlaşmadan sonra buluşan yumurta, aklın gücünü aşan bir nitelik sergilemektedir.

Sperma ile yumurtanın birleşmesi harikalar olayıdır. Böylece nice özellikleri ile bir araya gelerek insanın temelini atmaları biyolojik yapıyı temsil eder.

Bu yapı periyodik olarak evreler halinde gelişmeye devam

ederken dört ay on gün sonra bir başka gelişim gerçekleşir.

Yaratıcı, *"insana ruhunu, biz kendi ruhumuzdan üfledik"* açıklaması ile ilginç bir ipucu vermektedir. Bu ipucu, insanı gerçeğe götürecek niteliktedir.

Biz insanlar olarak düşündükçe farklı sonuçlara yönelip farklı kararlar verebiliriz. Ancak aklı rantabl kullanınca şöyle bir sonuca varabiliriz.

Demek ki, "ben insan olarak Allah Teâlâ'nın nice evrelerden geçirerek maddi varlığımı yarattığı ve sonra da benim insan olabilmem için bana kendinden bir hayat verdiği için çok önemli ve çok değerli bir varlığım." diyebiliriz.

Öyleyse ben çok değerli olduğum kadar da çok sorumlu bir "kabili hitap" varlığım. O halde ben kendimi, bütün benliğimi bana kazandırana adamalıyım ve O'nun söylemleri ile kendime hayat tarzı seçmeliyim.

Kader akışı istikametinde görev ve sorumluluğumun gereğini yapmalıyım.

Âyetlerde anlatıldığı şekilde kader serüveni hazırlanan insan, dünya istasyonundan hareketle daha başka yolların yolcusu olmaya namzet olarak dünyaya geldi ve daha sonraki hayatını yaşamak üzere yoluna devam edecektir.

Bu değerlendirmeler ile nice ibretli sahnelerin dikkate alınması gerekmektedir.

Netice olarak bütün bunlardan ilginç sonuç çıkmaktadır. İnsan, madde olarak topraktan varlık kazanmış ve bu onun biyolojik yapısını oluşturmuş, bununla beraber ona Yaratıcının ruhundan bir enerji canlılık kazandırmıştır.

Bu bilgi açıkça sunulmasına rağmen "ruh" bilinmezliğini sürdürmektedir. Bunu da Yaratıcı peşinen bildirmektedir.

Burada da ruh hakkında net ve kesin bir kota konulmaktadır. Bu kotanın doğruluğunu, "ruh"un araştırma sürecinde bilim adamlarının acziyeti de ispat etmektedir.

O halde insan çok farklı, çok karmaşık ve çok değerli bir varlıktır.

Kur'an'da birçok yönleri ve özellikleri ile anlatılan insan, derin bir perspektiften bakılarak kapsamlı çerçevede değerlendirilmektedir. Ancak tüm yönleri ile insan çok ilginçtir ve ilginç olduğu kadar da esrarengiz bir varlıktır.

Ruh hakkında bilgi verilmediği için insana, ruh hakkında sorgulama yapılmayacaktır.

Ancak çok ilginçtir. İnsan aklını iyi ya da kötü kullanmasından dolayı sorgulamaya tabi tutulacaktır.

İnsanın sorgulamasına sebep olan birçok yüksek değer vardır. İnsan, hayat, hareket, idrak, akıl, kalp ve birçok biyolojik ve psikolojik donanımla varlık sahnesinde yerini almıştır.

İnsan bu yüksek değerlerle donatılarak şereflerlendirildiği için bunlardan sorumlu tutulmuştur. Bu değerler bütünü içinde insanı en önemli yapan en önemli unsur bedenine girmiş olan ruhudur.

Ruh, kalbe de beyine de hareket kazandıran, canlılık veren ilâhî enerjidir, diye düşünmek mümkündür. İşte bu enerji ile insan canlılık ve hareket yeteneği kazanmakta ve aklı ile iradesini kullanarak insanî fonksiyonlarını gerçekleştirmektedir.

İnsanı, insanlaştıran en belirgin özellikleri; ruhu, aklı, iradesi ve hareketidir. Ancak ne ruhu, ne aklı ve ne de diğer özelliklerinden her hangi biri tek başına çözüm mekanizması değildir. Vücuttaki tüm organ ve mekanizmalara da enerji sağlayan kalptır. Bunların hepsine canlılık özelliği kazandıran da ruhtur. Akıl ise organize merkezidir.

Birçok âyeti kerimede aklı sorgulayacağını bildiren ve aklını hakka ve hakikate uygun kullanmadığı takdirde insanı cezalandıracağını bildiren Cenabı Hak, ruhu sorgulayacağına ait bir çok beyanda bulunmamıştır.

Bununla beraber insanı ve bütün varlıkları yaratan Rabbimiz insana, ruhunun niteliğini ve niceliğini afişe etmemiş ve ruh bilgisi hakkında bütün kapıları kapatmış bilgi akışını bloke etmiştir.

On dört asır önce net ifade ile ruhun bilinmezliğini deklare eden Kur'an insanı hayrete sürüklemiştir. Bilim tarihinde de

bu gerçek, on yedinci asırda netleşmiş ve matematikten ayrı bir bilim dalı olarak değerlendirmeye alınan ve adına psikoloji (ruh bilimi) denilen bir bilim dalı haline getirilmiştir.

Artık bundan böyle psikolojinin konusu, ruh değil, "ruhî davranışlar." olarak tanımlama yapıla gelmiştir.

Son peygamberine gönderdiği kitabında Rabbimiz, ruh hakkında bilgi edinme hususunda kapıyı kapatmıştır. Akıl ile de ilgili açıklama yapmamıştır.

Bu açıklamalar gösteriyor ki, ruhun bilinmezliği dile getirilirken, aklın nitelik ve niceliğini anlama hususunda da insan zihnini zorlamamıştır. Buna rağmen sürekli olarak aklı ve akıl sahibini sorgulamaya tabi tutmuştur.

Anlaşılan o ki, Yaratıcı Kudret, ruh hakkında bilgiyi kendinde saklı tutmuş, aklı da afişe etmemiş fakat insana sunduğu bu büyük hazine karşılığında onu sorgulanacak bir makamda bulundurmuştur. Aklı yaratılış gayesine uygun olarak kullanmadığı takdirde insanı sorgulamaya alacağını bildirmiştir.

Henüz ne olduğu bilinmeyen ruh ve hâlâ net tanımı yapılamayan akıl kendiliklerinden var olmadıklarını haykırmaktadırlar. Fakat kendi kendilerini var etmedikleri için de var edeni algılamakta bir adım ileri atamıyorlar.

Çevresi küresel sonsuz, geçmişi sonsuz, geleceğinin sonsuz olduğunu ve bunca sonsuzlar arasında ne yapacağını bilmeyen insan, var oluş felsefesini çalıştırsa bile sonuca ulaşamıyor.

Ruhundan habersiz, aklından emin olmayan biyolojik yapısını korumaktan âciz, ölümün ne zaman geleceğinden habersiz olan insan bütün bunlara rağmen nice değerlerle donatılmış bir canlı ve irade sahibi varlıktır.

Ruh, bedende kendine yer bulmuş ve akla canlılık kazandırmıştır. Bu haliyle ruh insanı ilâhî bir mekanizma haline getirmekte ve ruh ile akıl birbirleri ile bağlantı kurmuş muhteşem bir yaratıktır. Aynı zamanda insan bunların hiç birinden haberdar olmamakla beraber hiçbirine de hiçbir katkıda bulunmuş değildir.

Ruh, akla canlılık kazandırmasına rağmen ona müdahil

değildir, ilâhî bir enerji olarak görev yapığı hissedilmekte fakat niteliği ve niceliği bilinmemektedir. İşte, bu bilinmez yönleri yüzünden insan mutlak manada bilgilenme pozisyonunda ve zorundadır.

Bütün bunlar gösteriyor ki, insan mutlaka bir kullanma kılavuzuna muhtaçtır.

Nesiller boyu süregelen kültürel şartlanmalarla klişeleştiği için insan esas kılavuza arama ve onu uygulayarak yaradılış gayesine ilgi duyarak yönelemiyor.

Bu yüzden de varlık sahnesinde bulunma sürecinde aklını yaratılış gayesine göre kullanma ve gereklerini uygulama sıkıntısı çekmektedir.

İnsan olma özelliğine sahip olan varlık, hiçbir değerini ve hiçbir maddi yapısını kendinin inşa etmiş olması söz konusu değildir. Tamamen kendi iradesi dışında varlık sürecine girmiş olan insan, bunca bilinmezler karşısında kendine ait bir kullanma kılavuzu ihtiyacı hissetmemekte ve böylesine muhtaç olduğu hayat kılavuzunu da elde etme basireti gösterememektedir.

Burada insan için çok yüksek önem taşıyan ve insanın uyarılması için çok çarpıcı bir nitelik konumunda olan gerçeği ifade etmek gerekir.

İnsana nasıl gelip nasıl çıkıp gittiği bilinmeyen ruh oldukça ilgi çekici ve hayrete düşürücüdür.

Çok önem arz eden uyarı, insanın kendi tasarrufunda olmayan bir enerji ve kaynağı da insan için biçimlendirilemeyen bir olgu olan ruh, insandan ölüm ile alınıp bir süreçten sonra tekrar kendisine verileceği haberidir.

Evet, kendisine yeniden ruh verilecektir.

Onun için burada esas çözülmesi gereken problem, insanın kendini tanımasıdır. Ruhunun nereden geldiğini, beden ile nasıl buluştuğunu ve ölüm olayı ile nasıl ayrılıp nereye gideceğini düşünüp araştırmaya yönelmesidir.

Doğuştan getirdiği ve kendisine mükemmel program olarak ruhu ile beraber yüklenmiş aklını kullanmaya, gördüklerini, duyduklarını ve buluştuklarını anlamlandırmaya çalışmaya ağır-

lık vermesidir.

İnsan için kapkaranlık bir geçmiş, engellerle dolu bir dünya hayatı, ölüm ile biten bir serüven hakkında her şeyi ile sınırlı olan insan, mutlaka destek olacak rehbere muhtaçtır.

Bu rehber, her alanda bilgi boşluğu olmayan, kâinatın yaratılışını ve evrelerini anlatan, içindeki düzeni sergileyen ve insan için her tür problemi çözen bir kılavuz gönderen, yaratan, yöneten, koruyan ve kollayan bir güce bağlanmak ve onun bildirilerine sarılmak gerekir.

Dünya hayatının her alanını aydınlatan bu sistem vahyi sistemidir.

İnsan müspet bilgilenme sürecinde vahyi sisteminin aydınlatıcı bilgilerinde netleşme olmuş ve hayatında istikrara kavuşmuştur.

Kendine hazırlanmış kulvara girmiş ve arayış sıkıntılarını azaltmıştır. Vahyi sisteminden uzaklaştığında bilgileri matlaşmış ve kaygıları artmıştır. O nispette de kendini ve çevresini tanıma sıkıntıları katlanarak yoğunlaşmıştır.

Bu pozisyonda insan genelde aklını lokomotif güç olarak kullanmayı yeğlemiş ve hakikate ulaşma uğraşısı vermiştir. Bundan pozitif sonuç alamadığı durumlarda bunalımlara sürüklenmiştir.

Töreme olayı insanı derinden ilgilendirmiş, beşerî ilişkiler ile birçok açılımlara ve beraberinde birçok sıkıntılara sebep olmuştur. Bu olaylar birbirini kovalamış artarak devam etmiştir.

Psikolojik, sosyolojik ve biyolojik alanlarında insanın problemleri giderek artmış ve onu çok zorlamıştır. Çağlar birbirini kovalamış insan modern çağa ulaşmış fakat hâlâ sıkıntılarını giderememiştir.

Çağımızdaki modern hayatta bile sıkıntılarından kurtulamayan insan, her şeye rağmen bu çileli hayatını sürdürme zorunda kalmıştır. İnsan kaybettiği kurtuluş reçetesini arama mecali bulamamıştır. Bu bağlamda insan hayata farklı perspektiften bakmış, derdine, sıkıntılarına çare bulamamış ve cevapsız kalmış sorularına cevap arama zorunda kaldığı halde aczini ka-

bullenmiştir. Nice buluşlara ve gelişmelere imzasını atmış fakat sıkıntılarından kurtulma gücünü kendinde bulamamıştır. Üstelik dertlerine yeni ve amansız dertler eklemiştir.

Aksine buluşlarının çoğu derdine dert katmıştır. Bununla beraber birçok alanda sağlığını riske etmiş ve güç kaybına uğramasına vesile olmuştur.

Her halde bu gücü bulabilmek için de öncelikle insanın iç âlemine yönelmesi ve iç âlemindeki dinamikleri harekete geçirmesi gerekmektedir.

İki insanın aşk ürünü olarak bir sperma ve bir yumurta ile başlayan hayat serüveninde önce bir hücre sonra bir bebek sonra doğum, sonra dünya hayatı nasıl başlayıp nasıl ve hangi irade ile yürütüldüğünü araştırıp düşünmesi belki onu gerçeğe götürecektir ve ebediyen mutlu edecektir.

Ancak insan bunları düşününce yalın aklı ona yeterli sonuç verme gücüne sahip değildir. Her şeyde olduğu gibi bu alanda da bir kılavuza bakması ve ondan bilmediklerini öğrenmesi gerekmektedir. Ruhunun niteliğini bilen olmadığına göre insanın diğer yönlerine bakıp bilinmeyenlere varmak için bilinenlerle hareket etme durumundadır.

Onun için elde Kur'an gibi bir kılavuz varken hayatın bilinmezlerinde sıkıntı çekmek akla aykırı bir keşmekeştir.

Bütün bu hakikatlere rağmen hayat kendine özgü ritmi ile serüvenini sürdürüyor. Ne olduklarını ve nasıl çalıştıklarını bilmediği halde insan, bu muhteşem programlarla varlık sürecinde yaşamaya aralıksız devam ediyor. Bu alanda nesiller sirkülâsyonu kesintisiz sürüyor.

Demek ki insan bu bağlamda kendinin çok ince bir çizgi üzerinde olduğunu kestiremiyor. Kendisi hakkında bile bilmediği esrarengiz bilgilerin kaynağını düşünmek işine gelmiyor. Ya da düşünmek için kendinde güç ve irade bulamıyor.

Bilinmezler coğrafyasında yaşadığı halde o âlemi ve o âlem içinde neler olduğuna dair bilgilenmek için bir adım atıp değerlendirme yapmıyor. Yalnızca her şeyi aklı ile çözmeyi yeğliyor ve bu kurgu ile yetinmeyi hedefliyor.

İnsan işin sırrını bilmediği ve "nasıllarına" cevap veremediği halde kullanıcı kılavuzunu önemsemiyor ve buna gerek duymuyor.

Ama akıl, insanın kendini, çevresini, diğer varlıkları tanır ve tanıtır. Çevre ile ilgi kurar, denge oluşturur. Tüm organların yönetimini sürdürür, yetkisi çerçevesinde olanların uyumunu sağlar.

Akıl, bütün değerlerin, vicdanın, nefsin, kalbin ve vücutta bulunan tüm duyguların kumanda merkezidir. Her alanda etkin olan manevi enerjidir.

Aynı zamanda akıl, kaynağı, işleyiş tarzı, nicelik ve niteliği bilinmeyen komplike bir mekanizmadır. Fakat bu kadar organize bir mekanizma merkezi olmasına rağmen akıl kendi plan ve projesinin hazırlanışını ve yapılışını bilmemektedir. Hatta kendinden haberdar bile değildir.

Onun için akıl sürekli sorgulanan, fakat tarif ölçüleri çerçevesinde tanımlanamayan, varlığı inkâr edilemeyen, çeşitli versiyonları ile varlıkları ve ruh ile bütünlük halinde hayatı belirleyen manevî bir güçtür.

Aklın daha çok niteliği, özelliği, görevleri ve açılımları vardır.

Şimdi burada aklı basitten mürekkebe doğru yeniden sıralayalım ve kısa açıklamalardan sonra bütünlemeye çalışalım.

Basitten mürekkebe doğru aklı sıraladığımız zaman ilginç bir formülle karşılaşırız. Aklın formülü basitten mürekkebe: yalın akıl, ehlâm akıl, nuha aklı, kalp aklı, lüb aklı, hıcır akıl, mırra akıl olarak görürüz. Bu formül Kur'an bilgileri ile düzenlenen formül şeklinde anlayabiliriz.

KUR'AN'DA AKLIN ÇEŞİTLERİ

1- YALIN AKIL

Kur'an, harcı âlem olarak her kesin kullandığı aklı genel olarak sorgulamaya tabi tutacağı akıl olduğunu haber vermektedir.

Bu sorgulamaya tabii tutulan akıl, surelere göre dağılışı sırası ile aşağıya çıkarıldığı gibidir. Bu âyetler hakkında çeşitli tefsir-

lerde bilgi edinilebilir. Bunları, Kur'an'da ki sure sıralarına göre değerlendirmeye alınca konu ile ilgili bilgi şöyledir.

Bakarada 8, Âl-i İmranda 2, Mâide de 2, En'amda 3, Â'rafta 1, Enfalda 1, Yûnusta 3, Hûd'da 1, Yûsuf ta 2, Ra'd da 1, Nahl de 2, Enbiya da 2, Hac'da1, Müminûn da 1, Nûr da 1, Furkan da 1, Şuara da 1, Kasas ta 1, Ankebût ta 3, Rûm da 2, Yâsîn de 2, Saffât ta1, Zumer de 1, Mümin de 1, Zuhruf ta 1,Câsiye de 1, Hucurat ta 1, Hadîd de 1, Haşr da 1, Mülk te 1 olmak üzere toplam 50 defa zikredilir.

Bu ayetlerde zikredilen kavramlar; "akıl etmeleri için", "belki aklederler", "aklederler", "belki akıl edersiniz", "hâlâ akıl etmez misiniz", en son Mülk sûresi onuncu âyetinde de. "Hem derler ki: "Eğer biz işitip dinleseydik ve aklımızı çalıştırıp kullansaydık, alevi köpüren Cehennem'in ehli arasında olmazdık." cehenneme atılma halinde kâfirlerin yakınmaları şeklinde geçen bu ifadeler aklı şimdiden çalıştırma hususunda çok manidar uyarıda bulunmaktadır. Her kes için geçerli olan bu gelişme, aklını kullanamayanı etkilememektedir. Buna rağmen insanlık âleminin en yüce şahsiyeti Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, akıl ile ilgili çok anlamlı bir değerlendirme yapar.

Bir hadisi şerifinde şöyle buyurmaktadır: "Allah, akıldan daha yüce bir mahlûk yaratmamıştır". Bu en yüce mahlûk Kur'an'ı Kerimde anlatımı çok kapsamlı ve bir o kadar da aydınlatıcı bir konudur.

Kur'an'da gösterilen akıllar: yalın akıl, ehlam aklı, nuha aklı, lüb aklı, hıcır aklı, kalp aklı, mırra aklı olarak belirlenmiştir. Bu haliyle aklın daha manidar bir açılım niteliğinde olduğunu anlıyoruz.

Onun için de akıl çok geniş ve çok girift bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yalın Akıl, her zaman ve her meselede hata yapma payı yüksek olan akıldır.

Aklın, badirelere sürüklenmeden en rahat ve en verimli çalıştığı sistem vahyi sistemidir. Vahyi sistemi ile akıllarını çalıştırmayanlar, hayatlarını tehlikelerle dolu çöle çevirmişlerdir.

Vahyi sistemini tüm özellikleriyle kabul eden inanmışlar, İlâhî sistemden ayrılmadıkça felaha kavuşmuşlar, ilâhî sistemden ayrılanlar zillete uğramışlardır.

İlâhî sistemde önce bir lütuf olarak verilen sonra vadesi dolunca geri alınan akıl, ne kadar etkili ve yeterli bir güç olduğu genellikle herkesçe anlaşılmamaktadır.

İslam uleması tarafından bir tasnifte akıl, aklı meaş ve aklı mead olarak iki kısım gösterilmiş fakat en uygun tasnif yinede Kur'an tasnifidir. Buna rağmen aklı meaş genelde hayatın maddi boyutunu temsil eden akıldır.

Aklı Meaş, insanın varlığını korumasını, hayatını sürdürmesini, neslini devam ettirmesini, çıkarlarını gerçekleştirmesini ve geçmişi ile geleceği arasında bağlantı kurmasını sağlayan idrak yeteneğine aklı meaş olarak anlam vermişlerdir.

Bu akıl, genelde doğuştan gelen akıldır. Ki henüz dünyaya gelen çocuğun elini kolunu sallaması, hiç kimsenin öğretmediği halde ağlaması, insanın doğumundan önce kâinatın mutlak Sahibi olan Allah Teâlâ'nın verdiği fıtrî akıl ile bunlar gerçekleşmektedir.

Burada önemle ifade etmemiz gereken ciddi bir konu vardır. Hakikatler ancak vahyi sisteminde netleşirler.

Bundan Kur'an'ı Kerimde, Müslümanlara yüksek hedefler gösterildi, özellikle "elbab akıl sahipleri" diye nitelendirdiği aklı ön plana aldı ve bununla kalite takviyesi yapıldı.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin; "Allah, akıldan daha yüce bir mahlûk yaratmamıştır" buyurmasındaki hikmet bunu içermektedir. Bunun hikmetini anlamama acziyetini kanıksayan ve Kur'an gibi çok yüce bir kaynağı yüzüstü bırakıp "garbın medeniyetine" fit olan çaresizlerin ülkesinde hâlâ bir otomobil patenti bulunmamaktadır.

Böylesi bir ülkede ki akılcıların! akıllarına şaşmamak mümkün değildir.

Demek ki, kâinat mülkünde yaratılan bütün varlıklardan en üstün olarak yaratılan ve özellikle insan denen varlığa verilen bu akıl hazinesi çok göreceli bir pozisyona bürünmüştür. Göreceli

pozisyona bürünen akıllar, yaratılış gayesine göre çalışmadığında esas rayından çıkar ve farklılıklar sahnelemeye başlarlar.

Bu akıllar, Yaratanın kanunları istikametinde çalışmaya çağrıldıkları zaman buz üstünde irade dışı kayanlar gibi hedefsiz ve bilinçsiz yalpalamaya maruz kalırlar. Biraz daha hakikat noktasına çekilmek söz konusu olunca da cıvıtırlar, daha da tutarsızlaşırlar. Bundan sonra bunlar kalibre kaybına uğrarlar.

Daha doğrusu madde âlemi ile mana âlemi arasında nice hakikatleri ve nice hikmetleri algılama becerisini gerçekleştiremez.

Zaten yalın akıl, çıkarların, korkuların, şartlanmaların, evhamların, baskıların dayatmaların, mesnetsiz vaatlerin karşısında fonksiyonunu kullanamadığı için daima akıntıya sürüklenmiş, girdaba bırakılmış ve bu yüzden de sürekli sorgulanmış akıl olarak kadük kalmaya mahküm olmuştur..

Dünya devlet liderlerinin toplantılarındaki tutarsız, hedefsiz, mesnetsiz, dengesiz ve adaletsiz kararları bu yalın aklın saçmalıklarından başka bir neticeyi fotoğraflamaz.

Nice mağdur ve mazlum ülkenin fakirliğe mahkum edilen insanın malını sömüren eşkıya ruhlu sömürgeci zalimler, uygar kesilir haklı çıkar, sömürülerine devam ederler, mağdur ve mazlum ülkenin fakirliğe mahküm edilen insanı daima haksız pozisyonunda kalır. Her zaman bunlar primitif ve zelil bir hayat tarzını kanıksayarak yaşamaya devam ederler. Yalın akıl, zâlimi daha zâlim yapmak ister.

Yalın aklın tahribatı ve saçmalığı bu kadar değil elbette.

Sayılamayacak kadar sabıkası olan yalın akıl, içinde bulunduğumuz süreçte daha çok kendini kullandıracak çok aktörü hareketlendirecek ve toplumu meşgul edecek ve milletin karşısına çıkaracaktır. Birinin ak dediğine diğerlerinin mutlaka kara deme fantezisi sürecek, matadorlar rengârenk bezleri sallayacak milleti tahrik ederek güç isteyecektir.

Beni, bizi, hepimizi yönetme mücadelesi verirken, hiçbiri kendini "ne kadar haklıyım ve ne kadar gerekir. "Hayır" adına kim ne yaparsa takdir etmek de aklın fazileti ve mead aklın açılımı olduğu gerçeği, akıllardan çıkmamalıdır.

Aklın düzensiz çalışması yüzünden insan, bireyleri, aileleri, toplumları, devletleri kamplaştırır, bloklaştırır, şartlandırır ve düşman kitleler haline getirir. Hatta ayni toplumu yönetmeye yeltenen nice siyasi kadrolar, insanları birbirlerine düşman kamplar halinde parçalayarak parsellerler.

Allah aşkına düşünmek gerekmez mi? Birbirleri ile belki de hiç sorunu olmayan insanları kamplaştırarak onları düşman kitleler haline dönüştürenleri akıl alanında test etmek gerekmez mi?

İşte tam burada "aklı mead" devreye girer ve fizik âlemin kargaşasından insanı alır ve mana âleminin huzur iklimine götürür.

Yalın akıl, eğitimin kurallarına göre çalış başarılı ol, trafik kurallarına uy sağlıklı yolculuk yap, aile düzenini koru düzenli ve sürekli bir aile hayatı yaşa, mutlu ol, hesabını sağlam yap, başarılı bir ticaret adamı ol. Bunlar birer önemli kurallardır. Fakat çoğu zaman insanlar uymazlar, hem kendileri zarar eder hem de başkalarına zarar verirler.

Onun için yalın akıl takviye ister, terbiye verilmek gerekir. Yönetilmesi şart olan akıldır.

2- EHLAM AKIL

Ehlâm akıl sahiplerinin, aklı icabına göre kullanmadıkları için nasıl saçmaladıklarını görmek manidardır.

Hazreti peygambere şairdir dediler, kâhindir dediler, mecnundur, dediler.

İşte yalnızca bu üç kelime arasındaki bocalamalarından dolayı akıllarıyla tezada sürüklendiler. Söylediklerindeki tutarsızlık bütün vahameti ile hayatlarına yansıdığı için Ehlâm akıl sahibi oldular.

Ehlâm akıl, Kur'an'ın anlattığı bir olayda çelişki batağında bocalayan bir zihniyeti temsil ettiğini görüyoruz.

Kur'an, ilk gelişi ile şirk, küfür ve şüphe batağında karanlıklara gömülmüş insanların dünyasını aydınlatmaya başladı ve bataktan çıkış yolunu gösterdi. Taştan, topraktan yaptıkları putlarından vazgeçemeyen ve çıkarlarını koruma çılgınlığına kapı-

lan müşrikler ve kâfirler kural tanımaz oldular. İnsan haklarını ayaklar altına aldılar, akrabalık bağlarını kopardılar, çirkefleştiler ve saldırgan oldular ve çılgınlık hummasına tutuldular.

Sen öğüt vermeğe devam et! Çünkü sen Rabbin nîmeti hakkı için ne bir kahinsin ve ne de bir mecnûn. Yoksa diyorlar mı ki, "O bir şairdir, onun hakkında zamanın ızdırap veren felaketini bekliyoruz?"

Yahud bunu kendilerine ehlam akılları mı emrediyor, yoksa onlar azgınlar güruhu mudur? (Tûr:52/ 30-32)

Ayette anlatıldığı gibi artık müşrikler Resûlullah sallallahu aleyhi ve selleme yapmadık haksızlık bırakmıyorlardı.

İnsin, cinnin peygamberi, âlemlerin sultanı Resûlullah sallallahu aleyhi ve selleme hakaret içerikli ağır sözler söylemeye başladılar. Ona mecnun, kâhin, şair dediler. Akıllarınca Onu insanların gözünden düşürmeye çalışıyorlardı. Ancak yalnız buradaki üç kelime arasındaki farklılığı karıştırdıkları için kendilerinin Ehlâm akıl sahibi olduklarını deklare etmiş olmuşlardır.

Çünkü mecnun deli demek olması karşısında kâhin, aklı ile insanları büyüleyen insandır, Hele şair ise dizeleri ile insanları etkileyip dinleten, heyecanlandıran, şahlandıran etkili insandır.

Tam akıllı oldukları hususunda kanaat taşıyanlar, çoğu zaman saçmaladıklarının farkına varamazlar ve hakikat olgusu ile yüzleşmekten kaçınırlar. Bu vesile ile bunlar yan çizerek akıl platformundan uzaklaşır, doğrular karşısında direnirler. Doğruya karşı allerjilerini gizleyemezler. Öncelikle akılları bunları algılamaya yeterli olmadığı için böylesi bir garabete düşmekten çekinmezler.

Hem böylesi akıllar yüzünden oluşturulmuş irili ufaklı tanrıcıklar hakikatlere asla izin vermeyeceklerdir. Her taraftan tanrıcıklar ve tanrıçalar Kur'an hakikatlerini gölgelemeye yelteneceklerdir. Hem "diyecekler ki;"

"O Kur'an'ı dinlemeyiniz, O okunduğu zaman gürültü çıkarınız umulur ki siz galip olursunuz." (Fussilet:41/26)

Demek ki, Kur'an söz konusu olduğunda beşerî çırpınışlarla

bir şeyleri yapmaya yeltenmek inkârcılıktan kaynaklanmaktadır. Bu da aklı "mead'in olmamasından kaynaklanmaktadır. Burada hiç de estetik olmayan bir manzara görünüyor. Nifak ve riya hastaları sahnelerde görüntü veriyorlar ve İslamı aksesuar olarak kullanmaya kalkışıyorlar. Bu ise kültür bozukluğunun, zekâ yetersizliğinin had safhada olduğunu sahneler.

Onların en düzeysiz akılları ile haddi aşarak en akıllı hatta vahye mazhar olan yüce bir zata haksızlık yaparak kendi değersizliklerini afişe ediyorlardı.

3- EN-NUHÂ AKLI,

Bu akıl bir hedef belirleyen, nice bilimsel başarı sağlayan hatta nice buluşlar gerçekleştiren akıl olmasına rağmen dünya hayatını, genelde ebedî gelecekle ayarlama kapasitesine sahip olmadığını ortaya koymaktadır.

İnsanı mana âlemine götürmeye vesile olan "el bap" ve "kalp akıllarıdır." İnsan için en ideal akıl bunlardır. Her şeyin idealini el bap aklı değerlendirir ve işin özünü, hakikatini ortaya koyar.

Buna destek olarak kalp aklı devreye girer ve kalbin kirlerini temizler. Vicdan süzgeci ile her kesçe kabul edilecek pozitif netice üretir.

Çok yüksek anlam içerikli ve çok yoğun ibret verici bir ayette Cenabı Hak dikkatleri yoğunlaştırır.

Hiç yeryüzünde dolaşıp gezmediler mi ki akıl edecek kalpleri, işitip duyacak kulakları olsaydı. Ama gerçek şu ki, gözler kör olmaz; fakat göğüsler içindeki kalpler kör olur. (Hac:22 /46)

Kur'an'ı Kerîmde "enNuhâ" adı ile anılan aklın özellikleri dikkate değer içeriklidir. Tâhâ suresinde iki ayette "en-Nuhâ" aklından bahsedilir. Bunlardan biri;

Yeyiniz ve hayvanlarınızı otlatınız, şüphe yok ki, bunda nûha akıl sahipleri için büyük -ibretler vardır. (Tâhâ:20/54)

Bu ayette insanların beslenmeleri ve hayvanlarını beslemeleri ifade edildikten sonra "en-nûha" akıl sahiplerinin bunlardan çok ibretler almaları ve bunların hikmetlerini kavramaları öneriliyor. Ve bu ayetten önceki ayette; "O Allah ki, yeri size beşik

yaptı ve onda sizin için yollar açtı, gökten su indirdi, onunla her çeşit bitkiden çiftler çıkardı."

Böylesi bir hatırlatma yaptıktan sonra Allah Teâlâ "Yeyiniz ve hayvanlarınızı otlatınız," emrini veriyor ve insanın aklının harekete geçmesini öneriyor.. Bunun karşısında insanın gerçekten akıl gibi bir nimetin gerçek değerini kavramasını istiyor. Cenabı Hak, aklın çıtasını yükseltiyor ve kendilerinden önce gelip geçmiş kavimleri vitrinleyerek gözleri önüne sergiliyor. Hedefe varacakları istikameti gündeme yerleştiriyor.

Tâhâ süresinin bu ayetinde, akıl yağlaması yapılır, kir ve paslarından arınması sağlanır ve hedef gösterilerek "marş marş" komutu verilir. Akla; "silkelen ve Yaratanın hikmetlerinden harekete geç ve düşün" fikri enjekte edilir. İlâhî hikmetlerin şuaları insanın yalın aklının sayfalarını aydınlatmaya başlar.

Onlar için hidâyet vesilesi (dinin ve hayatın gerçeklerini kabul etme sebebi) olmadı mı ki, onlardan önce nice asırlar ahalisini helâk ettik. Şimdi kendileri, onların yurtlarında yürüyorlar. Şüphe yok ki, bunda nûha akıl sahipleri için büyük ibretler vardır. (Tâhâ:20/128)

En-Nûha akıl ya da aklı meaş, farklı anlamda olsalar bile bu akıl, genelde madde âlemindeki hayatı düzenleme aklıdır. Ya da mana âlemine geçme pozisyonu olmayanların nihaî aklıdır. Bu da aklın esas fonksiyonun kullanılmadığı derecedir.

Çoğu zaman insanı çok düşündüren ve insanın anlam veremediği bir sonuçla karşılaşır. Birçok buluşlar sahibi nice insan vardır. Bunlar akıllarını madde boyutunda nihaî noktaya kadar çalıştırmış icatlarda bulunmuş seçkin akıllılardır. Ancak bu nihâî akıl, fizik âleminde çalıştığı, fakat fizik ötesi âlemle bağlantı kuramadığı için esas aklın rantabl fonksiyonunu yerine getiremez. Geçmişi ve geleceği ve bunların arasında cereyan eden olayların mukayesesini yapıp sonsuz geleceği idrak edemeyen madde bağımlısı akıl, mana âlemi ile bağlantı kuramadığı için bir nevi kadük akıl sayılır.

Bu akıl elbette müslümanlarda da vardır. Fakat müslüman ile kâfir arasında bir fark vardır. Müslüman bu aklın nihâî noktasını aşar ve kalp aklını ve lüb aklını kullanır, meseleleri kavrama-

da çıtayı yükseltir.

İşte asırlardan beridir, İslam dünyasında şaşkınlığa sebep olan ve bir türlü müslümanların düşünemediği ve kendilerine gelemediği mesele bu meseledir.

4- KALP AKLI,

Hayatta insanın aldatamadığı ve atlatamadığı iki varlık vardır. Biri kâinat mülkünün ve her şeyin sahibi, her şeyden haberdar olan Allah Teâlâ'dır, diğeri insanın kendi vicdanıdır yani kalbidir. Onun için lüb akıl ile Kalp aklı her müslümanın tam kapasite çalıştırması gereken akıllardır. Bunlara Hıcır aklıda eklenebilir.

Fakat burada özellikle kalp aklı işleneceği için kalp aklı olduğunu bildiren Kur'an'ın ilgili ayeti konuya ışık tutacaktır.

Peki, yeryüzünde gezip dolaşmıyorlar mı ki, orada olup biteni kalpleri akıl edip kavrasın ve kulakları işitsin? Ne var ki, onlarda kör olan gözler değil; kör olan, göğüslerdeki kalplerdir! (Hac:22/46)

Yukarıdaki ayette ilginç bir bilgi yoğunluğu gün ışığı gibi parıldamaktadır. Aklın yerini net bir ifade ile beyinde olup olmadığını açıklamazken orada olup biteni kalpleri akıl edip kavrasın diyerek kalbin aklettiğini yani kalpte akıl olduğunu belgeliyor.

Onun içindir ki kalpte akıl vardır. Zaten beyni de kalp beslediği için kalpte âklın olması normal karşılanmalı ve kabul edilmelidir.

Bu vesile ile kalp komplike bir görev üstlenmiş ve görevini üstün bir performans ile yürütmektedir.

İşte kalp aklı insanı, gafletten, art niyetten, fitneden, nifaktan ve bozgunculuktan korur. Böylece insanı kemal derecesine yükseltir. Bununla gerek bireysel, gerekse toplumsal arızalardan arındırdığı birey ve toplumu güven ortamına kavuşturur. Hakça paylaşan toplum düzenine kavuşturur.

Böyle toplumlarda "hak" hâkim olur ve hakikatler yerli yerine yerleşir. Bununla toplum huzur ve güvene kavuşur. Ayetleri dikkatlice incelemek ciddi bir açılım vesilesidir.

5- LÜB AKLI,

Lüb aklı nice hikmetleri ve nice hakikatleri inceliklerine varıncaya kadar idrak edip gereğini yapma mücadelesi verenlerin aklı olması itibariyle çok önemli akıldır.

Haccın vakti bilinen aylardır. Her kim o aylarda haccı kendisine farz kılarsa artık hacda kadına yaklaşmak, günah işlemek ve kavga yapmak yoktur. Ve her kim hayırdan her ne yaparsa Allah onu bilir. Ve azık edininiz, azığın en hayırlısı ise takvâdır. Ve Ben'den ittika ediniz, ey "el-bap" akıl sahipleri! (Bakara:2/197)

Netice itibarı ile insanlık âlemi aklı, Yaratan Allah Teâlâ'nın verimini yükselterek kullarına nimet olarak verdiği bu akıllara sahip olmayı hedefleseler hem dünya güven ve mutluluğuna kavuşacaklar hem de ebedi mutluluk yurdu olan sonsuz güzelliklerle dolu cenneti kazanmış olacaklardır.

Bu "akıl" denilen "yüce değerin" çok ileri düzeyde eğitime, terbiyeye, onarıma bakıma ve korunmaya ihtiyacı olduğu hakikati karşısında, aklı bir bütün olarak değerlendirmek gereği daha çok önem kazanacaktır.

Daha önce lüb aklı açıklarken Kur'an'ı Kerimde ancak lüb aklın dolaylı tanımı olduğu delilini zikretmiştik. Zümer suresi on sekizinci ayette beşer için en önemli akıl, lüb aklı olarak tanımlandığına dikkat çekmiştik.

Onlar ki sözü dinlerler, sonra da en güzelini tatbik ederler, işte onlar Allahın kendilerine hidayet verdiği kimselerdir ve işte onlardır el-lüb akıl sahipleridir.

Bu ilâhî beyanda iki temel değerden biri söz dinlemek, ikincisi sözün en güzelini kabullenip tatbik etmektir.

İşte insan için esas en verimli akıldan maksat budur.

Sözlerin en güzeli en başta Kur'an'ı Kerîmdir. Kur'an'ı Kerîm, ilâhî hükümlerinin tatbik edilmesini emrettiği halde neden müslümanlar birbirlerine zıtlaşmakta, birbirlerini boğazlamakta, birbirlerine tuzak kurmakta, birbirlerinin düşmanı olmakta ve o Kerîm Kitabı yok sayarak birbirlerine çalım atarak akıllarını kullanmamaktadırlar.

Ey lüb akıl sahipleri! kısasda sizin için hayat vardır. Umulur ki ittika edersiniz. (Bakara:2/179)

Ayette gelecek hikmet ile lüb aklı ararasında önemli bağlantı kurmak mümkündür.

Allah dilediğine hikmet verir, hikmet verilene ise çok hayır verilmiş demektir ve bunu ancak lüb akıllılar anlar. (Bakara:2/269)

Sıradan kaydedilen bu ayetler birbirlerini tamamlayarak hakikat zıncırı halinde mükemmel bütünlük düzenini gerçekleştiriyorlar.

Kitabı sana O indirdi. Onun bazı ayetleri muhkemdir. Onlar Kitabın anasıdır. Diğerleri de müteşâbih (birbirine benzeyen, sonucu tam bilinmeyendir.) Kalplerinde eğrilik olanlar, fitne çıkarmak, uyardığı sonuca uğrayıp belâlarını bulmak için onun müteşâbih ayetlerinin ardına düşerler. Oysa onun te'vili uyardığı sonucun ne zaman gerçekleşeceğini Allah'tan başka kimse bilmez. Alim olanlar: "Ona inandık, hepsi Rabbimiz katındandır" derler. Lüb akıl sahiplerinden başkası düşünüp öğüt almaz. (Ali İmran:3/7)

Burda da bağlantı kurarak ayetler arasındaki yerinde görmek ayetler arasındaki ahengi görmeye yaraması açısından değer kazanmaktadır

Elbette o göklerin ve yerin yaradılışında ve gece ile gündüzün ardarda gelişinde şüphesiz ayetler var. Bunu lüb akıl sahiplerinden başkası anlamaz. (Ali İmran:3/193)

Yaratılış ile sosyal olaylar arasında da hikmet düzeyinde bağlantılar dikkat çekmektedir.

Gerçekten onların kıssalarında lüb akıllılar için bir ibret vardır, bu uydurulan bir söz değil ve lâkin önündekinin tasdiki ve her şeyin açıklanması ve iman edecek bir kavim için bir hidayet bir rahmettir. (Yusuf:12/111)

İnsanların sosyal düzenlerinde çok ibretlik ilkeler ve aralarındaki alışılmış ilişkiler de genellikle akıllara durgunluk verecek insanî ilişkiler ahengi yer almaktadır. Tabii bunu anlayacak akıl önem kazanmaktadır.

Şimdi Rabbinden sana indirilenin hakikaten hak olduğunu bilir kimse, kör olan gibi olur mu? Fakat onu ancak lüb akıl sahipleri idrak eder. (Ra'd:13/19)

İşte bu Kur'an'la tehlikelerden haberdar edilsinler, O Allahın ancak bir tek Tanrı olduğunu bilsinler, lüb akıl sahipleri iyice düşünüp öğüt alsınlar diye bütün insanlara bir tebliğdir. (İbrahim:14/52)

Böylece ayetler sıralandıkça hikmetler kendilerini daha açık götermeye devam edecekler.

Bu Kur'an ayetlerini iyiden iyi düşünsünler, lüb akıl sahipleri ibret alsınlar diye sana indirdiğimiz feyiz kaynağı bir kitaptır. (Sad:38/29)

Ona hem ehlini, hem onlarla beraber bir mislini, bizden bir rahmet ve lüb akıl sahipleri için de bir ibret olmak üzere, bağışladık. (Sad:38/43)

Görüldüğü gibi Kur'an'da önemli doğal olayların ve ahlâkı meselelerin ve değerlerin algılanması lüb akıl ile sağlanacağı gösterilmektedir.

Yoksa o, gece saatlerinde secde ederek, ayakta durarak ibadet eden, ahiretten korkan ve Rabbinin rahmetini uman gibi midir? De ki: "Bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?" Doğrusu ancak lüb akıl sahipleri öğüt alır. (Zumer:39/9)

Allah'ın yukarıdan bir su indirip de onu yerde kaynaklara soktuğunu, sonra onunla türlü renklerde ekinler çıkardığını, sonra onları kuruttuğunu görmedin mi? Nihayet sen onun sapsarı bir hale gelmiş olduğunu görüyorsun. Sonra da Allah onu kuru bir kırıntı yapıyor. Muhakkak ki bunda lüb akıl sahipleri için mutlak bir ibret vardır. (Zumer:39/21)

Yukarıdan aşağıya sıralanan ayetlerden her birinde hikmet ve ibret dolu mesajlar verildi. Bunlar inanmış bir insanın derinden düşünüp alacağı çok derslerle yüklüdür.

İşte bunun için özellikle Mümin müslümanların bunlardan gereken neticeleri almaları ve gereğini yapmaları onların böylesi bir akla sahip olduklarını intaç edecektir.

Kur'an'da lüb akıl değil ülül-elbab çoğul sıgası ile zikredilir. Elbab, lübün çoğuludur. Lüb adında sarraflarda kıymetli taşların kalitesini ölçen bir alet vardır. Onunla kıymetli taşın içinde leke ya da taşın özünden olmayan herhangi bir şeyin olup olmadığı tespiti yapılır. Onun için lüb sözlükte her hangi bir şeyin özü, olması gerekeni anlamı vardır.

6- HICIR AKLI

Hıcır aklı en iyi anlayabilmek için Fecir süresinin ilk sayfadaki ayetleri dikkatle okuyup inceliklerine varıncaya kadar düşünmekle mümkün olacaktır.

Buradan itibaren bu ayet meallerini okuyalım ve bize düşen dersi alalım.

Fecre, on geceye çifte ve teke, (her şeyi karanlığı ile) örttüğü an geceye yemin ederim ki, hıcır akıl sahibi için bunlarda elbette yemin var.

Görmedin mi, Rabbin ne yaptı Âd kavmine; direkleri (yüksek binaları) olan, ülkelerde benzeri yaratılmamış İrem şehrine, o vadide kayaları yontan Semûd kavmine, kazıklar (çadırlar, ordular) sahibi Firavun'a! Ki onların hepsi ülkelerinde azgınlık ettiler. Oralarda kötülüğü çoğalttılar. Bu yüzden Rabbin onların üstüne azap kamçısı yağdırdı. Çünkü Rabbin (her an) gözetlemededir. (Fecr:89/1-14)

Gönüllere yeni bir gün açılırken fecre, on gece derken ya haccın, ya ramazanın son on gecesine, Allah Teâlâ'dan başka her varlığın çift yaratıldığına. Kâinatta yalnızca tek olan Allah Teâlâ'ya, her şeyi karanlığı ile örten geceye yemin edildikten sonra bütün bunlarda **hıcır akıl sahipleri** büyük yemin değerinde ibretler olduğu bildirildi.

Bunlar nice hikmet ve ibret içerikli hakikatler olarak birinci paragraftaki ayetlerde zikredildi. İkinci paragraftaki ayetlerde ise daha değişik hikmetli olaylar insanların dikkatlerine sunuldu ve ibret almaları ve nice güçlü kavimlerin egemenlikleri, sonra da nasıl ilâhî muamelelere maruz kalarak hâk ile yeksan olduklarını dile getirdi.

Hıcır aklın neleri algılaması ve bu aklı insanın nerelerde

kullanması hususunda hangi hikmetli olaylar arasında bağlantı kurarak nelerden ders alıp nasıl bir mümin olması gerektiğini ayarlayan bir akıldır.

Çünkü yukarıdaki ayetlerden sonra gelen iki ayet insanın karakterini ve itikadî kıvamını ortaya koymaktadır. Bu ayetlerden biri, Rabbi tarafından kendine verilen nimetleri ikram edişi karşısında tavrı dile getirilir. Kul, "Rabbim ikram ettin" der memnuniyetini arz eder. Diğerinde kendini, Rabbi imtihan edip rızkını kıstığında gösterdiği tepkiyi gözler önüne serer. Bundan sonra da kulun isyan edip "Rabbim bana ihanet ettin" diyecek kadar aşırılaştığını vitrinler.

İşte burada insanın mümin olması ve Allah Teâlâ'nın her yaptığının birer imtihan vesilesi olduğu, ona rıza akıllı insanın hele hıcır akıl sahibi birinin kemalatından kaynaklandığı gerçeğidir.

Netice itibariyle hıcır akıl insanı, bilgide, imanda, ahlâkî ilkelerde ve diğer beşerî değerlerde tarihi şahsiyet kazandırır. Tarihî olaylarda, sosyal oluşumlarda netleşmiş ve kıvam kazanmış akıldır. Mümin müslümana yakışan akıldır.

7- MIRRA AKIL

Allah Teâlâ'dan O'nun kullarına vahyi taşıyan üstün akıl sahibi Cebrail'in olduğu zikredilebilir. Vahyi meleği insan aklına durgunluk verecek çok büyük bir görev yapıyor ve Kur'an gibi bir Kitabı ya direkt Âlîm, Kadîr, Malîk ve Azîm Allah Teâlâ'dan ya da lehvi mahfuzdan alıyor, harfinde, kelimelerinde hiçbir eksikliğe sebep olmadan üstleniyor Emin ve mümin Peygambere getiriyor. O Resûlü Kibriya'ya öylesine bir sunum yapıyor ve öylesine bir teslimat görevini ifa ediyor ki burada da hiçbir zayiat yapmıyor.

Cebrail, Kur'an ayetlerini alışında da, teslim edişinde de birbirine benzeyen harfleri karıştırmıyor, yerlerini şaşırmıyor ve hiçbir halde tashihe ihtiyaç hissedilecek bir kusur işlemiyor. Nüanslara varıncaya kadar her inceliğe sahip çıkıyor emniyetle teslimat yapıyor ve bu muhteşem görevini bihakkın yerine getiriyor.

Şimdi bu harikulâde olayı ilgili ayetlerde bizzat okuyarak hikmetler alemine dalalım ve Kur'an ayetleri ile bilgilenelim.

Yıldıza; inişe başladığı zaman kasem olsun ki,

Sizin bu arkadaşınız ne sapmış, ne de aldatılmıştır.

Ve hevadan söz söylemiyor.

Onun okuduğu Kur'ân kendisine vahyedilen vahiyden başka bir şey değildir.

Onu müthiş kuvvetlere mâlik olan öğretti.

Bir kuvvet sahibi ki, hemen dosdoğru göründü.

Ve o, en yüksek bir sema kıyısında idi.

Ve sonra yaklaşarak yanına geldi.

(Bu suretle o, peygamber) iki yay kadar yahut daha yakın oldu da,

Hemen (Allah Teâlâ'nın) kuluna vahyettiğini vahyetti.

Kulunun kalbi gördüğünü yalanlamadı.

Onun gördüğüne karşı onunla şimdi mücadelede mi bulunacaksınız?

Andolsun ki, O Cibril'i diğer bir inişinde de gördü.

Sidretü'l Müntehâ'nın yanında.

Onun yanında ise Cennetü'l Me'vâ bulunmaktadır.

O dem ki o Sidreyi bürüyen bürüyordu.

Göz ne kaydı, ne de (başka yöne) çevrildi:

Andolsun ki, Rabbinin en büyük âyetlerinden gördüğünü gördü. (Necm:53 /1-19)

Mırra akıl genelde Cebrail'in aklı olarak zikredilir. Allah Teâlâ'ya isnat eden olsa da doğruluğu şüphelidir. Çünkü akıl mahlûktur. Aklı yaratan Allah Teâlâ'dır.

O halde Mırra akıl yani en üstün akıl Cebrail aleyhi-s selamın aklıdır. Çünkü, O vahyi meleğidir, elçidir ve emindir. Evet, O Cibrilli emindir.

2. BÖLÜM

KALBİN ÖZELLİKLERİ VE ÇEŞİTLERİ

Erişilmesi arzulanan mutluluğa ulaşmak, akıl ile kalbin müşterek çalışmasına bağlıdır. Akıl, bilgilerini ve bilgilerinin klasör ve dosyalarının içeriğini kalbin teftişine açarak, kalp ile bütünleşmesi sayesinde gerçek değerine kavuşur.

Her şeye rağmen aklın tutarlı ve dengeli çalışması için, ona kaliteli, verimli ve olumlu programlar yüklemek gerekir.

Bu programları verimli kullanmak için, aklın seçici gücü olan "vicdan"ı canlı tutmak ve sürekli olarak telkîn ve terbiye ile onu beslemek şarttır. Vicdanı berraklaştırmak için de kalbi, iyi duygularla, faydalı bilgilerle, daima zikirle, fikirle, şükürle ve benzeri manevi değerlerle aralıksız olarak beslemek lazımdır.

Kalbi, uyanık, sağlıklı, güçlü ve etkin tutmak için de önce onu tanımak, sonra sürekli olarak bakımına itina göstermek gereklidir.

Her kese özgü kan özelliği belirleyip ayarlayan ve nice farklı kimyasal maddeleri kıvamında tutan, her hangi birinde ayar bozulduğu zaman onu her hangi bir şekilde duyuran kalp, bütün felsefi görüşleri ve ideolojik söylemleri iflas ettirmektedir.

İnsana, insan olma özellik ve niteliği kazandıran ruh, akıl, nefis ve gönül gibi birimlerin birbirleriyle iç içe olmalarına rağmen, birbirlerinden çok farklı etken güçlerdir.

Ana santral görevi yapan ruh, ilâhî bir enerjidir. Akıl, ruhun güdümünde çalışan bilgi işlem merkezi, can, bedeni hayatta bulunduran enerji, nefis, iştah ile ilgili etken güç ve kalbî değer taşıyan gönül de ham maddeyi mamul madde haline getiren terbiye makinesi şeklinde tanıyabiliriz

Öyleyse kalp, materyalistlerin iddiasında olduğu gibi, yalnızca damarlara kan pompalayan bir makine değil, insanî gü-

zellikleri âbideleştiren maddi ve manevî teçhizatları aynı ayarda çalıştıran mükemmel bir organizatördür.

Her şeyi ilmiyle bilen, hikmetiyle ayarlayan ve kudretiyle yaratan, mutlak egemen Allah Teâlâ, mübarek kitabında kalp ile ilgili çok ilginç beyanlarda bulunmaktadır.

Burada kalbi üç kategoride değerlendirmek söz konusu iken birini ayrıca değerlendireceğiz. Çünkü o "iki kalp" diye ifade edilen ve gerçekte olmayan kalptir.

Bunların hepsini Kur'an delilleriyle değerlendirip anlatmaya gayret edeceğiz. Bu iki kategoride değerlendirmeye tabi tutulan kalpler;

1- Kötü vasıflı kalp çeşitleri,

2- İyi vasıflı kalp çeşitleridir.

Bu iki kategoride değerlendirmeye tabi tutulan kalpler açıklamaya alınmadan önce olmadığı halde ilginç bir kalp çeşidi görünümünde iki kalp ile ilgi kuralım. Bu konu dile getirilen iki kalbi değerlendirmeye alalım. Sonra iyi ve kötü kalpleri özellikle Yaratan ve Yöneten Allah Teâlâ'nın beyanları ile detaylandırmaya çalışalım.

İKİ KALP

İyi ve kötü vasıflı kalpler zikredilirken ayrıca Kur'an'da "İki kalp" diye bir kavram geçer. Bu bizzat olmadığı halde farazi olarak zikredilir.

Allah, bir adamın göğüs boşluğu içinde iki kalp yaratmadı... (Ahzap: 33/4)

Bu âyet, fıkıh, sosyal ahlâk, aile hukuku ve kalbî meselelerde ele alınıp detaylı inceleme yapılacak nitelikte ki âyetlerden biridir.

Ahzap sûresi dördüncü âyet, cahiliye dönemi arapların adetlerinden bir kaçını gündeme getirir ve körü körüne uyguladıkları yanlış töreleri yeniden düzenlemeye tabi tutar.

"Allah, bir adamın göğüs boşluğu içinde iki kalp yaratmadı"

Şimdi bu konunun açılımını değerlendirmeye alalım:

"... Kendilerinden "sen bana anamın sırtı gibisin" diyerek "zihar" yaptığınız karılarınızı, sizin analarınız yapmadı ve evlatlığınızı da sizin öz oğullarınız kılmadı. Bunlar sizin ağzınızdan çıkan anlamsız sözlerinizdir. Allah hakkı söyler, hak yola hidayet eder." (Ahzap:33/4)

Allah Teâlâ cahiliye araplarının yanlış örf ve adetlerini kaldırırken bazı meselelerde uyarıda bulunuyordu. "Zihar" yolu ile karısını boşamaya yeltenecek olanlara yanlışların üzerinde ısrar etmemeleri için müeyyide uyguluyordu. Konu ile ilgili müeyyide Mücadele sûresinde ifade edilmektedir.

Sizden kadınlara zihar edenler (sen bana, anamın sırtı gibisin diyenler), bilmelidirler ki o kadınlar, onların anaları değillerdir. Onların anaları, ancak kendilerini doğuran kadınlardır. Onlar, çirkin ve yalan olan bir söz söylüyorlar. Bununla beraber Allah, affedicidir bağışlayıcıdır.

Kadınlarına zihar edip sonra söylediklerinden dönenler, karılarıyla temaslarından önce bir köleyi hürriyete kavuşturmalıdırlar. Size öğütlenen budur. Allah, yaptıklarınızı haber almaktadır.

Buna imkân bulamayan, temaslarından önce aralıksız olarak iki ay oruç tutmalıdır. Buna da gücü yetmeyen, altmış fakiri doyurmalıdır. Allah'a ve Resûlüne inanmanız için bu hükümler konmuştur. Bunlar, Allah'ın sınırlarıdır Kâfirler için acı bir azap vardır. (Mücadele:58/2-4)

Bu dikkati cazip âyetler, şer'i meselenin yanında manidar bir uyarı daha telkîn etmektedir.

Kendi karısını boşama bahanesi ile ona "sen bana anamın sırtı gibisin" diyerek, karısı olduğu halde ondan kalbini koparıyor. Bunu yaparken de elbet bir başka kadına gönül vermiş olduğunu izhar etmiş oluyor.

İşte böyle bir pozisyonda, her iki kadına aynı anda aynı ayarda gönül vermesi ve âdil davranması çok zordur.

Her halde onun için Cenabı Hak: "Allah, bir adamın göğüs boşluğu içinde iki kalp yaratmadı" diyerek şu mesajı sunuyor, kalbini parçalama, bahane üreterek bir başka kadın için önce

sevip aldığın kadını kalbinden çıkarmaya kalkışma kolayca onu kalbinden söküp atamazsın.

"Zaten daha sonra gelen cümlelerde bu uyarıyı daha açık şekli ile dile getirmektedir;

Kadınlarına zihar edip sonra söylediklerinden dönenler, karılarıyla temaslarından önce bir köleyi hürriyete kavuşturmalıdırlar."

Bundan sonraki gelişme farklı bir bakış sergilemektedir. Evlilik konusu işlenir ve üzerinde dikkatleri yoğunlaştırır. Çok evlilik konusunu gündeme alır.

Nisa Suresi üçüncü ayette, ikişer, üçer ve dörder kadınla evlenmeye ruhsat veren Allah Teâlâ yaratan olduğu için kulunun kalbini de en iyi bilen de O'dur. Onun için insanın kalbini ikilemeye kalkışmama uyarısında bulunuyor.

Dinde ruhsat olarak verilmiş olan dörde kadar çok evlilik izni, burada zımnî olarak bir kadın ile evlenmekle sınırlandırılmaktadır. Zaten yine Nisâ süresi 3. âyette: *"Eğer kendileri ile evlendiğinizde yetimlerin haklarında âdil olamayacağınızdan korkarsanız size helâl olan kadınlardan ikişer, üçer, dörder nikâh edin. Ve eğer bu surette de âdil olamayacağınızdan korkarsanız o zaman bir tane veya eliniz altında olan cariye ile yetinin, Çünkü bu sizin için adâletten sapmamanıza daha yakındır. (Nisa:4/3)*

Dikkat edildiği takdirde doğru sonuca ulaşmak mümkündür. Önce Cenabı Hak, haklarında âdil davranılması ilkesini koyarak yetim kızları cahiliye batağının kötü uygulamasından kurtarılmasını emrediyor. Onların hak ve hukukunu sağlama aldıktan sonra, hızını alamayan erkekleri hür kadınlara yönlendiriyor. Onlardan bir taneden fazla dörde kadar evlenebilecekleri ruhsatını veriyor.

Bu ruhsatı iyi kullanamayanları yine bir kadınla yetinme zorunda bırakıyor. Özellikle annelik mertebesi ile taçlandırılan kadının, onur ve huzuru ile yaşamasını sağlıyor.

Bunları aynı zamanda kadının onuru ve huzuru teminat altına alınıyor ve onurlu yaşamasını gerçekleştirirken erkeği de disipline ederek adaletsizlikten, günahtan ve kalbî dengesizlikten kurtararak onu da mutlu ve istikrarlı bir ortama çekiyor. İki

kalpli olmak gibi huzursuz edici bir sıkıntıdan kurtarıyor.

Kalbi nice hikmetlerle donatarak yaratan ve onu erişilmez bilgilerle donatan Allah Teâlâ'nın kalp ile ilgili bilgilendirmesi çok hikmetler içermektedir.

Bu çalışma ile beraber kalp sahibi insanı direkt ilgilendiren inceliklere ulaşmaya yönelmek insanın doğasına uygun olan bir duygudur.

İyi ya da kötü vasıflı olmak üzere iki bölümde değerlendirilmesi yapılan kalp hakkında onu ibret ve hikmetlerle nasıl ve hangi nitelikte yarattığını ve bu konuda yaptığı açıklamalarla nelere dikkat çektiğini Âlîm, Habîr, Hakîm Allah Teâlâ'nın beyanlarından alıp anlamak gerekir.

Bu konuda kalp çeşitleri, çok dikkat edilmesi gereken hususlardır. Çünkü Allah Teâlâ'dan başka hiç kimse kalp hakkında bu denli açıklama yapmamıştır. Zaten hiç kimse böyle bir güce sahip değildir.

Önce kötü vasıflı kalpleri tanıyıp iyice değerlendirme yaparak ve ibret alarak konuya açıklık getirmek suretiyle algılayalım ve sonrada iyi vasıflı kalpleri daha rahat anlamaya çalışalım.

Kötü adlarla anılan kalp çeşitleri, ibretlerle dolu ve hikmet içerikli bir tablodur. İnsanların huysuzu, şımarığı, ahlaksızı, sadisti, hırsızı, kâtili, zânisi, gaddarı velhasıl her tür kötü kalp sahibini de tanıtmaktadır

İnsan dünya istasyonunda ki sürecinde, varlığını sürdürürken kimliğinin lokomotifi olan kalbini ve fonksiyonlarını tanımaya çaba sarf etmelidir. Kalbinin vasfını, yaptığı işlerden tesbit etmeli ve geleceği ile düşüncelerini ayarlamalıdır.

Yoksa insan kendi kendine dünya hayatını zehir eder, mutlu olamaz ve geleceğini de çekilmez nice acılarla doldurur.

Yeniden varlık sahnesine getirildiğinde gördükleri karşısında çaldığı kapıların yüzüne kapalı olduğu zaman hiçbir kimseye hiçbir mazeret yarar sağlamaz.

Biriniz kendisine ölüm gelip de: "Rabbim beni yakın bir süreye kadar erteleseydin de sadaka verip iyilerden olsaydım!" demeden önce, size verdiğimiz rızıktan sadaka verin. (Münafikûn:63/10)

Kâfirler gidecekleri cehennemi görünce derler ki: "Rabbimiz, cinlerden ve insanlardan bizi saptırmış olanları bize göster, onları ayaklarımızın altına alalım, en rezil rusvay olsunlar." (Fussilet:41/29)

Allah buyurdu: "Sizden önce geçen cin ve insan topluluklarıyla beraber ateşin içine girin!" Her ümmet girdikçe yoldaşına la'net eder. Hepsi birbiri ardından orada toplanınca sonrakiler, öncekiler için dediler ki: "Rabbimiz, bunlar bizi saptırdılar. Bunlara ateşten bir kat daha azap ver!" Allah: "Hepsi için bir kat fazla azap vardır, ama siz bilmezsiniz." dedi. (A'raf:7/38)

Yukarıda kaydedilen âyetler, gelecekte aldatanlar ve aldananların çekeceklerini mahiyetini ve şiddetini şimdiden haber vermektedir.

Bunlardan yararlanabilmek ve ders alabilmek için kötü kalbi tedavi ederek iyi kalp ile büyük mahkemeye ve büyük buluşmaya hazırlanmak gerekir ve insana da aklını kullanmak yakışır.

KÖTÜ VASIFLI KALPLER

1- İMANSIZ KALP

İslâm âleminde birçok konu tartışmaya açılmış, kültür etkinliklerine, zamana, fikrî akımlara ve çıkar kaygılarına göre yön değiştirmiştir. Kur'an dışına taşan bu tartışmalar birçok alanda ayrılıkçılığa yol açmıştır. İman konusu da bu konulardan biri olarak birçok farklı yorum ve anlayışla ayrılıkçılığın kapısını aşındırmıştır.

Daha bizzat Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem zamanında, imanı bile farklı yöne çekenler olmuş. İslâm'ın gücüne sığınmaya yeltenen ve çıkarları peşinde koşan bedevî araplarından kimileri Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Efendimize gelerek iman ettiklerini ilan ettiler.

İnsan hayatının her anında ve her döneminde müspet olsun ya da menfi olsun mutlaka iman vardır. Müspet iman, kâinatın sahibi Allah Teâlâ'yı ve O'nun verdiği bütün bilgi ve haberleri olduğu gibi dil ile ikrar, kalp ile tasdik edip hiçbir halde bu anla-

yışın dışına çıkmamaktır.

Dil ile ikrar edip kalben tasdik edilmeyen iddia, iman olmaz, münafıklık olur. Dil ile ikrar ve kalben tasdik eden insan, Allah Teâlâ'nın sisteminin dışına çıkanlar yerine göre âsi olur yerine göre din dışına kaymış olurlar. Münafık, müşrik ya da kâfir olurlar.

Yanlış bir yola girmemek için genel bir ifade kullanmakta yarar vardır. Konuyu öncelikle Kur'an açısında değerlendirmek daha isabetli olanıdır.

Cenabı Hak, Kitabı Keriminde iman konusunu her yönü ile değerlendirmiştir.

Ey Resûlüm! Küfür içinde yarış edenler seni üzmesin. Onlar o kimselerdir ki, ağızlarıyla imân ettik dedikleri halde kalbleri imân etmemiştir. (Maide:5/41)

Ayette görüldüğü gibi esasında iman kalp işidir. İnsan iman ettiğini söylese bile yeterli değildir, kalbinin tasdik etmesi şarttır. Bu da yeterli değildir. İman eden insan inandığını yapması şarttır. Çünkü Allah Teâlâ kandırılamaz. Allah Teâlâ kandırılmadığı için, bu anlayış ile dinin hükümlerini yerine getirmek gerekir.

Bedevîler, biz iman ettik dediler, de ki: siz henüz iman etmediniz ve sizin kalblerinize iman hiç girmedi. Ancak siz islâma girdik deyin. Ve eğer Allaha ve Resulüne itaat ederseniz size amellerinizden hiçbir şey eksiltilmez, çünkü Allah gafur, rahîmdir. (Hucurat:49/14)

Demek ki bedevî Arapların Resulullah sallallahu aleyhi ve selleme gelerek *"biz iman ettik"* demelerini her şeyi bilen ve her şeye mutlak egemen olan Cenabı Hak kabul etmedi ve kalplerinin imansız olduğunu açıkça haber verdi.

Yukarıdaki açıklama ile anlaşılıyor ki, Allah ve Resulüne itaat etmedikçe sözde iman gerçek iman olmaz.

Yürürlükte ki mevzuata uymayı, iman olarak kabul etmeyen Allah Teâlâ, bedevîlerin "iman ettik" sözlerinin *"islâma girdik"* yani mevcut hukuk sistemine razı olduk şeklinde bir ifade olması gerektiğini dile getirmiştir.

İman etmiş olmak için daha nice zikredilen şartların yanın-

da netice itibariyle daha zor bir teklif ile insanları uyaran Kur'an şu açıklamayı getirmektedir;

O küfredenleri dünyada ve ahirette şiddetli bir azab ile cezalandıracağım, hem onlara hiç yardımcı da yoktur (Âli İmran:3/66)

Kâfirler için bu ifadeyi kullanan Kur'an, münafıklar için de net bir ifade ile açıklama getirmektedir.

O küfre koşanlar seni üzmesinler. Şüphe yok ki onlar Allah'a bir şey ile zarar veremezler. Allah istiyor ki onlara ahirette bir nasip vermesin. Ve onlar için azîm bir azap vardır.

Ve bu o münafik olanları açığa çıkarmak içindi. Ve onlara, "Geliniz Allah yolunda savaşta veya savunmada bulunun," denildi. Dediler ki: "Biz savaşmayı bilseydik elbette size uyardık." Onlar o gün imândan daha çok küfre yakın bulunmuşlardı. Onlar kalblerinde olmayan şeyi dilleriyle söylerler. Ve Allah onların kalplerinde ne sakladıklarını tamamen bilendir. (Âli İmran: 3/166, 167)

İlgili ayetten anlaşılan; Allah yolunda savaşmayan ve vatanı savunmaktan kaçanlar, imandan daha çok küfre yakındırlar.

Kalplerinde olmayan imanı istismar ederler, iman ettik dedikleri halde küfürden ve münafıklıktan başka bir kişilik gösteremiyorlar.

Bunlar mümin olmadıkları halde imanlarını deklâre ettiler. Bunun doğru olmadığını bizzat Allah Teâlâ, onların hallerini teşhir ederek ilân etti.

"İslâm fıtrîdir. Yani ilâhî kanunların dışına çıkmadan "sünnetullahın tabii seyrine teslimiyettir. İman ihtiyarîdir." Bu böyle olduğundan dolayı çok önemli bir hakikate dikkat çeker. İman etmediği takdirde insan mümin olduğunu açıklasa, onun mümin değil müslüman olduğu anlaşılabilir.

Ancak bu manada müslüman, iman dairesinde dini kabul etmiş şeklinde anlaşılmamalıdır. İnsanın hayat serüveninin başlangıcından bitişine kadar bütün ilâhî icraata uyma zorunda olan insan bunun dışına çıkma yetkisine sahip değildir.

Doğar, yaşar, ölür. Bunların dışında hiçbir seçenek hakkı yoktur.

İnsan ve diğer varlıkların tamamı varlık sahnesine gelmede gelişip ilerlemede, bu şuhut âleminden çekilip gitmede kendi iradelerini kullanmadan kâinat kanununa tabi olurlar. Kâinat kanunlarının vazı'ı bizzat Allah Teâlâ'dır. Onun için her şeyin varlığı fıtraten islâmdır.

Mutlak hükümran olan Allah Teâlâ, kâinatı yaratırken arşı, kürsü galaksiler âlemini, içindeki nice sistemleri, bunların içinde sayısı bilinmeyecek kadar çok olan gezegenleri ve onların içlerinde ve üzerlerinde olan her şeyi şaşmaz bir sisteme bağlamıştır.

Canlı ve cansız her şeyi eksiksiz bir kanuna bağlamıştır. Hatta bunların en küçük parçalarına varıncaya kadar her şeyi şaşmaz bir sisteme yerleştirmiştir.

Kısacası; inkârcı kâfirler ve şaşkın müşrikler bile bu yüce iradeye bağlıdır ve Allah Teâlâ'nın kanununa boyun eğmek zorundadırlar. O'nun kanunu dışında hiçbir tercih hakları ve yetkileri yoktur.

Doğum da ölüm de hiç kimsenin kendi istek ve iradesi ile gerçekleşmez. Yaşlanmaya hiç kimse karşı koyamaz, tabiat olaylarına, soğuğa, sıcağa hiç kimse kafa tutamaz. Nice kahredici âfet ve felâketi hiçbir güç önleyemez her şey, "küllî iradeye; sünnetullaha" tabiidir.

Bu konu ile ilgili Kur'an'ın manidar bir anlatım tarzı vardır. Kur'an vahyi sistemini kabul edenlere genelde "ey iman edenler" diye hitap eder. Buna karşılık "Ey İslâm olanlar" diye hiç hitapta bulunmamıştır.

Dağlara, arıya, karıncaya vahy eden Allah Teâlâ, insana da vahy etmiş ve ağır bir sorumluluk yüklemiştir. Bu sorumluluğu benimseyip kabul eden mümin olma kıvamına ermiştir.

İman etmeden müslüman olduğunu iddia eden insanın pozisyonu, Kur'an ifadesinde çarpıcı bir nitelik sergiler. Böyleleri akıl nimetini tam kullanmadıkları için insan mümin vasfını koruyamaz ve diğer eşya metresine düşer.

Akıl sahibi varlıklar için Kur'an, İslâm kelimesi ile ilgili şöyle buyurur:

Daha Allah dininin gayrisini mi arıyorlar? Hâlbuki göklerde ve

yerde kim varsa hepsi ister istemez ona islam olmuş hep döndürülüp ona götürülüyorlar. (Âl-i İmran:3/83)

Yerde ve göklerde kim varsa ifadesi ile yerde insanların tamamı kastedilmiş ve göklerde ya olması muhtemel insan ya da melekler ya da akıl sahibi başka varlıklar bu çerçevede değerlendirilebilir.

İşin özü ve meselenin hakikati, aslında her varlık "sünnetullaha" bağlıdır, O'nun kanunu dışında hiçbir şeyin olması mümkün değildir.

Bu bağlamda, teslimiyet anlamında İslâm olmak fıtrîdir, doğuştandır yani doğaldır. Bu mana ile değerlendirme yapınca "kâfirler" de, ateistler" de ve müşrikler de müslümandırlar. Yani bunların tamamı fıtraten müslümandır.

Ancak fıtraten müslüman olanlardan ilâhî hükümleri kabul edip benimseyenler ve bunu ikrar edenler mümin olurlar Bunlar bu manada yani akıl ve iradelerini kullanarak inandıklarını ilân edenlerdir. İşte bunlar mümin anlamında müslüman olurlar.

Hucurat sûresinde ilginç mana içerikli bir mesele dile getirilmektedir. 14. âyette iman ettiklerini iddia edenlere, Cenab-ı Hakkın cevabı çok ağırdır. Bunun açıklaması yukarıda zikredildi.

Fakat 15. âyette Müminlerin özellikleri dile getirilir ve *"Müminler Allah'a ve Resûlüne iman edip hiçbir hususta şüpheye düşmeden Allah yolunda malları ile canları ile cihad eden kimseler"* olarak tanımlandıktan sonra *"işte onlar iman ettik"* sözlerinde doğrudurlar denilerek, müslümanlar iman marksı ile şahsiyetlerine kavuşmuş olurlar.

16. ve17. âyetlerde henüz din ve edep hakkında yeteri ölçüde bilgilenmemiş bedevîlerin Resûlullah sallallahu aleyhi ve selleme gelerek müslüman olmakla bir artı iyilik yapmışçasına minnet ederek bazı çıkarlarını sağlamak istekleri işleniyor.

De ki: "Siz dininizi Allaha mı öğretiyorsunuz? Hâlbuki Allah, göklerde ne var, yerde ne varsa hepsini bilir. Allah her şey'i bilendir.

İslâm'a girdiklerini minnet edip senin başına kakıyorlar, de ki müslüman oluşunuzu benim başıma kakmayın, belki sizi imana hidâyet ettiğinden dolayı Allah iman nimetinden dolayı sizin ba-

şınıza kakar, eğer siz iman ettik sözünüzde doğru iseniz. (Hucurat:49/15-17)

Bunlarda ki açıklamalar "ezber bozan" ve fakih mümini derin derin düşündüren meselelerdir.

Meseleyi kısaca değerlendirmek gerekirse, imanlı kalbin ve de mümin insanın nelere dikkat etmesini ve kendini hangi donatılarla donatması söz konusudur. İşte biz bu açıklamalardan bunu anlarız.

Bu kıvamda olmayan kalp ise imansız kalptir. İmansız kalp taşıyanların ilginç ve kokuşmuş bir tarafı deşifre edilir.

Söylediğinin tersini gizleyerek tam zıddı olan bu tür işleri yapıyorsa insan şahsiyeti gelişmemiş münafıktır.

Kalbi, imansızlıktan kurtarıp mümin kalp yapmak için de Rahman ve Rahim olan Allah Teâlâ'nın rahmet ve mağfiretine sığınıp gereklerini gerçekleştirmek müminin boyun borcudur.

2- İNKÂRCI KALP

Kalbin esas hali arı, duru, temiz ve arızasız olanıdır. Bu haliyle kalp tam ve rantabl halde çalışır ve fire vermeden hayatî fonksiyonlarını ve asli görevlerini sürdürür.

Fakat daha sonra kalp, fıtratına uygun bakımı yapılmazsa hastalanır, arıza yapar ve bozulur sonunda çok ilginç arızalar vermeye yüz tutar.

Her kalp arızasının sebepleri, gelişimi ve sonuçları farklı tandansta tezahür eder. Bunları Kur'an ışığında sergileyip aydınlatmak insanı çözüme yöneltir.

Asli değeri ile çalışan kalp, Yaratana ve O'nun rızasına yatkın olan kalptir. O'nun vahdaniyeti ile buluşur derecesini yükseltir, yüce mertebeye erer ve ilâhî hitaba mazhar olur. Nur âlemine girmekte sıkıntı çeken kalp inkârcılığı ile zillete ve cehenneme sürüklenir.

İnkârcı kalbin öncelikli vasfı manevî alanda tökezleyen ve vahdaniyet bilincine eremeyip iman nimetinden mahrum kalandır.

İlahınız tek bir ilahtır. Ama âhirete inanmayanların kalpleri

inkârcıdır, onlar büyüklük taslarlar. (Nahl Sûresi:16/22)

Bu âyette inkârcı kalbin iki ilginç özelliği vitrinlenmektedir ve bununla çok ilgi çekmektedir.

a- İnkârcı kalp âhirete inanmaz. Ahirete inanmadığı için de kendini daima boşlukta hisseder. Kendini boşlukta zanneden kalp tutarsız, huzursuz ve tatminsizdir.

b- İnkârcı kalp taşıyan, yaradılışını ve Yaratanını unutur, hikmet âlemine giremez, haddini aşar ve büyüklük taslamaya yönelir. Böylesi bir kalp sahibi artık önü alınmaz bir sapkınlık batağına saplanır.

Ne ilginçtir ki, insan, yırtıcı hayvan aslanı terbiye eder, isteği istikametinde onu belli davranışlara yönlendirir de, kendi vücudunda bir avuç et parçasını terbiye edip düzeltmekten gâfil kalır. Böylesine gâfil insan nerede ne ölçüde yanlış yaptığının bile farkına varamaz.

Bu ise insanı, hem dünyada ve hem de ahirette felakete götürür. İnkârcı kalp, yaptığı inkârından dolayı devre dışı bırakılmak üzere Allah tarafından mühürlenir.

Artık onlar ahitlerini bozmaları ve Allah'ın âyetlerini inkâr etmeleri ve peygamberleri haksız yere öldürmeleri ve "bizim kalplerimiz kılıflıdır," demeleri sebebiyle lanetlenmişlerdir. Hayır, Allah onların kalplerini küfürleri sebebiyle mühürlemiştir. Bu yüzden pek azı müstesna olmak üzere onlar iman etmezler. (Nisâ:4/155)

İnkârcı kalp küfründen dolayı mühürlendiği için esas fonksiyonundan uzak kalır ve hiçbir zaman bilinç düzeyinde hayırlı faaliyetlerde bulunamaz. Yaptığı iyi işler onun kurtuluş vesilesi olmazlar.

Hem dünya hayatı gafletle geçer, hem de ölüm sonrası merhaleler birbirinden daha ağırlaşarak devam ederek sürer gider. Pişmanlıklar ve acılar artış trendinde inkârcı kalp sahibini bitmez tükenmez acılar içinde bırakır.

Dolayısı ile inkârcı kalp süresiz olarak arıza yapar ve bu haliyle miadını doldurmaya mahküm olur, ebediyen kaybedenlerden olur.

İnkârcı kalp:

1- Allah Teâlâ'yı tanımaz, O'na iman etmez,

2- Âhirete inanmaz,

3- Kendi yaratılışının keyfiyetini düşünmez

4- Kâinatı ve içindekilerini algılama ve tefekkür etme sıkıntısı çeker,

5- "Kalplerimiz kilitlidir" der ve genelde sapık olur,

6- Kibirlidir ve büyüklük taslar.

7- Batıla dalar, hak'tan uzaklaşır,

8- Uyarılara kulaklarını tıkar, hakikati duymak istemez.

9- "Ben" diyerek kendini kutsamaya yeltenir, saçmalamadan kendini alamaz.

Bütün bu ve benzeri ârızalar, inkârcı kalbin rahatsızlığını artırdıkça, kalp hayatî fonksiyonlarını icra edemeyecek pozisyona maruz kalır.

3- KİBİRLİ KALP

Hayatın anlamını algılama sıkıntısı çekenlerin kalbi şüpheden kurtulamaz, hayatını boşa harcar ve şaşkın bir hayat sürecine mahküm olur. Kalbi arızalanıp ne olduğunu unutan insan, yaşadıklarından olması gerekenin gerçekleşmesini beceremez.

Hele bu arıza insanın haddini aşıp büyüklük taslayarak denge kaybına maruz kalıyorsa onun kendine gelmesi çok zordur.

Böylesi insan Allah Teâlâ'nın büyüklüğünü unutur ve kendinde ululuk hisseder, büyüklük taslamaya kalkışır.

Demek, bütün hamd, hem göklerin Rabbi, hem yerin Rabbi, hem âlemlerin Rabbi Allah'ındır.

Göklerde ve yerde büyüklük O'na mahsustur ve Azîz, Hakîm olan da O'dur. (Câsiye: 45/36, 37)

Her alanda ve her görevde bulunan yücelerin yaratanı ve sahibi ancak Allah Teâlâ'dır. Bu kadar ciddi ve önemli bir inanç meselesini görmezlikten gelip gereğini yapmayan için Cenabı Allah ağır ifadeler kullanarak kötülemiştir.

O şüpheci kimseler ki kendilerine gelmiş bir delil olmadan Allah'ın âyetleri hakkında tartışırlar. Bu hareketleri gerek Allah ka-

tında, gerek müminler yanında ne büyük bir kızgınlık doğurur. İşte Allah her kibirli zorbanın kalbini böyle mühürler. (Mü'min Sûresi: 40/35)

Kibirli kalp kimde olursa olsun, isterse müslümanda olsun kendini tutarsızlıktan kurtaramaz.

a- Şüphecidir, şüpheciliği artarak hastalık halini alır,

b- Delilsiz konuşur ve dengesiz bir hayat sürecine mahküm olur,

c- Delilsiz konuştuğu halde kibirliliğinden dolayı meseleleri tartışma konusu yapar,

d- Bu halleri, Allah ve müminlerin kızgınlığına ve bu kızgınlığın artışına sebep olur,

e- Kibirlilerin kalpleri zorbalıkları yüzünden mühürlenir. Bu yüzden de böyle kimselerin kalpleri taşınmaz yük, iyileşmez illet olur ve dayanılmaz bir hastalık sürecine girer, daima sıkıntı çektirir. Hiç fayda sağlamadığı gibi daima zarar içinde kalmaya mahküm eder.

Kibirli kalp, en çok zararı, kendine dokunan arızalı kalplerden olduğu için bu ağır yük olan kalbi taşıyan daima yükünün altında inlemeye mahkümdür, çevresinde sevilmeyen biri olarak yalnızlığa maruz kalır.

Kibirli kalp, sahibini çevresinde sevilmeyen biri haline getirmekle bırakmaz, onun üzerine sıkıntı üstüne sıkıntı yükler, çevresini de rahatsız eder. İnsan bundan dolayı bunalıma girer.

İnsanın her yaptığı itici hareket kendinden kaynaklandığı halde, kibirli insan kendini sorgulamaz, aksine hep kendinden başkalarını suçlamaya devam eder.

Kibirli insan müslüman da olsa, Allah Teâlâ'nın nice uyarıları yanında aşağıdaki uyarıları da cidden ona hiçbir yarar sağlamaz.

Bunların zavallı ve zelil hallerini anlatan ayetler çok önemli açıklama yapmakta ve çok ilgi çekmektedirler,

Ey kâfirler, size: Allahın vaadi haktır. O kıyamet saatinin geleceğin de asla şüphe yoktur denildiği zaman siz "O saat de neymiş,

bilmiyoruz. Tereddütten başka bir zamanda bulunmuyoruz. Biz onun muhakkak geleceğine kesin inanan ve bilgi besleyenler değiliz" dediniz.

Onların yaptıkları amel ve hareketlerin kötülükleri, kendilerine ait olmak üzere, açığa çıkmış, alay edip durdukları azap onları çepeçevre kuşatmıştır.

Ve denilmiştir ki bu gün biz sizi sizin bu gününüzün geleceğini unuttuğunuz gibi unutacağız, yatağınız ateştir ve sizin için yardımcılardan bir eser de yoktur

Sizin bu azap görmenizin sebebi ise şüphe yok ki, siz Allah'ın âyetlerini eğlence yerine tutmuştunuz ve sizi dünya hayatı aldatmış idi, artık bugün ondan çıkarılmayacaklardır. Ve ne de kendilerinden Allah'ı memnun etmeğe çalışmaları istenir.

Artık hamd, göklerin Rabbi ve yerin Rabbi, âlemlerin rabbi olan Allah içindir.

Göklerde ve yerde Kibriya (büyüklük) O'na aittir ve azîz, hakîm olan da O'dur. (Câsiye:45/32- 37)

Bir müslüman bu ve benzeri Kur'an hakikatlerini bilmiyor ya da inancı gereği önemseyip özen göstermiyor ve bir kul şuuru ile üstünlük, gurur ve kibirden kaçınıp Allah Teâlâ'ya sığınmıyorsa onun her hali kötü olmaya mahkûmdür.

Akıl sahibi ve iman ehli insanın böyle bir riski kabullenip elinden alınması mutlak olan nimetlerle öğünüp kibirlenmesi ne çirkindir!

İnsan hayat serüveninde, malı, makamı, şöhreti, gücü ve etkinliği elinde kalan var mıdır?

Acaba, kibirli kalp sahibi toprağa girdiği zaman kimden farklı olduğunu iddia edebilecek ve kendini nasıl tanımlayacaktır?

4- ÖFKELİ KALP

Öfkeli kalp, insan bünyesine negatif enerji yükler, onu iyice gerer ve elektriğe çarpılmışa çevirir. Günümüzde insanların gerilmeleri sebebiyle strese girdikleri, bununla bunalımlara sürüklendikleri ve depresyona maruz kaldıkları genelde buna bağlıdır

ve bu vesile ile insanların öfkeden çatlayacak duruma düştükleri bilinmektedir.

Bu ise biyolojik bir takım hastalıkları peşinden sürüklemektedir. Manevî ve ahlâkî birçok hastalık ve bunalımlar birbirini kovalamaktadır. Öfkeli kalp sahipleri yani öfkeli insanlar "her problemi, öfkemi göstererek ben çözerim" mantığı ile hareket ederler, fakat problemi çözmek bir yana hem kendilerini gererler hem ötekilerini gererler ve hem de ortak bir felakete sebep olurlar.

Psikolojik, sosyolojik ve diğer felaketleri başlarına dert ederler, fakat kendileri dâhil olmak üzere her kesi maddî ve manevî zarara sürüklerler.

Fakat negatif enerji yüklenmekten kendilerini arındıranlar böylesi zarara müptela olmazlar.

Fetih sûresinde bu hakikati açıkça görmek ve yeteri oranda ders almak mümkündür. Özellikle kâfirlerin özelliklerinden biri olan öfke illeti Kur'an ifadesi ile şöyle anlatılmaktadır.

O zaman inkârcılar, kalplerine öfke ve gayreti, o cahiliye çağının öfke ve gayretini doldurmuşlardı. Allah da Resulüne ve müminlere sekine ve güvenini indirdi. Onları takvâ kelimesine bağladı. Zaten onlar, buna layık ve ehil idiler. (Fetih:48/26)

Yalnızca bu âyeti kerimede ki, muhteşem mesajı algılayacak ve uygulamayı beceri ile sürdürebilecek insan hayatının nice problemlerini kolayca çözüme kavuşturmuş olur. Kendi zorlaması ile başına gelebilecek nice sıkıntıları başından savacak kaliteyi yakalar.

Görülüyor ki, öfke, cahiliye döneminde yaşamış ve taassuba gömülmüş ve körü körüne "her şeyi ben yaparım" saçmalığına müptela olmuş ve inat batağına batmış, gücün ve kuvvetin yalnızca Allah Teâlâ'ya ait olduğu inancından mahrum kalmış bedbahtların karakterleri olarak belirtilmiştir.

Âyeti kerimede iki gurup insanın portreleri sahnelenerek aralarındaki nice farklılık ve özellikler insan algılamasına bırakılıyor.

Birinci olarak kâfirlerin bedbaht halleri *"kalplerine öfke ve*

gayreti doldurdukları" ifadesi ile kalbin fıtratının zıddına ve zararına icraatta bulunduklarını haber veriyor. Yetmiyor üstelik gaddarlığıyla bilinen *"o cahiliye çağının öfke ve gayretini"* hatırlatarak da içlerini daha çok kirlettiklerini bildiriyor. Bu insan için ağır yüktür. Fakat buna karşılık insan fıtratına en uygun olanı, insanın gözü önünde tablolaştırıyor.

İkinci olarak bu fıtrat gereği yaşamayı isteyenler için de Cenabı Hak şöyle buyuruyor: *Allah da Resulüne ve müminlere sekine ve güvenini indirdi.* Azîm ve Âzîz Allah Teâlâ, başta Resulü olmak üzere müminlere fıtratın en net halini nimet olarak sunduğunu zikreder.

Bu kısa açıklama önemli değerlendirmeleri gündeme getiriyor. Öfke insan vücudunu yoğun elektrik şokuna sokar, peşinden gelen gayretkeşlik ise kalp tahribatını hızlandırır. Bu da aslında kâfirin kendi kendini ne denli risk altına attığını gösterir. Kâfirin kendi istek ve iradesi ile altına girdiği risk, yalnız bu âlemde kalmaz, ebediyen onun yakasını bırakmamak üzere onu daima acılar ve sıkıntılar girdabına sürükler.

Cenabı Hakkın Resulüne ve müminlere lütfettiği sekine ve güven ise dünyada iç huzuru ve âhirette ise ebediyen mutluluk ve huzur dolu güven sağlar.

Demek ki, müminler her halleriyle kazançlı çıkarlarken dünyada aklını kullanmayan ve sonsuz âlem için hazırlık yapmayan bahtı kara yani kâfir her hali ile kaybetmeye ve her hali ile zarar etmeye mahküm oluyor.

Yine de Rahman ve Rahîm Allah Teâlâ, kâfirleri öylesine başıboş bırakmıyor.

Onları, o yaklaşan günün azabıyla uyar. Zira o gün kalpler, (âdeta yerinden sökülüp) gırtlaklara dayanmıştır. Öfke ve kederlerini yutkunup dururlar. Zalimlerin ne bir şefkatli dostu ne de sözü kabullenilir bir aracıları yoktur. (Mü'min Sûresi: 40/18)

Mümin ve Fetih Sûrelerinde ki bu iki âyette:

a- İnkârcılar kalplerini kontrol edemedikleri için kalplerine öfke dolmasına mani olamazlar ve bu sebepten dolayı da öfkeyle gayrete gelirler. Tabi'i bunun sonu da çılgınlıktan başka bir şey

yapamaz duruma düşerler. "Öfkeyle kalkan zararla oturur" vecizesi doğrultusunda hem dünyada ve hem de ahirette hüsrana uğrarlar.

b- Öfke, kalbi kederlendirir ve zapt edilmez duruma düşürür ve kendi kendini yiyen bir canavar haline getirir.

c- Zapt edilemeyen kalp de insanın gırtlağını çatlatacak kadar sıkıntıya maruz bırakır. Bu ise insanı normal kulvardan çeker, daracık kulvarlara sokar ve yıpratarak perişan eder.

d- Böyle tutarsızın ve dengesizin dostu olmaz ve elinden tutacak kimsesi kalmaz. Zaten tarih de buna şahittir. Zulümle egemen olmaya yeltenen hangi zorba bugün hayırla anılmaktadır ya da hangi zalimin taraftarı bulunmaktadır?

Hangi inkârcı zâlîm kendinden sonrakilere olumlu ve tatlı bir hatıra bırakabilmiştir?

Aslında dünya hayatı gibi kısa bir ömür kötülüklerle geçirmeye değer mi ve ebedî bir geleceği bu kadar ucuza kapatmaya yaraşır mı?

Netice olarak ifade etmek gerekirse öfke hiç de kabullenilecek bir yük değildir.

Öfke, felaket deposudur, fıçılar dolusu barut deposudur, TIR'larla taşınamayacak nefrettir ve şifası olmayan marazdır.

İşte siz öyle kimselersiniz ki, onları seversiniz, oysa onlar sizi sevmezler. Ve siz kitabın hepsine inanırsınız ve sizinle karşılaştıkları zaman "İman ettik," derler. Ve kendi kendilerine kaldıklarında ise sizin aleyhinizdeki kinlerinden dolayı parmaklarının uçlarını ısırırlar. De ki: "Kininiz ile ölünüz." Şüphe yok ki Allah sinelerdeki olanı hakkıyla bilicidir. (Âli İmran:3/119)

Bunlardab ibret alabilene ne mutlu!

5- KATILAŞMIŞ KALP

Kararmış ve katılaşmış kalp negatif yönü ile ilgi çekici ve oluşum hali ile çok farklı bir arızalı kalp türüdür.

Bu arızalı kalpleri, Kur'an perspektifinde dikkatlice incelemek mümini derinden etkileyecek çok farklı mesajlar içerdiğini gösterecektir.

Kur'an, her şeyi yaratan ve her şeyi, sonsuz ilmi ile ve hikmeti ile yaratan Allah Teâlâ'nın gönderdiği kitap olduğu için açıklamaları da oldukça manidardır. Kur'an, insanın daha kolay anlayabilmesini ve örnek almasını hedefler. Bunun için de ilgili alanlarda temsiller getirir.

Allah, İsrail oğullarından söz almıştı ve içlerinden on iki lider göndermiştik. Allah demişti ki:"Ben sizinle beraberim, eğer namazı kılar, zekâtı verirseniz, Peygamberlerime inanır, onlara yardım eder ve Allah'a güzel borç; karzı hasen verirseniz, elbette sizin günahlarınızı örterim ve sizi altlarından ırmaklar akan cennetlere yerleştiririm. Bundan sonra sizden kim nankörlük ederse, kesin olarak düz yoldan sapmış olur.

Ahitlerini bozdukları için onları lanetledik ve kalplerini katılaştırdık. Kelimeleri; hükümleri yerlerinden kaydırdılar. Kendilerine öğütlenen şeyde pay almayı unuttular. İçlerinden pek azı hariç, daima onlardan hainlik görürsün. Yine de onları affet, aldırma, çünkü Allah muhsin olanları (Allah'ı görürcesine yaşamayı kabullenenleri) sever. (Mâide: 5/12, 13)

Anlaşıldığı gibi Cenabı Hak israiloğullarına nice nimet ve üstün özellikler verdi. Onlardan psikolojik, sosyolojik ve ekonomik alanlarda maddi ve manevi değerleri yaşayarak korumalarını istedi.

Fakat onlar ahitlerini bozdular, namazlarını terk ettiler, zekâtlarını vermediler, peygamberlerine zorluk çıkardılar, "karzı hasen" vermekten çekindiler, onca nimete karşılık hep nankörlük ettiler ve ilâhî emir ve hükümleri ters yüz etmeye kalkıştılar

Fakat onlar hemen her şeyin tersini yaptıkları için Allah Teâlâ da kalplerini katılaştırdı ve onları lanetledi.

Bunu anlamak ve gereği üzere yaşamak onlara ağır geldi. Oysa huzuru seçselerdi onlar bundan mahrum edilmezlerdi.

Allah, kime hidayet etmeği dilerse, İslâma onun göğsünü açar, gönlüne genişlik verir. Her kimi de sapıklığa bırakmak isterse, onun kalbini öyle daraltır sıkıştırır ki, iman teklifi karşısında göğe çıkacakmış gibi zorlukta olur. Allah, iman etmeyenlerin üzerine, böyle pislik

bırakır.(En'am:6/125)

Birçok sebepten dolayı kalp değişime uğrar ve katılaşır. Aşağıdaki ayetlerin mealleri çok uyarıcı sinyaller vermektedir.

Allah'ı zikretmekten uzak kalıp kalpleri katılaşmış olanlara yazıklar olsun. Onlar apaçık bir sapıklık içindedirler. (Zümer: 39/22)

İşte, verdikleri sözlerini bozmaları sebebiyledir ki onları lânetledik, kalplerini de kaskatı yaptık. Hüküm kelimelerini yerlerinden kaydırarak değiştiriyorlar. Akıllarından çıkarmamaları istenen şeylerden önemli bir kısmını da unuttular. Ey Resûlüm, içlerinden pek müstesna, onların daima hainliğini görürsün. Yine de sen onları affet ve onlara aldırış etme. Çünkü Allah muhsindir, muhsin olan iyilik edenleri sever. (Nisâ: 4/155)

Kalbi İslâmî değer ve hükümlere açık olan insan, Allah Teâlâ'nın lütfüne mazhar olmuş insandır. Kalbini İslâmi ilkelere açmayan insan ise O'nun lütfünden mahrum kaldıkları gibi onların kalpleri ârıza yapar, kalp normal sağlığını kaybeder, katılaşarak işlevini yapamaz olur.

Verilen sözden caymak kalbi katılaştırır. Bununla kalmaz insan için gerekli olan nice faydalı şeyi de unutturur. İşin ilginç yüzü, bu tür insanlar genellikle hainleşirler ve hainlik yapmayı zevk haline getirirler.

Katı kalp, sahibini, lanetlik yapar, kalbi daha da katılaştırır, insana nice faydalı olan işleri unutturur, insanı anlamsız yer ve hallerde hainleştirir. Beşeri münasebetleri keşmekeşe sokar. Kısaca katı kalpli olan insan birçok alanda tamiri olmayan zararlara mahküm olur.

İsrail oğullarının tutarsızlıklarını ilginç bir olay olarak gösteren Cenab-ı Hak, nelerin kalbin katılaşmasına sebep olduğunu açık bir dil ile kullarının dikkatine sunmaktadır.

a- Namazı kılmak, zekâtı vermek, peygamberlere inanmak, onlara yardım etmek ve Allah'a "karz-ı hasen" vermek karşılığında, onların günahlarını örtmeyi ve onları cennete koymayı vaat ediyor. Yahudiler ahde vefa göstermiyor ve nankörlükleri sebebiyle hak yoldan sapıp ayrılıyorlar.

b- Yahudiler, sözlerinde durmadıkları ve nankörlük ettikleri için lanetleniyorlar ve kalpleri katılaşıyor.

c- Kalpleri katılaştığı için, Allah Teâlâ'nın emir ve hükümlerini ters yüz ediyorlar, Allah Teâlâ'nın öğütlerinin yerine getirilmesi karşısında elde edecekleri nimetlerden mahrum kalıyorlar.

d- Kalplerinin katılaşması yüzünden, çoğunun hain olduğu bilgisi veriliyor.

e- Zümer Sûresindeki âyette, Allah'ın İslâm'a göğsünün açtığı kişi Rabbinden bir nûr üzeredir. Bu nûr, zikrullah sayesinde verilen ilâhî bir makam ve bulunmaz bir letafettir

f- Allah Teâlâ'yı zikretmeyen insanın kalbinin mayası bozulur, katılaşır ve Rahmanî ritmini kaybeder. Bunlar ise Allah Teâlâ'nın kınadığı bahtsızlardır.

g- Allah Teâlâ'nın zikrinden uzak kalıp kalpleri katılaşanlar, derin sapıklıktan kurtulamazlar.

Burada çarpıcı ve şaşırtıcı bir manzara sunulmuştur.

Çünkü Kur'an' a inandıklarını zanneden müslümanların çoğu, Allah Teâlâ'yı zikretmekten gafildirler. Gafil olduklarından da gafildirler. Hatta kimi müslüman, tarikata karşı olduğu için zikre karşı olma gereği duymuş ve farkına varmadan Kur'an'a karşı isyan bayrağı çekme bahtsızlığına duçar olmuştur.

Zaten kalplerine "Allah..." dedirtemeyen müslümanların imanları, su üzerine yazı yazma manzarasını oluşturur.

Kur'an hakikatlerinin insanı gönül iklimine kavuşturduğunu ve sünneti seniyyenin hayatı anlamlaştırdığını bilen müslümanların kendilerini derin bir sorgulama yapmaları önem arz etmektedir.

Salih kulların baş düşmanı şeytan, insanın yakasını bırakmamakta ve onları daima Allah Teâlâ'nın yolundan uzaklaştırmaya çalışmaktadır.

Doğrusu yalnız O'na dua edersiniz de dilerse o feryada geldiğiniz belâyı üzerinizden kaldırır ve o an siz o şirk koştuklarınızın hepsini unutursunuz

De ki: "Siz bana haber verebilir misiniz? Eğer size Allah'ın aza-

bı gelirse veya size kıyamet gelirse Allah Teâlâ'dan başkasına mı niyazda bulunursunuz? Eğer siz doğru sözlü kimseler iseniz (söyleyin bakalım!)"

Andolsun ki, senden evvel de ümmetlere peygamberler gönderdik, sonra o ümmetleri birtakım şiddetler ile zorluklar ile yakaladık, ola ki yalvarıversinler diye.

Onlara, zorlu azabımız geldiği zaman yalvarmaları gerekmez miydi? Ama onların kalpleri katılaştı ve şeytan onlara yapmakta olduklarını çekiciğiliği ile süslü gösterdi. (A'raf:6/40-43)

Bir müminin böylesi şeytan desisesini yani hayatını anlamsızlaştıran ve Allah Teâlâ'ya karşı getiren tutarsız uygulamalardan korunması elbette onun lehine olacaktır.

Onun içindir ki, müslümanlar "top yekün Allah'ın ipine sarılmaktan" mahrum kaldıkları için kalpler de bir o kadar kalite kaybına maruz kalmış, katılaşmış ve darmadağınık bir manzara sergiler olmuştur.

Kalbin katılığı ve dağınıklığı kalbi ve dolayısı ile sahibini katılaştırır ve tutarsız, anlayışsız ve merhametsiz bir robot haline getirir. Ne hikmetse bazen inanmış insanlarda bu kategori çerçevesi içinde yer alırlar.

İman edenler için hâlâ zamanı gelmedi mi ki, kalpleri Allah'ın zikri için ve Hak'tan gelen hak için korku ve haşyet içinde bulunsun? Ve evvelce kendilerine kitap verilmiş kimseler gibi olmasınlar ki, üzerlerine uzun zaman geçmiş de kalpleri katılaşmıştır ve onlardan birçoğu fasıklardır. (Hadid 57/16)

Özellikle Mevlayı zül Celal zikir konusunda gereken hassasiyeti göstermeyen müminleri konu dâhiline alıyor, zikir ibadetini yapmamaları halinde hâlâ zamanı gelmedi mi ki, kalpleri Allah'ın zikri için ve Hak'tan gelen hak için korku ve haşyet içinde bulunsun? Buyuruyor. Geçmiş kavimlerde de zikir ibadetini ihmal ettikleri için üzerlerine uzun zaman geçmiş de kalpleri katılaşmıştır. Bu ifadeyi kullandıktan sonra Cenabı Hak, geçmiş kavimlerin zikir ibadetini ifa etmedikleri ve bu yüzden de kalpleri katılaştığını belirttikten sonra onların çoğunun fasık olduklarını

beyan ediyor.

Burada belki de birçoğunun hiç farkına varmadığı ve belki de hiç ilgisini çekmediği zikir ibadetini yapmadıkları için katılaşan kalplerinden dolayı fasık olmaları hakkında endişeleri olmadığı anlaşılmaktadır.

Bu konu zikir konusunda ayrıca işlenecektir.

Ancak şimdiden belirtilmesi gereken önemli bir husus vardır. Kur'an'ı Kerîmde namazla ilgili ayet adedinden daha çok zikir ayetleri vardır. Fakat Kur'an ayetlerinin tümünü, Allah Teâlâ'nın muradına uygun olarak kabul etmeyenler dinde tefrikaya sürükleniyorlar ve olur olmaz her alanda farklılaşıyorlar. Sonunda "ruhemâ beynehum" olmaları gereken müslümanlar, "eşiddaû alel küffar" olma yerine " eşiddaû alel müminin" oluyorlar ve kalplerinin katılığı yüzünden Allah Teâlâ'nın rahmetinden mahrum kalıyorlar.

Kararmış kalp, Yahudilerin yaptıkları hatadan bağışlanmaları için Cenabı Hak onların bir kurban kesmelerini emretmesi ile başlayan ve ilginç gelişmelerle devam eden bir serüvende anlatılır.

Hazreti Mûsa aleyhissselam onlara bunu tebliğ etti. Onlar defalarca kurbanın özelliklerini sordular. Cenabı Haktan gelen her soru cevabından sonra yine sığırın özellikleri ilgili soru sordular. Bu olayı Bakara süresinin ilgili ayetlerinde şöyle anlatılır:

Bir zaman da Musa, kavmine: "Allah size her halde bir inek boğazlamanızı emrediyor" demişti. Onlar: "Bizi eğlence mi ediniyorsun?" demişti. Musa da: "Ben cahillerden olmaktan Allaha sığınırım" demişti.

Dediler ki: "Bizim için Rabbine dua et, o sığırın ne olduğunu bize bildirsin." Dedi ki: "Cenab-ı Hak buyuruyor: O bir sığırdır ki, ne pek yaşlıdır ne de pek gençtir, ikisi ortası bir dinç sığırdır. Artık emrolunduğunuz işi yapınız"

Dediler ki: "Bizim için Rabbine dua et, onun rengi nedir, bize beyan etsin." Dedi ki: "Muhakkak O buyuruyor ki, o sarı renkte bir sığırdır. Onun rengi halis sarıdır. Kendisine bakanları hoşnut eder."

"Bizim için Rabbine dua et, onun nasıl bir şey olduğunu bize açıklasın. Zira o inek bize (başka ineklere) benzer geldi. Ama Allah dilerse mutlaka emredileni yapmağa yol buluruz." dediler.

Rabbim, dedi: Şöyle buyuruyor: Bir bakara ki ne koşulur arazi sürer ne de ekin sular, salma, hiç alacası yok, işte dediler, şimdi hak ile geldin, bunun üzerine o bakarayı boğazladılar ki az kaldı yapmayacaklardı.

Ve yine hatırlayınız ki, siz bir şahsı öldürmüştünüz, sonra bunda münazaaya kalkıştınız. Allah Teâlâ ise sizin gizlediğiniz şeyi (meydana) çıkarıcıdır.

Haydi, şimdi dedik ki, "Onun boğazladığınız sığırın bazı parçasını o maktule vurunuz." İşte Allah ölüleri böyle diriltir ve size âyetlerini gösterir, gerektir ki akıllanasınız.

(Bakara:2/67, 73)

Sonunda Allah Teâlâ, yetmiş dördüncü ayette bu tutarsız inatlarından dolayı Yahudilerin kalplerinin katılaştığını anlatır.

Ey Rabbimiz! Biz kullarını kalpleri katı olmaktan muhafaza eyle! ÂMİN

6- TAŞLAŞMIŞ KALP

Her şeyi sonsuz hikmetlerle donatarak Yaratan ve kalbi de harika hikmetlerle donatan Mutlak Hükümran Allah Teâlâ, taşlaşmış kalp için hikmet dolu bir benzetme yapar. Cenabı Hak, Yahudilere kurban kesmelerini emretti. Yahudiler, kesecekleri kurbanın özelliklerini sordular, Allah Teâlâ istedikleri bilgiyi verdi, onlar yine yine sordular. En sonunda istenilen kurbanı bulup kestiler.

Cenabı Hak, Yahudilerin böylesine ayak diremelerinden dolayı durumu dile getirir ve şöyle buyurur:

Sonra bunun ardından yine kalpleriniz taş gibi katılaştı; şimdi onların kalpleri taş gibi, hatta daha da katıdır. Çünkü öyle taş var ki, içinden ırmaklar fışkırır; öylesi var ki, çatlarda bağrından su kaynar; öylesi de var ki, Allah korkusundan (yuvarlanır) aşağı düşer. Allah sizin yaptıklarınızı bilmez değildir. (Bakara:2/74)

Bir başka ayette kalpleri katılaşanların dua edip yalvaramayacakları anlatılır ve sefil durumları ilginç bir tarzda anlatılır.

Hiç olmazsa kendilerine böyle baskınımız geldiği zaman yalvarsalardı! Fakat kalpleri katılaştı ve şeytan da onlara yaptıklarını süslü gösterdi. (En'am: 6/43)

Taşlaşmış kalplerin katılığı taşlardan daha katı olduğunu haber veren Cenab-ı Hak;

a- Kimi taşın içinden ırmakların fışkırdığını,

b- Kimi taşın çatlayarak bağrından su kaynadığını,

c- Kimi taşın da Allah kokusundan aşağı düşüp yuvarlandığını, temsili olarak gösterir.

d- Buna karşılık insanın kalbini vicdanla, merhametle, fikirle, şükürle, zikirle terbiye ederek yumuşatacağını dile getirir.

e- Kalpleri taşlaşmış olanların dua edip yalvaramayacaklarını anlatır.

f- Kalbi katı olanların yaptıkları her kötü işi, şeytanın onlara süslü göstererek onların kalplerini daha da katılaştırdığını ihtar eder.

Bunun çaresi elbette Rahman ve Rahîm Allah Teâlâ'nın öğretilerine yürekten inanarak bağlanıp zikir ve tesbih ibadetini sürdürmekle kalbin katılığını gidermektir.

Allah kelâmın en güzelini indirdi, ikizli, ahenkli bir kitap, ondan rablerine derin duyguları olanların derileri ürperir, sonra derileri de kalbleri de Allahın zikrine yumuşar, işte bu Allah'ın hidayet sistemidir, Allah onunla dilediğini doğru yola çıkarır, her kimi de Allah şaşırtırsa artık ona hidayet edecek yoktur. (Zumer:39/23)

Zikir ve tesbih konusu daha sonraki bölümde işlenecek ve görülecek ki kalbin aslî yapısı fıtratı gereği zikrullah ile özüne kavuşur. Zikrullah sayesinde kıvam bulur ve mutmain kalp olur. Bunun ile mutlu bir hitaba mazhar olur.

Ey kıvam bulmuş mutmain nefis! Dön Rabbine, sen Ondan razı, O senden razı olarak. Artık kullarımın arasına gir. Ve cennetime gir. (Fecr:88/27-30)

Taşlaşmış kalbini düzeltip Allah Celle Celaluhun "*Ve cennetime gir.*" hitabına mazhar olmak, kulluk makamının zirvesine ermektir.

7- GAFİL KALP

Taşlaşmış katı kalbin, insanı ne müthiş tehlikelere sürüklediği acı bir gerçek iken, bundan da daha kötü duruma düşen gafil olan kalptir.

Bu haliyle gafil kalbin ne kötü sonuçlar getirebileceğini düşünmek çok vahimdir. Böyle bir kalp, tüm manevi değerlerden yoksun kalır. Kısa ve geçici bir süre için dünyaya gelmiş olan ve kendine akıl ve kalp gibi çok büyük hazineler verilmiş olan insan, ebedi kurtuluşuna vesile olacak nimetlerden yararlanamaması ne acı ve ne büyük kayıptır?

Bu konuda okuyacağımız Kehf Sûresinin ilgili âyeti geniş anlam içermektedir.

Nefsini, sabah akşam her vakit rızasını arzu edip isteyerek Rablerine, dua edenlerle birlikte tut (onlarla beraber bulunmağa gayret et ve buna yürekten) sabret. Dünya hayatının ziynetini arzu edip de gözlerini onlardan ayırma. Kalbini bizi zikretmekten gafil kıldığımız, boş arzularına uymuş ve işi hep aşırılık olmuş kimseye sakın itaat etme. (Kehf:18/28)

Bu ilâhî uyarıda, muhteşem mesajlar verilmektedir.

Bu mesajlar:

a) Sürekli olarak nefsi kontrol altında tutmanın önemi vurgulanır.

b) Sürekli Rablerinin rızasından ayrılmayanların örnek alınması öngörülür.

c) Onlarla beraber Allah Teâlâ'ya yönelmiş bir kalp ile dua edilmesi gerekir.

d) Dünya hayatının aldatıcı taraflarına kapılıp, Cenab-ı Hakkın has kullarından ayrı düşmemeye dikkat çekilir.

e) Rabbimiz, kendini zikretmekten kalbini, gafil bıraktığını ve böylelerine de itaat edilmemesinin gerekli olduğunu ihtar ediyor.

f) Çünkü kalbi Allah Teâlâ'yı zikretmekten gafil olanlar hep boş ve kötü arzularına uyar ve işlerinde daima aşırı giderler. Bu sebepten dolayı da bunlar ebedî mutluluktan mahrum kalırlar.

Bir başka âyette ise Kur'an gibi bir kaynak kitaptan gafil kalan kalpler afişe edilir ve kalplerinin gafilliği ile beraber ne kadar pis ve çirkin işler yaptıkları vitrinlenir.

Biz, hiç kimseye gücünün yetmediği bir şey teklif etmeyiz. Katımızda hakkı söyleyen bir Kitap vardır. Onlara asla zulmedilmez.

Fakat o kâfirlerin kalpleri, bu kitaptan gaflettedir. Onların bundan başka bir takım pis işleri var ki, onlar hep o pis işler için çalışırlar. (Müminûn:23/ 62,63)

Burada da görülüyor ki, gaflet bir kanser virüsü gibi her tarafı sarıyor hayatı ve geleceği baştanbaşa kirletiyor ve ebedi tehlikenin altına atıyor.

Eğer bu gaflet, cehaletten ya da ihanetten kaynaklanıyorsa yıkım daha fazla yayılıp daha fazla tahribat yapacaktır.

Andolsun biz, cinler ve insanlardan, kalpleri olup da bunlarla anlamayan, gözleri olup da bunlarla görmeyen, kulakları olup da bunlarla işitmeyen birçoklarını cehennem için var ettik. İşte bunlar hayvanlar gibi, hatta daha da aşağıdadırlar. İşte bunlar gafillerin ta kendileridir. (Araf: 7/179)

Kalp gibi, gözler gibi, kulaklar gibi erişilmez hazineler değerinde harika organları rantabl haliyle çalıştırmamak, akıl nimeti ile donatılmış insan için onarılmaz arızadır.

Kalp ile birlikte bütün organları, Allah sevgisi ile mezcederek çalıştırmak insan için büyük bir onur ve yüce bir mevkidir.

Yaratan Allah Teâlâ'dan geldik, her nimeti O'ndan aldık, sevgi nimetine rahmeti sayesinde kavuştuk, aşk ile O'na dönmemiz bizim lehimize olacaktır.

Bütün imkânlar varken insanın bakışı, duyuşu Allah rızası için olmalı, aklı O'nu tanımaya çalışmalı ve kalbi haşyet ile O'nu zikrederek canlanmalıdır.

Ey Rahman Rabbimiz! Bizi salih kullarından eyle! Âmin.

8- KÖR KALP

İnsan olarak bizim hiç etkimiz, katkımız ve müdahalemiz olmadığı halde bize mükemmel bir mekanizma olarak verilmiş olan aklı, çok iyi korumamız ve çok itina ile çalıştırmamız gerekmektedir.

Aksi takdirde kalp onarılmaz arızalara maruz kalır. Bundan sonra sürekli olarak arızalanır. Çok arıza yapınca da değer kaybına maruz kalır, fonksiyonlarını ifa etmekten yoksun kalır.

İnsanın dış gözü kör olsa hayatını ve ebedi geleceğini güzelleştirme şansına sahiptir. Ama kalp gözü körelirse asıl felaket o halde kaçınılmaz olur. Çünkü kalp gözü bu dünyada kör olursa ahirette de kör olacaktır. Üstelik oradaki körlük ebedi perişanlık getirecek, bir daha düzelmesi söz konusu olmayacaktır.

Ahirette kör olarak haşr edilen, Allah Teâlâ tarafında unutulmuş muamelesi görecektir. İçinde yaşadığımız fizik âleminde dış gözü kör olan, her hangi bir şekilde birilerinden yardım görür. Lakin ahirette özellikle kalbi kör olanın hiçbir yardımcısı olmaz.

Kalp gözünün kör olmasını ilginç bir anlatımla Allah Teâlâ, şöyle ifade eder:

Hiç yeryüzünde dolaşıp gezmediler mi ki (kendilerinden önce mahvolanların yerlerini görsünler de) anlayacak kalpleri, işitecek kulakları olsun. Zira yalnız gözler kör olmaz. Fakat asıl göğüslerindeki kalpler kör olur. (Hac:22/46)

Burada da görülüyor ki dış gözlerin kör olmasından daha korkunç olanı, kalp gözlerin kör olmasıdır. Aslında kalp gözlerini korumak temel esas olarak kabul edilmelidir.

Aklı ve kalp gözünü korumak ve çok verimli şekilde kullanmak, soylu bir görev ve çok üstün bir makamdır. Bunu beceren de ebedî mutluluğun namzedidir.

9- EĞRİ KALP

Kalbi, maddi ve manevi özellik ve hikmetlerle donatarak yaratan Allah Teâlâ, eğri kalbi çok ilginç iki özellikle dile getirir. Bir diğeri de Resulullah sallallahu aleyhi ve sellemin hanımları arasında Sare hakkındaki kıskançlık olayı üzerine kalp eğrilili-

ğinden bahsedilir.

Biri, Âl-i İmran sûresinde, Kur'an'ı kerimin muhkem ve müteşabih âyetleri ile ilgili olan ilginç açıklamadır. Diğeri ise Saf Sûresinde Hazreti Musa'nın kavmi ile tartışması olayıdır.

Şimdi önce bu âyetlerin meallerini dikkatlice okumak sonra da düşünmek, konuya yaklaşım sağlayacaktır.

Resûlüm sana Kitabı indiren O Allah'tır. O Kitaptan bir kısım âyetler muhkemdir ki bunlar Kitabın anasıdır. Diğer bir kısmı müteşabihlerdir. Kalplerinde eğrilik bulunanlar sırf fitne çıkarmak ve kendi arzularına göre onun tevilini yapmak için onun müteşabih olanına yönelirler. Onun tevilini Allah'tan başkası bilmez, ilimde yüksek payeye erenler ise: "Biz Ona inandık. Hepsi Rabbimiz katındandır" derler. Bunları lüb akıl sahiplerinden başkası iyice düşünüp öğüt alamazlar.

Onlar derler ki: "Rabbimiz bizi hidayet ettikten sonra kalplerimizi eğriltme, bize katından bir rahmet ver, şüphesiz sen bağışlayansın. (Al-i İmran:3/7, 8)

Burada esrarengiz ve ilginç hakikatler yoğunlaşmaktadır.

Allah Teâlâ, Kur'an'ı indirdiğini ve bu Kitabın açık anlam içeren âyetlerine uyulmasını ve uygulanmasını emretmektedir. Muhkem âyetlerin içerikleri ile ilgilenip yaşanılmasını ön görmektedir. Bunların göz ardı edilmesinin doğru olmadığının uyarısını yapmaktadır. Buna karşılık müteşabih âyetlerle uğraşılmasını kalp eğriliği olarak nitelendirmektedir.

Müteşabih âyetlerle ilgilenenlerin kalplerinin eğri olduğunu bildiren Cenabı Hak, müteşabih âyetleri tevil yoluyla yorumlayanların fitneci olduklarını deşifre etmektedir.

Üstelik bu gerçekleri onların anlamadıklarını ifade ederken ilimde ruhsat sahibi olanların anladıklarını dile getirmektedir. Aynı zamanda ilimde ruhsat sahibi olanların Allah Teâlâ'ya bağlılıkları ifade edilerek öğülmektedir. Onların özlerinin temizliği ve akıllarının isabetli çalıştığı vurgulanmaktadır.

Mana ikliminde seçkin makamlara yerleşenlerin, kalp eğriliğinden korunmak için yapacakları dua öğretilmekte ve daima

Allah Teâlâ'ya bağlı kalmaları uyarısı yapılmaktadır.

Bunların bu denli önem arz etmeleri, kalbini eğrilikten kurtarmaya niyetlenip yönelmek isteyenler için çok anlamlıdır. Bunun anlamlı olduğu kadar da aşağıdaki olay da anlamlıdır.

Kalp eğriliğini, Hazreti Mûsâ ile ilgili âyette de görmekteyiz.

Ve hani bir zaman Musâ kavmine şöyle demişti: Ey kavmim! Benim, size Allahın Resulü olduğumu bildiğiniz halde niçin bana eziyet ediyorsunuz? Sonra ne zaman ki eğrilik ettiler Allah da kalblerini eğriltti, öyle ya Allah fasıklar güruhunu doğru yola çıkarmaz. (Saf: 61/5)

Bu âyetlerde görebildiğimiz mesajlara dikkat etmek, eğri kalbi tanımaya yarayacaktır.

1- Kur'an'ın irşat kitabı olduğunu göz ardı ederek müteşabih olan âyetlerle ilgilenmek kalbi eğriltir.

2- Kalbi eğri olanlar, farklı yorumlar üretirler ve fitneye sebep olurlar. Din bilginlerinin dini farklı yorumlamaları bundan kaynaklanmaktadır.

3- Kalbi eğri olanlar kendilerini bela ve musibetlere kaptırırlar, musibetlerle sürüklenir ve kötülüklerden kendilerini kurtaramazlar.

4- Bunlar, muhkem âyetlerle emredilenlerin yerine müteşabih âyetlerin peşine düştükleri için, özellikle "Emr-i bil maruf ve nehyi-i anil münker" görevini yapmaktan koparlar, bu görevi yapma hususunda sıkıntı çekerler.

5- Allah Teâlâ'nın, ulûhiyet sınırlarını zorlamaya yeltenirler, kulluk şuurundan uzaklaşırlar.

6- İlmin tevâzu sınırlarını geçer ve şımarıklıkta hadlerini aşarlar.

7- Her şeyi anlamak ister ve bilgelik taslarlar, Allah Teâlâ'ya saygıda kusur ederler. Bunların ubudiyet bilinçleri zayi olur.

8- Bunlar sağduyulu olamadıkları için, Kur'an'ın öğütlerinden yeteri derece faydalanamaz mahrum kalırlar.

9- Kalbi eğri olanlar, peygamberlere eziyet etmiş olurlar. Halbuki hem peygamberlere ve hem de diğer insanlara eziyet

etmek yasaklanmıştır.

10- Allah Teâlâ, rızası dışında kendi fikirlerinde ısrar edenlerin de yaptıkları kalplerini eğriltir.

11- Kalbi eğri olanlar günahkâr ve fasık oldukları için "hidayet"e eremezler ve huzur bulamazlar.

12- Hakk'a karşı direnmeleri yüzünden toplum olarak kötü pozisyona mahküm olur.

Bugün İslâm âleminin pozisyonu da bunu andırmaktadır. Çünkü müslümanlar, asırlarca dıştan gelen akımlara Kur'an'la karşılık verme yerine, felsefi çıkmazlara sürüklenmekten kurtulamamışlardır. Nebevî mücadeleyi bırakıp felsefi yorumlarla müslümanlar bugün ki zillet durumuna düşmüşlerdir.

Onun içindir ki, "selef"in şeref dolu anlayış ve mücadele tarzını müslümanlar yeniden gözden geçirerek öze dönüş mücadelesi vermeye yönelmelidirler.

Yukarıda işaret edilen "Kitabın anası muhkem" delillere sarılması söz konusu edilen ümmet, üzerine düşeni yapması aslı görevidir.

Aslî görevini yapacak olan ümmet için, Allah Teâlâ'nın vadi, zafer ve hidayettir.

(Ey Hafsa ve ey Aişe), Peygambere ettiğiniz bu eziyetten eğer ikiniz de Allah'a tevbe ederseniz ne güzel; çünkü Peygamberi dinlemek hususunda kalbleriniz eğrildi. Yok eğer kıskançlık ederek Peygamberin aleyhinde birbirinizle yardımlaşırsanız, bilmiş olunuz ki, Allah O'nun yardımcısıdır, Cebrâil de, müminlerin salih olanı da... Bunların arkasından bütün melekler de O'na yardımcıdır. (Tahrim:66/4)

Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem bir sıcak yaz günü, eşlerinden Sare radiyellahu anha, sıra kendisinin olmadığı halde odasına davet etti ve Ona bal şerbeti ikram etti. Bu olayı, başkalarına söylememesi kaydı ile Hafsa radiyellahu anha'ya anlattı. Fakat söz yayıldı.

Özellikle Hazreti Aişe ve Hazreti Hafsa radiyellahu anhuma bu olay için söylendiler. Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem bu

söylentiyi duydu ve çok üzüldü. Bunun üzerine yukarıdaki ayet nazil oldu.

Bu ayette Rahman ve Tevvab olan Cenabı Hak onları ağır bir dil ile uyardı ve tevbeye çağırdı. Tevbe etmemeleri ihtimali karşısında *"Peygamber* sallallahu aleyhi ve selleme kimlerin yardımcı olduğunu ihtaren bildirdi.

Onlar da tevbe ettiler ve hanımlar kendi aralarında helalleştiler. Mutlu tablo halinde iş tatlıya bağlandı. (Rahmetullahı aleyhinne)

10- PASLI KALP

Paslı kalp ifadesi oldukça ilginç, ilginç olduğu kadar da düşündürücüdür. Çünkü pas genellikle demir gibi metallerde oluşur. Demir birçok sanayi dalında ve benzeri birçok hareketli araçlarda kullanılır. Nerede ve hangi araçta olursa olsun demir paslanırsa arızalar baş göstermeye başlar, mekanizma hareketi zorlanır. Daha da paslanırsa işlevini yerine getiremez.

Öyle ki, paslanan küçücük bir vida bile bazı durumlarda yerinden çıkarılamaz. Çıkarılsa bile tahrip olur ve aslî görevini yapamayacak durumda değer kaybına uğrar.

Küçücük paslı bir vida bazen kocaman makinelerin çalışmasına engel olur.

İnsanda da paslanan kalp aynen demir gibi olur. Hakka, hakikate karşı soğuk kalır, merhamet yüklü olan kalp sıcaklığını kaybeder. Kalp bu durumu ile yaratılış gayesi dışı fonksiyonlar icra etmeye başlar. Kendine verilen görevi algılayamaz. Aslî görevi dışında birçok kötülüklere alet olarak artık hep kötülüklerde kullanılır. Sonunda çok kötü sonuçtan kendini bir daha kurtaramaz.

"Her günah bir leke olarak kalbi kirletir" ilkesinde görülen manzara kalbin paslandığı esprisini dile getiriyor. Bu espri diğer alanlarda çok anlam içerikli görüntüler sahneler.

İdeolojik saplantıların hepsinde paslanmış kalpler fesat makinesinin hareket gücüdür.

Bu makine çok karmaşık görüntüler olarak farklı istikamet-

lere yönlendirici görevler üstlenir.

Tabi'i kalp makinesi pas tutmuş ise ve müspet çalışma şansı kalmamış ise tek yönlü çalışır ve herhangi bir farklı fikir savunana karşı, "acaba benim dediğimden başka bir fikrin de, doğru olma ihtimali olmaz mı" dedirtmez. Çünkü artık kalp paslanmış esnekliğini ve işlevini kaybetmiştir.

Onun için insanın kalbinde pas oluştuğunda kendi kabullerinden başka görüş, fikir ve değerlere asla yer vermez ve zaten tahammül edemez.

Bütün ideolojik şartlanmaların temelinde ve siyasî kemikleşmelerde bu gerçek yatmaktadır. Hangi ideoloji taraftarı olursa olsun taraftarın kalbi paslıdır.

Bu yüzdendir ki özellikle takım tutan taraftarlar fanatikleşir ve karşı tarafın her tür değerine acımadan saldırır, zarar verir, yeri gelir cana kıyar. İdeolojik şartlanma hastalığına müptela olan her kes için doğru, ancak kendi ezberidir. Genellikle şartlanmışların kendi ezberlerinden daha doğru iddia yoktur!

Günümüzde bile devletler, milletler, ideolojik yapılanmalar, ekonomik ve siyasî çıkar çevreleri ve diğer sosyolojik çevreler, sürekli olarak kendi kabullerini savunurlar. Kendi kabullerinin dışında başka bir gerçek aramak ve kabul etmek gibi bir olgu akıllarına getirmezler.

Günümüzde yapılan tartışmaların da temelinde bu psikolojik müzmin hastalık yatmaktadır. İç bünyeyi arızalandırıp pozitif bir gelişmeye yol vermemektedir.

Bugün toplumumuzda tartışıla tartışıla bitirilemeyen birçok konu da bu çerçevede kendini afişe edip negatif gelişmenin trendini yükseltmektedir.

Bu tartışılan konularda henüz açık ve net bir sonuca varılamamıştır. Birkaç yüz yıllık süreçte tartışılan birçok konu bir türlü çözüm noktasına gelmiyor.

Ya da çözümsüz kalmasında nice hain çevre yemlenme politikalarını sürdürme ve gündemden düşürmeme yeteneklerini kullanıyorlar.

Özellikle nice yazar, çizer, düşünür ve benzeri medyatik tip-

ler, içerdeki veya dışarıdaki bir yetkilinin bir defa öksürmesini sebeplere bağlarlar, en azından birkaç hafta onu tartışırlar.

Bazen birileri fikirlerinin eleştiri yapılmasına dayanamaz, kendi söylemlerinin kabul edilmesi için sertleşir, kabalaşır ve karşıkilerine hakaret etmeye yeltenir. Karşıkiler de karşı atağa kalkarlar.

Bu bilge kişiler!, aydınlatmak istedikleri dinleyici ve seyirciler karşısında kendilerini pespaye durumuna düşürürler. Bundan da hiç yüksünmezler, zafer kazanmış kahraman bir komutan gibi havaya girerler.

Onun için münhasıran tartışılan konularda çözüm sürekli olarak savsaklanır, kronikleşir kalır.

Özellikle İslâm toplumlarında şimdilik böyle bir çözüm beklenmemektedir. Çözüm sağlama ve sonuç alma ümidi de henüz görülmemektedir.

On dokuzuncu yüzyılda başlayıp yirminci yüzyılda da bitirilemeyen birçok konu vardır, yirmi birinci yüzyılda bu tartışmalara tam gaz devam edilmektedir.

Bu alanda tartışılan konulardan bir kaçını örnek olarak ele alalım ve düşünelim. Bu konular topluma ne kazandırdı, bundan kimler faydalandı ve niçin bunlar hiz kesmeden sürekli tartışma konusu yapadurdular.

Haddinden ziyade tartışılan ve toplumun normal insanlarına "kabak tadı veren" bu ve benzeri konular çok rahatsız edicidir. Negatif özelliği ile iğrenç bir tablo görünümündedir. Bu negatif ilginç ve iğrenç mahiyetli konuların tartışılması normal insanı rahatsız etmektedir. Aynı zamanda bozuk plak gibi aklın mantığın kabulde zorlanacağı iddiaları ileri sürüp ısrar edenler kendi değerlerini çiğnemiş olurlar hatta geri zekâlıları andıran bir imaj oluştururlar.

Onlarca yıl nice konu tartışıldı. Fakat çok yoğun tartışmalarla bir adım dahi ileri gitme şansı olmadı. Uzay ve internet çağını birden yaşayan dünyaya rağmen bizde tartışılan konulara bakınca, tartışanlar arasında bir denge ve tutarlılık görülmediği tersine akıl tutulduğu izlenimi vermektedir.

Okumuş müslümanlar kendi aralarında anlaşmak için hiçbir teşebbüse geçmiyor ve buna gerek duymuyorlar. Şeriatın icrası hususunda kimi müslüman tasavvufu referans alırken, kimileri tasavvufu reddediyor başka öneriler sunuyor, kimi hadis diyor, kimi fıkıh ile çözüm arıyor. Her kesin farklı görüş ve eylemi tefrikadan başka bir şeye yaramıyor.

Amma hemen hemen hiçbiri, her derde derman mutlak derman olan Kur'an'a yaklaşmayı kabullenemiyor.

Acaba bütün bunlar inceliklerine varıncaya kadar düşünüldüğünde nasıl bir sonuç çıkar? Ve Kur'an'dan buna bir çözüm arayıp cevap beklesek birçok sebepler bulmak mümkündür. Ancak tek ve kısa bir ayette buna ışık tutup konuyu aydınlatacak şu ayet çok manidardır:

Hayır hayır! Fakat onların kazandıkları masiyetler kalblerinin üzerine pas bağlamıştır. (mutaffifin: 83/14)

Demek ki özellikle din alanında çözümsüzlüğün temelinde ecza kaynağına gitmeyip reçeteyi aslına uygun olarak kullanmamaktan kaynaklanmaktadır.

Allah varken ve O'nun Kitabı eldeyken O'nu bırakıp beşerî yorumlara bel bağlayanlar çözümsüzlüğe sürüklenmekten kendilerini kurtaramazlar.

Müslümanların bu halleri nice felakete davetiye çıkarmaktadır. Fakat müslümanlar bu gerçeği anlamakta sıkıntı çekmeye devam etmektedirler,

Türkiye'de cumhuriyet döneminde âdeta çılgın ve süfli bir dönem olarak yaşanmıştır. Aşağıdaki konuları yalın akılla düşünen bir akıllı insan, tartışmanın cıvıklığını bütün açıklığı ile görülebilmektedir.

Mesela: ilerici-gerici, solcu-sağcı, laik-şeriatçı, türk-kürt, alevî-sünnî, türban-başörtüsü tartışmaları oldukça anlamsız ve tutarsızdır. Bu tartışmalar ancak toplum arasında fitne tohumu ekip yaymaktadır.

Bu tandansta ki tartışma konuları perde arkasındaki gizli güçler tarafından servis yapıldığı bilinmektedir. Bu konuları medyatik tipler kıyasiye tartıştılar. Önceki nesiller bu tartışma-

ları bitiremediler. Bu tartışmaları oğullarına bıraktılar, onlar da bitiremediler, sonra onlar da oğullarına bıraktılar. Dededen toruna intikal eden bu tartışmalar, acaba nerede bitecek diye akıllı insanı derin derin düşündürmektedir.

Böylece nesilden nesile tevarüs eden bu tartışma kim bilir kaç neslin "temcit pilavı" olacaktır?

Dedeler tartıştılar bitiremediler, babalar tartıştılar onlar da bitiremediler, torunlar tartışıyor bitirme şansını yakalayamadılar, şimdi çocukları tartışmaya başlayacaklar.

Bu işin ve tartışmanın sonu da meçhuldur, nereye kadar gideceğini kestirmek bile mümkün değildir. Bilinmez olma özelliğini korumaya devam edecektir.

Bu "körler dövüşü" daha kim bilir, nice zaman ve nice nesil devam edip gündemi işgal etmeye devam edecektir. Yeni nesillere, ileriye dönük hiçbir artı değer kazandıracağı bilinmeyen bu fuzuli, çirkin ve çirkef tartışmalar ihanetten başka bir anlam ifade etmediği halde devam mı edecektir?

Kalkınma ve medeniyet adına hemen hiçbir teşebbüsü olmayan bu tartışma uzmanları! toplumu çok oyaladılar ve faydalı olacak nice değerleri de peşlerine sürüklemeyi ihmal etmeyeceklerdir.

Hele bu tartışmalara, müslüman hanımların başlarına koydukları takriben bir metrekarelik bez parçasına; turban mı diyelim, başörtüsü mü diyelim? Başlarına bu bezi koymalarına izin mi verelim? Yoksa ebedî yasak mı koyalım? Tartışması eklenince tadına doyum olmaz sosyolojik bir cinnet tablosu oluşturdular.

Bu ve benzeri tartışmaların temelinde ne tür sebep ararsak arayalım, sonuç değişmez. Çünkü tartışmacılardan çoğunun ufku dar, aklı yetersiz, hedef ve ideali sıfır, geleceği karanlık ve en aşılmazı ise, kalpleri paslı oluşudur.

Bunların karşısında İslâmı savunan kesimin de kalplerinin muayene edilmesine ve Kur'an şifahanesinde tedavi olmalarına kesin ihtiyaç olduğu kabul edilmelidir.

Şimdi, bir an hayal edelim; yukarıdaki olumsuz vasıfları yok sayalım. Tartışma aktörlerini bir araya toplayalım ve İslâmî kesi-

min sözcülerini de aralarına katalım.

Onlara: "konuyu evrensel mantıkla değerlendirin, hukuku reddetmeden adaleti ön plana alın, birbirinize karşı inadına gerilmeyin, diretmekten vazgeçin, şartlanmışlığın kötü örneği olmaktan uzaklaşın, evhamlarınızdan arının, hak ve özgürlüğün yalnız kendinize ait olmadığı anlayışı ile tartışın, hayır hayır müzakere edin ve ona göre karar verin" diyelim.

Buna karşılık ne cevap alabiliriz, hiç düşünebiliyor musunuz?

Realiteye döndüğümüz zaman, hiç de olumlu bir sonuç göremezsiniz.

Çünkü paslı kalplerden olumlu ve güzel sonuç çıkmaz. Çünkü paslı ve çürümüş demir aslî şeklini kaybeder ve aslî görevini sürdüremez.

Onun içindir ki, paslı kalp yüzünden insanlar anlaşma ve bir hakikat üzerinde buluşup karar kılma imkân ve şansına sahip değillerdir.

Ancak bunun anlamlı ve önemli bir çaresi olmalıdır. Elbette bunun çaresi ve tedavisi ilâhî reçetededir. Kur'an dışında hiçbir beşer için böyle bir yetki yoktur

Beşerden hiç bir kimseye uygun düşmez ki Allah kendisine Kitabı, hükmü ve peygamberliği versin de sonra o, insanlara: "Allah'ı bırakıp da (gelin) bana kul olun." desin. Fakat o, "öğretmekte ve okuyup okutmak da olduğunuz Kitab sayesinde Rabbaniler; içten gönüllüler olun" (der). (*Âli İmran:3/79*)

Eğer kalbe pas etki etmeye başlamışsa insan için ne içtenlik ne de gönüllülük bir anlam ifade etmez.

Burada, daima berrak ve temiz kalpli olmayı emreden hatasız kitaptan ilginç bir tablo seyredip öğüt çıkarana ne mutlu.

Bilir misin siccîn nedir?

O yazılmış bir kitaptır.

Yalanlayanların vay haline o gün.

Onlar ceza gününü yalanlamaktadırlar. Onu saldırgan günahkârlardan başkası yalanlamaz.

Ona âyetlerimiz okunduğu zaman yalanlayıcılar ona: "eskilerin masalları" der. Hayır, doğrusu, onların işleyip kazandıkları şeyler, kalplerinin üzerine pas olmuştur. (*Mutaffifin:*83/14)

Paslı kalp, Mutaffifin Sûresinde net bir ifade ile anlatılmaktadır. Eğer, paslı kalbi âyetlerde anlatıldığı tarzıyla tanımak istersek, maddeleştirerek gözden geçirmeliyiz.

a) Aklın, gereği üzere normal çalışabilmesi için, temel dayanak olarak vahyi, kabul etmesi gerekmektedir. Bu temel dayanak, aklın ilgi alanında olanları eksiksiz bildiren düstûr kitaptır. Son gelen Kitap ise Kur'an'dır. İşte, bu kitabı temel esas almamak kalbi paslandırır. Kalbin pas sökücüsü ancak Kur'an ve onun yapılmasını emrettiği zikirdir.

b) Onu temel dayanak almayan akıl, gelecek bilgisine ulaşma imkânına sahip olamadığı için, gelecekte başına gelecekleri algılayamaz, onun için de yalanlamaya yeltenir.

c) Gelecekte başına gelecekleri yalanlamakla yetinmez ve bu hususta saldırgan ve haddini bilmez günahkâr olur.

d) Böylece rayından çıkmış olan akıl, kendi haline bilemeyeceği bilgiler kendine verildiğinde altından sıyrılmaya yeltenir ve verilen esas bilgileri "eskilerin hikâyesi" olarak anladığını ifade etmeye yeltenir.

e) Bütün bunlar, kalbin üzerinde pas haline gelir ve kalp, paslandığı için çürümeye başlar. Bu yüzden de aslî görevini yapamaz duruma düşer. Doğal olarak da kalbini, hak, adalet, merhamet, iman, şükür, fikir, zikir gibi olgunlaştırıcı dayanaklardan yoksun bırakmış olur. Bu sebepten de ebedî mutluluktan mahrum kalır.

Kur'an, öğütlerini verirken geçmiş kavimleri ve onların peygamberlerini örnek gösterir. Kalpleri eğrilmiş ve nice hakikatten ve huzurdan mahrum kalmış İsrail oğullarını birçok alanda dile getirdiği gibi bu konuda da örnek gösterir;

Hani Musa kavmine demişti ki; "Ey Kavmim; gerçekten benim sizin için Allah' tan gönderilmiş bir peygamber olduğumu bildiğiniz halde, niçin bana eziyet ediyorsunuz ?" İşte onlar eğrilip sapınca Allah' da onların kalplerini eğriltip sapıtmış oldu, Allah fasık olan bir kavmi hidayete erdirmez. (*Saf:*61/5)

Görülüyor ki, Allah Teâlâ hikmeti ile ya kişinin ya da bir kavmin toptan kalplerini eğriltir ve bir hak istikametinde gidemeyecek şekilde kalplerin işlevlerini giderir.

Böylesi acı bir âkıbete doğru yol alıp giden kalp artık arızalı olarak aslî işlevini yapamaz durumdadır.

Aslında bütün arızalı kalplerin hepsi, özellikle paslı kalp tüm müslümanların dikkatte odak noktası olmalıdır.

11- KİLİTLİ KALP

Kur'an, hak noktasından ayrılan ve yaratılış sırrından uzaklaşan kalbin düştüğü ve dönüştüğü nice sakat taraflarını dile getirerek uyarıda bulunur. Bu uyarı ile sağlığı hususunda dikkat çeker.

Kur'an tamamen hikmet içerikli net bilgi sunumu yapar. Bu yönü ile çok anlamlı ve çok manidardır.

Kur'an kalbin nice olumsuz taraflarını afişe ederken bir taraftan da kalp için kilitli kavramını kullanır. Bununla Kur'an çok hassas bir konuya ilgi çeker.

Müslümanların ümmet bazında, Kur'an'ı her alanda derinlemesine incelemeleri gerekmektedir. Kur'an'ı derinlemesine incelemeyenlerin ne denli vahim pozisyona düştüklerini anlatmak için o sorumlular hakkında "kilitli kalpler" taşıdıklarını ifade eder.

Bilinen ve umut edilen, kilidin açılır kapanır olmasıdır.

Zaten beklenen ve arzu edilen de kilidin açılıp kapanmasıdır. Sürekli kapalı kalıp uzun süre açılmayan kilit elbette paslanır. Bu haliyle devam eder, gün gelir kilitli olan hazine her hayır iş ve görüşte devre dışı kalır.

Kur'an gibi bir kitabın iç âleminde nice maddi ve manevi hazinelerin bulunduğunu ve bu uçsuz bucaksız hazinelerden inanan müslümanların kıyasiye ve doyasıya yararlanmaları için kilidin açılması gerekmektedir. Bunun için de Kur'an'dan yararlanabilecek mangal gibi yüreklere, dengeli akıllara ve çelik gibi iradelere ihtiyaç vardır.

Bugün müslümanlar inançlarını bir kenara koyarak düştük-

leri manevi çıkmazda yalnızca tefrikaya ve maddeye gösterdikleri özeni bu meş'um kilidi açıp kaldırmak için kullansalar dünya adaletine ve kalıcı güvene büyük katkı sağlamış olacaklardır.

Elbette bunun için temel kaynaktan yararlanmaları gerekmektedir.

Bu temel kaynak, hiçbir yanlışı olmayan ve hiçbir zaman yanlış yönlendirmesi görülmeyen tam tersine her şeyde en doğru olan alternatifsiz kitap Kur'an'dır.

İşte bu Kitap, özellikle müslümanları zindeleştirmek, heyecanlandırmak ve aslî görevlerine yönlendirmek için uyarıda bulunur ve görev bilinci aşılaması yapar.

Kur'an'ı inceleyip derinlemesine araştırmıyorlar mı? Yoksa kalplerin üzerinde kilitleri mi var? (Muhammed: 47/24)

Bu âyette çok çarpıcı hikmetler görülmektedir. Kur'an hayatının bulunmadığı ortamlarda kilit çoğalır, güven bunalımı aşırı boyutlara ulaşır ve paylaşım dengesi erozyona uğrar.

İlginç bir bağlantı kurmak gerekirse, "Karûn'un hazinelerinin anahtarlarını bir katar deve ancak taşıyordu."

Niçin Karûn söz konusu olunca bu kadar çok kilitten söz ediliyor, hiç düşündünüz mü? Bugün ki hayat ile bağlantı kurarsanız size neler düşündürdüğünü çok rahatça görürsünüz. Günümüzde en sağlam apartmanlar, dükkânlar, fabrikalar ve binalar dış kapılarda, daire kapılarında en sağlam kilitler takıldı. Yetmedi çelik kapılar ve alarm sistemleri yerleştirildi, yetmedi koruma görevleri devreye girdi. Yetmedi anında ilgilileri uyarıp haber verecek elektronik tesisler yerleştirildi, o da yetmedi.

Bütün bu teknolojik ve elektronik takviyelere rağmen hâlâ mal ve can güvenliği sağlanamadı. Pekiyi, aklı erenlerin bunları sorgulaması gerekmeyecek mi?

İnsanlık bunca kötü gelişmeler karşısında geçmiş beşerî olay ve gelişmelerle bağlantı kuramayacak ve kıyas yapıp çarelere başvuramayacak kadar insanî değerlerini mi kaybetti?

Kaarûn ve benzeri gibi gayri meşru kazanç sağlamış olanların karşıt katmanları oluşmayacak mı? Bunların haksız kazançlarına göz dikenler, imrenenler, özenenler ve kıskananlar zuhur

edip ters eylemlere kalkışmayacak mı?

Bu olacak tabii. Karûn ve adamlarının atlarının üzengileri som altından hazırlanarak gösteri yapmıştı. Herkesin gözleri kamaşmış içlerini çekerek özeniyordu. "Bu servetten bize de bir nasip olsaydı" diyerek hem özeniyor ve hem de kıskanıyorlardı.

Bu haksız kazanç, sosyal felakete dönüşmeden tabii afetle Allah Teâlâ, Karûnu da servetini de yerin dibine batırdı, kilitleri de, bir deve katarının taşıdığı anahtarları da, kendisi ile beraber yerin dibine girdi.

Bunun için de her şeytanî hamlelerle kazanılan malı koruma altına alma ihtiyacı hisseden mal sahibi kendini de koruma altına almaya yönelir. Ama gerektiğinde mülkün sahibi, bütün tedbirleri alt üst ederek yok hükmüne indirger.

Hikmetine göre bu da olmayınca çevre faktörü hareketlenecek ve kıskançlık illeti zuhur edecektir. Kıskançlık artınca sosyal patlama haline dönüşecektir. Bundan sonrada yağmalamalara varacak toplumsal taşkınlıklar kaçınılmaz boyuta ulaşacaktır.

Tarih bu tür olaylarla doludur, zamanımızda bu bütün çıplaklığı ile yaşanmaktadır ve gelecek nesillerin dramatik hayatı da buna gebedir.

Kur'an'a karşı gelişen ilgisizlikler ve saygısızlıklar kalpler üzerine kilitler asmaya başlamış ve burada da çok karmaşık gelişmeler gündemi işgal etmeye yüz tutmuştur.

Bu kilitler hem Kur'an hazinelerinin toplumsal sirkülâsyonuna mani olur ve hem de el altından gayri meşru kazançlar hat safhada artış gösterir.

Âdil paylaşımın olmadığı her hangi bir toplum, her an anarşi doğumuna gebedir.

En son gelen ve tüm insanlığı ve cinler âlemini de ilzam eden Yüce ve Soylu Peygamber, dünyanın ve tüm insanlığın derdini yüklenmişti. Kur'an'ı temel ilkeler kitabı olarak alıp kabul eden müslümanların da gerek ilmi gelişmelerde ve gerekse insanlığın uzun ve ebedî yolculuklarında onların yollarını Kur'an nuru ile aydınlatmaları gerekir.

Tefrika ateşi içinde yanmaktan vazgeçemeyen müslüman-

ların aslında Kur'an'ın diriltici iksirinden, aydınlatıcı nurundan ve düzenleyici sisteminden topyekün olarak faydalanmalıydılar.

Bu yüzden bu en temel görevi yapmayan sorumlu insanların kalpleri kilitlidir. V e bugün yaşanan hayat tarzı da buna netlik kazandırmış görünümündedir.

Kilitli kalplerin en ilginç özelliklerini yine Kur'an tüm çıplaklığı ile gözler önüne serer.

Kur'an'ı tüm uyarı ve inceliklerine varıncaya kadar incelemeyen hatta âdeta Kur'an hakikatlerini gizlercesine insanlara açıklayıp anlatmayanlar için Kur'an çok ağır ifadeler kullanmaktadır. Bu ilginç ve çarpıcı beyanlardan biri şöyle zikredilmektedir.

İndirdiğimiz apaçık hükümleri ve dosdoğru yolu, insanlara biz Kitapta açıkladıktan sonra, onu gizleyenler var ya şüphesiz Allah onlara lânet eder ve diğer lânet edebilenler de onlara lânet eder. (Bakara:2/159)

Böyle hazin bir âkıbete düşüp ebediyen perişan olmamaları için Rabbimiz, kullarının akıllarını kullanmalarını, tefekkür etmelerini, tezekkürde bulunmalarını, Kur'an'ı derinlemesine incelemelerini, hep beraber Allah'ın ipine sarılmalarını, dinde bütünleşip lider kadroyu kurup liderlerine itaat etmelerini, ibadet ve zikirle kalbi yumuşatmalarını ve tüm Kur'an gereklerini gerçekleştirmeye çalışmalarını emreder.

Aksi takdirde Kur'an, derin sarsıntı niteliği taşıyan misallerle insanı uyarılarda bulunur. İnsanın hayat öncesi bilinmezlerini sembolize eder ve ölüm sonrasını insanın başına geleceklerini haber verir.

Daha dünyada iken insanlar, Kâinat mülkünün sahibine kafa tutarlar, haddi aşarlar sınırsız tutarsızlıkları yüzünden " kısası" ve "idamı" kaldırırlar. Hak sahibi mağdurların haklarını, zâlimce bloke ederler.

Bununla mağdura rağmen gaspçıyı, mal sabine rağmen hırsızı, maktula rağmen katili, soyulana rağmen soyguncuyu koruma altına alan kanunlar çıkarırlar ve bu hadi aşma çılgınlıkları ne hazindir ki müslümanlar arasında da revaç bulmaktadır.

Aslında kanun vazı'ı Allah Teâlâ'yı tanıması gereken sorumlu müslümanlar, yüreklerini canlandırsalar ve akıllarını çalıştırsalar, Kur'an'ı gerçekten inceleseler ve hakkın önceliğini önemseseler en doğruyu yapmış olurlar.

Bununla soygunlara, cinayetlere, hırsızlıklara, sınır tecavüzlerine, malını canını korumaya çalışırken zarar ve ziyan görüp perişan olacak mağdurların kötü âkibetlerine mani olurlar.

Bu olumlu çalışmalarla, haksızın haksızlık yapmasına, mağdurun malını ve canını kaybetmesine engel olarak adaleti sağlama erdemine ulaşırlar.

Aksi halde yeryüzünde müslümanlar bile, Allah Teâlâ'ya ve O'nun hükümlerine rağmen, kâtili, ırza tecavüz edip cana kıyanı haklı kabul eden ve mağduru da haksız duruma düşürür hem batılın savunucuları olurlar ve hem de şeytanın maskaraları durumuna düşerler ve tağutun kulluğunda keyiflenir dinden irtidat etmiş ve kâfirler arasına katılmış olur.

Bu hali de insanın acziyetini, hastalıklarını ve yaşlılık halindeki çöküşünü sergiler. Başına gelecek afetlerde, felâketlerde, kazalarda, hastalıklarda, kıtlıklarda, yoksulluklarda ve benzeri olaylardaki güçlü toplumların bile ne denli çaresiz kaldıklarını vitrinler.

Geçmiş medeniyetlerin; Sodomun, Eykenin, Gomorenin tüm değerleriyle yerin dibine batışlarını, Nuh, Hûd, Âd, Semûd, Lût kavimlerinin dehşet olaylarla nasıl toptan helâk olduklarını, daha nice kavimlerin ne perişanlık halleri yaşadıklarını anlatır. Bütün bunlarla Kur'an, insanları sürekli uyanık tutmaya çalışır ve kalplerinin kilitlerini açmalarını önerir.

Tabi'i bunca haksızlıklar ortamında, insanın kalbini Kur'an hakikatlerine kapatmak insana en büyük haksızlıktır. İnsanın ölüm anında ve ölüm sonrası hayatta ona hiç sahiplenen kimse çıkmaz.

Onun içindir ki, insanın kalbini manevi değerlere kapatır kilitlerseniz o insanın karşısında hiçbir kilit dayandıramazsınız.

Kilidi açıp kaldırmayı ve kalbin rektifiyesi için diğer destek ve takviye işlevlerini gerçekleşmeye ne dersiniz?

Kalbiniz ve kalbimiz, ağır ve arızî yüklerden kurtulmasını rahatlamasını istiyorsanız kalbinizi esas sahibine döndürün. Siz de kalbî hastalıklardan kurtulun ve kalbin sahibi yolunda güvenle yolculuğunuza devem edin.

Ey Rabbimiz! Bize hidayet verdikten sonra kalplerimizi saptırma, kilitleme, paslandırma, bize hidayetini daim eyle! Âmiin!

12- PERDELİ KALP

Olumsuz vasıflı kalbin her türü insanın üzerine bir birinden daha ağır yük getirip yük üzerine yük ekler. Her gücün kendi kapasitesine uygun taşıma gücü vardır. İstiap haddi aşılınca o güç o yükü çekmez olur.

Resûlüllah Sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz buyurur ki, "...Vücutta bir et parçası vardır. O bozulursa bütün vücut bozulur, o düzelirse bütün vücut düzelir. Sakın gözden kaçırmayın dikkat edin o et parçası kalptır."

İşte bu et parçası olan kalp bakımdan, beslenmeden, korunmadan ve kollanmadan yoksun bırakılmamalıdır. Öncelikle akıl tam kıvam ve kapasite ile çalışacak nitelik ve düzeyde eğitilmeli, kalp ile tam organize olmalı ve kalp de zikir besini ile beslenmeli, hak, merhamet, adalet, vicdan ve benzeri destek güçlerle takviye edilmelidir.

İlâhî emirden nasibini almayan kalp, kötü vasıflı kalp olmaktan kendini kurtaramaz. Dünya hayatının gelip geçici olmasına rağmen kabir âleminin çok uzun bir hayat olduğu haberi verilmektedir. Bozuk kalpliler için hazırlanmış olan cehennem hayatı ise sonsuz azap yeri olarak müşterilerini beklemektedir.

Aslında dünya hayatı gibi kısa bir süreçte ebedî azap hayatını kazanmak hiç te akıl kârı değildir. Bu anlamı içeren ve kalbin perdeli olduğunu dile getiren Kur'an beyanları çok manidardır.

İnanan insan kendi aklı ile bilinmez geleceğini düşünerek "sadık habere" göre ayarlar, olumlu ve yararlı bir düzene adapte eder. Dünya hayatını düzenler, sonsuz hayatını da "sadık haber" ile dengeler.

Ancak yetersiz aklı ile veya bozuk ve olumsuz çevre faktörü ile aklının kaynağından gelen uyarılara uymayıp reddeden sa-

yısız hakikati göz ardı eden "kâfir" olur. Yanlışsız ve yanıltmaz "Kitap" onların akıllarının yetersiz ve kalplerinin mühürlü olduğunun haberini verir.

Kâfir olanlara gelince, onları uyarsan da uyarmasan da, onlar için fark etmez onlar inanmazlar.

Allah onların kalplerini ve kulaklarını mühürledi. Gözleri üzerinde de bir perde vardır. Onlar için büyük bir azap vardır.

Onların kendi sözlerini bozmaları, Allah'ın ayetlerine karşı küfre sapmaları, peygamberleri haksız yere öldürmeleri ve: "Kalplerimiz perdelidir" demeleri nedeniyle (onları lanetledik.) Hayır; Allah, küfürleri dolayısıyla o kalplerine damga vurmuştur. Onların azı dışında, iman etmezler. (Bakara: 2/6, 7)

Bakara sûresinin 6. Âli İmran sûresinin 155. ve Yâsîn sûresinin 10. âyetlerinde zikredilen kâfirlerle ilgili âyetlerde manidar bir tablo sunulmaktadır. Küfür bataklığına düşenler, gelecek tehlikeyi algılayamazlar. Çünkü kâfirin gözlerinin önüne perde indirilmiştir. Gözlerinin önüne indirilmiş olan perde onların en korkunç tehlikeyi bile görmelerine engeldir, o perde onlara gerçekleri göstermez.

Kâfirlerin ilginç özellikleri, başta peygamberler olmak üzere kendilerine hakkı sunan hakikat ehline tahammülleri olmamasıdır.

Tabii küfür onlara gurur verir. Şeytanî duygularla azgınlaşan kâfirler hep üstünlükleri ve büyüklükleri ile böbürlenirler.

Bundan sonra da azgınlıkları sonucu hak sahiplerini öldürmekten sakınmazlar. Sonrada haksızlıkları ortaya çıkarsa kendilerine "kalplerimiz perdelidir" diye kılıf uydururlar.

Kâfirlerin bir başka özellikleri de canlarının çekmediği ve zevklerine ters düşen ne varsa ona da karşı koymalarıdır.

Andolsun, Mûsa'ya Kitabı verdik, arkasından peygamberler gönderdik. Meryem oğlu İsa'ya da açık deliller verdik ve Onu Ruh'ul-Kudüs Cebrail ile destekledik. Ne zaman ki, bir peygamber, size canınızın çekmediği bir şey getirdi ise büyüklük tasladınız değil mi? Onlardan kimini yalanladınız, kimini de öldürüyordunuz, ha?

Onlar "kalplerimiz perdelidir" dediler. Hayır, ancak inkârlarından dolayı Allah onları lanetlemiştir, artık çok az inanırlar. (Bakara:2/87, 88)

Demek ki kalpleri perdelenmiş olanlar, kâfirdirler, büyüklük taslayan azgındırlar, katildirler ve lanetlikdirler.

İnsan için bu kötü vasıflardan kurtulmak zor olmamalıdır.

Ancak, hayat kılavuzunu kullanmadan yola devam etmeye yeltenenler adım başı tökezlerler ve sonunda cehennem yurdunda, yaptıklarının karşılığı olan cezalarını çekmek için can atarlar.

Bu gerçeği açık bir ifade ile dile getiren Kur'an, onların çok tutarsız pozisyonlarını ve şaşkınlıklarını anlatır ve saçmalıklarını vitrinler.

İçlerinden sana kulak verip de dinleyenler vardır. Hâlbuki biz, onu iyice anlayabilmelerine mâni olmak için kalplerinin üstüne perdeler, kulaklarının içine de ağırlık koyduk. Onlar istedikleri her mu'cizeyi görseler yine ona inanmazlar. Hatta o kâfirler sana geldikleri zaman seninle mücadeleye kalkışarak: Bu Kur'an, eskilerin masallarından başka bir şey değildir, derler. (En'am: 6/25)

İnsanın iç âlemini didik didik ederek tanıtan ve meydana gelen arızaları teşhis eden Kur'an, başta niyeti bozuk olanları afişe ederek; "*Onlar istedikleri her mu'cizeyi görseler yine ona inanmazlar.*" Ne korkunç kişilik sergilediklerini dile getirmektedir.

Dertlerle, acılarla dolu dünya penceresinden hak âlemini görmeye engel olan perdeyi açıp saadet iklimini ölmeden yaşamak ne büyük mutluluk olur, değil mi?

13- MÜHÜRLÜ KALP

Diğer olumsuz özellikleri ile kalpler ne türlü yanlış hedeflere saptılarsa ve ne tür kötü sonuçlara maruz kaldılarsa, mühürlü kalp da öylesi layık olduğu halini yaşamaya mecbur kalır. Ancak mühürlü kalp hakkında biraz daha ilginç manalar sergilenmektedir.

Münafıklar sana geldiklerinde: şahitlik ederiz ki sen Allah'ın Resûlüsün, derler. Allah da bilir ki, sen elbette O'nun Resûlüsün. Allah, münafıkların kesinlikle yalancı olduklarına şahitlik eder.

Onlar yeminlerini kalkan edindiler ve Allah yolundan saptılar. Gerçekten onların yaptıkları ne kötüdür. (Munâfikûn: 63/3)

Her hangi bir âyet okunduğunda ve üzerinde biraz yoğunlaşıp düşünüldüğünde harika ibret ve hikmet manzaraları ortaya çıkar.

Yukarıdaki beyanda da bunun ilginç görüntüleri sahnelenmektedir. Burada hak ve gerçeklik adına işlevi bitirilen ve üzerine mühür vurulan kalpler ve sahipleri deşifre edilmektedir.

1- Her şeyden önce münafık insanların sahte çehrelerinin fotoğrafları sergilenmektedir.

2- Kişiliksiz ve haysiyetsiz olmaları dile getirilerek, çıkarlarını sağlamak için dindardan daha çok dindar görünme hastalık virüsü taşımış oldukları dile getiriliyor.

3- Alt yapı adına hiçbir değerleri olmadığı için Peygamberi bile kandırma sahtekârlığına tevessül etmeleri afişe ediliyor.

4- Şahitlik mevkii ve soylu görevini ne denli kötüye kullandıkları sahneleniyor ve Peygamberin peygamberliğine şahitlik yapmaları hususunda bile yalan söyledikleri bizzat Allah Teâlâ tarafından dile getiriliyor.

5- yalandan şahitlik yapmalarını yeminle teyit etme çabalarının bile kendilerine hiçbir yarar sağlayamayacağı ve sapıklığa düşmelerinin önüne geçemeyecekleri ihtarı yapılıyor.

6- Sonunda da yaptıkları işin çirkinliği ve düştükleri durumun rezaleti sunumu yapılıyor.

Bu minval üzere kalpleri mühürlenenlerin özellik ve akıbetlerinin kötülüğünü anlatan ilâhî beyanlar devam etmektedir.

Ey Resûlüm sen, hevasını (nefsanî duygularını, dünyalık çıkarlarını, sosyal ve siyasî tabularını) ilâh edinen, katındaki ilmi üzere Allah'ın saptırdığı, kulağını ve kalbini mühürlediği, gözünün üstüne de perde çektiği kimseyi gördün mü? Artık onu Allah'tan başka kim hidayete erdirebilir? Hâlâ düşünüp öğüt almıyor musunuz? (Câsiye: 45/23)

Âlim olsun cahil olsun kim olursa olsun kendi düşünce ve kanaatlerini ön planda tutup, tabularına öncelik veren ve Allah

Teâlâ'nın kitabına ve Resûlünün sünnetine uymayanların kötü pozisyonları anlatılıyor. Bu beyanda; "*Allah'ın saptırdığı, kulağını ve kalbini mühürlediği, gözünün üstüne de perde çektiği kimseyi gördün mü*" denilerek insana, neler düşündürüyor?

Bundan sonra gelen âyet meallerini okuyunca daha dikkatle incelersek daha nice hikmet ve ibretle karşılaştığımıza şahit olacağız.

Sonra Nûh'un arkasından birçok peygamberleri kavimlerine gönderdik, onlara açık mucizeler getirdiler. Fakat önceden yaptıkları yalanlamalarından ötürü, bir türlü inanmak istemediler. İşte biz, haddi aşanların kalplerini böyle mühürleriz. (Yunus: 10/74)

Bu (azap), onların dünya hayatını ahirete tercih etmelerinden ve Allah'ın kâfirler topluluğunu hidayete erdirmemesinden ötürüdür.

İşte onlar, Allah'ın; kalplerini, kulaklarını ve gözlerini mühürlediği kimselerdir. İşte onlar gafillerdir. (Nahl:16/107)

Çünkü onlar iman ettiler. Sonra kâfir oldular. Bu yüzden kalplerinin üstü mühürlendi. Onun için onlar anlamazlar. (Munâfikun: 63/3)

Kaydedilen meallerden itibaren buraya kadar nelerin anlatıldığını açıkça gördük. Ancak şu meali biraz daha dikkatle incelemek gerekmektedir.

Kendilerine gelmiş hiçbir delil olmadığı halde Allah'ın ayetleri hakkında mücadele edenler gerek Allah indinde, gerekse iman edenler yanında büyük bir nefretle karşılanır. Allah, büyüklük taslayan her zorbanın kalbini işte böyle mühürler. (Gafir: 40/35)

Aklî, naklî, mantıkî ve felsefî hiçbir delil ve dayanakları olmayan şımarık inatçı zorba inkârcıları deşifre eden bu beyan günümüzde bile ne ilginç tipleri güncellemektedir.

Yalnızca şartlanmışlık illetleri ve görece mantıkları ile dine karşı saldırganlıklarından asla taviz vermeyen zorbalar hep böylesi tiplerdir.

Bunlar Allah Teâlâ'nın nefretini ebediyen kazanırlar ve esas müminlerin de nefretlerinden kurtulamazlar. Yeter ki, müminler Allah Teâlâ'nın muradına uymayı kabul edebilsinler. Ötekiler en

azından insanî değerlere yönelme ihtiyacı hissetme gereği duyarlar. Katı ve zorba inkârcılığın hiç kimseye fayda vermediğini anlar ve kalplerinin mühürlerini sökecek hayra yönelirler.

Müslümanları düşmanca oyalama taktikleri ile kandırmaya çalışanlar hiçbir zaman müslümanlara iyi gözle bakmazlar.

Onları yaşadıkları hayat tarzları sayesinde tanıyarak şerlerinden korunmak akıl ve iman gereğidir. Bununla müslümanları izzet ve şerefe kavuşturmak ve ortalıkta dolaşan bozguncu lanetlikleri ekarte etmek gerekmez mi?

O münafıkların arasında, seni dinleyenler vardır. Fakat senin yanından çıkınca kendilerine vahyi bilgisi verilmiş olanlara "Az önce peygamber ne demişti?" diye sorarlar. Bunlar, Allah'ın kalplerini mühürlediği, kendi istek ve ideolojik saplantılarına uyan kimselerdir. (Muhammed: 47/17)

Evet, Cenabı Hak, ilâhî bilgileri öğrenmekten kaçan cahillerin, ilâhî hakikatleri duymayan sağırların, hakka riayet etmez zâlimlerin, ortalığı karıştıran münafık budalaların ve daha nice şer güçlerin kalplerini mühürler.

Mühürlenen kalbin hiç kimseye faydası olmaz, aksine başta kendisi olmak üzere her kese zararı dokunur. Çünkü çevrede sürekli olarak negatif enerji oluşturur. Böylesi bir negatif enerjiden her kes olumsuz enerji toplar ve süratle onu yayar. Karşı taraf bu negatif enerjiyi alır ve bu etkileşim, duyguları bozar, gerilime sebep olur ve bundan da her kes huzursuz olur.

Mutlu diyarın hazırlayıcı unsurları olan aklı ve kalbi hak enerjisi ile çalıştırmak insanın kendi elinde ve imkânları çerçevesindedir.

Kendi bunu yapmadığı takdirde, karşılığını verecek olan hikmeti ile Cenabı Hak, kulun ihmal ve ihanetine karşılık acı ve azapla değerlendirir.

Önceki sahiplerinden sonra yeryüzüne vâris olanlara hâlâ şu gerçek belli olmadı mı ki: Eğer biz dileseydik onları da günahlarından dolayı musibetlere uğratırdık! Biz onların kalplerini mühürleriz de onlar gerçekleri işitmezler.

İşte bu ülkeler, sana onların 'haberlerinden aktarmalar yapıyo-

ruz.' Gerçekten, onlara peygamberleri apaçık belgelerle gelmişlerdi. Ama daha önceden yalanlamaları nedeniyle iman eder olmadılar. İşte Allah, kâfirlerin kalplerini böyle damgalar. (A'raf: 7/100, 101)

Bu âyetlerden anlaşılan ilginç bir değerlendirme vardır. Kâfirler hiçbir olaydan ve hiçbir uyarıdan ders almazlar. Bunlar dünya hayatlarından mutlu olmazlar, ebedî geleceklerini düşünmezler ve ebediyen bahtsızlığa mahküm olmaktan çekinmezler.

Çünkü kâfirlerin bilgileri yetersiz, niyetleri bozuk ve kalpleri boş ve perişandır. Beyinleri tedavi kabul etmez hastadır.

Onların verdikleri ahitlerini bozmaları, Allahın âyetlerini inkâr ederek kâfir olmaları, peygamberleri haksız yere öldürmeleri ve "Kalplerimiz perdelidir" demeleri sebebiyledir ki Allah onların kalplerinin üzerini, küfürleri yüzünden, mühürledi. Artık onlar, birazı müstesna iman etmezler. (Nisâ:4/155)

Demek ki Kâfir olmak gerçekten kolay bir seçim değil, çok zor ve çetin bir zorlamadır.

Verdikleri ahdi bozarlar,

Sonsuz ve sayısız ilâhî mucizeleri görmezlikten gelirler,

Geçmiş kavimlerin kâfirleri, peygamberleri haksız yere öldürmüşler,

"Kalplerimiz perdelidir" diyerek alay etmeye kalkışmışlar,

Her yönü ile bir daha iman etmeyecekleri netleşmiş oldukları için kalpleri mühürlenerek ebedî azaba uğratılmışlardır.

Sonra o Nûh'un arkasından birçok Peygamberleri kavimlerine gönderdik, onlara açık mucizelerle vardılar, fakat önce yalan dediklerine bir türlü inanmak istemediler, İşte haddi aşanların kalplerini böyle mühürleriz. (Yûnus:10/74)

İsrail oğullarının hep peygamberlerine itiraz etmeleri, onların geleceklerini karartmış ve kalpleri mühürleme cezası verilmiş ve kalbî fonksiyonları devre dışı bırakılmıştır. Onlardan daha kötü pozisyonda debelenen münafıklar çok kötü durumdadırlar.

Münafıklar sana geldikleri zaman: "Biz gerçekten şahadet ederiz ki, sen kesin olarak Allah'ın elçisisin" dediler. Allah da bilmektedir ki sen elbette O'nun elçisisin. Allah, şüphesiz münafıkların yalan

söylemekte olduklarına şahitlik etmektedir.

Onlar, yeminlerini bir siper edinip Allah'ın yolundan alıkoydular. Doğrusu şu ki onlar, ne kötü şey yapmaktadırlar.

Bu, onların iman etmeleri sonra küfretmeleri dolayısıyla böyledir. Böylece kalplerinin üzerine damga vurulmuştur, artık onlar kavrayamazlar. (Münafikûn:63/1-3)

14- GÜNAHKÂR KALP

Özellikle alış veriş ve borçlar hukukunu düzenleyen Kur'an âyetlerinde çok ileri düzeyde inceliklere dikkat çekilir. Bugün ki noterlik sistemini tesis eden açıklamalarını yapar. Bu sisteme mutlaka uyulması ve uygulama yapılmasını önerir.

Alış verişlerin kayda bağlanmasını emreder. Alacaklılar için yolculuk ve benzeri hallerde alış veriş akdi yazıya bağlanamadığı durumlarda verilen mal karşılığında alınan emtia, rehin olarak kabul edilir. İki şahit huzuru ile alış veriş gerçekleşir.

Alış verişte şahit tutmayı öngören sistem şahitleri, yalan beyanda bulunmamaları hususunda Allah Teâlâ'ya havale eder. İnanmış insanın en belirleyici özelliği, yalan şahitlikte bulunmamasıdır. Böyle bir hata yaptığında onun kalbi arızalı olduğu ihtarı yapılır.

Bu arıza kalbin günahkâr oluşu şeklinde tezahür eder. Bunun karşısında Allah Teâlâ, hiçbir şeyden gafil ve habersiz olmadığı uyarısında bulunur.

Allah Teâlâ, günahkâr kalbi anlatırken ticarî meseleyi, dolayısı ile insan haklarını konu yapar. Bu oldukça manidardır. Diğer arızalı kalp çeşitlerini böylesi bir sakıncalı pozisyonu gündeme getirmez.

Ekonomik alanda insan haklarını çok önemseyen sistem, insan haklarına dikkat çekerek insanları günahkâr kalp sahibi olmaktan korumayı hedefler.

İşte konuyu çarpıcı yönleri ile dile getirip insanı uyarmaya çalışan ilâhî sistem çok önemli umdeleri sahneler. Güveni esas almakla beraber ticari ilişkileri sağlam kurallara bağlar.

Yolculukta olur da, yazacak kimse bulamazsanız borca karşılık

alınmış bir rehin de yeterlidir. Birbirinize bir emanet bırakırsanız, emanet bırakılan kimse emaneti sahibine versin ve bu hususta Rabbi olan Allah'tan çekinsin. Şahitlikte bildiklerinizi gizlemeyin. Kim onu gizlerse, bilsin ki onun kalbi günahkârdır. Allah yapmakta olduklarınızı bilir. (Bakara: 2/283)

Ticarette güven duygusunu önemli unsur olarak değerlendiren ve Kur'an'ın gereklerini harfiyen uygulayan Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem hicret sırasında düşmanlarının mallarını bile sahiplerine iletilmesini emrederek Hazret Ali radiyellahu anhı bunun için görevlendirmiş olması bunun açık delilidir.

Demek ki Kur'an'ı insanlığa emanet eden yüce rehber ve büyük önder, elindeki düşman malı da olsa ona da sadakatin en güzelini gösteriyor ve güvenilir olmayı kendisi uygulayarak gerçekleştiriyordu. "Mal kimin ise mutlaka ona ait kalmalıdır," ilkesini belgeliyordu.

Çünkü her kesten daha dürüst Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem olmalı idi. Bu vesile ile de özellikle Onun kalbi hastalıklı olmamalı idi.

Ekonomik alanda böylesine ışık veren ve böylesine güven sağlayan bir kalp sahibi her alanda elbette tüm insanlığa örnek olma bahtiyarlığını taşıyacaktı.

Fakat kalplerinde hastalık olanlar nice haksızlıklara haris olarak can atarak çıkarcılıkta çılgınlaşırlar ve sömürmedik değer bırakmazlar.

Aşağıda gelen âyet bu hakikati açıklayarak göstermektedir.

Aranızda birbirinizin mallarını hırsızlık, kumar ve gasp gibi haksız sebeplerle yemeyin ve insanların mallarından bir kısmını bile bile yalan şahitliği gibi günahla yemek için, o malları rüşvet olarak hâkimlere aktarmayın. (Bakara: 2/188)

Günahkâr kalbin insanı ne dehşetli pozisyonlara düşürdüğünü ve ne tehlikeli akıbetlere sürüklediğini gösteren bu âyet ileri düzeyde uyarıcı bir ilkedir. Aynı zamanda ekonomik dengeyi sağlayan sosyal bir doku ve güven sağlayan bit teminattır.

Kur'an burada kumar, faiz, rüşvet, şans oyunları, hırsızlık,

gasp ve gayrimeşru adına ne tür aksız kazanç varsa hepsini kara listeye alıyor. Bunlarla beraber yalancı şahitliği kesinlikle yasaklıyor. Bunları kullanarak haksız kazanç sağlayanları bertaraf ediyor.

Bütün bunlar çok ilginç ve çok çarpıcı gerçekleri tüm insanlığın dikkatine sunmaktadırlar.

Cehennemin elem veren azabına yuvarlanmamak için kalbi günahlardan arındırmak ve kalbi rektifiye ederek hayırlı kalp yapmak dünya hayatının engüzel yüzü olsa gerektir.

15- HAYIRSIZ KALP

Bedir savaşında esir edilenler arasında Resûlüllah sallallahu aleyhi ve sellemin amcası Abbas da vardı. Efendimiz, ona kendinin ve iki akrabasının daha fidyelerini vermesini teklif etti. Abbas elinde bir varlık olmadığını söyledi ve "ahir ömrüm sürecinde kureyş arasında el açıp dileneyim mi" deyip itiraz etti.

Bunun üzerine Peygamberimiz, Ona sefere çıkmadan önce altınlarını kimlere emanet ettiğini hatırlattı. Abbas şaşkın bir halde, "Ben bunları hiç kimsenin bilemeyeceği bir ortamda emanet ettim. Sen nerden öğrendin, dedi.

Emin ve mümin Peygamber: "bunları bana Rabbim bildirdi", dedi. Abbas, Onu doğruladı ve iman etti. Sonra , "Bütün kureyşin malını bana verseler, istemem. Ben bundan sonra Allah'ın bağışlamasını beklerim" diyerek gelen âyetin lütufkâr uyarısına nail oldu.

Ey Peygamber! Ellerinizdeki esirlere de ki: "Eğer Allah kalplerinizde hayır olduğunu bilirse, sizden alınan fidyeden daha hayırlısını size verir ve sizi bağışlar. Allah bağışlayan ve esirgeyendir. (Enfâl: 8/70)

Cenab-ı Hak, işitip hidayeti hak edenleri böyle ödüllendirirken yeteneği olmayanlar için de başka beyanda bulunur:

Allah, onlarda bir hayır olduğunu bilseydi, elbette onlara işittirirdi. Onlara işittirseydi dahi mutlaka yine yüz çevirerek dönüp giderlerdi. (Enfâl:8/23)

Hayrı hak etmek, bunun için dinleyip algılamak akla ve kal-

be verilmiş görevlerdir. Bunun için de akıl ve kalp sahibinin kendini bu istikamette ayarlaması gerekmektedir.

Kur'an ilkelerine gönül verip yönelen insanlar onun inceliklerine vakıf olmaya çalışırlar. *"Allah, onlarda bir hayır olduğunu yani kalplerinin hayırlı olduğunu bilseydi, elbette onlara hidayet hakikatlerini işittirirdi"* beyanı, bize ilginç bir hakikati öğretmektedir.

Allah Teâlâ, her şeyin hakikatini bildiği gibi kalbin de her tür halini çok iyi bilir ve kullarına ona göre muamele yapar.

Eğer kişinin kalbi hayırlı ise, Allah Teâlâ ona hayrı işittirir ve bu sayede de hayır verir. Aksi halde kişinin kalbi hayırsız ise ona hakikatleri işittirmez.

Bu ve benzeri konularda meseleyi kader konusuna taşıyıp manevi sıkıntı çeken çok insan vardır.

Kader konusunda özellikle çözümsüz kalıp sıkıntı çekenlere önemli bir önerimiz vardır.

Aklını kullanabilen insanın kalbi hayırlı kalptir, aklını hayırda kullanmayıp kalbini kirleten ise hayırsız kalp taşımaktadır.

İnsanın öncelikle kalbini hayırlı kalp yapması, sonra da böylesi bir hayırlı kalp ile eşyanın ve varlıkların hakikatini düşünüp insanın biyolojik yapısını yaratıp sonra onu insanlaştırmak için kendi ruhundan can veren âlemlerin Rabbine yönelerek mutlu olmasıdır.

16- ŞÜPHECİ KALP

Kalbin şüpheciliği, netice itibari ile insanı küfre kadar götüren engellerle karmaşık ve tehlikeli bir süreçtir.

Şüpheci kalp, öldürücü virüs taşıyan kansere benzer. Böylesi bir kalp sakat ve çürük bir yapı niteliğindedir.

Şüpheci kalp hakkında genelleme yapılmamış, ancak özellikle savaştan kaçma hususu ile tanıtımı yapılmıştır.

Savaştan kaçma hususunda gelişen şüphecilik, insanı kararsızlığa ve dolayısı ile küfre kadar götürür.

Bu şüphecilik genelde ilâhî kader hakkında insanın aklî dengelerini tahrip eder. Yanlı ve şartlı eğitilmiş ya da tamamen cahil

bırakılmış insan matematik kurallarını ve mantığın normlarını ideal ölçüde kullanamaz. Bir noktadan diğer bir noktaya doğru bir çizgi çekmek üzere hareket ederken en basit bir sapma ile insan sonsuz yanlışa gider.

İnsan belleğinin algılama imkânı olmayan sayısız olgu arasında savaş, kâinat mülkünün düzenini sağlayan Allah Teâlâ'nın emridir.

Saldırgan nice zalimin, nice insanın hakkını gasp etmesi eğer yalnızca savaş ile önleniyorsa savaş bir hak ve görevdir, demektir.

Bu görevi ifa etmek ve hakkı kaim kılmak eşyanın tabiatının gereği, sorumluların görevidir. Mağduru koruyan ve hakkı kaim kılan sistem meşru sistemdir. Meşru sistemi savunmadan çekinen hatta bunun için savaştan kaçmak için bahane üreten kişinin kalbi şüphecilik hastalığı ile felç olmuş demektir. Şüphecilik hastalığı ile felç olan kalp fonksiyonlarını tümden kaybeder. Böylesi bir kalpte iman ve imana bağlı tüm değerler yok olur.

İmana bağlı değerlerini kaybeden kalp, seyir halinde iken rayından çıkan tren gibi büyük felakete sebep olur.

Özellikle savaş hukukunda savaşa katılmaktan korkup geri kalanlar ve bahane üreterek izin koparmaya yeltenenler Kur'an'ın hükmü gereğince *"Allah'a ve âhiret gününe iman etmeyen kâfirlerdir"* tarzında ağır bir hükümle nitelendirilmişlerdir.

İslamın ilk yıllarında ve Kur'an'ın henüz nüzul zamanında sahabe arasına sızmış hasta kalpli kimileri, şüphecilikleri yüzünden savaşa gitmemek için bahane ürettiler.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ashabı ile Tebûk seferine çıkacağı zaman kimileri huzura gelip Resûlüllah'tan savaşa gitmemek için izin istedi. Efendimiz onların beyanlarını doğru kabul etti ve onlara izin verdi.

"Topyekün savaşı" emreden Allah Teâlâ, onlara izin vermesi hususunda Resûlünü uyardı ve şöyle buyurdu:

Allah seni affetsin! Doğru söyleyenler belli oluncaya ve yalancılar bilininceye kadar neden onlara izin verdin. (Tevbe: 9/43)

Mazeret beyan edenlerden doğru söyleyenler vardı, bunlar kâfir değiller. Ama esas içlerindeki küfrü gizleyerek münafıklık

yapanlar da vardı ki, bunlar kâfir olarak tanıtılmaktadırlar. Savaştan kaçmanın caiz olmadığını beyan eden Allah Teâlâ Peygamberini sorguladıktan sonra, "Allah'a ve âhiret gününe inananların" savaştan kaçmak için böyle bir yanlışa tevessül etmeye haklarının olmadığını ihtar ediyor ve buyuruyor ki:

Allah'a ve âhiret gününe iman edenler, malları ile canları ile cihat etmekten geri kalmak için senden izin istemezler. Allah takvâ sahiplerini bilendir. (Tevbe:9/44)

Bundan sonrada kalbi şüphe ile arızalı olanları teşhir eden Allah Teâlâ meseleyi şöyle sahneler.

Senden ancak savaşa katılmamak için izin isteyenler, Allah'a ve âhiret gününe iman etmeyenler, kalpleri şüphe ile çalkanan ve şüpheleri içinde bocalayıp duranlardır. (Tevbe: 9/45)

Zarurî sıkıntısı olup savaşa gittiği takdirde onarılmaz zarar görecek olanları izin isteme hususunda doğru olarak niteleyen Allah Teâlâ, onların mümin olduklarını fakat mazeretsiz izin isteyenlerin ise münafık dolayısı ile kâfir olduklarını ilan etmektedir.

Mal ile can ile cihat etmeyi ya unutan ya da duymazlıktan gelip kulak ardı eden müslümanlar bu konuda çok uyanık olma zorunda olduklarını unutmamalıdırlar.

Esasında müslümanlar hak uğruna yapmaları gereken savaş yapmadıkları için dünya çapında zillet hayatına maruz kalmışlardır.

Bu acı gerçeği bilmez ayaklarına yatanlar ya da görmezlikten gelmeyi hüner sayanlar nasıl bir zillet hayatını kanıksadıklarını düşünme zorundadırlar. Aksi halde *"kalpleri şüphe ile çalkanan"* kimseler olurlar, gelecekleri de karanlıklara gömülür ve akıbetleri perişan olur.

Cihaddan kaçmak Kur'an'ın birçok âyetini göz ardı etmek demektir. Böylelerinin kalplerini şüphe kuşatmış ve şüphe içinde bocalama ruhlarına sinmiştir. Bunlar battıkları şüphe içinde bocalar dururlar. Hayatlarında şüpheden şüpheye, kuşkudan kuşkuya çalkalanır yuvarlanır dururlar.

Şüpheci kalp taşıyanlar bazen imana dönerler, sıkılır ve zorlanırlar sonra da küfre kayarlar. Bazen de kelepir umuda kapılır

imana yanaşır, bir meşakkatle karşılaşır yine küfre üşüşürler.

Şüphesiz münafıklar Allah'a hile yapmaya yeltenirler; hâlbuki Allah onların hilelerini başlarına çevirmektedir. Onlar namaza kalktıkları zaman tembel tembel üşenerek kalkarlar, insanlara gösteriş yaparlar, Allah'ı da pek az zikrederler.

O münafıklar küfür ile iman arasında tereddüt eder dururlar: Ne müminlere ne de kâfirlere bağlanırlar. Allah kimi şaşırtırsa artık ona bir çıkış yolu bulamazsın. (Nisa: 4/142, 143)

Bu ilâhî beyanlar gösteriyor ki, cihat hususunda bahane üretip kaytarmak müminin değil, iman hususunda kararsız imansızların âdetidir.

Demek ki, şüphe ile kalp arızalanınca insana acı ve kötü sonuçlar dayatıyor. Bu da insanın hayatını bozuyor ve geleceğini fesada sürüklüyor.

Yaptıkları hayır içerikli hizmetler de sıfır değerde kalır ve hiçbir önem arz etmez.

O münafıkların kurmuş oldukları binaları, onlar ölüp de kalpleri paramparça oluncaya kadar bir şüphe ve bir nifak düğümü olarak gönüllerinde kalacaktır. Allah Âlîm ve Hakîmdir. (Tevbe:9/110)

Tevbe sûresinde ki bu ve daha önce geçen 45. âyette şüpheci kalbin ilginç özellikleri fotoğraflanmaktadır.

Her şeyden şüphe eden ve gerçeğe yönelmeyen kalp, öldüresi çamurda çıkıp kurtulma yerine sürekli debelenen canlı gibidir.

Çıkıp kurtulma gayretini göstermediği için karmaşık şüpheleri ile boğulup gitmeye mahkûmdür. O halde de hakka ve hakikate ulaşamadığı için şüpheleri ile batakta boğulan insan, zilletin esfelinde kalır.

İmanını kurtaramadan imandan mahrum olarak gitmiştir.

O halde şüpheci kalp sahibi, mümin değil kâfirdir.

Şüpheci kalp sahibi, her hayır işinden kaçmak için her fırsatta bahane üretir.

Şüpheci kalp sahibi, peygamberden bile bahane üreterek savaştan kaçmanın yollarını zorlamıştır.

Mescit ve hayır eserleri gibi yaptıkları binalar bile onlara sürekli sıkıntı verir.

Şüpheci kalp parçalansa bile şüphe ve nifak gibi hastalıkların sıkıntısından kurtulamaz.

Kalbi ârıza ve hastalıklarla muzdarip halde bırakıp hayatı zindan etmektense, onu Yaratan, yaşatan, yöneten, koruyan, kollayan ve merhamet edenlerin en hayırlısı Allah Teâlâ'ya yönlendirmelidir. Aklı başında ve gönlünü şeytanî kirlerden arındırarak Mevlânın rahmanî ikliminde huzura kavuşturmak ideal güzelliktir.

Bunlar ise insanı derin derin düşündürmelidir.

Karar verecek nitelikte olan insan, mutlaka kendine çeki düzen vermeli ve kendinin sonsuz geleceğini düşünmelidir. Kalbinin tedavisini yaptıracak vesilelere başvurmalıdır.

Rabbim! Biz garip kullarına nasip eyle! Âmîn.

17- DAĞINIK KALPLER

Dağınık kalpler çok ilgi çeken bir ifade olarak insanı düşünmeye sevk etmektedir. Kur'an insanın ilgi duyduğu her konuyu ilginç ifadelerle açıklar. Nice konuda insan belleğini tam aydınlatacak açıklama ile zirveye oturur.

İnsan kesimlerinden biri olan münafıklar hakkında çok çarpıcı beyanlarda bulunur ve münafıkların bütün foyalarını afişe eder.

Bakara sûresinin başlangıcında akılları zonklatan bir ifade kullanılmış, sonsuz mekân ve bilinmez âlemden gelen sesleniş tarzı kullanılmıştır.

Bu hitap ile kuşkusuz kitap, onun içerdiği hidayet, takvâ, müminlerin en belirgin yönleri, namaz ve zekâta gösterdikleri özen çok önemlidir. Yine müminlerin geçmiş bütün ilâhî kitaplara ve son olarak gönderilen son peygambere gelen kitaba iman ettikleri, âhirete kesin inançta netleştikleri bilgileri verildikten sonra muttakilerin Rablerinden gelen bir hidayet üzere oldukları haberi verilir.

Bunun akabinde yine müminlerin sonsuz bilinmezlere yön-

lendirildiği görülüyor. Bundan sonra sonsuz ve ebedî geleceği ilgilendiren kurtuluş müjdesi veriliyor.

Bütün bunların tamamı ilk beş âyette evrensel bir tablo halinde sunulur. Altı ve yedinci âyetlerde kâfirler kısaca dile getirilir. Fakat sekizinci âyetten yirminci âyete kadar münafıklar çok ilginç yönleri ile âdeta birçok özellikleri ile teşhir edilirler.

Kur'an'ın en çok bayağılıklarından bahsettiği insan kesimi münafıklardır.

Burada özellikle münafıkların Haşır sûresinde dile getirilen özelliklerini anlatan beyanlar manidar haliyle sunulmaktadır.

Bakmaz mısın şu münafıklık yapanlara? Ehli kitaptan o kâfir olan kardeşlerine şöyle diyorlar: Yemin ederiz ki eğer siz Medine'den çıkarılırsanız her halde biz de sizinle beraber çıkarız ve sizin hakkınızda aslâ kimseye itaat etmeyiz ve eğer size savaş yapılırsa muhakkak size yardım ederiz, Oysa Allah onların kesinlikle yalancı olduklarına şahitlik eder.

Andolsun eğer onlar Medine'den çıkarılırlarsa onlarla beraber çıkmazlar ve eğer savaş yapılırsa onlara yardım etmezler ve yardım edecek olsalar mutlaka arkalarına dönerler, sonra da yardım olunmazlar.

Sizin, onların yüreklerinde ki korkunuz, Allah'tan korkularından daha şiddetlidir. Bu onların hakikati gerçek yüzü ile anlamayan bir topluluk olmalarındandır.

Onlar müstahkem kaleler içinde veya duvarlar arkasında olmadan sizinle toplu hâlde savaşamazlar. Kendi aralarındaki çekişmeleri şiddetlidir. Sen onları toplu sanırsın. Hâlbuki kalpleri darmadağınıktır. Bu, onların akılları ermez bir topluluk olmalarındandır. (Haşr: 59/11 14)

Kalplerinin içleri kin, nefret, kıskançlık ve düşmanlık duyguları ile kaynayan münafıklar insanlık dışı mücadele yapmaya çalışırlar. Bu ve benzeri sinsi tepkileri ile kaypak zeminde oynarlar. Münafıklar içten kabul etmedikleri halde zahiren İslâmı kabul etmiş görünürler. Bu şekilde mümin taraf ile kıyasiye döneklik yaparak uğraşır dururlar. Sonra foyaları açığa çıkınca da

rezil olurlar.

Dağınık kalplerin, dağınıklığı yanlışlardan kaynaklanır. Yaratanın düzenlemesine göre kalplerin huzuru, sevgisi ve uzlaşması esastır.

Aslında kalpleri birbirleri ile uzlaştırıp kaynaştıran, ancak o kalplerin iç âlemini bilendir ve kendi bilgisi ile onları yaratandır. İlâhî mekanizma olan kalpler, programcısının ayarı ile şekillenir, kıvam bulur. Kalp, esas ayarı verilmediği takdirde hurda şekline dönüşür. Bu durumu ile sürekli olarak arızalı halini sürdürür.

Her kalp kendi kapasitesinde farklı arıza üreteceği için bu alanda alabildiğince farklılaşma gerçekleşir. Bu kalpler arasında uyum sağlanmaz ve darmadağınık bir manzara oluşur.

Aklını varoluş sırrına göre kullanma yeteneğini gösteren ve kalbinin sayısız hikmet ve ibretlerle donatılmış olduğunu algılayabilen seçkin insandır. Böylesi biri kalp arızalarını tesbit ederek arızaların kötü akibetlerinden korunabilecek olduğunu kestirebilir.

Bunların içinde psikososyal itibari ile en tutarsızlarından biri dağınık kalplerdir.

Dağınık kalpler daha çok kâfir, müşrik ve benzeri inançsız insanlarda ve gayri İslâmî zihniyetlerde kendini gösterir.

Ancak inançları ile barışık olmayan dindarlardaki dağınıklığın tahribatı daha etkin bir özellik arzeder.

Bugün yeryüzünde iki milyar müslüman tahmin edilmektedir. Bunlar inançlarının doğrululuğunu kabul etmedikleri için bireysel temayüllere, çıkar saplantılarına kapılmışlar, gurup taassubuna ve benzeri tefrikalara bel bağlayıp yönelmişlerdir. İnsafsızca ve imansızca gerçekleşen bu yönelişler İslâm âlemini zilletlerin en aşağısına sürükleyip bırakmıştır.

Tevhidi yok sayarcasına kendi ezberlerini önemseyip ve o ezberlerinin doğruluğunda inat ve ısrar ettiklerinden ve bu inatlarının doğrultusunda gittiklerinden kalpleri de paramparçadır, darmadağınıktır.

Allah Teâlâ Kitabında: "Bütün müminlerin kardeşliğini ilan eder ve "*Ve hepiniz Allah 'ın ipine topluca, sımsıkı sarılınız ve bir-*

birinizden ayrılmayınız." diye kesin emir verir. Bunun için kalplerin uzlaşmış olması gerekir. Doğru olan da budur. Bundan başka doğru arayan ya da o pozisyona düşen kendi kanaatini Allah Teâlâ'nın emrinden daha üstün ve geçerli kabul etmiş ve mümin kalbi taşımaktan uzaklaşmış olur. Yani maalesef münafıklaşmış olur.

Allah Teâlâ, böylesi tefrikanın dehşet yüzünü gösterir ve ondan korunma çarelerini aramaya yönlendirir.

Dinlerini parça parça edip, grup grup olanlar var ya, ey Resûlüm senin onlarla hiçbir ilişkin yoktur. Onların işi Allah'a kalmıştır, sonra O, onlara yaptıklarını haber verecektir. (En'am:6/159)

Allah Teâlâ öylesi bir tehlikeyi haber verip müslümanların korunmasını hedefler. Ancak kalpleri eğrilmiş, paslanmış ve dağılmış müslümanlar bahane üretmekten de geri kalmazlar. Müslümanların bunu da yapacaklarını bildiği için Allah Teâlâ onların bahane yollarını kapatır. Bunu en yüksek deprem şiddetinde vurgulayarak şöyle buyurur:

Hepiniz özünüzle, yüreğinizle Allah'a dönün, Ondan ittika edin. Namazı dosdoğru kılın, müşriklerden olmayın. (Rum:30/31)

Evet, bununla tüm müslümanları en yüksek deprem şiddetiyle sallayarak müşrik olmaktan korunmaya çağırır.

Uyanmayıp yine "bizim gurubumuz doğru yoldadır" deyip tefrikacılığa müptela olmuş olanları gök gürültüsü ile silkeler.

O müşrik kimselerden ki, dinlerini parça parça ettiler ve gurup gurup oldular. Onlardan Her gurup, kendi yanlarında olan değerlere güvenip rahatlarlar. (Rum:30/32)

Şimdi burada bir ilkeyi gözden kaçırmayıp önemle ve özenle kabullenerek dikkat etmek gerekir.

İslâm, Allah Teâlâ'nın dinidir. O nasıl gönderdi ise "DİN" öyledir. Allah Teâlâ'nın kitabında gösterdiği ilkeleri, olduğu gibi kabul eden mümin müslümandır. Allah Teâlâ'nın dediklerini kabul etmeyip beşeri yorumlarla din oluşturmaya yeltenen cüretkâr mümin vasfını kaybeder ve tevhit çizgisi dışına çıkar.

Zaten bunları ve her şeyi en iyi bilen Allah Teâlâ, yukarıdaki

âyetlerden önce müminlere ders olsun diye Resûlüne emir veriyor:

O halde ey Resûlüm sen yüzünü dine bir hanîf olarak çevir, o Allah fıtratına ki insanları onun o fıtratı üzerine yaratmıştır, Allah'ın yaratışına bir bedel bulunmaz, tam doğru kıvamında din budur, fakat insanların çoğu bunu bilmez. (Rum:30/30)

Böyle emredip kullarını dine ve dinin özüne bağlanmalarını öngören Cenabı Hak, bundan öncede:

Fakat zalimler bilmeden nefislerinin keyiflerine uydular. Allah'ın saptırdığı kimseleri kim hidayete eriştirir. Onların hiç yardımcıları yoktur. (Rum:30/29) diyerek zalimlerin, kendi keyifleri ile Allah'a ve kanunlarına sırt çevirdiklerini açıkça ifade eder. Ve onların yaptıkları yanlışların dehşetini gözler önüne sürer.

Kur'an'ı Kerimde buna benzer birçok uyarı vardır. Ancak her kötüden ve her kötülükten bir dönüş yolu olduğunu ve her tehlikeden kurtuluş imkânı bulunduğunu müjde olarak sunan Kur'an bu tehlikeleri atlatıp kurtuluşa ermeyi öğretir.

Ancak o kimseler ki, tevbe ettiler ve durumlarını düzelttiler ve Allah'a kalben yöneldiler ve dinlerini Allah için yalnız O'na has kıldılar, onlar müstesna. İşte onlar müminler ile beraberdirler. Müminlere ise Allah elbette pek büyük mükâfat verecektir. (Nisa:4/146)

Kâfirlerden ve müşriklerden daha aşağı durumda olan münafıklar, dağınık kalpleri ile kötü duruma düşüyor ve tevbe ile o derekeden çıkıp müminlerin arasına katılıyorlar. Ama bugünün müslümanları acaba bunu, nasıl değerlendirirler?

Evet, gerçekten bunu Kur'an bilgi ve bilinci ile değerlendirmek gerekmez mi? Kur'an ile ulaşılan çözüm net ve en sağlam çözümdür.

Aksi takdirde insan "çözüm sağladım" derken kızgın ve uçsuz bucaksız çölde serapa kapılıp su bulduğunu zanneden insanının durumuna düşer.

Dağınık kalp, sosyolojik anlamda kullanılıp değerlendirildiğinde esas anlamı ifade edilmiş olur. Bireysel bazda kalbin dağınıklığı pek anlamlı kabul edilmez. Buna rağmen aslî işlevini

görmeyecek derecede zaafa düşmüş kalp kendini dağıtmış haliyle algılanabilir.

Ancak bir toplumu ideal ve iman birliği ile ayakta tutan ve güçlü irade gösteren sosyolojik kalp çok fonksiyonlu kalptir. İdeal açıdan sağlam ve sosyolojik alanda birliği ve bütünlüğü sağlayan etken unsur ayni ilke ve ayni ülkülerle eğitilmiş insanların kalplerinin bütünüdür. Şimdi Haşr sûresinin ilgili âyetlerine bakıp bu gerçeği daha açık görmek mümkün olacaktır.

Onların içlerinde size karşı duydukları korku, Allah'a olan korkularından daha şiddetlidir. Böyledir, çünkü onlar anlamayan bir topluluktur.

Onlar müstahkem kaleler içinde veya duvarlar arkasında olmadan sizinle toplu hâlde savaşmazlar. Kendi aralarındaki çekişmeleri şiddetlidir. Sen onları birlik halinde toplu sanarsın. Hâlbuki kalpleri darmadağınıktır. Bu, onların akılları ermez bir topluluk olmalarındandır. (Haşr: 59/ 13, 14)

Allah Teâlâ'ya inanmayacak kadar akıllarını kullanamayan özellikle münafıklar ikiyüzlülük sebebiyle kendi kendilerine kötü duruma düşerler. Sûretâ müslüman olduklarını savunurlar fakat gizli gizli kâfir olarak düşmanlıklarını sürdürürler. Tabii olarak bunlar da Allah Teâlâ'ya iman edip O'na teslim olmaları gerekmektedir. Yapmaları gereken bu iken kâfirliklerini gizlerler. Bununla müslümanların maddi varlıklarından faydalanmak için müslümanlara yaranırlar.

Münafıklar hem müslümanların maddi varlıklarından faydalanmaya çalışırlar hem de müslümanların güçlerinden korkarlar. Bu korku ruhlarına siner. Müslümanlardan o kadar korkarlar ki, pespâye olurlar. Pespâye olacak kadar kendilerini aşağılamaları önemli bir hakikati ortaya çıkarır.

Kâinat mülkünün sahibi Allah Teâlâ'dır. O her halde ve her yerde her şeye mutlak egemendir. Sonsuz âlem içinde her şey O'na bağlıdır. Akıl nimeti ile yaratılmış olan insanların bu bilinç ile O'na inanması ve O'na bağlanması aklın da gereğidir.

İşte, Kâfirler ve münafıklar bu açık hakikatten mahrum oldukları için Allah korkusu akıllarına bile gelmez. Bu sebeple de

yakın güç olarak gördükleri müslümanlardan korkarlar. Öylesine korkarlar ki; *"Onların içlerinde size karşı duydukları korku, Allah'a olan korkularından daha şiddetlidir."*

Sebep sonuç ilişkilerini düşününce mesele daha net olarak aydınlanır. Her şeyin her halde Allah Teâlâ'ya bağlı olup O'nun sistemine uyması gerekirken özellikle münafıklar, Allah Teâlâ'yı görmezlikten gelip yine kendileri gibi insan olan müslümanlardan korkarlar.

Onlar birlik ve bütünlük içinde görünmelerine rağmen esas görüntüleri ile sahnelenir: "Sen onları toplu sanırsın. Hâlbuki kalpleri darmadağınıktır. Bu, onların akılları ermez bir topluluk olmalarındandır."

İşte meselenin özü budur. Münafık toplumun birliği sağlanmaz ve dirliği olmaz. Bundan bahsetmek de mümkün değildir.

Pekiyi, bugün birliğini sağlayamayan müslümanların dağınık hallerinin Kur'an'a uygunluğunu savunmaları söz konusu olabilir mi?

Öyle ise Hem münafıklar ve hem de müslüman olduklarını savunanlar derin ibret ve hikmetlerle dolu olan ilâhî mesajları algılamaları gerekmektedir. Çünkü her şeyde evrenin tek ve yegâne hükümranın buyrukları geçerli olmalıdır.

Allah Teâlâ'nın dedikleri doğru ise, O'na inandıklarını zanneden müslümanların münafıklardan farklı olduklarını Kur'an hakikatlerine sarılarak isbat etmeleri gerekir. Aksi halde savundukları ile yaptıkları, müslümanları ters istikametlere götürüyorsa, mümin olup olmadıklarını yeniden gözden geçirmeleri gerekir.

Çünkü tefrika batağına sürüklenmiş ve münafıklar derekesine düşmüş müslümanlara ve bütün aklı erenlere, Cenabı Hak hikmet dolu uyarılarını sürdürmektedir.

"Topyekün hepiniz Allah'ın ipine sımsıkı sarılın, sakın ayrılıp bölünmeyin. Allah'ın üzerinizdeki nimetini hatırlayın; hani bir zamanlar birbirinize düşmandınız, kalpleriniz arasını O uzlaştırdı da, O'nun bu nimeti sayesinde kardeşler oldunuz. Ateşten bir çukur kenarına geldiniz de Allah sizi ondan kurtardı. Doğru yolda yürüye-

siniz diye Allah size böylece âyetlerini açıklar." (Âl-i İmran:3/103)

Bu da gösteriyor ki inanmayan kâfirler, müşrikler, ateistler, münafıklar ve inandığını söyleyip inancının gereğini yapmayan münafıklar ve gaflet ve ihanetin batağına saplanmış korkaklar, nefsini ve mallarını putlaştırmış gafiller dağınık kalp sahibi olduklarının farkına bile varamamaktadırlar.

Fıtraten müslümanların islâm olmaları kendilerine fayda sağlamadığına göre imanlarını yeniden dizayn etmeleri ile Kur'an'ın engin aydınlık ufkuna yönelmeleri gerekmektedir. Bunun için de derin bir vicdan muhasebesi yapmalıdırlar. Allah Teâlâ'nın kanununda bunun çok sağlam delilleri vardır.

Münafıklar gibi dağınık kalpli olmaktan kurtulmaları için müslümanlara tek bir görev düşmektedir.

Allah Teâlâ'nın her şeyde olduğu gibi bu konuda da mutlak doğru ve mutlak isabetli olduğuna yeniden iman etmeleri yeterlidir.

Aksi halde Allah Teâlâ'yı ve Emin Resulünü dinlemeyip itaat etmekten gafil kalanların halini bugün dünya müslümanları yaşayarak bütün müessif durumları ile sahnelemektedirler.

İçlerinde canlı canlı yaşanan fitne ve fesat olayları, iktidar ihtirasları, çıkar çekişmeleri, guruplaşma debelenmeleri, cehalet batakları ve Kur'an'a dönmeme inatları her şeyi çok çok açıkça göstermektedir.

Artık darmadağınık bir halde şartlanan kalpler kötüleşirler. Ancak mümin kıvamında inandığını Kur'an zaviyesinde ve sünneti seniyye çerçevesinde yaşayarak cihad edenler dağınıklıktan kendilerini kurtarır ve tevhit sisteminde bütünleşirler.

18- GALİZ KALP

Bilindiği gibi Kur'an'ın anlatım tarzı, bütün beşerî anlatım tarzlarından çok üstün ve çok anlam içeriklidir. Galiz yani katı kalbi anlatırken Cenabı Hak, insanların gözlerinin önünde kıyamete kadar gelip geçecek bütün müslümanlara ve bütün insanlara Resulü Hazreti Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemi muhteşem örnek bir tablo olarak sunuyor.

Bu sunumda hem Onun seçkin özellikleri sahneliyor, hem insan olarak yapma ihtimali olan yanlışları sergiliyor ve hem de insanları bu ve benzeri yanlışlardan arınarak korunmalarını öğütlüyor.

Allah'ın rahmeti sayesinde sen onlara karşı anlayışlı yumuşak davrandın. Eğer kaba biri ve galiz kalpli olsaydın, onlar senin etrafından dağılır giderlerdi. Sen onları affet. Onlar için Allah'tan mağfiret dile. İş konusunda onlarla müşavere et. Karar verip azmettiğinde Allah'a tevekkül et. Şüphesiz Allah tevekkül edenleri sever. (Âli İmran: 3/159)

Galiz kalp ile ilgili beyan içeren ilgili âyet hikmetlerle dolu ilkeleri sunmaktadır. Âyetten çıkarabildiğimiz bu hikmet bazındaki ilkeler gerçekten manidardır.

Öncelikle liderleri Allah Teâlâ özel yaratır ve onları O yönlendirir. Fizyolojik, biyolojik yapılarını manidar tipte ayarlar. Akıllarını sağlam, zekâlarını keskin ve iradelerini güçlü yapar.

Toplumda etkin olmaları için Allah Teâlâ onların sosyal ilişkilerde aktivitelerini dinamik hale getirir.

Lider kendine bağlı olanlara daima ilkelidir, seviyelidir. Onları kırmadan onure ederek idare eder.

Lider, özellikle peygamber her halükârda etrafındakilere merhametlidir. Onlara karşı nazik ve anlayışlıdır. Kabalık yapmaz idi.

Çevresindekilerin hataları olduğu zaman onları bağışlar, Allah Teâlâ'nın da onları bağışlamasını diler.

Onlara karşı çok üstün değer verir ve işlerin hemen hepsinde onlarla müşavere eder. Karar verildiği takdirde de işin disiplinini öğretir.

Beşeri her türlü çaba ve gayreti göstermeyi telkîn eder ve sonunda her şeyin hâkimi olan Allah Teala'ya güvenip tevekkül edilmesi gerektiğini empoze eder.

Eğitilmiş, kıvam bulmuş ve mutmain olmuş bir kalp ile Allah adına hüküm verecek olan yetkilinin sorumluluğunu netleştirir. Sorumlunun üstlenmiş olduğu görevlerinin gereğini garanti

eder.

Liderin, yöneticinin ve sorumluların galiz kalpli olmamaları gerekir. Sorumlular kalp terbiyesini yapmış olarak işbaşına gelmiş olmaları uygun olanıdır. Önceden kalbi terbiye ederek mutmain kalp seviyesinde icraatta bulunmaları görevleri gereğidir.

Bunun sosyal yansıması ve psikolojik sonucu çevredeki insanların sadakatle bağlanarak malları ve canları ile lideri ve onun öğretilerini ve ideallerini savunmaktır.

Aksi halde lider derinden derine halkın nefretini kazanır, bireysel nefret toplumsal nefrete dönüştüğü zaman sosyal felaket kopar.

Toplumsal felâket kopmazsa bile ilâhî kanuna aykırı gelişmeler yüzünden Allah Teâlâ'nın gazabına dûçar olurlar.

Gerek toplumsal felâket gerekse ilâhî gazap, ilâhî kitapların bildirdiği gibi tarihte çok olmuş ve hâlâ günümüzde de bütün şiddeti ile yaşanmaktadır.

Savaşta bile adaleti emreden İslâm'ın nelere dikkat çekip, özellikle bireyin kalbini hak programlarla düzenleyerek ortaya koyduğu sistem hârikalar sistemidir.

Acımasız, merhametsiz ve kaba kalbin, hiç önemsenmediği halde nelere yol açtığı düşünmeye değer nitelikte değil mi?

19- ÂSÎ KALP

Kur'an'ı Kerim insan mantığına hitap ederken müthiş etkileyici bir tarz kullanır. Kur'an'ın etkileyici tarzlarından biri de örneklemesidir.

Geçmiş kavimleri çokça anlatır ve yaptıkları ile gördükleri ceza türlerinin sunumunu yapar. Aşağıdaki beyanda da Hz. Mûsâ'nın emrindeki İsrailoğulları ve onların işledikleri isyanlarını dile getirir. İnsanî ilişkilerde iletişim dengeli ve tutarlı olmalıdır. Oysa yahudiler iletişim dağınıklığı içinde hep bocalamışlardır.

Allah Teâlâ, onların hayrına olmak üzere onlardan teminat almıştı. Onlar verdikleri sözde durmuyorlar, isyan ediyorlardı.

Hani bir zaman üzerinize Tur dağını kaldırıp sizden kesin

söz almıştık: "size verdiğimiz şeyi kuvvetle tutun, dinleyin" demiştik. Ama onlar; "dinledik ve isyan ettik " dediler. İnkârları sebebiyle kalplerine buzağı sevgisi içirildi. De ki: "Eğer inanan kimseler iseniz, imanınız size ne kötü şey emrediyor". (Bakara: 2/93)

Allah Teâlâ yaptıkları isyan sebebiyle onları israiloğullarının çirkinliklerini teşhir ediyor ve yaptıkları kötülüğü örnekleyerek teşhir ediyor.

Nice sıkıntıdan kurtulup, nice mucize görüp, nice engel aşıp ve nice tehlike atlatıp "arzı mevûde" kavuşma mücadelesi veren Hz. Mûsâ aleyhis selam, bir taraftan israiloğullarını idare ediyor, bir taraftan onların güvenliğini sağlamaya çalışıyor, bir taraftan da onların yerleşecekleri eski yurtlarına yerleşmelerini tasarlıyor.

Fakat onlar, bütün bunlara rağmen çıkarımız olduğu için *"dinledik ve isyan ettik "* diyerek Hazreti Mûsâ aleyhis selamı sürekli olarak zorladılar.

Onun için ilginçtir, "âsi kalp" ifadesi, israiloğulları hakkında kullanılmıştır. Asırlardır süregelen isyanları da devam edegelmektedir. Hem kendileri isyanları yüzünden perişan olmaktadırlar, hem de çevrelerindekilerin huzurlarını kaçırmaktadırlar.

Demek ki, israiloğulları hem peygamberi dinliyorlar hem de buna rağmen isyan ve kötülüklerini sürdürüyorlar.

Akıllı insanın isyan etmekten ve âsî kalp taşımaktan sakınması gerekir. Bu ise kalbin arı ve duru olmasını sağlar. Ayrıca insana artı değer kazandırır.

20- ANLAMAZ KALP

Hayatta her kes kendinden başkalarından hep anlayış bekler. Ancak özellikle insan gibi komplike bir yaratığın en çok kendini var edene karşı anlayış göstermesi yaratılışının gereğidir.

Andolsun ki biz cinlerden ve insanlardan birçoğunu cehennem için yaratmışızdır. Onların kalpleri vardır, bunlarla anlamazlar, gözleri vardır, bunlarla görmezler, kulakları vardır, bunlarla işitmezler. Onlar hayvanlar gibidirler. Hatta daha aşağılık varlıklardır. Onlar gafillerin tâ kendileridir. (A'raf: 7/179)

Bu ilâhî nass harika gerçeklere işaret etmektedir. İnsan "en

güzel sûret ve en olgun kıvamda yaratılmış ve akıl gibi mükemmel bir organizatör nimet ile donatılmıştır. Kalp gibi bir arıtma cihazı ile arındırılmış ve bu özelliği ile cennete namzet bir değer olduğu bildirilmiştir.

Kendine sunulan bunca mükemmel nimeti kullanmamanın onu ne aşağı pozisyonlara sürüklediğini akıl etmesi gerekmektedir.

Şimdi dikkatle inceleyelim: Göz görecek, kulak işitip duyacak, akıl alıp algılayacak ve kalp bu organların alıp toparladığı malzemeleri arıtıp netleştirecek ve tam kullanılacak hale getirecek.

Yani, gözün görüp, kulağın duyup, dokunma duyuların hissedip, zekânın alıp, aklın algılayıp toparladığı bilgi ve düşünceleri kalp süzgecinden geçirdiğinde bilgi netleşir ve insan haysiyetine ve yararına uygun hale gelir.

Bu, vicdanî bir değerlendirme olduğu için huzur sağlar. Haliyle vicdan yanlış, kötü ve zararlıyı hoş görmez, kabul etmek istemez. Gelişim böyle gerçekleşmezse ve terbiyesi verilmiş bir kalp süzgecinde işlem yapılmazsa böyle bir kalp anlayışsız durumuna düşer.

Bu, insana ait ideal görevdir. Bunları eksik yaptıkça kalp değer kaybına uğruyor ve nihayet kalben anlama gibi bir görevi olmayan hayvanların durumuna düşüyor.

Kendine tahsis edilen aslî görevini yapmadığı için o mevkide de tutunamayıp daha da aşağı derekeye düşüyor.

Anlamlı değil mi? Tabii olarak çok anlamlıdır. Çünkü göre göre ve bile bile anlamaz durumda olmak insan için kapkara tablo görünümü vermekten başka bir anlam ifade etmez. Bunun için de Cenab-ı Hak bu durumda olan insanları gelen beyanında sunmaktadır.

Yeryüzünde dolaşmıyorlar mı ki olanları anlayacak kalpleri, işitecek kulakları olsun. Doğrusu yalnız gözler kör olmaz, fakat asıl göğüslerin içindeki kalpler kör olur. (Hac:22/46)

Nice olay ve nice tecrübe yaşanıp görüldüğü halde, olay ve bilgileri kalp süzgecinden geçirmemek akıl kârı değildir. Böyle

bir durumda olayları görüp ve tecrübeleri yaşayıp gerçekleri anlayıp kavramamak kalp gözünün kör oluşunu ortaya koyar.

Kalp gözünün körlüğü nice yanlışın ve kötülüğün kapısını açar. Bu yüzden de insan dünyada mutsuz ve güvensiz olur, sonsuz geleceği de karanlıklara gömülür..

21- HASTA KALP

Kur'an'ı Kerimde en çok arızasından söz edilen kalp, hasta kalptir. Nasıl biyolojik bedenin birçok alanda hasta olmasına çok etken unsur kalp ise manevî hastalıkların başında da hasta kalp önde gelir. Sebepleri de o kadar çoktur ki bunları tam idrak etmek kolay değildir.

Ey imân edenler! Yahudi ile Hıristiyanları dost tutmayınız. Onlar birbirlerinin dostlarıdır. Ve sizden her kim onları dost edinirse muhakkak o da onlardandır. Şüphe yok ki Allah o zalimler olan kavme hidâyet vermez.

İmdi kalblerinde bir hastalık olan kimseleri görürsün ki, onların içinde koşar dururlar, "Bize bir felaket isabet etmesinden korkarız," derler. Artık umulur ki, Allah bir fetih veya katından bir emir vücuda getirir de, onlar kendi nefislerinde gizledikleri şeyden dolayı pişman olurlar.

İmân edenler de diyeceklerdir ki, "Sizinle beraber olduklarına dair galiz yeminler ile Allah'a kasem eden kimseler şunlar mıdır?" Onların ise amelleri bâtıl olmuş, ziyana uğramış kimseler olmuşlardır. (Maide:5/51-53)

Hasta kalp diğer ârızalı kalplerin içinde en ilginç olanlarından biridir. Hasta kalpte öncelikle sinsilik vardır. Sinsilik insanı ikiyüzlü yapar. İkiyüzlü olanlar diğer bir ifade ile münafıklardır.

Aşağıda gelen açıklamalar bu gerçeği biraz daha netleştirecektir. Özellikle âyetler meselenin özünü açıkça sahneleyecektir.

Münafıkların foyaları, namus, iman, savaş, infak ve benzeri konularda açığa çıkar. Ahzap sûresinde ki ilgili âyet bazı ilkeleri daha açık niteliği ile vazeder.

Peygamberin hanımları, yanlış görüş ve davranışlara yol

açacak konuşma dilini kullanamazlar. Onlar her hususta uyanık, dakik, temkinli, sağlam ve olgundurlar.

Kalbi hasta olanlar ahlâk ve maneviyata önem vermezler. Namus kavramını ciddiye almazlar. Aşağılıktan çekinmezler ve kendi haklarına razı olmazlar.

Başta Peygamber eşleri olmak üzere bütün müminlerin eşleri kocalarından başkasının tamahını uyandıracak ve nefsanî duygularını canlandıracak tüm hafifliklerden arınmış olmalıdırlar.

Özellikle peygamber eşleri takvâ ehli ve aile kurumunun temel örnek değerleridir.

Tüm dünya müslümanlarının nûmuneleridir.

Ey Peygamberin hanımları! Siz kadınlardan her hangi biri gibi değilsiniz. Eğer Allah'a karşı gelmekten ittika edip sakınıyorsanız erkeklerle konuşurken sözü yumuşak bir eda ile söylemeyin ki kalbinde hastalık olan kimse nefsanî duyguya kapılmasın. Maruf; vakarlı ve ölçülü söz söyleyin. (Ahzap:33/32)

Yukarıda ki açıklamalara biraz daha açıklık getiren aşağıda ki âyet meali, kimlerin kalpleri hastalıklı olduğunu belirtmektedir.

Kalplerinde münafıklıktan kaynaklanan bir hastalık vardır. Allah da onların hastalıklarını artırmıştır. Söyledikleri yalana karşılık da onlara elem dolu bir azap vardır. (Bakara:2/10)

Bu âyette bir başka özellik daha vardır. Münafıkların kalplerinin hasta olmasının sebebi yalan söyleyerek sahte kimlik sergilemelerindendir. Genelde münafıklar ya çıkar sağlamak ya sorumluluktan kaçmak ya da bir şeyleri karıştırmak veyahut ihanetlerini sürdürmek için yalan söylerler.

Hadis-i şerifte de yalan söylemek münafıklık alameti olarak haber verilmiştir. Hatta hadis-i şerifte münafıkların nifak belirtileri olarak alametler şöyle zikredilmektedir.

"Konuştuğu zaman yalan söyler, söz verirse cayar ve kendine bir şey emanet edilirse hıyanet eder."

Münafıkların belirtileri bu şekilde dile getirilmiştir. Ancak yanlış anlamamak gerekir bu üç madde alametlerden bir kaçı ve dıştan yapılan tesbitlerdir.

Buna eklenecek birçok madde daha vardır. Müslümanları aldatmak, yanıltmak, zaafa sürüklemek, İslâmî sorumluluklarından soğutmak ve uzaklaştırmak, faize bulaştırmak, maddî çıkarlara sevk etmek gibi günaha ve kötülüğe vesile olacak faktörlere yönlendirmek tarzında yaptıkları işlemleridir.

Müslümanlar da kendilerini adapte olunca yüksek mevki sahibi olmak, haksız çıkar sağlamak, entrika düzenlemek ve kötü sonuçlara sebep olacak iş ve işlemlere kapılınca münafıklara yataklık yapmış pozisyonuna saplanmış olurlar.

Fakat bu tip insanlar genelde münafıklıklarını içlerinde gizlemeyi yeğlerler. Bunların kalpleri nifak deposu halinde kokuşmaya başlar. Bu kokuşma gittikçe iğrençleşir ve münafığı da rahatsız eder ve onu perişan bir halde zillete sürükler.

İşte kalplerinde hastalık bulunanların."Başımıza bir felaketin gelmesinden korkuyoruz" diyerek onların arasında koşup durduklarını görürsün. Ama Allah, yakın bir fetih veya katında bir emir getirir ve onlar içlerinde gizledikleri nifaka pişman olurlar. (Maide:5/52)

Münafıkların pişmanlıkları zahiridir. Pişman olurlar fakat kalpleri tedavi kabul etmez hastalığa tutulmuş olduğu için bu ve benzeri şirretliklerle de yetinmezler. Fırsat buldukça müslümanlara iftira ederler ve onları âciz ve çaresiz göstermenin imkânlarını araştırıp fitne ve fesadın peşine düşerler.

Hani münafıklar ve kalplerinde hastalık olanlar, "bunları dinleri aldatmış diyorlardı. Hâlbuki kim Allah'a tevekkül ederse, hiç şüphesiz Allah mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir. (Enfâl:8/49)

Genelde münafıklar tedirgin ve karasızdırlar. İlâhî hakikatlerle, imanları uzlaşmadığı için kendileri de hiçbir zaman tutarlı dengeli olamazlar.

Kalplerinde bir hastalık mı var, yoksa şüphe ve tereddüde mi düştüler? Yoksa Allah ve Resûlünün kendilerine karşı zulüm ve haksızlık edeceğinden mi korkuyorlar? Hayır, işte onlar asıl zalimlerdir. (Nûr: 24/50)

Karasızlık hastalık haline dönüştüğü için münafıklar daima huzursuzdurlar.

İnananlar savaş hakkında bir sûre indirilmeli değil miydi" derler. Fakat hükmü kesin bir sûre indirilip de onda savaştan söz edilince kalplerinde hastalık bulunanların, sana ölüm korkusundan düşüp bayılan kimsenin bakışı gibi baktıklarını görürsün. Ölüm onlara daha layıktır. (Muhammed: 47/20)

Bu beyanlar ilginç bir gerçeği açıkça ortaya koymaktadırlar. Hasta kalp sahipleri genelde münafıklardır. Buna Kur'an delili açıklama getirmektedir:

İnsanlardan öyleleri vardır ki, inanmadıkları halde "Allah'a ve âhiret gününe inandık" derler. Onlar akıllarınca gûya Allah'ı ve müminleri aldatırlar. Oysa onlar ancak kendilerini aldatırlar da bunun farkına varamazlar. Onların kalplerinde hastalık vardır. Allah da onların hastalıklarını artırır. Söylemekte oldukları yalanlar sebebiyle de onlar için acıtıcı azap vardır. (Bakara:2/10)

Bu müthiş ve muazzam tasvirlerin sunumunu yapan âyet çok cazip hakikatleri sahnelemektedir. Özellikle, insan "inandım" dediğinde eğer Kur'an'ın hükümlerini geçiştirmeye yeltenirse ya da görmezlikten gelmeye kalkışırsa cambazlık yapmaya kalkışmış olur. Yani münafıklık kisvesine bürünmüş olur. Fiilî savaştan kaçmak inanan insan için hem dünya ve hem de âhiret felaketine sebep olur.

Dünyada öz güvenini kaybetmiş, psiko-sosyal açıdan kendini alçaltmış ve ahiret hayatını da ebediyyen zillete maruz bırakmış olur.

Böylesi bir insan kendi kendini yatalak hasta durumuna düşürmüş olur. Kalben hastalığa maruz kaldığı ve ölümün sekerât halini yaşadığı için Cenâbı Hak: "sana ölüm korkusundan düşüp bayılan kimsenin bakışı gibi baktıklarını görürsün" temsilini gözler önünde sahneler.

Yirminci âyette bu sahneyi gözler önüne sergileyen Allah Teâlâ, yirmi dokuzuncu âyete kadar bazı hakikat ve ilkeleri sıralar ve inananların dikkatine sunar.

Müminler Allah Teâlâ'nın emir ve hükümlerine uymakla yükümlüdürler.

Sözün en güzelini ve doğrusunu söylemeleri gerekmektedir.

Allah Teâlâ'nın muradına uygun olan her şeyde işi ciddiye alırlar.

İşbaşına geldiklerinde âdil düzen çerçevesinde yönetimi sürdürürler.

Asla dengesizlik ve bozgunculuk yapmazlar.

Beşerî münasebetlerde insanî ilişkilerini ve akrabalık bağlarını korurlar.

Kulakları sağır ve gözleri kör edilenler gibi lanete müstahak olmazlar.

Kur'an'ı, layık olduğu şekilde okurlar, Kur'an'ı araştırıp incelerler, Kur'an hakikatlerini tümü ile kabullenip yaşarlar ve insanlara açıklama görevlerini sürdürürler.

Kalplerini açılmamak üzere kilitlemezler, kalplerini çalıştırırlar ve kalp gözlerini açarlar ve kalp gözleri açıklığı ile kâinatın her noktasında ve eşyanın her zerresinde Allah ile buluşurlar.

Çok şuurlu olurlar ve iman ettikten sonra şeytanın kendilerine musallat olmasına razı olmazlar. Şeytanın kendilerine dünya sevgisini, dünyalık uzun emelleri süslü göstermesine meydan vermemek üzere Rablerine sığınırlar ve bu hususta çok özen gösterirler.

İsyan niteliğindeki cürümleri kolayca yapacak şekilde şeytana teslim olmamanın çarelerine başvururlar.

Allah Teâlâ'nın kendilerinin niyetlerini ve yaptıklarının hepsini bildiği şuurunu taşırlar, O'nun indirdiği Kur'an'ın hükümlerini harfiyen uygularlar ve Kitabında ki hükümlerine karşı olanlara asla itaat etmezler.

Ölüm meleklerinin, canlarını almak için geldiklerinde yüzlerini ve kalçalarını dövecek duruma düşmezler.

Bu özen ve bu şuurla en güzel hayatı yaşama bahtiyarlığına ererler.

Allah Teâlâ'yı kızdıracak tutumların peşinden gitmezler ve

O'nun razı olduğu işleri, amelleri yaparlar.

Bunları müminlerin hassasiyetle yapmaları gerekirken tersini yapmaları durumunda Allah Teâlâ onları çarpıcı bir ifade ile uyarmaktadır.

"Yoksa kalplerinde hastalık bulunanlar, Allah'ın, kendilerinin amansız kinlerini ortaya çıkarmayacağını mı sandılar." (Muhammed: 47/29)

Burada Kur'an'ın kendine özgü ilginç bir anlatım tarzı vardır. Çok farklı bölgelerden toplanıp soframıza gelen besinleri bir araya getirip yemek yapılışını andırır. Onlar kıvamına ve oranlarına göre ayarlanır, kıvamında pişirilir ve sonra iştahla yenilir. Bundan yiyenler beslenir ve şifa bulurlar.

İşte bunun gibi Kur'an ikliminden hayat iksiri veren âyetler bir araya gelince müthiş bir bütünlük ve muazzam hayatî düzen sağlanmış olur.

Bunlara gerçekten kabul etmiş inanmış müslümanın hiç ihmal etmeden ve bahaneler bataklığına saplanmadan gereği üzere harekete geçip bütünü ile yaşamalıdır.

22- EĞLENCECİ KALP

İnsan, çoğu zaman kendi lehine olan hayat tarzını seçip yaşama bahtiyarlığına eremez. Kendi kendine birçok hayatî meselenin farkına bile varamaz.

Dünya hayatının boş bir hayat olduğunu zanneder. Aklını hiç kullanmadan ömrünü boşa harcar ve sonsuz geleceğini karartmış olarak dünya hayatını tamamlar. Kedisine verilen vade dolar.

Ölüm kaderi ile buluşur ve dünya hayatı sahnesinden indirilir. Dünya hayatını oyun ve eğlence ile geçirmişse ölüm sonrası onun için meçhuldür ve sonsuza dek karanlıktır.

İyi ya da kötü hallerinde Allah Teâlâ bir tarafta kuluna acır kötülüklere düşüp ebedî hayatını karartmasın diye ona öğüt verir, kendine gelmesi için onu sürekli olarak cehennem ateşinin dehşeti ile korkutarak uyarır.

Diğer tarafta kuluna umut pompalar ve cennet yurdunun

hayaller ötesi güzelliklerini gözleri önünde canlandırır. Her halükârda Rahman ve Rahîm Allah, kuluna çok mühlet verir, buna rağmen onun yaptıklarının yanlışlığını ve gelecekte çekeceği elem verecek acıları hatırlatır:

Hiçbir uyarının kendisine yetmemesi karşısında Cenabı Hak, yine kuluna yaklaşan tehlikeleri şöyle hatırlatır.

İnsanların hesaba çekilme vakti yaklaştı. Onlar ise, hâlâ bundan gaflette devam ediyor, yan çizip aldırmıyorlar.

Rablerinden kendilerine gelen her yeni ihtarı, hep eğlenerek dinliyorlar.

Kalpleri daima eğlencede, hem zalimler aralarında şu gizli fısıltıyı yaptılar: bu ancak sizin gibi bir insan. Artık göz göre göre büyüye mi gidiyorsunuz? (Enbiya:21/3)

Kimileri bunları söylerler de hakikatleri kabullenmekte kendilerine gelemezler.

Ancak ilâhî beyanlarda açıkça anlatılmasına rağmen Kur'an'a büyü, peygambere yalancı diyecek kadar bilgi yoksunu ve zekâ özürlüsü olan haddi bilmez cahil zalimler her şeyde kötüye sürüklenirler de farkına bile varamazlar.

Bununla beraber Kur'an'ın ilginç özelliklerinden biri daha burada ortaya çıkar ve insanı derin bir tefekküre çeker.

Cenabı Hak, eğlenceci kalp sahibi olanlar için zâlim kavramını kullanır. Oysa burada Kâfir kelimesini kullanabilirdi. Çünkü bunlar, Kur'an'a saldırıyorlar ve Peygambere büyücü diyorlar. Bu sebepten dolayı kâfir oluyorlar.

Böyle olmasına rağmen Allah Teâlâ, eğlenceci kalp sahiplerine özellikle zalim kavramını kullanmıştır. Niçinini düşünmek gerekmez mi?

Tabii bu ifadede çok ciddi uyarı sinyalleri verilmiştir. Bir yetkili konuştuğu zaman onun konuşmasını dinleme durumunda olanların ciddiyetten uzak olarak kendi aralarında eğlendiklerini düşününce konuşan yetkilinin pozisyonu dikkat çeker.

Hele bu konuşan kâinat mülkünün sahibi, bütün varlıkların hükümdarı Allah Teâlâ ise, özellikle "müslümanım" dediği hal-

de, insanın Kur'an uyarılarını ciddiye almaması zulüm olmaz mı? Bunu yapan zalim olmaz mı?

Nice emir ve hükümlerini görmezlikten gelircesine kulak ardı edenler, kendi yorumlarını Kur'an'ın açık delillerinden daha üstün tutan ve daha geçerli sayanları nasıl değerlendirmek gerekir?

O "büyük günde" gerçek hesaba çekileceği haberini alan müslümanların Kur'an'ı yalnızca bir sevap kitabı olarak okumaları ve onun yürek hoplatan ve beyin zonklatan emir ve tehditlerini ciddiye almaması dehşet vericidir.

Allah Teâlâ'nın tevhid hakkında mutlak hükmünü vermişken tefrika gruplarının kendi aralarında arızı kardeşliği kutsamaları korkunç sonuçlara yol açmaktadır. Bunun için delil aramak, araştırma yapmak hatta netice almaya çalışmak akla zaittir.

Bugün müslümanı, kendi görüşünden vazgeçirip Kur'an hakikatlerine çekmek imkânsız gibi görülmektedir. Hiçbir grubu kendi kabulleri dışında Kur'an ve sünnet çizgisine davet edip ikna etmek, akıllara ağır gelmekte ve uygulamada imkânsız gibi görülmektedir.

Kur'an coğrafyasında kısa bir gezinti yapınca yukarıdaki ifadelerin kuru bir iddia olmadığını görmek acı bir vakıa olduğu görülür.

Muhammed, Allah'ın resûlüdür. O'nun ile beraber bulunanlar, kâfirlere karşı pek şiddetlidirler, kendi aralarında ise pek merhametlidirler. Onları rükû ediciler, secde ediciler olarak görürsün... (Fetih:48/29)

Bu muhteşem mesaj ile beraber diğer uyarıları da gönül gözü ile görüp kabullenmek gerekir. Cihanşümul bir ifade ile her "inandım" diyen insan için bağlayıcı olan ve hiç kaçamağı söz konusu olmayan "nassı sabit, delaleti kat'i" olan ayetler insanları mutlaka uyandırmalıdır.

Ve hepiniz Allah'ın ipine sımsıkı sarılınız ve birbirinizden ayrılmayınız. Ve Allah'ın üzerinizde olan nimetini hatırlayınız ki, siz birbirinize düşmanlar iken sonra Allah kalplerinizi kaynaştırıp uzlaştırarak birleştirdi, O'nun nimeti ile kardeşler oluverdiniz, siz-

ler ateşten bir çukur kenarında iken sizi ondan çekip kurtardı. İşte Allah âyetlerini sizlere açıklar, tâ ki hidâyete erebilesiniz. (Âli İmran:3/103)

Tabi'i Allah Teâlâ müslümanların tefrikadan mutlaka uzak durmalarını öğütler. İman ve şer'i hükümlerde mutlak birliği sağlayarak yaşamalarını emreder. Kâinat mülkünün tevhit sistemi ile bir bütün olarak çalıştığını hatırlatır.

Kullarının bu bütünlük içinde tevhit ruhu ile dünya İslam birliği şuuru çerçevesinde yenilmez güç olmalarını ihtar eder.

Bunlara uymayanlara ağır ve korkunç tehlikeleri hatırlatır ve ne tür azaplarla insanları cezalandıracağını açıklar.

Dönüp dönüp okunacak ve her defa okundukça derin derin düşünülecek sonra haşyetle ibret alınacak ayetler yürekleri hoplatmaktadırlar.

De ki: "O, sizin üzerinize üstünüzden yahut ayaklarınızın altından bir azap göndermeğe ve sizi partiler halinde karıştırmaya ve birilerinize birilerinizin hıncını tattırmaya kâdirdir." Bak âyetlerimizi anlasınlar diye nasıl açıklıyoruz! (En'am:6/65)

Ne kadar ilginç ve ne kadar korkunç uyarı sinyalleri verilerek, Kur'an'ı ve hayatı eğlence tarzında görenler gündeme getiriliyor. Ne çilelere maruz kalacakları hatırlatılıyor.

Dinlerini parça parça edip gurup gurup olanlar var ya, senin onlarla hiçbir ilişkin yoktur. Onların işi ancak Allah'a kalmıştır. Sonra Allah onlara neler yaptıklarını haber verecektir. (En'am:6/159)

Allah Teâlâ müslümanları bu ve benzeri nice alanda uyarıp hakka yönelmeleri hususunda davet ederken müslümanlar bu ilâhî davetleri duymazlıktan gelmeleri elem vericidir.

Çünkü artık dünya hayatını ciddiye almadıkları halde ve bu hayata insanları kavuşturan yüce iradeye teslim olmadıkları durumda müslüman olsun gayri Müslim olsun her şaşkın kalp eğlenme hastalığı ile devre dışı kalmış demektir.

Kur'an gibi bir kitabı okudukları halde fonetiğine verdikleri önemi, engin manasına vermeyen ve nice dehşet veren tehditlere aldırış etmeyen sorumluluların yaptığı, Kur'an'ı eğlenceye almak-

tan başka ne ile ifade edilebilir?

Yalnızca "tebyîn" görevlerini yapmayanlar hakkında Bakara süresinde iki ayet işin ciddiyetini dile getiriyor ve vahameti ile tehdit ediliyor. Bu vahamet insanı sindirecek şekilde düşündürüyor.

İndirdiğimiz apaçık hükümleri ve doğru yolu, insanlara biz Kitap'da beyan ettikten sonra, gizleyenler var ya, şüphesiz Allah onlara lânet eder. ve bütün lânet edebilenler de, onlara lânet eder.

Allah'ın indirdiği Kitaptan bir şey gizleyip, onu birkaç paraya satanlar var ya, işte onlar karınlarına ateşten başka bir şey koymuyorlar. Kıyamet günü Allah ne onlara konuşacak ve ne de onları temizleyecektir. Onlar için acı bir azâb vardır. (Bakara:2/159,174)

Kur'an'ın nice hayatî meselesinin yanında yalnızca bu ayeti ciddiye almayanların akibetini böylesi bir tehdit ile ihtar eden Allah Teâlâ daha nice uyarıda bulunmaktadır.

İnancını ciddiye almayan, geleceğini hazırlamaya çalışmayan, aklını kullanmadan sonsuz acılara maruz kalacağına aldırış etmeyen ve hayatı bir eğlence olarak zanneden insana ne demek gerekir?

Hiç düşündünüz mü?

Ey Rahman ve Rahim Rabbimiz bizi, dini ve Kur'an'ı eğlence yerine koyanlardan eyleme! Amîn!

23- MÜELLEFE KALP

Müellefe kavramı ile dile getirilen iki çeşit kalp vardır.

Biri, kalpleri İslâm'a ısındırılması istenen genelde kâfir kalptır.

Bu kavram, Kur'an'ı kerimde i ism-i mef'ul yani edilgen kipi ile zikredilir. Onun için bunlara "müellefe i kulüp" denir.

İkincisi, İslâm nimeti ve islam kardeşliği ile kalpleri uzlaştırılmış müminlerdir. Bunlar özellikle mazi, yani geçmiş zaman fiil kipi ile dile getirilmiştir.

Aşağıda meali verilen âyette "müellefe i kulüp" kalpleri İslâm'a ısındırılması istenenlerdir. "Müellefe i kulüp" olan insanlar, İslâm'a ilgileri olduğu bilindiği halde, zararı da dokunabilecek

kaygan zemindeki insanlardır.

Zekât olan sadakalar, Allah'tan bir farz olarak ancak fakirler, miskinler, zekât toplayan memurlar, "müellefe i kulüp" (kalpleri İslâm'a ısındırılacak) olanlar, "mükâtebe" hürriyetlerine kavuşturulacak köleler, borçlular, Allah yolunda cihad edenler ve yolda kalmış yolcular içindir. Allah Alîmdir, Hakîmdir. (Tevbe:9/60)

Müellefe i kulüp ilginç kavramlardan biridir. Bu terim genelde üç grup insan için kullanılmıştır.

1- Kâfirlerden şerleri engellenecek, müslümanlara eziyetleri önlenecek ve daha çok zararları dokunacak azılı olanlara karşı kullanılacak kişiler,

2- İslâm'a sempatileri olduğu halde yaklaşmakta zorluk çeken fakat ilgilenildiği zaman müslüman olmaları söz konusu kişiler,

3- İslâm'a henüz girmiş fakat kalpleri yatışmamış, daha sıcak duygulara kavuşması düşünülen müslümanlardır.

Bu üçüncü grupta olup Halife Hz. Ebubekire müracaat ederek kendilerine kır bir araziyi müellefe bedeline karşılık verilmesini istediler. Halife bu isteklerini kabul etti. Belge düzenlendi. Bu belgede Hz. Ömer şahitti. Ona imzalatmaya götürdüler Hz. Ömer belgeyi okudu, belgenin yazılarını sildi ve belgeyi yırtıp attı.

Onlara gerekçesini açıkladı: "Şimdi İslâm güç kazandı, sizin böyle bir kazanç devşirme hakkınız kalmadı" dedi. Onlar halifeye gidip şikâyette bulundular. Hz. Ebubekir de: "Ömer'in görüşü benim kararımdan daha isabetlidir" deyip artık bundan böyle bu ödeme yapılmayacağını telkîn etti.

Kur'an'ın hükmü her yer ve her zamanda değerini koruyacağı ilkesinden hareket edilirse konuyu dondurma yerine Kur'an nassı her zaman geçerlidir. Şartlara göre fetvada farklılık olunca fakihlerin deliller göstermesi esastır.

Mezheplere göre de değerlendirilmesi yapılan "müellefe-i kulüp" her zaman vardır. İcap ettiği zaman Kur'an'ın hükmü teceddüt eder. Allahu a'lem...

24- BENZEŞEN KALPLER

Ömrü kısa sürede biten, dünya hayatı gelip geçici olan, bilgisi kısıtlı ve olaylara bakış gözlüğü rengârenk olan insan, çoğu zaman yanlışlara sürüklenmiş ve çok farklı görüş ve düşüncelerden kendini koruyamamış ve süreç böyle süregelmiştir.

Hakikati bilmeyenler "Ne olur, Allah bizimle senin hak peygamber olduğuna dâir yüz yüze bir konuşsa yahut bize bir mucize gelse" dediler. Onlardan önckiler de tıpkı onların söyledikleri gibi söylemişlerdi. Kalbleri birbirine ne kadar da benzemiş!. Biz hakikatleri iyice bilmek isteyenlere âyetlerimizi apaçık göstermişizdir. (Bakara:2/118)

Dünyada birbirinden çok farklı ve çok çeşit kâfir vardır. Hangi çeşit kâfir olursa olsun bütün kâfirlerin ortak yönleri çok belirgin olarak dikkat çekicidir. Kâfirlerin ortak yönlerinden en dikkat çeken husus cehalettir. Kâfirlerin bir ortak yönü de şartlanarak küfür ve inada takılmalarıdır ve sürekli şarlatanlık yapmalarıdır.

Ya nefislerine ya içinde bulundukları sisteme ya da kendilerine diretilen düzene takılırlar, şartlanırlar ve sonunda şarlatan olurlar.

Düşük düzeyde kişiliğe sahip olan, ilâhî nimet olarak insana verilmiş aklı rantabl kullanmaktan âciz birey ve kitleler Allah Teâlâ'dan başka güçlere adapte olurlar.

Cehalet ve şartlanmışlık dışında başka bir hakikat arama gereği duymazlar. Hatta buna ihtimal vermeyi bile kabul etmezler. Bununla beraber karşıt tarafta gördüklerine katı ve acımasız olurlar.

Özellikle kendilerini uyaran, geçmişi geleceği hatırlatan, ölümü ve ölüm sonrası gelecek olayları haber veren dine ve din temsilcilerine şiddetle karşı koyarlar, önce bu hayatî değerdeki haberleri önemsemezler. İşin çok ciddi olduğunu görünce kendilerine yol gösterenlerle alay ederler.

Alay taktiği ile isteklerini gerçekleştiremediklerini anlayınca da akla hayale sığmayacak çirkefliklere tevessül ederler. İftira ederler, hak hukuk çiğnerler, her şeyde karşı tarafı mağdur eder-

ler. Bunlarla yetinmez insanî haklarına saldırırlar, mallarına el atarlar ve inanç değerlerine baskı ile engel olmaya yeltenirler.

Hazreti Âdem aleyhi-s selam ile başlayan iman küfür mücadele serüveni hep böyle süregelmiştir. Peygamberler silsilesinin en muhterem ve en muhteşem lideri son Peygamber Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem devri de böyle geçmiştir. O getirdiği Kitap ve Onu yaşanır hali olan sünneti seniyyesi ile ümmet var oldukça mücadele devam edecektir.

Bu vesile ile Rahman, Rahîm ve Kahhar olan Allah Teâlâ, inanan kullarını kesin ve ciddi boyutlarda uyarmaktadır.

Ey müminler! Sizden olmayanlardan sırdaş dost edinmeyin. Onlar size fenalık etmekten asla geri durmazlar. Onlar sizin hep sıkıntıya düşmenizi arzu ederler. Onların size olan kin ve düşmanlıkları ağızlarından taşıp ortaya çıkmıştır. Kalplerinde gizledikleri ise daha büyüktür. Eğer düşünüp akıl ederseniz Size âyetlerimizi bir bir açıklayıp anlattık. (Âli İmran: 3 /118)

Âli İmran 118 de ki: "Eğer düşünüp akıl ederseniz size âyetlerimizi bir bir açıklayıp anlattık" uyarıları müminleri intibaha çağırıyor. Özellikle, "Onların kalpleri birbirlerine benzeşiyor" derken de bütün kâfirlerin kalplerinin İslâm ve müslüman düşmanlığında birbirlerine benzediğini vurguluyor ve tüm müslüman kesimleri her çeşit kâfir karşısında derli toplu olmaya çağırıyor.

İşte bu bağlamda Allah Teâlâ, "ihlâs" ve "ihsan" makamına ermiş ve kul olma şerefine nail olmuş müminlere, bütün bunlara dikkat edin ve her zaman teyakkuz halinde bulunun emrini vermektedir.

25- BOŞ KALP

Boş kalp elbette içi kandan, damardan, kaslardan, sinirlerden, etten boşaltılmış anlamında değildir.

Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem: "kul bir günah işlerse kalbinde siyah bir leke oluşur. Eğer döner tevbe ederse kalbi temizlenir. Eğer tekrar günah işlerse siyahlık kulun bütün kalbini karartarak kaplar" buyurur.

Bu hadisi şeriften anlaşılıyor ki, kul günah işledikçe kalbi kararıyor ve kalpten hayır boşalıyor ve kalp boş kalp oluyor.

Şu âyeti kerime de gösteriyor ki, zulüm ve hayır adına ne varsa söküp atmakta ve hayır adına hiçbir şey bırakmamaktadır.

Ey Resûlüm! Sakın, Allah'ı, zalimlerin yaptıklarından gafil sanma. Allah, onları ancak gözlerin dehşetle bakakalacağı bir güne erteliyor.

O gün başlarını dikerek çağırıldıkları yere doğru koşarlar. Gözleri kendilerine bile dönmez, kalpleri de bomboştur. (İbrahim:14/ 42,43)

Elbette "ne ekersen onu biçersin."

Manevi değerlerden soyutlanmış bir kalp sahibini, kendine bakamayacağı hale getirmesi, şaşkınlığın boyutlarını simgeler.

Boş kalp, insanı kendine bakamayacak kadar bütün değerlerden yoksun bırakması çok ilgi çekicidir. Boş kalp, gözün görmesini engeller ve basiretini kaybeder, sonunda en çok hayatı ve geleceği boş gösterir.

Bu hale, daha çok zalimler duçar olacaklardır.

Genelde zulüm işleyen insanın kalbinin boş olduğunu bildiren Cenab-ı Hak, ilginç bir hakikate dikkat çekmektedir. Hayatın hiçbir alanı boşluk kabul etmemektedir. Kalbin boş olması halinde mutlaka bir şeylerle dolacağını ve boş olan kalbe nelerin dolacağını çok iyi ifade etmektedir. İşte bunu iyice düşünmek gerekir.

Kur'an'ı Kerimde bir başka boş, kalp Hazreti Mûsa aleyhis selam'ın annesi hakkında geçmektedir.

Hani Firavun, israiloğullarının doğan çocuklarını kontrol altında tutuyor, erkek olanları öldürtüyor, kız olanlara dokunmuyordu. Hazreti Mûsa doğunca, vahyi gereği annesi Onu nehre bıraktı. Sonra çok kaygılandı ve çok üzüldü.

Cenabı Hak, dikkati cazip bu psikolojik olayı ayrılıktan kaynaklanan hasret dolu duygu yoğunluğunu şöyle anlatıyor.

Mûsa'nın annesinin kalbi bomboş olarak sabahladı. Eğer inananlardan olsun diye O'nun kalbine bir rabıta (sevgi bağı) vermese

idik az kaldı onu açığa vuracaktı. (Kasas:28/10)

İbrahim süresi 43. Ayette geçen "boşluk" dehşet halinde çaresizlikten kalbin negatif etkileşimini, Kasas süresi onuncu ayette ise evlat sevgisinin etkisinin ağırlığını dile getirir ve her ikisinde de kalbin ne denli perişan olacağı anlatılır.

Her iki halde de kalbin boş olması karşısında insanın ne denli çaresiz kalışının fotoğrafı sergileniyor.

Hele bu boşluk, Allah Teâlâ'nın rahmetinden, sonsuz hayatın güvensizliğinden, insanlar arası dostluk bağından, kulluk şuurundan, ibadet dayanağından, bilgi yoksunluğundan, hak anlayışından, fikir, zikir, şükür nimetlerin yokluğundan kaynaklanıyorsa, insan ne kadar boşlukta kalır, düşünebiliyor musunuz?

Demek ki, her şeyi yaratan ve her an her şeyi yöneten kâinat mülkünün mutlak sahibi Allah Teâlâ, her an kulunun ruhunu, aklını, kalbini besliyor, temizliyor ve güçlendiriyor.

Şu ifadeleri bir daha bilinç düzeyinde dikkatlice ve gönül gözü ile tefekkür edelim:

Yukarıdan buraya kadar sayılan kötü özelliklerden nicelerinden kalbin etkilenerek kirleneceğini ve yaratılış gayesi dışında çok kötü kullanılacağı kaçınılmaz olacağı bildirilmekte ve insan, yaratılış gayesine yönelmesi hususunda uyanışa çağırılmaktadır.

26- TİKSİNEN KALP

Her devirde ve her ortamda Allah'ın baki, eşyanın fani olduğu inancından mahrum olan ve kendi kendilerini tanrılaştıran şahsiyet terbiyesinden yoksun insanlar, müslümanları aşağılamaktan zevk alırlar.

Bu model insanların kalpleri hastalıklı olduğu için hiçbir faydalı olanı hazmedemezler. Bunların kalpleri, hasta insanın midesi gibi verimli ve faydalı gıda maddelerini kabullenemez.

Bunların kalplerinin, Allah Teâlâ'nın birliğine, egemenliğine, yaratıcılığına tahammül etmesi mümkün değildir. Ahiret inancı da bunları çok etkiler, midenin müzmin hastalığı yüzünden faydalı besine tepki gösterdiği gibi bunların kalpleri de hakikatlere otomatik olarak tepki gösterirler.

Çünkü bunların kalplerinin içi çirkef ile doludur. Doğal olarak çirkef, nimete karşı reaksiyonerdir.

Allah Teâlâ' her şeyin künhünü bildiği için konu ile ilgili açıklamasını da ona göre yapar.

Allah, bir olarak zikredildiği zaman ahirete inanmayanların kalpleri ürker tiksinir. Allah'tan başka tanrılar anıldığı zaman birde bakarsın onlar sevinirler ve yüzleri güler. (Zümer:39/45)

Psikolojik alanda da insanı, inceliklerine varıncaya kadar değerlendirmeye tabii tutan Kur'an çok ilginç ifadeler kullanır. Kalbi değerlendirmelerde bu âyet ile insanın ne bahtsız duruma düştüğünü ve aklını ne derece devre dışı bıraktığını açıkça deklare eder.

Arapça olan bu kelime (şe, me, ze) hecelerinden kullanıldığında çekilmek, toplanmak ve tiksinmek anlamlarını içerir. Bu kelime, (iş, me, ez, zet) kipinde kullanılınca tiksindi, ürktü anlamına gelir.

Türkçe meallerde, bu kelimeye daha farklı manalar da verilmiş ve şunlar zikredilmiştir: "yüreklerini sıkıntı basar, kalpleri burkulur, içleri daralır, kalpleri nefretle çarpar, Allah'ın zikredilmesini nefretle karşılar ve içlerinde öfke duyarlar" gibi ifadeler kullanılmaktadır.

Kendilerine nasihat ağır gelen müslümanların, âyetteki kâfirlerden ne kadar farklı olup olmadıklarını düşünebilirsiniz?

Ey Yahudi bilginleri, siz kitabı okuyup durduğunuz halde, kendinizi unutup başkalarına iyiliği mi emrediyorsunuz? Hâlâ aklınızı kullanmayacak mısınız? (Bakara:2/44)

İsrailoğulları âlimlerinin yaptıkları çirkin ve tutarsız icraatları gündeme alan bu âyet, İslâm dini âlimlerini de âdeta ciddi boyutlarda uyarmaktadır. Uyarıya kulak vermeyenlerin aklını kullanmadığı dile getirilirken din telkininde bulunup dinî hükümleri yapmayanların gerçek yüzlerinin özelliklerini teşhir eder.

Müslüman, iman etme bahtına erdikten sonra, Kur'an'ın ve sünnetin incelik, hikmet ve hakikatlerine vakıf olmaya gayret etmelidir. Yahudi bilginleri gibi dinî değerleri ihmal edip Allah

Teâlâ'ya isyan ettikten, foyaları ortaya çıkınca sahte aktörlük yapmamalıdırlar.

"Allah Teâlâ'ya iman ettim, Resulullah sallallahu aleyhi ve selleme gönül verdim ve Kur'an'a bağlandım" diyen her akli selim ve kalbi selimin halis din olan İslâm'a gereği üzere sarılıp bağlanması ve kendini aşarak ilâhî esaslara sımsıkı sarılması gerekmektedir.

Amma zararlı ve murdar olanı seven fakat faydalı nimete karşı içinden tiksinti gelen hastaların ve bayağılıkların hallerini garipsemek gerekir.

Bunun için insan boş kalbin hafifliğinden, anlamsızlığından, pespayeliğinden ve zilletinden kurtulmalıdır. Böylesi bir kurtuluş için de azimli ve onurlu mücadele vermelidir. Kur'an'ın uyarılarına uymaktır.

27- MÜNAFIK KALP

Mükemmel bir varlık olarak yaratılmış olan insan, eğitimle ya da diğer etken sebeplerle şekillenir ve ona göre şahsiyet kazanır. Ve o insan iyi ya da kötü kalp sebebiyle değerlendirmeye tabi tutulur.

Kalp nihayet bir et parçasından ibarettir. Fakat buna rağmen aynı zamanda çok fonksiyonlu bir mekanizma merkezi olduğu da bilinmektedir. Her mekanizmada olduğu gibi kalp de arıza yapabilir. Kalbin birçok arızası arasında ikili bir aktivite sergilemesi ile kalp münafık özelliği ile gündeme gelir.

İnsanı değer kaybına sürükleyen kötü vasıflı kalplerin en tutarsız olanı münafık kalptir. Münafık kalp, tutarsızdır, sevimsizdir, güvensizdir ve çirkindir. Kalbi münafık olan insan da münafıktır.

Münafık kalp sahibi olan insan bir tarafta Cenabı Hakk'ın nimetlerine ve Onun rızasına uygun yaşayacağı taahhüdünde bulunur, diğer tarafta sinsice zıddını yapar. Bu sebepten dolayı da Allah Teâlâ onların kalplerini nifak deposuna dönüştürür.

Bu husustaki ilâhî beyanlar çok anlamlı ve çok manidardır.

Allah Teâlâ Tevbe suresinde birçok dinler arası, devletle-

rarası ve sosyal katmanlar arası hukuk düzenini vazeder. Yetmiş dördüncü âyetten başlayarak kâfir ve münafıklarla cihat etmesi hususunda Resulüne emir verir ve onlara karşı tavizsiz olmasını öğütler. Yetmiş beşinci âyette yine münafıkların birçok aşağılık manevraları anlatılır. Birçok nimetten faydalanmak için söyledikleri küfür sözünü inkâra kalkışıp yapmadıklarına dair yemin ettikleri haberi verilir. Diğer ifade ve davranışları sonunda bir başka taahhütte bulunurlar. Cenabı Hak bunların sinsi durumlarını sürdürerek uyarısının dozunu artırır.

Ve onlardan bazıları da Allah Teâlâ'ya ahdetmişti ki: *"Eğer Allah lütfünden bize verir ise elbette tasaddukta bulunacağız zekâtını vereceğiz ve elbette sâlih kimselerden olacağız."* dediler.

Allah, katından onlara zenginlik verince, onlar o nimette cimrilik ettiler, emrinden yüz çevirerek sözlerinden caydılar.

Nihayet, Allah'a verdikleri sözden caydıklarından ve yalan söylediklerinden dolayı Allah kendisiyle karşılaşacakları güne kadar onların kalbine nifak yerleştirdi. (Tevbe:9/76-77)

Böylece Allah Teâlâ'ya verdikleri sözden caydılar, O'nun merhametini istismara kalkıştılar ve kendi malları arasında olan fakirlerin haklarını gasp ettiler.

İşte böyle ikili oynamalarından, ikiyüzlü olmalarından ve verdikleri sözden caymalarından dolayı Allah Teâlâ onları mahşere dek cezalandırdı. Mahşere kadar nifak gibi acı ve sıkıntı veren ağır bir yükü taşıma zorunda kaldılar.

Münafıklar sana geldiği zaman "Şehâdet ederiz ki sen muhakkak ve mutlak Allahın Resulüsün" dediler. Allah da bilir ki sen elbette ve elbette Onun Resulüsün. Fakat Allah biliyor ki, o münafıklar hiç şüphesiz yalancılardır.

Onlar yeminlerini bir kalkan edindiler ve Allahın yolundan saptılar. Gerçekten onların yaptıkları şeyler ne kötüdür!

Bu, onların önce iman etmeleri sonra küfretmeleri sebebiyle böyledir. Böylece kalplerinin üzerine mühür vurulmuştur, artık onlar algılayıp kavrayamazlar. (Münafikûn:63/1-3)

İçi nifak dolu kalp taşıyıcıları yani münafıkları daha açık

gözlemlemek için on bir âyetlik Münafikûn süresini okumak gerekir.

Kısaca, Münafıkların akıbetlerinin dehşetini dile getiren Kur'an şöyle buyurmaktadır:

Şüphesiz münafıklar cehennemin en aşağı tabakasındadırlar. Asla, onlara bir yardımcı da bulamazsın. (Nisâ:4/145)

Daha islamın ilk yıllarında Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem ve Onun ashabının güçlü olduğunu gören bir takım insan gelip müslümanların arasına katıldılar. Bunlar her fırsatı değerlendirmeye kalkıştılar. Fakat hepsinin akibeti zilletten başka bir şey olmadı.

28- YUTKUNAN KALPLER

Suçluluğun verdiği iç sıkıntı ve işin içinden çıkamama çaresizliliği insana baskı yapar ve insan çıkış yolu bulamayınca yutkunmaya başlar. Onun için genelde suçlular yutkunurlar.

Bilindiği gibi bunun temelinde kalp bulunmaktadır. Düşünüldüğünden daha çok fonksiyonlu olan kalp anlama özelliğinden kaynaklanan yapısı ile yaptıklarının kötü oluşundan sıkıntıya düşer.

O yaklaşan felaket gününü onlara haber ver. O an ki kalpler gırtlaklara dayanmış yutkunur da yutkunurlar. Artık zalimler için ne sıcak bir hısım vardır, ne de dinlenecek bir şefaatçileri. (Mümin:40/18)

Gitmek ya da gitmemek gibi hiçbir özgürlüğü olmayan insan, mahşer günü dirilince engin âlemden gelen bir ses duyacak; "*Haydi bakalım bugün mülk kimindir.*" Hiçbir şeyin kendisine gizli kalmayacak olan Allah Teâlâ, Kâinat mülkünün sahibinin, yalnızca kendisi olduğunu her kese haber verecektir.

Kalbi yutkunacak olan insanlar, kalplerinin korku ile bitkin hale geldiği zaman dünya hayatında yaşadıkları gaflet dolu filim şeridini seyredecekler ve bitkin halleriyle perişan halde bocalayıp kalacaklar.

O halde her şey deşifre edilecektir. Hiçbir kimse gizlilik zırhına sığınamayacaktır. Sağ ya da sol tarafından eline sıkıştırılan

amel defterini insan incelemeye başlayacaktır. Çok uzun zaman amel defterini inceledikten sonra şaşırıp kalacak ve artık şaşkınlığını gizleyemecektir.

Bu dehşet verecek olayı ilginç bir ifade ile anlatan Kur'an meseleyi çarpıcı bir anlatım ile aydınlatmaktadır.

Düşün o günü ki, dağları yürütürüz, Arzı görürsün çırçıplaktır ve onları hep mahşere toplamışızdır da hiç bir kimse bırakmamışızdır.

Onlar senin Rabbine sıra sıra sunulmuşlardır. Andolsun, sizi ilk defa yarattığımız gibi bize gelmiş oldunuz. Oysa siz, size sorgulanacağınız bir zaman tayin etmeyeceğimiz kanaatine kapılmıştınız

O Mahşer günü, her kesin amel defterlerinin önlerine konduğunda, suçluların o defterlerde yazılanlardan irkildiklerini görürsün; "Vah bize! Nasıl bir kitapmış bu! Küçük, büyük hiçbir şey bırakmamış, her şeyi hesaba geçirmiş!" derler. Ve yapıp ettikleri her şeyi önlerinde bulurlar. Senin Rabbin hiç kimseye zulmedici değildir. (Kehf: 18/47- 49)

Bu âyetlerde ve diğer benzerlerinde anlatıldığı mahşer ve sorgulama âleminde suçlu insanların yutkunup durdukları haberi düşündürücüdür.

İnsanların geçici olarak bulundukları bu fani dünyada iken suç ve günah işlemede devam etmeleri insan için çok acıdır ve manzarası çirkindir.

Bu kısa hayatta ve geçici âlemde, sonsuz geleceğe iyi niyetlerle ve güzel amellerle hazırlanmak ne güzel. Aklı kullanmadan ve geleceği düşünmeden ebedî hayatı çekilmez ve yaşanmaz hale getirmek ne kötü!

Suçların ağır yükleri altında inleyerek ve yutkunarak o âlemde perişan olmamanın yegâne yolu gayba imandır. Gayba iman ebedî yolculuğun teminatıdır. Şu ilâhî beyan insanları ciddi boyutlarda uyarmaktadır.

De ki: "Yapın yapacağınızı; yaptığınız işleri Allah da görecek Resulü de, mü'minler de. Sonra görülmeyeni ve görüleni Bilene döndürüleceksiniz. O size yaptıklarınızı bir bir haber verecektir. (Tev-

be:9/105)

Yutkunacak bir kalp ile o âleme gitmemek için, kalbi bu âlemde hazırlamak insan için çok önemli ve ideal bir hazırlıktır.

Ey Kâinat mülkünün sahibi ve ey mutmain kalplerin razı olduğu Allah! Cümle mümin ve cümle müminata mutmain kalp nasip eyle! Amin.

29- KORKAK KALP

Korkak kalbi daha iyi anlayabilmek için Âli İmran suresinin ilgili âyetinden önce kırk dokuz ve ellinci âyetlerini iyice okuyup anlamak gerekir.

Ey müminler, eğer kâfir olanlara itaat ederseniz sizi gerisin geriye küfre çevirirler. Artık büyük zararlara uğramış olduğunuz halde geri dönmüş olursunuz. Hayır, Mevlâ'nız Allah'a itâ'at ediniz, yardımcıların en hayırlısı O'dur. (Âli İmran: 3/149)

Bu iki âyette, Müminlerin, kâfirlere kesinlikle ita'at etmemeleri öğütlenerek anlatılmakta ve aksi yasaklanmaktadır. Bunun sebebi olarak, kâfirlerin müminleri tekrar küfre sürükleyecekleri ihtar edilmiştir. Küfre geri dönüş ise *"büyük zararlara uğramış olursunuz"* söz konusu olduğu için böyle bir dönüş insan için çok kötü bir dönüş ve çok kötü bir yere varış demektir.

Böyle bir zarara uğramamak için aklınızı kullanın ve geleceğinizi düşünün, ölümlü olan ve geleceğe ait hiçbir kullanma yetkisi olmayan kâfirlere itaat etmeyin, ancak *"Mevlâ'nız Allah'a itâ'at ediniz"* ifadesinde olduğu gibi yalnızca esas dost ve yardımcı olan Allah Teâlâ'ya bağlanıp ita'at ediniz, komutu verilmektedir. Çünkü O' *" yardımcıların en hayırlısıdır"*

Kâinatın yegâne hükümranı olan Allah Teâlâ'ya ita'at etmeyip beşerî zaaflarla yüklü olan hem de iman etme sıkıntısı çeken kâfirlere ita'at etmenin düşündürücü olduğu hatırlatılır ve Allah Teâlâ'ya şirk koşma hususunda hiçbir haklı taraflarının olmadığı ihtarı yapıldıktan sonra esas mesele dile getirilir.

Allah'ın, hakkında hiçbir delil indirmediği şeyleri O'na ortak koşmaları sebebiyle, kâfirlerin kalplerine yakında korku salacağız. Gidecekleri yer de cehennemdir. Zalimlerin varacağı yer ne kötüdür!

(Âli İmran:3/151)

Âyeti kerime bütün müminlere korkunç bir uyarı sinyali vererek gerçeği açık bir dil ile seslendirmektedir. Kalplerinde korku hâkim olanlar, şirk batağına sürüklenmiş olanlardır. Çünkü Rabbimiz de buna razı değildir.

O şeytan, sizi mutlaka dostlarından korkutuyor. Sakın onlardan korkmayınız ancak benden korkunuz eğer mü'minler iseniz. (Ali İmran:3175)

Zalim olarak en kötü gidilecek yere gitmektense aklı kullanarak kâfirlerin müptela olacağı korku hastalığına kapılmamak için vahyi kılavuzunu tam kullanmaya gayret etmek, en hayırlı ve en verimli hali ile kullanmalıdır. Akıl bunu ister ve kalp te bunu seçer.

Kıyamette de bu korku kalpleri titretecektir.

Allah'ın huzurunda kendisinin izin verdiği kimselerden başkasının şefâati fayda vermez. Nihayet onların yüreklerinden korku giderilince: Rabbiniz ne dedi? derler. Onlar da: Hak olanı buyurdu, derler. O, yücedir, büyüktür. (Sebe':34/23)

Önlerindekini de, arkalarındakini de O bilir. Bunlar, Onun rızâsına ermiş olandan başka kimseye şefaat etmezler. Bunlar Onun korkusundan titreyenlerdir. (Enbiya:21/28)

Kıyamet günü gelip çatınca kâfirler perişan olacaklar, pişmanlıkları ile vay halimize, biz bunlardan gafil kalmışız, zalim olarak bugüne gelmişiz diyecekler.

Onlara ağır ifadelerle, siz de, Allah'ı bırakıbta tapmış olduklarınız da hiç şüphesiz cehennem odunusunuz. Siz oraya gireceksiniz, denilecek.

Eğer onlar tanrı olsalardı oraya girmezlerdi. Oysa hepsi orada sürekli kalacaklardır.

Orada onların payına ah edip inlemek düşecek ve orada başka bir şey işitmeyecekler.

Ama, kendileri için katımızdan sonsuz iyilik ve güzellik yazılmış bulunanlara gelince; böyleleri cehennemden uzak tutulacaklar.

O en büyük korku bunları mahzun etmeyecek ve bunları Melekler şöyle karşılayacaklar: bu işte sizin o gününüz ki daha dünyada iken vaad olunuyordunuz, (diyecekler). (Enbiyâ:23/98-103)

Ebedi yolculukta aklı ve kalbi kıvamında kullananlara ne mutlu...

30- KİRLİ KALP

Gelip geçici dünya hayatında insan her şeyin en iyisini ve en değerlisini alıp sahiplenmek ister.

Her şeyin en iyisi, en güzeli ve en kalitelisi insan için belki çok önemlidir. Ev, araba, iş, eş, çocuklar, çevre, meslek, makam ve daha nice arzu edilen beklentiler elbette iyidir. Ancak beklentilerin başında bilgilenme, şahsiyet, dürüstlük, nezaket, vakar, olgunluk ve netlik gibi manevi değerler olmalıdır.

Bütün bu manevi değerlerin başında kalbî değerler dengeli olması şartı vardır. Kalp, bütün arızalardan arınmış olmalıdır.

Kalp durursa insan bütün fonksiyonlarını kaybeder ve ölüm gerçekleşir. Demek ki kalbin durması ölümle ifade ediliyor. Fakat kalp arızalanınca da bütün beden de arıza yapıyor demektir.

Şimdi kalp ne denli arızalara maruz kalıyor, bunu gelen ayette daha net ifadelerle görüp incelemek daha isabetli olur.

Ey Resûlüm! Kalpleri iman etmediği halde ağızlarıyla "inandık" diyen kimselerden ve Yahudilerden küfür içinde koşuşanların hali seni üzmesin. Onlar durmadan yalana kulak verirler ve sana gelmeyen kimselere kulak verirler; kelimeleri yerlerinden kaydırıp değiştirirler. "Eğer size şu verilirse hemen alın, o verilmezse sakın almayın!" derler. Allah bir kimseyi şaşkınlığa düşürmek isterse, sen Allah'a karşı, onun lehine hiçbir şey yapamazsın. Onlar, Allah'ın kalplerini temizlemek istemediği kimselerdir. Onlar için dünyada rezillik vardır ve ahirette onlara mahsus büyük bir azap vardır. (Maide: 5/41)

Ayette dilleri ile "iman ettik dedikleri halde kalpleri iman etmemiş olanlar, birçok kirli manevralarından dolayı sahte çehrelerini gösterirler. Sinsi mücadelelerinde hile üzere süfli manevralar yaparlar. Bununla Resulullah sallallahu aleyhi ve sellemi

üzmek ve sıkıntıya sokmak isterler.

Yine ayette çirkin vasıfları ile teşhir edilenler, münafıklar ve yahudilerdir. Her iki grupta da ortak özellik, inanmadan "inandık" diyerek yalan söylemek, sinsilik yapmak, güya Resulullah sallallahu aleyhi ve sellemi üzmeye çalışmak, soruyu dolaylı yoldan sorarak, Resulullah sallallahu aleyhi ve selleme değer vermediklerini ima etmek yüzünden Cenabı Hak, onların kalplerini temizlemeyeceğini ihtar ederek açıklamıştır.

Ayrıca ayette önemli değerlendirmeler vardır. İnandık dedikleri halde inanmamış ve böylesi bir aşağılığa fit olmuş olan münafıklarla gerçekleri tersyüz etmeye yeltenen yahudiler ayni kategoride değerlendirilmeye tabi tutulmuşlardır.

1- Her şeyden önce kalpleri iman etmediği halde inandık demek iki yüzlülüktür, yani münafıklıktır.

2- Birilerini üstün görmek şahsiyet zaafıdır. Şahsiyetten yoksun olarak güçlüye sığınarak arkasından hile yapmak ihanettir.

3- Küfür içinde koşmak fitnedir.

4- Sürekli yalan üretmek dengesizliktir.

5- Yalan söylemek sahtekârlıktır, alınan söze riayet etmemek güvensizliktir ve ihanettir.

6- Böylelerin kalpleri sürekli kirlidir.

7- Allah Teâlâ'nın kalplerini temizlemediği kişilerin kalpleri verimli olmayacak şekilde kir pas içindedir.

8- Bunlar, dünyada kimsenin yüzüne bakamayacak kadar rezildir.

9- Ahirette ise büyük azabın kucaklayacağı bahtsız olmalarıdır.

Burada ayni sıfatları taşıyan birbirinden farklı iki guruptan söz edilmektedir.

Bu iki grubun da önemli özellikleri örtüşmektedir ve ayni kulvarda ilerlemekte olmalarıdır.

Münafıklar, inanmadıkları halde, iman ettik diyorlar, küfür alanında ikiyüzlülük yapıyorlar, yahudilerin, Tevrat'ın hükümlerini değiştirdikten sonra çıkarlarını ön plana alarak, son peygam-

ber Resulullah sallallahu aleyhi ve selleme elçi gönderiyorlar.

İstedikleri fetvayı almak istiyorlar ve elçilerine iyice tembihte bulunuyorlar; *"Eğer size şu verilirse hemen alın, o verilmezse sakın almayın!"* derken, Tevrat'ın da doğru dediğini değil değiştirdikleri şeklinde olması arzulanan fetvayı bekliyorlar.

Demek ki gerek münafıklar ve gerekse çıkarcı ve tahrifatçı yahudiler bozgunculukta ve çıkarcılıkta ortaya koydukları özellikle kalplerinin temizlenmeyecek kadar kirli ve pis olduğunu sahnelemeleridir.

Kirli kalbi, Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem anlatıyor ve buyuruyor ki: İnsan bir günah işlerse onun kalbine siyah bir leke konur. Günah işlemeye devam ederse siyah lekeler çoğalır. O insan tevbe ve istiğfar etmedikçe onun kalbi siyahlaşır. Artık onun kalbi kirli bir kalp olur."

Kirli kalbi temizlemek için tevbe ile kirlerden boşaltmak ve istiğfar ile arındırmak, zikirle olgunlaştırmak gerekir.

Kalp ne kadar kirlerden temizlenirse ve temizlendikçe Allah'a dönerse o kadar huzur diyarına yaklaşmış olur.

31- PARÇALANACAK KALP

Kötü olarak anılan kalplerin çokluğu, önemli bir gerçeği dile getirmekte ve insanın konu üzerinde dikkatini yoğunlaştırır ve zihin aktivitelerini artırır. Onu düşünmeye yönlendirir ve kalbinde engin ufuklar açar.

Bu açıdan bakınca kalp eğitimi oldukça önemlidir, özenle yapılması gereklidir ve layık olduğu değer verilerek yapılmalıdır.

İşte Kur'an bunun gereğinin yapılmasını ısrarla hatırlatmaktadır. Bu çok önemli gerçek, hayatını, zamanını ve geleceğini ipotek altına atmayacak kalitede ki insanlar için ileri düzeyde aktivite kazandırmaktadır.

Bu açıdan çok önem arz eden kalp daha çok dikkat çekmekte ve anlam içermektedir.

Münafıkların yaptıkları bina, kalpleri parçalanıncaya kadar içlerinde bir şüphe olarak kalacaktır. Allah âlîmdir, hakîmdir. (Tevbe:9/110)

Bu âyeti kerime müminlere neyi anlatıyor ona çok dikkat etmek gerekiyor.

Resulullah sallallahu aleyhi ve sellemin teşrifi ile Yesrib isim değiştirdi Medinetün Nebi "Peygamber şehri adını aldı. İşte bu Medine İslâm'ın gelişmesi vesilesi ile bazı çıkar gruplarının taktik değiştirmelerine yol açtı. Müslümanlar her alanda olduğu gibi ibadette de heyecanlanıyorlar, mescide koşuyorlardı. Orada vahyin enerjisi ile güçlerine güç katıyorlardı. Dünyaya yeni bir enerji kaynağı yayılıyor ve insanlık bu vahyi kaynağının pınarlarına sarılmaya yöneliyorlardı.

İman ile Kur'an ile ahir zaman Nebisi Resulullah sallallahu aleyhi ve sellemin öncülüğünde koşuşan ve içleri heyecan dolu gönül erleri karşısında kalpleri, paslı kilitlerle kapanmış ve harabe haline sürüklenmiş münafık kalpli insanlar karşı hamle yapmaya kalkıştılar.

Kendi liderlerine hoş görünmek, müslümanlar arasına nifak sokmak, onlara zarar vermek ve hak olan İslâmî değerleri inkâr etme planlarını gerçekleştirmek üzere bir mescit yaptılar.

Müminlerin Mevlâsı Allah Teâlâ, bu mescide "Dırar Mescidi" ismini vererek Resulullah sallallahu aleyhi ve sellemin oraya gitmesine izin vermedi ve onların düzenbaz ve rezilliklerini afişe etti.

Bundan böyle başta Resulü sallallahu aleyhi ve sellem olmak üzere münafıkların tefrika patentli icraatlarına asla iltifat etmemelerini ihtar etti ve kesinlikle yasak koydu.

32- DERTLİ KALP

Müminlerin yardımcısı ve mevlâsı olan Cenabı Hakkın emirlerine aykırı bir hayat düzenine razı olanlar ve rızasına uygun olmayana yönelenler kalplerine nedamet dolu bir dert yüklerler.

Hakikî dost olan Mevlâmız Allah Teâlâ, kendisini seven kullarına kendilerinde olması gereken kaliteyi hatırlatıyor ve rızasını kazanacak nitelikte olmalarını istiyor.

Ey inananlar, siz inkâr edenler ve yeryüzünde sefere, ya da savaşa çıkan gazi kardeşleri için: "Eğer bizim yanımızda olsalardı öl-

mezlerdi ve vurulmazlardı." diyenler gibi olmayın. Allah, onların bu düşünce ve sözlerini, kalplerinde dert yapar. Yaşatan da, öldüren de Allah'tır. Allah, yaptıklarınızı görmektedir. (Âli İmran:3/156)

İslâm'ın güçlenmesine ve iman nûrunun alevlenmesine tahammül edemeyecek kadar kalpleri fesat dolu olan inkârcı kâfirler Kur'an karşısında bozguna uğradılar. Kur'an bunların şaşkın ve perişan hallerini teşhir ile bunların iki ilginç özelliğini pazara çıkardı.

Bunlar müslümanların çeşitli sebeplerle sefere çıkmalarına ve i'lâi kelimetillah için savaşa gitmelerine karşı çıkıyor ve ölümü böylesi yararlı işlere bağlayarak kendilerini daha akıllı ve temkinli olarak lanse ediyorlar.

Bunun taşınmaz ve silinmez dert olduğunu dile getiren Kur'an akıbetlerinin çok kötü olduğunu açıkça beyan eder. İnsanın kalbi bozuk olup da bir dert daha kendisi eklerse tahammül olunmaz bir sıkıntı ile ebedî sıkıntıya sürüklenir giderler.

Allah Teâlâ, mümin kullarının *"Eğer bizim yanımızda olsalardı ölmezlerdi ve vurulmazlardı." diyenler gibi olmayın."*diyerek çarpıcı bir iman hakikatini zihinlere yerleştiriyor. Yaratan, yaşatan ve öldüren Allah Teâlâ'dır. Özellikle bunu müminlerin unutmaması gerektiği şuuru canlandırılır.

Bu inanç ve bu bilinç erdeminden mahrum kalanlar, felaketler dolu bir yolun yolcusu olduklarının farkına bile varamazlar. Korkunç bir uçurumda yuvarlanan biri gibi hiçbir şeyin farkına varmadan yuvarlanıp giderler.

Oysa bütün dertleri Kur'an sisteminde teşhis edip Kur'an gibi bir Kâinat eczahanesinde tedavi ederek ebedî sağlığa kavuşmakla ebedî mutluluk sağlar.

33- SIKINTILI KALP

Hazreti Mûsâ aleyhis selam sosyal, siyasî ve devlet otoritesi çok güçlü olan Firavunun sarayında büyüyüp yetişti. Bir taraftan saray mensubu halinde iken diğer taraftan İsrailoğulların soyundan gelen bir insan ve aynı zamanda firavunun inanç sisteminin yanlış temellere oturtulduğunu savunan bir peygamber idi.

Firavun çok otoriter, acımasız, tavizsiz ve kanlı katil bir hü-

kümdardı. O küfür, şirk ve zulüm üzere devlet erkini çok acımasız uyguluyordu.

Hazreti Mûsâ aleyhis selam onun devlet gücünü amansız kullandığını ve hem de ekonomik gücünün de göz kamaştıracak boyutlarda olduğunu görüp düşündükçe bir türlü hazmedemiyordu.

Firavun amansız ve tavizsiz otoritesini ahali üzerinde korkunç bir terör havası estiriyor ve her fırsatta aşılmazlığını savunuyordu. Hatta alternatifsiz bir "tanrı" olduğunu ilan ediyordu.

Musa'nın haberi sana geldi mi? Hani Rabbi ona, kutsal vadi Tuva'da seslenmişti: "Firavuna git. Çünkü o, pek azmıştır". Ve ona söyle: 'Arınmaya istekli misin? Ve sana Rabbin yolunu göstereyim de O'ndan korkasın." Musa Ona büyük mucizeyi gösterdi. Fakat o, yalanladı ve isyan etti. Sonra da koşarak arkasını döndü. Sonunda yardımcı güçlerini topladı, seslendi ve onlara "Ben sizin en yüce rabbinizim!" dedi. Bunun üzerine Allah onu yakalayıp hesabą çekti ve bunu hem bu dünyada hem de öteki dünyada uyarıcı bir örnek yaptı. Bunda, şüphesiz, iç ürperti il korkusunu duyanlar için bir ibret vardır. (Naziat: 79/15/22)

Bu haliyle firavunun önlenemez azgınlığı, Hazreti Mûsâ aleyhis selamı iyice kaygılandırıyordu.

Bunun karşısında Hazreti Mûsâ aleyhis selam, dengesiz gücün sırrını düşünüyor ve ilâhî iradenin nasıl tecelli edeceği hakkında kesin bir bilgiye ulaşamadığı için şaşkınlığını bir türlü gizleyemiyordu.

Bunun karşısında da âdeta Cenabı Hakka sitemkâr bir eda ile dua etti;

Mûsâ: "Ey Rabbimiz dedi, sen Firavun'a ve toplumuna dünya hayatında nice süs eşyası ve nice mallar verdin. Rabbimiz, senin yolundan saptırsınlar diye mi? Rabbimiz, onların mallarını yok et, kalplerini şiddetle sık ki, acı azabı görünceye dek iman etmeyecekler. (Yûnus:10/88)

Şimdi burada Hazreti Mûsâ aleyhis selam gibi bir peygamberin sitemle iç içe girift yaptığı duadaki hikmetlere dikkat etme-

nin önemi anlaşılacaktır. Ve bu sayede siyasî ve ekonomik gücün ne denli tesirli olduğu söz konusu olacaktır.

Kur'an'ı Kerimin anlattığı bu çok anlamlı tarihî olay oldukça manidardır.

Firavunun gördüğü rüya yüzünden israiloğullarının doğan erkek çocuklarını öldürttürüyor, kız çocuklarının yaşamasına müdahale etmiyor. Zaten köle bir millet haline getirilmiş israiloğullarının erkek nesli kesilecek ve kadınları pespaye melezleşecek ve bir ucube nesil türemiş olacaktı. Hazreti Mûsâ aleyhis selam, bunları düşündükçe bir türlü hazmedemiyor, sıkılıyor ve daralıyordu.

Firavuna verilen devlet otoritesi ile birlikte güçlü ekonomi de çok etken olduğu için *"Rabbimiz, senin yolundan saptırsınlar diye mi?"* bunlara bu kadar imkân verdin diye âdeta sızlanıyordu. Tabii Cenabı Hak, Hazreti Mûsâ aleyhis selamın kalbine dua etme hissini verdi.

Elbette tam sıkıntı halinde iken kalpten yapılan duanın ne denli etkili olduğunu bilen Hazreti Mûsâ aleyhis selam, çağlar ötelerinde ki müminlere de örnek olacak bir hakikati dile getirmiş oluyordu ve öyle de oldu.

Firavun tüm azgınlık ve küstahlık sarhoşluğunu yaşarken Cenabı Hak Hazreti Mûsâ aleyhis selamın duasını kabul etti, Firavunu denizin dibine indirerek gark etti ve Hazreti Mûsâ aleyhis selamı ve israiloğullarını kurtararak dedeleri Hazreti Ya'kub aleyhis selamın yurduna yerleştirdi.

Pekiyi, bu olanlardan müminler nasıl faydalanırlar ve nasıl ders çıkarabilirler?

Hazreti Mûsâ aleyhis selam, her şeyi yaratan ve kâinat mülkünün mutlak egemeni Allah Teâlâ'nın yeryüzü baş temsilcisi idi. Firavun da şirkin ve küfrün baş temsilciliğini üslenmiş ve de güçlü bir devletin gücünü kendi lehine kullanarak zulüm ve baskı ile her kesi sindirerek yönetiyordu. Fakat kalbi, âdetâ cendere içinde baskıya alınmış gibi sıkıntıda idi.

Allah Teâlâ, Firavunu kalbinin hastalığı yüzünden onu suda boğarak helak etti.

Hazreti Mûsâ aleyhis selamı da felaha kavuşturdu ve adı ile yaşatarak ödüllendirdi. Gelecek nice nesillerin örnek bir lideri yaptı.

İşte, mutmain kalbin mükâfatı ve işte sıkılan arızalı kalbin âkıbeti!

İsrailoğullarını denizden geçirdik, Firavun ve askerleri de zulmetmek ve saldırmak için onların arkalarına düştü. Nihayet boğulma kendisini yakalayınca Firavun: "Gerçekten İsrailoğullarının inandığından başka tanrı olmadığına inandım, artık ben de müslümanlardanım!" dedi. (Yûnus:10/90)

Ancak takdir edilmiş olan sonuç değişmedi, Firavun, ilâhî emir ve hikmetle açılmış olan denizde boğularak helak oldu.

Bu ise, ilâhî kaderin bir cilvesi ve Cenabı Hakkın müminlere lütfettiği"imanın zaferi" olarak tarihi bir zafer oldu.

Evet Firavun, küfrü, inadı, azgınlığı ve zulmü yüzünden sıkıntı hastalığına müptela olan kalbi yüzünden helak oldu. Hazreti Mûsâ "arz'ı me'ude" yöneldi.

34- DÖNEK KALP

Dönek kalp, dikkate değer özelliklerle dile getirilmiş kalplerden biridir. Birçok kalp hastalığında olduğu gibi bazı ârıza dönek kalpte de vardır. Dönek kalbi olan insan daima endişelidir ve kendini kaygıdan hiç kurtaramaz.

Her ortama göre kişilik sergiler. Fakat hiçbirinde kendi öz benliğini yaşayamaz. Bu yüzden de iletişimi ile beklentisi birbirinden farklı kişilik sergiler. Göründüğü gibi olma kararlılığını gerçekleştiremez.

Bu ise dönek kalp sahibi üzerinde acı ve huzursuzluk veren ağır bir yük gibi daima onu rahatsız eder.

Bu ve benzeri hastalık ve özelliklerini en net ifade eden elbette bu hastanın yaratanı Allah Teâlâ'dır.

Onun için Allah Teâlâ onları, çok ilginç yönlerini ve akıbetlerini deşifre ederek şöyle gündeme getirir:

Ve ne zaman bir sûre indirilmiş olsa, onlardan kimi der ki: "Bu

hanginizin imanını güçlendirip arttırdı?" Fakat o iman etmiş olanların imanlarını artırarak güçlendirmiştir ve onlar âyetler indikçe birbirleri ile müjdeleşirler.

Kalplerinde hastalık olanların ise, âyetler geldikçe iğrençliklerine iğrençlik yükleyerek hastalıklarını arttırmış ve onlar kâfirler olarak ölmüşlerdir.

Kur'an'dan her defasında bir sûre indirildiği zaman birbirilerine bakarlar da "Sizi bir kimse görüyor mu?" diye de endişe ederler ve sonra korkarak döner giderler. Gerçeği anlamayan bir kavim oldukları için Allah onların kalplerini "hak"tan çevirip döndürmüştür (Tevbe:9/124- 127)

Dönek kalpli olanlar aynı zamanda nifak hastalığı ile marazlıdırlar. İman etmeyi içlerine sindiremeyen münafıklar, Kur'an hakikatlerine tahammül edemezler.

Ancak Kur'an hakikatleri gelip insanları etkilediği zaman da işin içinden çıkamadıklarını görünce de sinsi bir manevra ile alaycı bir yönteme başvururlar.

Bununla yetinmezler onlarda hastalık emareleri çirkefleşmeye yüz tutar ve iğrençleştikçe iğrençleşirler. Müslümanlardan gözükmelerine rağmen onlara bu cilveleri fayda sağlamaz, yine de kâfir olarak ölürler.

Kur'an âyetleri nazil oldukça tahammül edemez ve *"Sizi bir kimse görüyor mu?"* diyerek endişelenirler, fırsatı yakalayınca sıvışır Kur'an atmosferinden uzaklaşır giderler. Ne kadar ilginçtir; genelde bugün ki müslümanlar belki farkına varmadan münafıkların düştükleri bu aşağılık hallerini yaşarlar. Kur'an'a gereken önemi vermedikleri için ağır bir tehdit ile karşı karşıya kalırlar.

Başta dönek kalpliler hakikati anlamak istemedikleri için Kur'an'dan kurtulma hususunda ellerinden gelen çirkefliği yapmaktan geri kalmazlar.

Bugün modern münafıklar ayni çirkefliği yapmayı ihmal etmiyorlar ve bu alandaki maharetlerini ustaca sürdürüyorlar.

Gerekçelerini her zaman gündemde tutmaya özen gösterirler. "Benim dedem müftü idi veya babaannem beş vakit namazını

kılardı. Ya da canım, din kutsaldır, dini dünya işine karıştırmayın" teranelerini hiç eksik etmezler.

Her şeye rağmen bu dönek kalpli insanlar kendilerine yazık ederler de hiç gelecek sonsuz hayatı düşünme erdemini gösteremezler.

Allah o gün o müşriklere, münafıklara seslenerek: "Ortaklarım sandığınız şeyler nerededir?" diyecektir.

Biz o gün her ümmetten birer şahit çıkarmış olacağız ve onlara "Geçmişteki savunduklarınızı doğrulayan bir delil getirin!" diyeceğiz. Ve böylece görüp anlayacaklar ki, her hakikat ve uydura geldikleri bütün iddialar ve düzmece tanrılar onları terk edip kaybolmuşlardır. (Kasas:28/74, 75)

Burada manidar bir ayrıntıyı gözden kaçırmamak önem arz etmektedir. İslam'ın nice emir ve yasağını çıkarı doğrultusunda ya da ciddiye almaması yüzünden dinin hayat veren ilkelerinden kaçanlar da dönek kalp taşımaktadırlar.

Önemine binaen zikretmek gerekirse kalpleri de her şeyi de değiştirmeye kadir olan Allah Teâlâ, faiz hakkında ve benzeri konularda hiç taviz vermediği halde nice müslüman kullanmayacağı paraları ve benzeri çıkarları yüzünden tehlike sınırlarını zorlamakta ve kendilerini de elem veren ateşe hazırlamaktadırlr!

Kendi inanç sistemlerini hayata hâkim kılma hususunda hiçbir gayreti olmayıp, "nasıl olsa Allaha rağmen kurulmuş bir sömürü düzeni vardır, ben de buna uyarsam çıkarımı garantiye almış olurum" mantalitesi ile kendilerini cihaddan azade sayanların hepsi Kur'an'a karşısında çetin bir sınav vermektedirler..

İmanda olsun amelde olsun münafık olmanın hesabı mutlaka sorulacaktır. Aklını imanı istikametinde kullananların çok itina göstermeleri gerekmektedir.

35- SİNSİ KALP

Canlı varlıkların güven içinde yaşama temayülleri fıtratlarında vardır. Fıtratlarının zıddına tezahür eden her hareket ve her tür iletişim, gerilmelerine ve karşıdan gelen olumsuz sinyallere tepki gösterme yeteneklerine sahiptirler ve bu yetenek ken-

diliğinden doğal seyrine girer.

Mıknatısı andıran bir özelliğe ve otomatik mekanizmaya sahip olan fıtratın hareketi bir taraftan baskıya alındığı ve normal seyri engellendiğinde denge bozukluğu ile sarsılır.

Ey Müminler! Kendinizden başkalarını tutup dost edinmeyin, onlar sizi şaşırtmakta kusur etmezler, bundan geri durmazlar, hep sapmanızı arzu ederler. Size sıkıntı verecek şeylerin olmasını severler. Onların ağızlarından kin taşmaktadır. Göğüslerinin içindeki kalplerinde gizledikleri öfke daha büyüktür. Eğer aklınızı çalıştırırsanız size âyetleri beyan ettik. (Âli İmran:3/118)

Demek ki, Mümin olmayanların müminlere gösterdikleri dostlukları yapaydır. Dost olmaları söz konusu değildir. Dost görünseler bile daima müminlerin zararını ve kötü olmalarını isterler. Müminler için istedikleri kötülükten daha çok tehlikeli olan tarafları kalplerinde gizledikleri sinsice duygulardır. Her alanda olduğu gibi bu hususta da Cenabı Hak inanan kullarını uyarmaktadır.

O Allah, gözlerin hâin bakışını da, göğüslerdeki kalplerin sinsice gizlediğini de bilir.

Allah, hak ile hükmeder. Allah'ı bırakıp taptıkları tanrılar ise hiçbir şey'e hüküm veremezler. Gerçekten O, işitendir, görendir. (Mümin:40/39- 40)

Kalp sinsileşince, o sinsi kalpleri taşıyanlar da bulaşıcı hastalığa tutulmuşlar gibi çevreyi de hastalar diyarına çevirirler.

36- KABUKLU KALP:

Kabuk, içeriden dışarıya, dışarıdan içeriye bir şeyin özellikle sıvının geçişine fırsat vermeyen engeldir. Suyun da geçişine engel olur.

Su hikmetlerle donatılmıştır, hayat kaynağıdır ve çok işlevi olan bir değerdir.

Kalp de canlı bünyesinde hayat akışını sürdüren, nice ibret ve hikmetlerle donatılmış çok yönlü bir idare merkezidir. Bilgilerin hak nitelikli olanlarını seçer ve vicdan destekli bir içyapı ile manevi iklim niteliği taşıyarak su gibi değer ifade eder.

Kalp bu işlevini gerçekleştirmek için arızalarından özellikle kabuk gibi bir arızadan oluşan engele takılmamalıdır.

İnanmamak kalbî değerlere engeldir ve bu engel birçok riski beraberinde getirir.

Risklerin başında Kur'an'a karşı direnmek gibi bir sakatlık vardır. Bunu ilginç bir ifade ile Cenabı hak, İsrâ sûresinde açıklamaktadır.

Gelecek ayetlerde görüleceği gibi çok önemli meseleler gündeme getirilir.

1- Kur'an öyle bir mihenk ölçüsüdür ki, okunduğu zaman kâfir ve münafık olan insanı iyot gibi ortaya çıkarır.

2- Küfür ve nifak hastalıklarından dolayı Allah Teâlâ, onlarla Kur'an okuyan arasına *"görünmez gizli bir perde çeker."*

3- Allah Teâlâ, onların kalpleri üzerine Kur'an'ı anlamamaları için kabuklar geçirir.

4- *"Kulaklarına bir ağırlık verir."*

5- Allah Teâlâ'nın Kur'an'ın anlattığı gibi zikredilmesine tahammül edemez kaçar giderler.

6- Daha genel bir ifade ile anlatınca hiçbir ilâhî değeri dinleme nezaketi bile gösteremezler.

Ne kadar insan haklarından dem vursalar da, ne kadar demokratik haklardan ödünsüz davransalar da maneviyat ile karşılaştıklarında beyinleri bloke olur, kalpleri işlev dışı kalır ve şirretlikten başka bir şey yapamazlar.

Bu yüzden kalp için kullanılan kabuklu ifadesi, kalbin işlevini kaybedip ne kadar dışa kapalı olduğunu ve dışarıdan gelecek hakikatleri almaya hiç müsait olmadığını anlatması açısından çok dikkat edilecek kavramdır.

Bunu tam algılamak için, aslında vakıaya bakmak yeterlidir. Ancak Cenabı Hak, her şeyin açık olanını beyan eder. Ayetlere bakmak daha kesin bilgi verir.

De ki: Allah ile beraber dedikleri gibi ilâhlar olsa idi o takdirde onlar o Arşın sahibine elbet bir yol ararlardı.

O sübhan olan Allah, onların dediklerinden çok münezzeh ve

çok yüksek, hem pek büyük bir yükseklikle yüksektir.

Yedi gök, arz ve bunların içinde bulunanlar, O'nu tesbih ederler. O'nu övgü ile tesbih etmeyen hiçbir şey yoktur, ama siz onların tesbihlerini anlamazsınız. O, Halimdir, bağışlayandır.

Bir de sen Kur'an'ı kıraat ettiğin vakit biz seninle Âhirete inanmayanların arasına görünmez bir perde çekeriz.

Sen Kur'an'ı okuduğun zaman seninle âhirete inanmayanların arasına gizli bir perde çekeriz ve kalplerinin üzerine onu anlamalarına engel kabuklar geçiririz ve kulaklarına bir ağırlık veririz. Rabbini Kur'an'da bir olarak zikrettiğin zaman da onlar, canları sıkılmış bir vaziyette ürkerek arkalarına bakmadan döner giderler. (İsrâ: 17/42- 46)

Yukarıda da işaret edildiği gibi, mana ikliminden uzak kalıp dünya şehvetlerine kapılan, aklını ve kalbini Yaratanın programı dışında kullanan insan, inanılmaz kadar çok fırsat ve nimeti savurur atar ve ebediyen kaybettiği hazineleri bir daha elde etme imkânı bulamaz.

Perişan olur ve zillet hayatı bir daha yakasını bırakmayacak şekilde ondan ayrılmayacak kötü arkadaş olur.

Allaha iftira ederek yalan uyduran veya onun âyetlerine yalan diyen kimseden daha zalim kim olabilir? Şüphe yok ki zalimler felâh bulmazlar.

Hepsini topladığımız, sonra şirk koşanlara; "Hani Allah'a ortak sandığınız şeyler nerede?" dediğimiz gün;

Sonra onların hilesi, "Vallahi ey Rabbimiz! Bizler müşriklerden olmadık," demekten başka olmayacak.

Bak kendi nefisleri aleyhine nasıl yalan söylediler. Ve onlardan iftira ederek uydurdukları şey de nasıl süzülüp gözden kaybolup gidiverdi.

İçlerinden kimi de vardır seni Kur'an okurken dinler fakat biz onların kalplerine onu anlamalarına engel olacak kabuklar geçirmişizdir, kulaklarında da bir ağırlık vardır, her mucizeyi görseler de iman etmezler, hatta sana geldiklerinde seninle tartışma açmağa

kalkışarak o hak tanımaz kâfirler: "bu, eskilerin masallarından başka bir şey değildir" derler. (En'am:6/21-25)

En'am sûresi yirmi birinci âyetten başlamak üzere nice hikmetleri, nice hakikatleri ve nice mesajları ilginç tarafları ile sunan Kur'an, kabuklu kalbin çıkmazlarını ve dayanaksız manevralarını haber vermektedir.

İnsan bunları bu dünyada hayat sahibi iken anlayacak gücü kendinde bulup kullanabilse, hem dünyası huzurlu olur ve hem de ebedî hayatını, Rahman Rabbinin rızasına uygun hale getirmiş olur. Ey Rahman Rabbimiz! bizleri bu güzellikten mahrum eyleme!

37- SAHTE KALP

Kalp gibi bir et parçasının ilginç yüzleri arenasında sahtesini tanımak ve onun ne denli sakıncalı olduğu hakkında çok ilginç bilgi veren mesaja kulak vermek insan için çok önemlidir.

Allah Teâlâ'nın uyarısına, "müminin ferasetinden kork, zira o Allah'ın nuru ile bakar" hadisi şerifini dikkatten kaçırmayacak tarzda bakmak gerekir.

İnsanların içinden kimi de vardır ki dünya hayatı hakkında sözleri seni imrendirir. Bir de kalbindekine Allah'ı şahid tutar. Oysa o İslâm hasımlarının en yamanıdır. (Bakara:2/204)

Nice farklı inanışta ve nice farklı karakterde olan insan, fıtratını aşarak yaradılış gayesi dışında kişiliğe bürünür ve varlık sırrını tanımadan temel değerlerin ötelerinde yol tutmayı yeğler.

Tuttuğu yolun yanlışlığı üzerinde fikir yürütemeyecek halde kötülüğün koruyucusu olmanın mücadelesini vermekten çekinmez.

Böyleleri dünya hayatını vazgeçilmez bir değer görür. İnsanları geçici dünya hayatına özendirmeye yeltenir. Kalbinde güyâ iyi düşünce olduğuna dair "*kalbindekine Allah'ı şahid tutar*". Oysa İslâm'a ve müslümanlara düşmanlıkta taviz vermeyecek amansız biri olur ve her türlü gaddarlık yapmaktan da hiç yüksünmez.

Münafıklıktan da ötelerde ikiyüzlülük yapacak kadar aşağılaşan insan, sahte kalbi ile kendi kişiliğini ve gelecekteki sonsuz

hayatını çekilmez bir hayat olarak hazırlamaktan korkmaz.

Başkalarını da kandırmayı kendi için bir başarı ve üstünlük sayar.

Kâinat mülkünün sahibi olan Allah Teâlâ'dan Kur'an gibi bir kitabı alan, yaşayan, insanlığa emanet eden, insanlık âleminin en yüce liderini bile özendirecek konuşmalarına özen gösteren insan dikkate alınmalıdır. Böylesi birileri sahte kalbleri onlara neler yaptırdığını açıkça görmelidir. Ajanlar genellikle böyledirler.

Kısaca müslümanlar böylesi insanları tanıyıp şerlerinden korunmanın bilincinde olarak birçok çareye başvurmalıdırlar.

38- BASKI İLE SIKILAN KALP

Baskı yapılarak sıkılan kalbin durumu da yorumu da hassasiyetle dikkat edilerek işlenecek kalptir, bu ifadenin sebebi de ilginçtir.

Anlam itibarı ile bu kavram, içeriği hikmetlerle doludur. Hazreti Musa aleyhis selam, İsrail oğullarının köle muamelesi görmesi, her türlü baskıya maruz kalması ve aşırı derecede işkence edilmesi karşısında zorlanıyordu.

Firavun yönetimi, İsrail oğullarını ağır işlerde çalıştırıyor, baskı kurarak onları sindiriyor, yeni doğan erkek çocuklarını hayat hakkı tanımıyor öldürüyordu.

Hazreti Musa aleyhis selam peygamberlik görevini yerine getirmek için büyük mücadele veriyor fakat maddi ve manevi bakından güç yetiremiyordu. İsrail oğullarını yönetmekte sıkıntı çekiyordu. Dengeler, başta kendisi olmak üzere tüm İsrail oğullarının aleyhine yoğunlaşıyordu.

İlâhî bir hikmet vardı, Hazreti Musa aleyhis selam sıkılıyordu. Ama ilâhî hikmet tecelli edecekti;

Yoksa siz, sizden öncekilerin başına gelenler, sizin de başınıza gelmeden cennete gireceğinizi mi sandınız? Peygamber ve onunla beraber mü'minler, "Allah'ın yardımı ne zaman?" diyecek kadar darlığa ve zorluğa uğramışlar ve sarsılmışlardı. İyi bilin ki, Allah'ın yardımı pek yakındır. (Bakara:2/214)

Böyle olmasına rağmen bir insan olarak olayın hikmetine

vakıf olamayınca Kâinat mülkün sahibi Cenabı Hakka serzenişte bulundu;

Bu "baskı ile sıkılan kalp" kavramını iyi anlamak için bu tarihi olayı biraz açmak gerekiyor Hazreti Mûsâ aleyhis selam bulunduğu ortamda çok farklı macera yaşadı. İnsanlık tarihinin en ilginç serüvenini yaşama durumunda kaldı.

Hazreti Yûsuf aleyhis selam devrinde Mısıra gelip yerleşen İsrailoğulları, önceleri Mısırın sultanları oldular. Zaman ilerledikçe zayıfladılar ve köle durumuna düştüler.

Hazreti Mûsâ aleyhis selam birçok mâcerayı yaşadıktan sonra peygamberlikle görevlendirildi. Hem peygamberliğin ağır görev oluşu ve hem de Kıptilerden birinin ölümüne sebep oluşu onu derin bir ikileme maruz bıraktı.

Hazreti Mûsâ aleyhis selam bir taraftan hükümdar firavunun baskısına direniyordu. Firavun âdeta Ona işkence çektiriyor, diğer taraftan peygamberlik görevini ifa etmenin mücadelesini veriyordu. Devlet gücünü, otoritesini kullanan firavun ayni zamanda ekonomik imkânları da ileri düzeyde seferber ederek güç üstünde güç kullanıyordu.

Artık hem devlet gücü ve diktatörce otoritesi karşısında zorlanan ve sıkıntıları had safhaya ulaşan ve hem de kavmini kurtarmaya çalışan Hazreti Mûsâ aleyhis selam, devlet otoritesinin ve ekonomik gücün çok dengesiz oluşu karşısında kalben sıkıntı çekiyordu.

İman taraftarlarının her hususta en üstün olması gerektiği mantığını kullanıyor ve gerek devlet otoritesinin ve gerekse hayat standartlarının yüksek oluşu itibarı ile küfür taraftarlarının müreffeh bir hayat yaşamalarını kabullenmekte sıkıntı çekiyordu.

"Rabbimiz dedi, sen Fir'avn'a ve adamlarına dünya hayatında süs ve nice mallar verdin. Rabbimiz, senin yolundan saptırsınlar diye mi? diye serzenişte bulunuyordu. Sıkıntıları arttıkça serzenişinin dozu da artıyordu. *Rabbimiz, onların mallarını yok et, kalplerinin üzerini sıkarak bağla.* Diyerek beddua etmeye etti.

Çok uzun zaman önce olmuş geçmiş bir olaydan bugün ki

inanmış insana ne, diyebiliriz Böyle soruya cevap aramak yüksek duygu ve yüksek ideal sahibi insanları çok ciddi boyutlarda derinden düşündürmeli ve ilgilendirmelidir.

Düşman ne kadar güçlü olursa olsun, mümin gücünü Allah'tan alarak haklı olduğu inancına bağlanmalıdır ve iyice sarılmalıdır.

Güçlü düşman karşısında eziklik psikozuna girmemeli ancak güç kazanmayı hiçbir zaman ihmal etmemelidir.

İman gücü ile verilen mücadeleyi mutlaka ekonomik güç ile sürdürmenin kaçınılmaz olduğunu unutmamalıdır.

Her türlü bozuk kalp karşısında kalbi selimin yolunun mücadeleden geçtiği bilincini çok iyi kavrayıp değerlendirmelidir.

Onun için müminin kalbi selimdir, özgürdür, umut doludur, kâfirin kalbi zâlimdir, esirdir, hiçbir zaman baskıdan sıkıntıdan kurtulmayacak arızalı kalptir.

39- TERS DÖNEN KALP

Ters dönen ifadesi gerçekten çok anlamlı bir kavramdır.

Kötü vasıflı kalplerin her biri kendine özgü durumlarda arıza verir ve o arıza yine alanında kendini gösterir. Fakat ters dönen kalp bunların arasında diğerlerinden farklıdır ve değişkendir.

Uluslararası, devletlerarası ve inançlar arası nice çözümsüz zannedilen problemleri çözen bu çözümün hukukunu vazeden, batılın, küfrün ve şerrin statülerini belirleyen Kur'an ahkâmı, her şeyin temel ilkelerini açıkça ortaya koyar.

İmanın, ihlâsın, hakkın ve hakikatin sistemlerini organize eder. Açık örneklerle ilkeler bazında ki değerleri tüm boyutları ile kanunlaştırır.

Daha geniş boyutlarda değerlendirince, Kur'an, her tür sosyolojik, ekonomik, siyasi, askeri, sanayi ve beşeri ilişkileri en üst düzeyde ayarlar ve problemleri çözüme kavuşturur, çözümsüz bir mesele bırakmaz.

Ancak bunun gerçekleşmesi için insan unsurunun kalibresini ön planda tutar. Kulluk makamında mümin ve muhlis insan olma ayarı "kalbi selim" ile verilir.

Gelen âyette bu kıvamlı ayarın bazı ilkeleri sunulmuştur. Âyetlerin mealini okurken özenle okuyup değerlendirince bu hakikate ulaşmak mümkün olacaktır.

Odur ki sizi bir tek nefisten inşâ etti. Sizin için bir kalış ve bir emânet olarak konuluş yeri ve süresi vardır. Gerçekten biz, anlayan bir toplum için âyetleri tafsil ederek açıkladık.

O, gökten suları indirendir; işte Biz bu yolla her türlü canlı bitkiyi yetiştirdik ve bundan çimenleri yeşerttik. Yine bundan birbirine yapışık büyüyen tahıl tanelerini yetiştiririz ve hurma ağacının tomurcuğundan sık salkımlı hurmalar; asma bahçeler ve zeytin ağacı ve nar: hepsi birbirine çok benzeyen ve hepsi birbirinden çok farklı! Mahsul verdiği ve olgunlaştığı zaman onların meyvesine bakın! Şüphesiz bütün bunlarda inanacak insanlar için ibretli mesajlar vardır!

Allah'a cinleri ortak koştular. Oysa onları da O yaratmıştır. Bir de hiçbir bilgiye dayanmaksızın O'na oğullar ve kızlar yakıştırıp isnat ettiler. O ise nitelendire geldikleri şeylerden münezzehtir, yücedir.

Biz onların kalblerini ve gözlerini ters döndürürüz, ilkin buna imân etmedikleri gibi bırakıveririz kendilerini de tuğyanları içinde körü körüne bocalar giderler. (En'am: 6/ 98, 99, 100, 110)

Yukarıda ki ilkelere uymayanların yaptıkları yanlışlar sebebiyle, imanlı görünmeye yeltendikleri halde küfür hayatını yaşamayı yeğledikleri için kalpleri kalite kaybına maruz kalır ve bu sebeple de Cenabı Hak onların boy ölçülerini verir ve şöyle buyurur; *"Biz onların kalblerini ve gözlerini ters döndürürüz",*

Ters döndürülmüş kalp sahiplerinin kimler olduğu anlatılan ilgili âyetlerde insan için nice hikmetler sergileniyor ve insanın insafa gelerek Allah Teâlâ'yı tanıtan, ibret veren hakikatlerden ders çıkarması ve bununla Rabbine yönelmesi gerekmektedir. Hedeflenen insanın olgunluğudur.

İnsanın tek nefisten yaratılıp çoğaltıldığı ve sonsuza açılan boşlukta dünya denilen bir gezegende güvenle yaşaması takdir etmesi hatırlatılmaktadır. Aynı sıvı madde olan sudan neler neler yaratılarak insanın hizmetine sunulduğu gözler önünde sergilenerek hakikatlere vakıf olmaya çalışmalıdır.

Bu sıvı ile birbirinden farklı besin yaratıldığı hatırlatılıyor. Bu kadar ciddi ve bu kadar önemli ilâhî duyurulardan alınması gereken mesajların iyi okunması isteniyor.

Gerek cinlerden ve gerekse insanlardan Allah Teâlâ'ya şirk koşanların akıllarını kullanmadıkları deklare ediliyor. Yegâne Yaratıcının Allah Teâlâ olduğu ve sonunda yine O'nun emri ile ölümle yüzleşip ölecekleri hatırlatılıyor.

Ve sonunda, Allah Teâlâ onların kalplerini ve gözlerini ters çevirdiğini ifade ediyor. Ve onları o azgınlıkları içinde körü körüne yuvarlanır gider bir halde bırakır.

Bu şekilde bitmeyen bir perişanlık, ebediyen zillet içinde kalıp azaba sürüklenecekleri haberi veriliyor.

Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem, kalpleri ters dönmüş olan dönekleri çok kısa bir hadisi şerifinde tanıtarak şöyle buyurdu;

"Ey kalplerine iman girmediği halde dilleri ile iman ettiklerini söyleyen topluluk!" (Tac: cilt: 5 sahife:319)

Acziyetini, cehaletinin boyutlarını, varlıklar alemi arasındaki yerini ve gücünün niteliğini bilemeyecek kadar şaşkın insan, Rabbine dönmeli, istikametini düzenlemeli, bunun mutlaka kendi lehine olduğunu bilmeli ve asla unutmamalıdır.

40- DÜRÜLÜP BÜKÜLEN KALPLER

Hûd sûresi başlarken Kur'an âyetlerinin muhkemleştirildiğini, Her şeyden haberdar ve hakîm Allah Teâlâ tarafından tafsîl edilen bir kitap olduğu beyan edilir.

İkinci âyette peygamber sallallahu aleyhi ve selleme şöyle söylemesi emredilir:

"Allahtan başkasına kulluk etmeyesiniz. "Bakın ben size Onun tarafından gönderilmiş uyarıcıyım ve müjdeleyiciyim."

Üçüncü âyette de kulların yapmaları gereken kulluk görevleri anlatılır:

Ve Rabbinizden mağfiret dileyesiniz, sonra O'na tevbe edesiniz ki, sizi belirtilmiş bir süreye kadar güzelce yaşatsın ve her ihsan sâhibine lütfetsin. Ve eğer yüz çevirirseniz, ben sizin için

büyük bir günün azâbından korkarım. Buyurulur.

Devamındaki âyette her kesin ve her şeyin dönüşünün Allah Teâlâ'ya olduğu ifade edilir. Bundan sonra da Kur'an'a karşı çok farklı davranış sergileyen münafiklar muhatap alınır ve "dürülüp bükülen kalpler dile getirilir.

Biliniz ki o peygamberden düşmanlıklarını gizlemeleri için münafıklar göğüslerini kalplerini dürüp bükerler. Onlar elbiseleriyle örtündükleri zaman da onlara dikkat et. Allah Onların gizleyeceklerini de, açığa vuracaklarını da biliyor. Çünkü O, kalplerin özünü bilendir. (Hûd:11/5)

Peygamber sallallahu aleyhi ve selemin manevi üstünlüğü ve maddi gücü karşısında kendi değerleriyle baş edemeyeceklerini bildikleri için düşmanlıklarını gizleme zorunda kaldıklarını kabul ederler. Ancak bunu içlerine sindiremezler.

Münafıklar düşmanlıklarını içlerinde biriktirirler ve göğüslerini büker ve kalplerini dürülmüş defter gibi sıkıştırırlar.

Onun için bu pozisyonları ile münafıklar, kendileri hastalık derecesinde gerilirler, karşı tarafa besledikleri kin ve öfke sebebi ile taşınmaz ağır yük yüklenmiş olurlar.

Yaşadıkları bu problemli sıkıntılarla mutlu bir hayat düzeni kuramazlar. Aşağılık psikozu yüzünden şahsiyet problemi girdabına girerler.

Hangi kıyafete bürünseler bürünsünler yine de deşifre olacakları endişesi ile daima tedirgindirler ve öyle kalacaklardır.

41- DÜŞMANLIKTA DİRENEN KALP

Nasıl olabilir! Ve eğer sizlere galip gelecek olsalar sizin hakkınızda ne bir yemine ve ne de bir ahde riayette bulunmazlar. Onlar sizi ağızlarıyla hoşnut ederler. Kalpleri ise direnerek çekinir düşmanlıkta direnirler ve onların çoğu fâsık kimselerdir. (Tevbe:9/8)

Kalpleri düşmanlıkta direnenler, münafıklar, müşrikler, kâfirler ve tüm gayrimüslimlerdir. Bunlar genelde dar görüşlülerdir. Kendilerini bu illetten kurtaramazlar. Müslüman olup ta "kitap, sünnet, icma ve kıyas" gibi şer'i delilleri "keenlem yekün" sayan ve kendi tanrısına yönelen bedbahtlar da bu marazdan na-

siplerine düşeni sahiplenirler.

Üzerinde varlık sahnesine gelip yaşadığımız, vade tarihi geldiğinde de geldiğimiz gibi dönüp gideceğimiz bu dünya, düşmanlıkta direnen iradelere çok şahit olmuştur.

Düşmanlıkta direnmenin ne denli tahribatlara yol açtığını ve hırsın, öfkenin ve acımasızlığın, her tür yüce değeri gölgede bıraktığını algılama açısından çok önem arz etmekte olması sorgulanacaktır

İlk insanlardan Kabil bu hastalığa tutuldu. Dehşet veren klinik bir vak'a halinde düşmanlıkta direnen kalbi yüzünden kardeşi Habil'i katletti. Elbette hiçbir kârı olmadı. Ancak kıyamete kadar lanetlik oldu.

O olaydan sonra nice bireyler, nice aileler, nice aşiretler, nice milletler ve nihayet nice devletler birbirlerini imha ede ede hayat süregeldi. Kim bilir onlardan hangisi çok daha haklı idi, hangisi daha çok haksızlık peşinde koşup hayatı terörize ediyordu.

Birçok sosyopolitik gelişme, daha başlangıç serüveninde uyarıcı sinyaller vermeye başlar. Gerek ülkemizde ve gerek diğer İslam ülkelerinde kıyasiye gelişen ve geliştikçe iğrençleşen çatışmalar hiçbir surette din adına yapılmamaktadır.

Ancak niceleri dini istismar ederek güç toplama ve taraftar devşirme beceriklilik taktiği gütmektedir. İslam ülkelerinde her gün tonlarca insan kanı akmış, ekonomi dumura uğramış, insanlar bir yudum suya bir lokma ekmeğe muhtaç kalmış, kimsenin umurunda değildir.

Çünkü

Artık Bizim azabımız onlara geldiği zaman yalvarmaları gerekli değil miydiler? Fakat onların kalpleri katılaşmış ve şeytan onlara yapar oldukları şeyleri süslemiştir.(En'am:6/43)

Bu ayetin ışığı altında olaya açıklık getirmek gerekirse, "Kalpleri düşmanlıkta direnen kalp, ancak şeytanlaşmış kalptir. Böylesi kalp, ne Allah tanır, ne Kur'an görür ne sünnete yaklaşır, ne hak ne de hukuk tanır.

Kalbi şeytanlaşmış insan kendinden ya da kutsadığı değerden ve söylemden başka hiçbir gerçeğe ilgi duymaz ve hiçbir

hakkı kabule yanaşmaz. Böylesi birinin kalbi, ancak düşmanlık duyguları ile biçimlenir kalır.

Yeryüzünde tüm ideolojik kavgalar, tüm çıkar çekişmeleri ve her tür terör hareketin ana kaynağı düşmanlıkta direnen kalptir.

Aslında bu kadar kangrenleşen hastalığın tedavisi vardır ve bu hastalık ancak evrensel şifahane olan Kur'an ile tedavi olur.

Kur'an'ı, dertli insanlara sunacak, Kur'an ehli seçkinlere çok ihtiyaç vardır.

42- SORGULANAN KALP

Hazreti Nuh aleyhis selamın kavmi ile yaptığı mücadele dokuz yüz elli sene sürdü. Sonra insanlık tarihinin en büyük tabii afetlerinden biri oldu. Tufan olayı vuku buldu. Yeryüzü suya gark oldu. Hazreti Nuh aleyhis selam, tufanda kâfirlerle beraber gark olan oğluna dayanamadı ve dertlenip durdu.

Evlat acısı ile Cenabı Hakka tazarruda bulundu. Bu tazarru bir nevi serzenişti

Hazreti Nuh aleyhis selam evlat acısı ile Allah Teâlâ'ya dua etti; *Nuh Rabbine dua edip dedi ki: "Ey Rabbim, benim oğlum da şüphesiz benim ailemdendir. Senin vadin elbette haktır ve Sen hâkimlerin Hâkimisin"*

Cenabı Hak, Hazreti Nuh aleyhis selamın serzenişini kabul etmedi ve ona çok ağır bir uyarıda bulundu.

Buyurdu ki: "Ey Nûh! O muhakkak senin ehlinden değildir. Şüphesiz ki o gayrı sâlih bir iştir. Artık kendisine senin için bilgi olmayan bir şeyi Benden sorma. Muhakkak ki, Ben sana cahillerden olmayasın diye öğüt veririm."

Bu ağır uyarıdan sonra Hazreti Nuh aleyhis selam;

Nûh, "Rabbim! Şüphesiz ben senden hakkında bilgim olmayan şeyi istemekten sana sığınırım. Eğer beni bağışlamaz ve bana acımazsan, şüphesiz ziyana uğrayanlardan olurum" dedi. (Hûd:11/ 45-47)

Bu ve benzeri olayları genelleyen Aziz ve Kadir Rabbimiz, başta vahyin muhatabı Hazreti Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem olmak üzere bütün inananlara genel bir uyarıda bulundu-

ğu İsrâ suresinde şöyle buyurmaktadır:

Hakkında bilgin olmayan şeyin ardına düşme; çünkü kulak, göz ve kalp, bunların hepsi o yaptığından sorumludur. (İsrâ 17/36)

Evet, insanların en çok zarar gördüğü ve kendilerinden başkalarına zarar verdiği hususların başında gelen konulardan biri de hakkında bilgisi olmadığı meselelere takılmasıdır.

Ne ilginçtir ki Cenabı Hak bunu da arızalı kalbe bağlamaktadır.

Allah sizleri kasıtsız yeminlerinizden dolayı sorumlu tutmaz. Fakat sizleri kalblerinizin kazandığı şey ile sorumlu tutar. Allah Ğafûrdur, Halîmdir. (Bakara:2/ 225)

İnsan için kalbin hastalıksız olması ve doğal halinde bulunması idealdir ve hayatın en huzurlu olanıdır.

Kâinatta ve içindeki âlemlerde dengeler sistemini en mükemmel, en âdil ve baştan sona kadar hatasız ayarlayan Cenabı Hak, iletişim alanlarında da mükemmel bir sistem yaratmıştır.

İnsanlık için seçtiği örnek şahsiyetler için bile ölçüsünü tavizsiz sürdürmüştür. Başta şanı yüce, soyu temiz Peygamberimiz Hazreti Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem olmak üzere tüm müminlere kesin emrini veren Rabbimiz, Mevlâmız, Ḥâlikımız Allah Teâlâ kalbi, her iş ve her eylemde sorumlu tutmuş ve dış algılama mekanizmaları kulağı ve gözü de beraberce sorumlu tuttuğunu beyan etmiştir.

Akıl nimetini rantabl kullanan insan için bu ifadelerde çok anlamlı değerlendirmeler vardır. Kulak dış âlemden gelen sesler aracılığı ile bilgi toplayacak, göz, objelerle buluşacak görüntüler fotoğraflayacak, zekâ alacak, akıl netleştirecek ve saklama merkezi bilinçaltında toparlayacaktır.

Bu ve benzeri işlemler devam ederken bilgiler, kalbin arıtma depolarında işleme tabi tutulur. Bundan sonra kalbin mayalama taktiğine, üretme usulüne, şekillendirme tekniğine ve düzenleme tasarımına uygun neticeler oluşur.

Böylece sorumluluğun ne denli ciddi bir mesele olduğu özellikle bu ifadelerle kemal derecesini bulmuş oluyor. Fakat

mesele burada bitmiyor. Her Kur'an okuyan ve her Kur'an'a layık kalp taşıyan bu ciddi meselede mutlaka duyarlı olması hatırlardan çıkmamalıdır.

Verilen mesajların özü budur. Bu da unutulmamalıdır.

43- LEKELİ KALP

Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem bazen duasında: "Ey kalpleri sabitleştiren Allah'ım! Kalplerimizi dinin üzere sabit kıl!" derdi.

Tabii kalbin sabit olması için doğal olması gerekmektedir. Kalbin doğal olması fıtratına uygun olan halidir. Dıştan gelen her hangi bir günah kalbin leke alması demektir.

Kalp leke almaya başladığı andan itibaren doğal halinden kopar ve doğallıktan uzaklaşır. Bunun için, Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem bunun açıklamasında; "Kul bir günah işlerse kalbine siyah bir leke düşer. Günah işleyen kul döner tevbe ederse, kalbi temizlenir. Eğer günah işlemeye devam ederse, lekeler bütün kalbi sarar."

Evet, işte o kalp tam lekeli bir kalp halini alır. Bir camda, bir gözlükte leke olursa, insan hedefi görmekte zorlanır. Eğer lekeler çoğalırsa hedef görünmez olur. Kalp lekeleri temizleme, filtresini çalıştıramadığı için süzemez.

Hele günahlar yoğunlaşıp kalbin filtresini tamamen kapatınca kalp, sos vermeye yönelir. Böylece de doğallığını kaybeder. Arızalanan kalp çoğu durumda aklı da devre dışı bırakır.

Hakikatleri özü ile alan ve hikmetini gören akıldan daha çok kalptir. Kalbin lekeli oluşu, hayatın sırrını, maneviyatın zaruretini, ideal duyguların heyecanını algılamakta insanın bir adım ilerleme imkânı kalmaz.

Onun için aklını kullanan ve geleceğini düşünecek kadar kendini bilen insan her türlü günahtan uzaklaşır ve kalbini temizler sonunda aklı çalıştırma bahtiyarlığına erer.

44- YALAN YERLEŞTİRİLEN KALP

Andolsun ki, senden önceki kavimler arasında da peygamberler gönderdik.

Onlara hiç bir Peygamber gelmiyordu ki, onunla alay eder olmasınlar.

Biz böylece o alay etmeyi günahkârların kalblerine yerleştiririz. (Hicr:15/10-12)

Kötü kalplerin içinde en pespaye olan kalplerden biri de yalan yerleştirilen kalptir. Allah Teâlâ'yı aşıp geçtiği zannına kapılan insan, hem kendi zamanında rezil olacak ve hem de kendinden sonra gelecek nesillerin nezdinde kendi yaptıkları yüzünden pespaye olarak anılacaklardır.

Hazreti İbrahim aleyhis selama karşı olan Nemrut, Hazreti Musa aleyhis selama düşman olan Firavun, hazreti Muhammed sallallahu aleyhi ve selleme engel olmaya çalışan Ebu Cehil ve daha niceleri kalplerine yerleşen yalanları ile dünyada rezil oldular sonra büyük sorgulama gününde sorgulanmak üzere melül mahzun oraya çekip gidecekler.

Nuh kavmi, Ad kavmi, Semûd kavmi, Lût kavmi, Eyke halkı ve daha niceleri, Nuh aleyhisselama, Hûd aleyhisselama, Salih aleyhis selama, Lût aleyhisselama, Şuayb Aleyhisselama ve diğer peygamberlere kavimleri çok zorluk çıkardılar ve sıkıntı verdiler.

Peygamberleri yalanlamaları yüzünden, Allah Teâlâ, hemen hemen bütün kavimleri kendilerini toparlamaları için kıskaç altına almıştır. Bundan gereği tarzda ders alıp işin ibreti ile hikmeti doğrultusunda hayatlarını düzenlemediklerinde de tekrar onları cezalandırmıştır.

Biz hangi memlekete bir peygamber gönderdi isek onun halkını peygamberlerini tanımamaları yüzünden yalvarıp yakarsınlar diye mutlaka fakirlikle, şiddetle, hastalıkla yakaladık.

Sonra kötülüğü değiştirip yerine iyilik getirdik de çoğaldılar ve: "Atalarımıza da darlık ve sevinç dokunmuştu (onlar da üzüntülü ve sevinçli günler geçirmişlerdi)." dediler (de olaylardan ibret alıp şükretmediler). Biz de onları, hiç farkında olmadıkları bir sırada ansızın yakaladık. (A'raf: 7/94, 95)

Bütün peygamberler, kavimleri tarafından yalanlandılar, fakat bunların çoğu daha dünyada zelil ve rezil oldular, öldükten

sonra da hep kötülükleri ile anlatılır oldular. Sonsuz âlemde de hep kötü muamele görecekler.

Yalan, bazı rivayete göre, hırsızlıktan ve zinadan daha kötü bir amel olduğu gösterilmiştir. Çünkü yalan söyleyen kalp raydan çıkmış tren gibidir. Nereye çarpacağı, nasıl bir tahribat yapacağı ve ne kadar cana kıyacağı hiç belli olmaz.

Çünkü kalbin yalana alışması ayakları, elleri, gözleri, kulakları, beyni ve bütün bedeni kendine uydurur.

45- DARALAN KALP

İnsin ve cinnin Peygamberi, âhir zaman sultanı Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem, kendisi ve Kur'an hakkında müşriklerin sözlerine üzülüyordu ve bundan dolayı kalbi daralıyordu.

Onun ve bütün müminlerin Mevlâsı Cenabı Hak, alaycıların ne denli aşağılık insan olduklarını ve ne denli perişanlığa düşeceklerini bildiren mesajı ile Resulünü, desteklediğini bildirerek teskin etmişti.

Şüphe yok ki, Biz o alaycılara karşı sana yeteriz. Onlar, o kimselerdir ki, Allah ile beraber başka bir ilâh tanırlar. Onlar, yakında başlarına gelecekleri bileceklerdir.

Andolsun, onların söylemekte olduklarına karşı senin göğsünün daraldığını biliyoruz. (Hicr:15/97-99)

Daralan kalbi, kötü kalpler kategorisinde işlemeye aldık. Aslında bu konu hassas bir konudur. Çünkü "*Andolsun, onların söylemekte olduklarına karşı senin göğsünün daraldığını biliyoruz*" sözünün muhatabı Resulullah sallallahu aleyhi ve sellemdir. Buradaki göğüsten maksat delaleten kalptir.

Resulullah sallallahu aleyhi ve sellemin kalbinde kötülük olmaz. Zaten ayetteki içerikte kötülük manası yoktur.

Ancak alaycıların Resulullah sallallahu aleyhi ve sellemi üzmeleri kötüdür. Bu kötülük nispet itibarı ile alaycı kâfirleri bağlamaktadır. Resulullah sallallahu aleyhi ve sellemi üzenler açısından daralma kötü, Efendimizin göğsünün daralması, merhametinden kaynaklandığı için iyidir, üzülmesi ise, rahmettir.

Bu sebeple de Cenabı Hak Resulüne, "*Biz o alaycılara karşı*

sana yeteriz." müjdesi ile Ona ait bir kötülük olmayacağı malumatını vermektedir.

Sözün özü; *senin göğsün daralması" merhametten* kaynaklandığı için müsbettir, göğsün daralması başkasının yanlışı ile oluştuğu için kötüdür. İyileri üzecek kabalığı yapan şahsiyetini takınıp üzmekten sakınmalıdır. İyiler de üzülse bile bağışlayıcı olmayı yeğlemelidirler.

Aslında her şeyde insan hep müsbet düşünmeli, düşüncelerini, insanlara müsbet yansıtmayı hedeflemelidir.

Ben Müslümanlardanım deyip salih ameller işleyen, Allaha da'vet eden kimseden daha güzel sözlü kim olabilir?

Hem iyilikle kötülük bir değildir. Sen kötülüğü, en güzel olan iyilikle sav. Bir de bakarsın ki, seninle arasında bir düşmanlık bulunan sıcacık bir dost oluvermiştir (Fussilet:41/33-34)

Bu kadar güzellikleri sunan Kur'an, öncelikle Peygamberin hayatını dizayn eder sonra bütün ümmete ahlâkî şahsiyet kazandırır.

Ve onları o yakın gün ile korkut. O vakit ki, kalpler gırtlağa dayanmış olarak korku ile dolmuş bulunur. Zalimler için ne bir yakın dost vardır, ne de itaat olunacak bir şefaatçi vardır. (Mümin:40/18)

46- KİNDAR KALP

Kindar kalp ile ilgili ayetin önemli tarafı hem müsbet ve hem de menfi yönleri oluşundan kaynaklanır.

Bu satırların yazarı olarak beni içten ve derinden etkileyen bu ayet can suyu gibi ayetlerden biridir. Bu ayeti zikretmişken konu ile ilgili gördüğüm, çok önemseyerek etkilendiğim ve uzun zamandan beridir özenle uyguladığım bir reçete hakkında bilgi vereceğim.

İstemeyerek de olsa bir uhuvvet anlayışımı pekiştirip netleştiren bir hatıramı anlatarak açıklamak arzusundayım.

İstanbul Yüksek İslam Enstitüsünde Kelam dersi öğretim üyesi Prof. Dr. Bekir Topaloğlu hocam (şimdi Onu rahmetle anıyorum) derste tevhid konusunu işliyordu. Bir ara söz tefrikaya kaydı. Müslümanlar arasında "temcit pilavı" gibi çok kullanılan,

"madem", "öyle ise"," niçin" kelimeleri ile başlayan klasik ifadeler serdedildi ve sorular soruldu. Bekir Topaloğlu hocam, durun arkadaşlar, dedi ve sözlerine şöyle devam etti.

Bu tefrika illetinden kurtulmak için ben reçete kullandım, tefrika hastalığından şifa buldum. İsterseniz şifa kaynağı reçeteyi size de veririm, diye sözlerini sürdürdü.

Evet, bu şifalı reçete Haşr süresi onuncu ayeti idi. Gerçekten böylesi bir reçete beni heyecanlandırdı. Daha o gün akşam namazından sonra uygulamaya başladım. Her gün beş defa bu reçeteyi uyguladım.

Daha ilk günde şifa buldum. Yaklaşık kırk senedir, bu mübarek reçeteyi uygulamaya devam ediyorum. Bu mübarek ve hayatî reçete sayesinde müslüman tandanslı guruplardan hiçbirine kötü gözle bakmadım ve hiçbirinin etki alanına kapılıp aşırılaşmadım.

Bekir Topaloğlu hocam! Kırk iki sene sonra bile hâlâ şükranlarımı sunuyorum. Rabbimden Ona rahmet diliyorum.

Rabbimiz senden de bütün hocalarımdan da razı olsun.

Belki buraya böyle bir hatıra kaydetmek uygun değildi. Ancak kendimi zorlamaya gerek duymadım. İnsanın gönül ufkunu kirleten ve aşırı tahribat yapan kin tutma hastalığını arındıran önemli konuyu hatırlattım. Tefrika hastalığı müminin kalbî dengelerini çok sarstığına her zaman şahit oldum. Nice müslümanların birbirini kırıp üzmesi karşısında çok üzüldüğümü ve kabullenemediğimi hatırlarım.

Onlardan sonra gelenler şöyle derler: "- Ey Rabbimiz! Bizi ve iman ile bizden evvel geçmiş olan kardeşlerimizi bağışla; iman etmiş olanlar için kalblerimizde bir kin bırakma. Ey Rabbimiz! Sen Raûfsun Rahîmsin (Haşr:59/10)

Ayet mealindeki ilk kelime "onlardan" maksat; tabiin âlimlerine göre "muhacirler ve ensardır. Cumhur ulemanın görüşüne göre kıyamete kadar gelecek olan bütün müminlerdir.

Bu ayette Resulullah sallallahu aleyhi ve sellemin yakın arkadaşları yerkürenin en seçkin ve en ideal neslidir. Ashabi kiram ve onlardan sonra kıyamete kadar gelecek tüm müminler zümre-

sinin fotoğrafı sergilenmektedir.

Bu ayette "kin" ifadesi kullanılmış, fakat bu kelime ile kul olma bilinci canlılık niteliği kazanmış ve bu bilinç ideal ölçüde zirve yapmıştır.

Bu ayeti dua olarak okuyan bir mümin, Raûf ve Rahman Allah Teâlâ'ya mutlak teslim olarak diğer müminlere karşı içinde kinden bir kalıntı olmadan bağışlanma ve bağlılık hatta kardeşlik duygularının ivazsız olanını kabul ettiği için dünya ve ahiret huzuruna kavuşur.

Hem iman atmosferinde kardeşler arasının çok sağlam olacağı ve asla kin illetinin bulunmayacağı ihtar ve ikazı mündemiçtir.

Kalpler arasında riski olmayan ve dostluk hususunda açığı bulunmayan kinden arınmış kalp birliğin, gücün, kalkınmanın temel taşıdır.

İslam âleminin sorumluları ve tüm müminler yalnızca bu ayeti kerimenin manasını olduğu gibi kabullense İslam dünyasında fitneden beslenen azap ateşi söner, zillet fırtınası diner, fikir budalalığı biter ve manda esareti sona erer. Bunlar sayesinde tevhit sistemi etkisini sürdürür ve hak hâkim olur.

İşte bu vesile iledir ki nefsinin aşırı ve dengesiz isteklerini aşan, enaniyetten geçen, halis müminleri dost seçen ve mümin kardeşlerini kendilerinden daha çok önemseyen seçkin bir nesil olan Sahabei kiramdan sonra gelen ve onların hasreti ile yaşayan tabiin, her şeyde onları örnek aldılar.

Birliğin, dirliğin, kardeşliğin, kalkınmanın, fetihlerin, hâkimiyetin ve sevginin doyasıya lezzetini tattılar. Onlar insanlığın unutulmaz nesilleri oldular.

47- SUÇLU KALP

Ve gerçekten, o Kur'an âlemlerin Rabbinin indirmiş göndermiş olduğu kitaptır. Onu Rûh-ül-Emîn indirdi. Senin kalbin üzerine, tâ ki, sen inzar edenlerden olasın. Apaçık Arapça bir dil ile indirdik.

Hem o şüphesiz evvelkilerin kitaplarında da vardı. Onu Beni İsrail ulemasının bilmesi de onlara bir delil değil mi? Biz onu Arapça

bilmeyenlerden birine indirseydik de, o kendilerine okunsa idi yine iman etmeyeceklerdi Biz onu suçluların kalblerine öyle yerleştirdik. (Şuara:26/93-200)

İlgili ayette suçlu kalbin özellikleri zikredilmektedir. Sırası ile suçlu kalbin özellikleri ayetlerin meallerinde kaydedilmiştir. Ancak burada daha iyi anlaşılması için maddeler halinde görmek ve anlamak hususunda kolaylık sağlayacaktır.

1- Özellikle Kur'an'ın Allah Teâlâ tarafından indirildiği ihtaren bildirilmektedir.

2 -Peygamberin Kur'an ile insanları, iman etmedikleri takdirde gelecekteki acı verecek cehennem azabı çekeceklerini bildirme inzar ile caydırma görevi vardır.

3- Kur'an, anlaşılmama ihtimali olmayan açık arapça bir dil ile gelmiştir.

4- Resulullah sallallahu aleyhi ve selleme bu Kur'an'ı Emin melek Cebrail aleyhis selam getirmiştir.

5- Allah'tan gelen Kur'an delilleri önceki gelen kitaplarda da vardı.

6- İlk önce Arap kavmine geldiği ve arapça bilmeyenlere indirilmediği bildirilirken ilgi çekmektedir.

7- İnanma hususunda istekleri olmayanların hiçbir halde inanmayacakları bilgisi veriliyor.

8- Bütün bu uyarılara kulak asmayanların kalpleri suçlu olduğu bilgisi veriliyor.

9- Suçlu kalp taşıyanın iman etmeyeceği dile getiriliyor ve durumlarının vahameti sergileniyor.

Allah Teâlâ'nın ayetlerindeki rahmanî uyarılara kulak vermeyen ve duyduğu halde "işittik ve isyan ettik" diyenlerden olanları Cenabı Hak derin uykularından uyandırmaktadır.

Bütün nasihatlere ve bütün uyarılara bir türlü ilgi duymayan ve bir türlü cevap veremeyen insanlar yaratılış gayesi istikametinde şaşkın bir halde bocalayıp durmaktadırlar.

Bilmedikleri bir âlemden gelip bilmediklere bir âleme doğru hızla ilerledikleri bir pozisyonda şaşkınlık girdabından kurtul-

mak için eyleme geçemiyorlar.

Kendisine Rabbinin âyetleriyle öğüt verilip de sonra onlardan yüz çeviren kimseden daha zalim kim olabilir? Hiç şüphesiz ki biz günahkârlardan intikam alıcılarız. (Secde:32/22)

İnsanın doğumu, gelişmesi, çevresindeki fizikî ve sosyal olayların halden hale geçişi ve bütün bunları insanın yaşaması, onu uyarmaya yetmelidir. Buna rağmen bunların yanı sıra kâinatın yaratılışını, insanın yaratılışını, geçmiş insanları, yaşayış tarzlarını, akıbetlerini, daha nice olayları hikmet ve ibretleriyle anlatan ilâhî kitap Kur'an'ın verdiği nice hikmet dolu ders ve uyarıları insanın kabullenmesi gerekir.

Bunları kabullenmeyen insanı, Rahman ve Rahim Allah, karşılaşacağı akıbetle de uyarmaktadır. Uyarılar ciddiye alınmayacak nitelikte değillerdir. Meğerki uyarılanların muhatapların algılayabilecek akılları yeterli olsun.

Eğer insan geçmişini ve geleceğini kurallarına uygun olarak düşünürse hedefe ulaşır.

Uyanlara ne mutlu, uymayanların vay haline!

48- KİN GİZLEYEN KALP

Ey imân edenler! Sizden başka olanları dost edinmeyiniz. Size fesat eriştirmekte sizi perişan etmekte asla kusur etmezler. Size zorluk çıkaracak, sıkıntı verecek şeyi severler. Muhakkak kinleri ağızlarından zahir olmuştur. Göğüslerindeki kalplerinin gizlediği kin ise daha büyüktür. Eğer aklınızı çalıştırıp iyi kullanırsanız size âyetleri iyice açıkladık. (Âli İmran:3/118)

Bu ayette yapılan küresel ideolojik uyarılar, hassasiyetle şahsî, içtimaî ekonomik ve savunma gibi alanlarda uyanık, tedbirli, temkinli ve her ihtimale karşı hazır ve etkin plan ve projelerle diri ve dinamik olmayı hatırlatır. Bilgi ve iman alanlarında ciddi olan müslümanlara yeter ölçüde şaşmaz ve mükemmel değerler kazandırır.

Cenabı Hak öncelikle, "*Ey imân edenler*" diyerek müminleri intibaha getiriyor ve dikkatlerini çekerek çok önemli bir konu üzerinde belirleyici olmalarını ihtar ediyor.

Özellikle müminlerin bünyesine sağlamlık tevhit kalitesi kazandırıyor ve dıştan sızıp tahribat yapacak ve zayıf düşürüp sömürecek ajanlara ve habis virüslere yer vermeyecek vukufiyet ve bilinç aşılıyor.

Toplumun içinden olsun dışından olsun güçlenmeyi ve sonunda toplumun değerlerine rağmen o toplum üzerinde hâkimiyet kurmayı hedefleyen onlardan olmayan yabancı iradelere dâhili yetki verilmemesini öğütlüyor.

Böyleleri, dostluk manevralarıyla özellikle müminler arasında güven sağlamaya çırpınır ve fırsatını bulunca da sinsice arkadan ağır darbelerle müminleri derin dertlere ve zararı önlenemez sıkıntılara sokarlar. Müminlerin kendilerine seçecekleri sırdaş ve dostların kimlerden olması gerektiğini ve kimlerden sakınacaklarını öğütlüyor.

Mümin, muvahhit, muhlis, muhsin ve mûsir olmayanları aralarına almamaları gereken müminler, her yerde ve her zaman tevhit şuur ve uyanıklığı ile düşmanlarının kriterlerini bilip tanımalıdırlar.

Özellikle İslam düşmanları müslümanların aleyhine güçlendikleri zaman, her türlü tezviratı, hakareti, şeytanca baskıyı, zalimce dayatmayı, kalleşçe toplumu sürekli olarak yanıltmayı kampanyalar halinde amansızca sürdürürler.

Kendilerinde güç bulduklarında bunları ustaca ve insafsızca yaparlar, fakat bu yaptıklarından daha çok, müslümanlar aleyhinde kalplerinde taşıdıkları kin, öfke ve düşmanlık daha büyüktür.

Sonunda Cenabı Hak kullarını hem sorumlu tutarak ve hem de meselenin hakikatini algılamalarını isteyerek değerler üstü bir ifade ile uyarmaktadır.

"Eğer aklınızı çalıştırıp iyi kullanırsanız size âyetleri açık açık beyan ettik."

Eğer gezegenimizde inanmış insanlar, Allah Teâlâ'yı Rab, Kur'an'ı temel değerde hidayet rehberi, son ve Emin Peygamber Hazreti Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemi gerçek lider ve bütün müslümanları kardeş kabul etmiş olsalar başta müslümanlar huzura kavuşurlar.

Aksi takdirde Allah Azze ve Celle, emir, hüküm ve uyarılarına uymayanların ve kalpleri kin ve fesat dolu olanların her hallerini bilmekte ve her eylemlerini görmektedir.

Gözlerin hâin bakışını da bilir, gizlediğini de bilir. (Mümin:40/19)

Buraya kadar arıza ve sakatlıkları zikredilen kalplerin ne denli kötü sonuç verdikleri açıkça dile getirildi.

Her halde buna karşı en çok hassas olması ve tedbirli davranması gereken müslümanlardır. Bütün bunlara karşılık daha bu âlemde iken nice badire ve nice sıkıntı azgınları hırpalayacak ve gelecek hayatta da tavizsiz sorgulama ve çetin azaplar o insanları cezalandıracaktır.

Aklı olan insanın düşünmesi, hakka ermesi ne güzel sonuç olur.

49- GIRTLAĞA (HANÇEREYE) DAYANAN KALP

Rahman ve Rahim Allah Teâlâ, kanunlarını hikmet ve ibretlerle donatarak mülkünde düzenini hâkim kılar. Kendine inanan kullarını da bu sisteme adapte etmek için nice açılımlar yaratır. İnanan kullarını kanunları çerçevesinde kıvama kavuşturur. Cefa çekmeyi öğretir. Peşinden vereceği nimetlerin tadını ve değerini artırır.

Savaşlarda özellikle bu kanun zirve yapar.

Ey iman edenler! Allah'ın üzerinizdeki nimetini hatırlayın: Hani (Hendek savaşında sizi yok etmek için kâfirlere ait) ordular size gelmişti de, biz onların üzerine bir rüzgâr ve görmediğiniz meleklerden ibaret ordular salıvermiştik. Allah ne yapmakta olduğunuzu görüyordu.

O vakit ki, size hem üstünüzden gelmişlerdi hem de aşağı tarafınızdan ve o vakit ki, gözler kaymış ve kalpler gırtlaklara dayanmıştı ve Allah'a türlü türlü zanlar ile zanda bulunuyordunuz. (Ahzap: 33/9, 10)

Çok zor ve meşakkatli gelişme trendine giren Hendek savaşı bunun ilginç ve manidar örneklerinden biridir. Ayette belirtildiği gibi orantısız bir savaş karşılaşması, müminleri çok zorlamıştı.

Hikmetini bilmedikleri bu zor karşılaşma sahabeyi şaşkına çevirmişti. Yukarıdan ve aşağıdan Medine'yi kuşatan düşman birlikleri öylesine korkunç görünüyordu ki, sahabîler zorlandılar ve *"gözler kaymış ve kalpler gırtlaklara dayanmıştı"* bir pozisyona büründüler.

Aslında müminlerde böylesi bir kalp arızası olması beklenmezken bir anda içine sürüklendikleri telaş ve endişe onları çok zorladı.

İşte orada müminler imtihana tutulmuşlardı ve şiddetli bir sarsıntı ile sarsılmışlardı.

Ve o vakit münafıklar ve kalplerinde bir hastalık bulunanlar diyordu ki, "Allah ve Resulü bize bir aldatıştan başka bir vaat etmiş olmadı". 12

Ve o vakit ki bunlardan bir taife "ey Yesrib ahalisi! Sizin için duracak yer yok hemen dönün" diyorlardı, yine onlardan bir kısmı da Peygamberden izin istiyor "cidden evlerimiz açıktır" diyorlardı, hâlbuki açık değil, sırf kaçmak istiyorlardı. (33/ 13)

Elbette burada kıyamete kadar gelip geçecek büyük bir imtihan hali yaşanıyor, Allah Teâlâ, münafıkların ilginç bir özelliğini belirliyor ve müminlerin kalplerini dizayn ediyordu.

Gerek psikolojik ve gerek sosyolojik ortamlarda çözülmeye sebep olan etkenlerin başında kalp hastalığı gelmektedir. Henüz kalp gücü kazanmamış kimileri derin bir sıkıntı yaşadı.

Bu vesile ile genelde kalbe giren her hangi bir virüs büyük etki yapar ve onarılmaz tahribatlara sebep olur.

İşte henüz kalpleri mutmain olmamış o insanlar, Allah Teâlâ'nın bu büyük imtihanından başarı sağlama sıkıntısı çektiler. Sonra olanlar oldu, kaderi ilâhî tecelli etti.

"Ey iman edenler! Allah'ın üzerinizdeki nimetini hatırlayın: Hani ordular size gelmişti de, biz onların üzerine bir rüzgâr ve görmediğiniz ordular salıvermiştik. Allah ne yapmakta olduğunuzu görüyordu."

Demek ki her kesin hesabı vardır ama Allah Teâlâ'nın hesabı, her kesin hesabından daha farklıdır. Onun için müminlerin

kalpleri her hale her duruma göre Allah Teâlâ'nın rızası istikametinde ayarlaması gerekmektedir. Bu imanlarının mikyasıdır. Olan da bu istikamette oldu.

50- PUT SEVEN KALP

Andolsun, Musa size en açık delilleri getirdi. Sonra siz onun ardından o danaya tapınarak onu tanrı edindiniz. Siz öyle zalimlersiniz.

Ve o zamanı hatırlayınız ki, sizin ahdinizi almıştık. "Size verdiğimiz şeyi kuvvetle alınız ve dinleyiniz," Diye üzerinize Tûr dağını kaldırmıştık. Demiştiler ki: "İşittik ve isyan ettik." Ve onların küfürleri sebebiyle kalplerinde buzağı (put) sevgisi yerleştirilmişti. De ki: "Size imanınız ne kötü şey emrediyor, eğer müminler iseniz." (Bakara: 2/92, 93)

İsyanlarının ardı arası kesilmeyen İsrailoğulları her gittikleri yerde değişik sebepleri yorumluyor ve isyan bayrağını çekiyorlardı. Hazreti Mûsa aleyhis selam, İsrailoğullarını Mısırdan çıkardı, onları Arzı mevude götürüyordu. Güzergâhlarında her gördükleri ile yakından ilgileniyorlardı. Bazı kavimlerin putlara taptıklarına şahit oldular. Hazreti Mûsa aleyhis selamdan kendilerine heykellerden tanrı yapılmasını istediler.

Hazreti Mûsa aleyhis selam onların isteklerini engelledi. Bu arada Tûri Sinaya gitti. İçlerinden Samiri onlara, altınları topladı ve onlardan bir buzağı heykeli yaptı. Onların istekleri istikametinde Allah Teâlâ da onlara buzağı putu sevgisini "içirdik" diyerek taşkınlıklarının karşılığını verdi.

Put sevgisine hemen hemen her ortamda rastlamak mümkündür. Her nerede Allah Teâlâ'ya ait hak ve hukuk söz konusu olduğunda, onun yerini beşerî değerlendirmeler ön plana alınıyorsa o put olur ve putun olduğu yerde de put sevgisi gelişir.

Mesela Ahzap süresinde konu ile ilgili çok net ve çok açık bir ayeti kerime vardır.

Allah ve Resulü, bir işte hüküm verdiği zaman, artık inanmış bir erkek ve inanmış bir kadının, o işi kendi isteklerine göre seçme hakkı yoktur. Kim Allah'a ve Resulüne isyan ederse, apaçık bir sapık-

lığa düşmüş olur. (Ahzap: 33/36)

Demek ki, "Allah ve Resulü, bir işte hüküm verdiği zaman" kulun her hangi bir işte kendi isteğini gerçekleştirme hakkı yoktur.

Eğer, inanmış biri Allah Teâlâ'nın emrine rağmen kendi mezhebini, kendi kanaatini, kendi partisini veya kendi çıkarını ön plana alıyorsa orada bir put ortaya çıkıyor ve putun ortada olduğu durumda da put sevgisi kalbi tahrip ediyor demektir.

Bütün müminler olarak Rahman ve Rahim Allah Teâlâ'ya sığınır ve böyle bir hastalığa yakalanmakdan yine O'na iltica ederiz.

51- SORUMLU KALP

Kâinatta ve içindeki âlemlerde dengeler sistemini en mükemmel, en âdil ve baştan sona kadar hatasız ayarlayan Cenabı Hak, iletişim alanlarında da mükemmel bir sistem yaratmıştır.

İnsanlık için seçtiği örnek şahsiyetler için bile düzenini tavizsiz sürdürmüştür. Başta şanı yüce, soyu temiz Peygamberimiz Hazreti Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem olmak üzere tüm müminlere kesin emrini veren Rabbimiz, Mevlâmız, Hâlikımız Allah Teâlâ kalbi, her iş ve eylemde sorumlu tutmuş ve dış algılama mekanizmaları kulağı ve gözü de beraberce sorumlu tuttuğunu beyan etmiştir.

Senin için hakkında bir bilgi olmayan şey'in ardına düşme. Çünkü kulak, göz, kalp: bunların her biri bu yaptığından sorumludur. (İsrâ:36)

Akıl nimetini rantabl kullanan insan için bu ifadelerde çok anlamlı değerlendirmeler vardır. Kulak dış âlemden gelen sesler aracılığı ile bilgi toplayacak, göz, objelerle buluşacak görüntüler fotoğraflayacak, zekâ alacak, akıl netleştirecek ve saklama merkezi bilinçaltında toparlayacaktır.

Bu ve benzeri işlemler devam ederken bilgiler, kalbin arıtma depolarında işleme tabi tutulur. Bundan sonra kalbin mayalama taktiğine, üretme usulüne, şekillendirme tekniğine ve düzenleme tasarımına uygun neticeler oluşmaya başlar.

Artık bu oluşum ya elli dokuz arızalı kalpten ya da yirmi dört iyi kalpten her hangi birinin filtresinden geçer.

Bundan sonra oluşumlar ya arızalı kalplerin ürünü olarak ortaya çıkar ya da arızasız kalplerin imalatı olur.

İnsin ve cinnin müstesna rehberi ve lideri Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem işte böyle bir önemli değerlendirmeyi dile getirir ve buyurur:

"Dikkat edin, vücutta bir et parçası vardır, o bozulursa bütün beden bozulur, o düzelirse bütün ceset düzelir. İyi bilin ki, o et parçası kalptir."

Kur'an'ı, Kur'an'dan sonra en isabetli tefsir eden, yaşayarak ve canlandırarak somutlaştıran insin ve cinnin rehberi ve lideri Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kalbin fonksiyonel özelliğini çok kısa ve kapsamlı bir ifade ile böyle dile getirmiştir.

Bu vesile ile hayır adına ve şer adına ne varsa duyan kulağın yine ayni sorumluluğu taşıyan ve gören gözün hesaba çekileceğini beyan eden Allah Teâlâ, kalbin de hesaba çekilmekten kendini koruyamayacağını ihtar etmektedir.

Çünkü kulak, göz ve kalp organize olarak birbirlerine bağlı halde insanı sorumlu pozisyona sürüklemektedirler.

Hatta Hazreti Nûh aleyhis selam oğlunun suda boğulması karşısında çok üzüldü. Ona çok ağır gelen bu olay için Rabbine serzenişte bulundu. Ve burada Cenabı Hak, kalbi değil direkt kişiyi uyardı. Dolayısı ile yine kalbi sorumlu tutacağı imajını vermiş oldu.

İlgili iki ayette aralarında şöyle bir konuşma cereyan etti.

Ve Nûh Rabbine seslendi de dedi ki: "Yarabbi! Şüphe yok, oğlum benim ailemdendir ve muhakkak ki, Senin vaadin haktır ve hakîmlerin hakîmi Sen'sin."

Rabbi: "Ey Nuh!" dedi, "O senin ailenden sayılmazdı; çünkü iyi ve doğru olmayan bir şey yaptı o. Ayrıca hakkında bilgi sahibi olmadığın bir şeyi isteme Benden: böylece, sana cahillerden olmamanı öğütlüyorum".(Hûd: 11/46)

Bu uyarıdan sonra Hazreti Nûh aleyhis selam, Rabbine sı-

ğındı ve O'ndan istiğfar etti ve şöyle dilekte bulundu;

Nuh, "Ey Rabbim, dedi, ben bilgimin olmadığı şey'i Senden istemekten Sana sığınırım. Eğer beni bağışlamazsan, beni esirgemezsen hüsrana düşmüşlerden olurum". (Hûd: 11/47)

Böylece sorumluluğun ne denli ciddi bir mesele olduğu özellikle bu ifadelerle kemal derecesini bulmuş oluyor.

Fakat mesele burada bitmiyor. Her Kur'an okuyan ve her Kur'an'a layık kalp taşıyan bu ciddi meselede mutlaka duyarlı olması hatırlardan çıkmamalıdır.

Verilen mesajların özü budur. Bu da unutulmamalı ve daima müminin gündeminde olmalıdır.

52- CEBBAR (ZORBA) KALP

Öncelikle İsrailoğullarının soyunu kurutmayı planlamış olan Firavun, elinden gelse idi Hazreti Mûsa aleyhis-selam dünyaya gelir gelmez, Onu öldürüp imha edecekti. Allah Celle Celaluh, Hazreti Mûsa aleyhis-selamı Firavun, Haman ve Kârûn gibi farklı etkinlik sahiplerine gönderdi. Onlar çeşitli alanlarda tüm güçleri ile tahribat ve zorbalıklarını sürdürüyorlardı.

Firavun, kanlı katil ve zalim bir hükümdardı. Haman, bir şeyler yapıp güç gösterisinde bulunan, teknik baskında bulunan bir zalimdi. Kârûn ise ekonomik alanda zirve yapmış ve bunu da inananlar aleyhinde kullanan sacayağının başka bir ayağı durumunda idi.

Azîz ve Celîl Allah, Önce onların kalplerini her tür hayra kapatıp mühürledi. Sonrada Kârûnu, malı, mülkü ve bütün kendileri dâhil olmak üzere yerin dibine batırdı. Diğerlerini suya gark etti ve ebediyen hüsrana mahküm etti.

Onun için zorbalar ne dünyada mutlu olabilmişler ve de ebedî âlemde cehennem azabından âzâde kalabilmişlerdir.

Zaten zorbalıkla bir hayat düzeni kurmaya yeltenenler, kendilerini güçlü görüp başkalarını baskı altında tutma gayretleri yüzünden altından kalkınmaz ıstırap kıskacına mahküm etmiş olurlar.

Kendi kendilerini ıstırap kıskacına mahküm etmeleri sebe-

biyle de daha dünyada iken cehennem azabı namzetleri olarak cehenneme doğru yol almışlardır.

İnsanlık tarihinde en güçlü, en zalim ve en kötü zorbaları örnek gösteren Cenabı Hak, bunların üzerinde zorbalığın ve barbarlığın dehşetini göstermektedir.

Bunun için de Kur'an'ı Kerîmde arızalı kalplerden biri olan zorba kalp için manidar ifade kullanılmış sebebi de zikredilmiştir. İnsanlar genelde bu zorba kalbin etkisinden korunamaz ve kurtulamazlar. Mantık ve merhamet kurallarına uymayacak uygulamalara yeltenirler.

Kimi zaman insan, telafisi olmayacak cinayetler işler, sonradan binlerce pişmanlığa sebep olacak yıkımlara uğrar.

Nice insan, ağlayan bebeklere bile zorbalaşırlar ve müeyyide kullanarak bebeği susturmaya kalkışır. Zorba Kendi ezberleri bozulma ihtimali karşısında sıkıntı yaşar ve hiçbir değer kabul etmez pozisyonuna girer. Bunlar genellikle sınır tanımaz ve kural kabul etmek istemezler. Bu model insanlar kalıplaşmış ve katılaşmış bir özelliğe sahiptirler ve inatçıdırlar. İnat gibi maraza müptela oldukları için başka değer tanımak istemezler.

Bu tip insanlar körü körüne kendi kabulleri üzerine taassupla giderler ve bir başkasına hiç haklılık payı vermezler. İllaki kendi inkâr ve inatları üzerine gider, ona sadakatle bağlılıklarını sürdürürler. Bu inatları sebebiyle de kalpleri mühürlenir.

Onlar ki, kendilerine gelmiş hiçbir delil olmaksızın Allah'ın âyetleri hakkında mücadelede bulunurlar. Allah indinde ve müminlerin indinde büyük bir gazap sebebi olmuştur. İşte Allah, her kibirli, zorbanın kalbini öyle mühürler. (Mümin:40/35)

Bu kalbi zorba kibirli inkârcılar bu kadarı ile kalmazlar daha da inkârcılığa devam eder ve ne kadar tutarsız olduklarını kestiremezler, kötülüklerine devam ederler.

Özellikle Hac süresinde iki ayet, bunların garip tutarsızlıklarını müthiş ifadelerle ifşa eder. Cenabı Hak üçüncü ayette bunların cehaletleri yüzünden ne hale düştüklerini dile getirir;

İnsanlardan öylesi vardır ki, Allah hakkında bilgi yoksunu olarak tartışma yaparlar ve her kaba inatçı şeytana uyar. (Hac:22/3)

Demek ki, *Allah hakkında bilgi sahibi olmadığı halde* bir tür boş laflarla tartışmaya kalkışanlarla şeytanın ortak özelliklerinden biri kaba ve inatçı oluşlarıdır.

Evet, kaba insan, yontulmamış yani edep, usul ve erkân görmemiş, inatçı insan da kural ve delilden anlamayan şartlanmışın biridir. Sekizinci ayette ise Cenabı Hak ilginç bir açılımla konuyu aydınlatır. Ondan sonraki ayette ise zorba kalbi olanın asıl şeytanlığının içyüzünü teşhir eder.

Ve insanlardan öylesi de vardır ki, ne bir ilme ve ne doğru bir sisteme ve ne de bilgilendirerek aydınlatan bir kitaba sahip olmaksızın Allah hakkında tartışmaya devam eder. (Hac:22/8)

İşte dokuzuncu ayetin dile getirdiği şeytanî plan bütün açıklığı ile bu gerçeği teşhir etmektedir

(Zorba kalp sahibi) böbürlenip boynunu bükerek, Allah yolundan şaşırtmak için (öyle tartışma yapar). Onun için dünyada zillet vardır ve ona Kıyamet gününde yangın azabını tattırırız. (Hac:22/9)

Böylesi insanlar dünya hayatı sürecinde mutsuzdurlar ve dünya hayatı ötesi için umutsuzdurlar. Yani rastgele bir bitki ya da her hangi bir canlı varlık gibi dünyaya bir defa gelir, saman alevi gibi sönüp giderler. Kendilerine de hiç saygı duymazlar. Cenabı Hak da çok anlamlı bir ifade kullanarak onların kimlik ve kişiliklerini tablolaştırır. Donuk ve ruhsuz tablolar itici nitelikleri ile ibreti âlem olurlar.

Allahın âyetleri hakkında kâfirlerden başkası tartışmaya girmez. Şimdilik (Ey Resulüm) onların şehirlerde dönüp dolaşmaları seni aldatmasın.(Mümin:40/4)

Bunca hakikati görüp aklı kullanmadan mutlak hükümran Allah Teâlâ'ya rağmen ters gitmek insan için ne korkunç bir kayıptır.

Cebbar ya da zorba kalp ifadesi, ilgili ayette birçok hikmeti iç içe bir arada bulundurmaktadır. Hak ile batılın taraftarlarının belirleyici özelliklerini belgeler. Batılın taraftarlarının tutarsızlıklarını, ciddiye alınacak nitelikte olmadıklarını ve Kur'an gibi de-

liller ve hikmetler kitabı karşısında cehalet ve küstahlık yaparak mücadele etmeye yeltenirler. İçlerinde hayır adına değer atfedilecek bir özellikleri olmadığını ortaya koyarlar.

Tabii bunların hayatları da âkibetleri de zillet ve hüsrandır.

Kendilerine gelmiş hiçbir delil olmadığı halde Allah'ın âyetleri hakkında mücadele edenler gerek Allah yanında, gerekse iman edenler yanında büyük bir nefretle karşılanırlar. Allah, büyüklük taslayan her cebbar zorbanın kalbini işte böyle mühürler. (Mümin:40/35)

Ayette görüldüğü gibi bular nefretle karşılanan bahtsızlardır. Bunlardan Allah da nefret eder, müminler de nefret ederler. Zorbalıkları yüzünden Allah Teâlâ bunların kalplerini mühürleyerek devre dışı bırakır.

Cebbar kalp konusu, derinlemesine incelendiğinde çok tuhaf bir kalp olduğu görülür. Kur'an'ı Kerimde kendisinden çok bahsedilen peygamberlerden biri Hazreti Mûsa aleyhis-selamdır. Onun karşısında firavun, Haman ve Karûn zorbalık yaptılar ve dünyada ibret-i alem Karûn yerin içine gömüldü. Haman ve Firavun suya gark olup hüsrana uğradılar. Ebedi gelecekleri için elem veren cehennemi garanti ederek boğularak çekip gittiler.

53- YALANCI KALP

Kalbin yalancı olması, insanın vicdanını aldatamamasından kaynaklanır. Şartlanmış akıl insanı yanlışa ve kötülüğe sürükleyebilir.

Fakat vicdanı daima haktan yanadır. Nice haksızlığı örtmeye çalışıp kapatan insan vicdanının baskısından kendini kurtaramaz.

Çünkü varlıklar âleminde insanın kandıramadığı, aldatamadığı, atlatamadığı ve yanıltamadığı yegâne varlık özellikle Allah Teâlâ'dır. Vicdan, kara kutu gibi kalbe montaj edilmiş ilâhî bir makinedir. Bu yüzdendir ki, insan vicdanını da aldatamaz.

Allah Teâlâ, insan zekâsının kapsam içine alamadığı, aklının idrak edemediği ve hayal dünyasına sığdıramadığı her an her şeyi gören, tanıyan tüm inceliklerine varıncaya kadar takip eden ezel ve ebet Kudret Kadiri Mutlak Allah Teâlâ'dır.

Elbette her şeyi tüm inceliklerine varıncaya kadar ihatası altında bulunduran Allah Teâlâ, kalbi de bu kapsamda bulundurmaktadır.

Bu tür sırları gereğinde Peygamberine bildirir, nice bilinmezleri ve nice sırları ona açar.

Ancak Peygamber önce bir insandır, görev icabı da bir peygamberdir. Peygamber de Kalbin sırlarından ancak Allah Teâlâ'nın bildirdiği kadarını bilir. Gerisi Yaratana aittir.

Onun için henüz iman ile kalbi bütünleşmemiş bedevi Arapların savaşa katılmaktan korktukları için bahane ürettiler ve kabahatlerini örtmek için başka bir kisveye büründüler.

Bedevilerden geri bırakılmış olanlar, sana diyeceklerdir ki, "Bizi mallarımız ve ailelerimiz oyaladı, artık bizim için mağfiret dile." Onlar kalplerinde olmayan şeyi dilleriyle söylerler. De ki: "Eğer sizin hakkınızda bir zarar dilerse veya sizin hakkınızda bir menfaat murat ederse artık sizin için Allah'tan bir şeye kim malik olabilir? Doğrusu Allah, işlediğiniz her şeyden haberdardır." (Fetih: 48/11)

Bedeviler, savaşa gitmekten çekindiler, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellemi, işin iç yüzünü bilmez düşüncesi ile lehlerinde karar verir ve kendilerini mazur görür ümidi ile bahane ürettiler. Allah Teâlâ Resulüne vekil olduğu için onların yanlışlıklarını Ona açıkladı.

"Onlar kalplerinde olmayan şeyi dilleriyle söylerler." Uyarısına muhatap oldular. Bu yüzden ağızları ile söylediklerini kalpleri kabul etmeden dile getirdikleri için kalplerinin yalancı oldukları bildirildi. Kalpleri, imanı gerçek boyutlarıyla kabul etmedikleri halde, "iman ettik derlerse hata daha tehlikeli boyuta varır. Ki Bakara süresi ilgili ayetlerde bu olay anlatılmaktadır.

İnsanlardan birtakımı da, "Biz Allah'a ve ahiret gününe inandık," derler. Oysa onlar inanmış değillerdir. Allah'ı ve müminleri aldatmağa yeltenirler. Hâlbuki ancak kendilerini aldatırlar da bilincine varamazlar. (Bakara: 2/8, 9)

İşte komplike varlık insan çoğu zaman şeytana kapılmaktan kendini koruyamaz ve hakikate ters beyanda bulunduğu zaman

eğer vicdanı temiz ve aklı selim ise bunları düşünüp ona göre karar verip yapmayı düşünmelidir.

54- KAYAN KALP

Her hangi bir varlığın zemini kaygansa o zemin tehlikeli bir alan demektir. İnsan sıkıntı ve zafiyet anlarında kalbinin zaiyetinden dolayı kaygan zeminde hareket eden bir nesne gibidir.

Kalp kendinde bulunması gerekeni koruyamadığı takdirde kaygan zeminde kararsızlığa maruz kalır ve kayar.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem etrafında toparlanmış ve kenetlenmiş muhacirlerden ve ensardaan bazıları zorluk döneminde kalplerinde kayma tereddüdü geçirdiler. Bu olayı Cenebı Hak dile getiriyor.

Andolsun Allah, Peygamberi ve o güçlük saatinde ona uyan Muhacirleri ve Ensârı affetti. O zaman içlerinden bir kısmının kalpleri kaymağa yüz tutmuş iken yine de onların tevbesini kabul etti. Çünkü O, onlara karşı çok şefkatli, çok merhametlidir. (Tevbe:9/117)

Mucezeleri gören, her an peygamberin huzurunda derin mana iklimi yaşayan ashabe-i kiramdan bazılarının kalplerinde kayma ihtimali belirebiliyordu. Onun için Allah Teâlâ, onlara, bize ve bizden kıyamete kadar gelecek kullarına bu sıkıntının duasını öğretti.

Onlar derlerker ki Rabbimiz bizleri hidayetine erdirdikten sonra kalblerimizi kaydırma da katından bize bir rahmet ihsan eyle, şüphesiz sensin bütün dilekleri veren hibesi bol olan. (Ali İmran/3/9)

Bu iman, bu seviye ve bu değer müminlere yüce seviye kazandırır ve kalplerinin kaymasına mani olur.

İsrailoğulları her fırsatta peygamberlerine sıkntı verirler, kendilerine göre hareket etmeye yeltenirlerdi. Her fırsatta peygamberlerini zorlarlardı.

Hazreti Mûsâ aleyhi-s selam onları Firavunun zulmunden kurtardı. Fılistine götürüyordu. Esaretten kurtuluşla başlayan bu çileli yolculukta Hazreti Mûsâ aleyhi-s selam onlara bir taraftan Rabbine dua ediyor. Mucizevî bir ikram gökten gelen yemek-

lerle onları besliyor, Bir tarafatan da onları güvenle arzı mevude götürüyordu.

Derken onlara bir kurban kesmelerini tebliğ ediyor. Bir yığın sorudan sonra kurbanı kesiyorlar.

Bu arada bir adam öldüren Yahudilerden birileri bu katl olayını örtbas etti. Cenabı Hak, kâtilin ortaya çıkarılması için Hazreti Mûsâ aleyhi-s selama o kurbanın bir parçası ile öldürülmüş olana vurun diye vahyetti. Ölü dirildi ve kendini öldüreni teşhis etti,

Ve o vakit bir kimseyi katletmiştiniz de hakkında birbirinizle atışmış, üstünüzden atmıştınız, hâlbuki Allah sakladığınızı çıkaracaktı.

Onun için dedik ki o sığırın bir parçası ile o maktule vurun, işte böyle Allah ölüleri diriltir ve size âyetlerini gösterir gerek ki akıllanasınız

Sonra, bunun arkasından yine kalpleriniz katılaştı. Şimdi o, taş gibi yahut daha katı. Çünkü taşın öylesi vardır ki ondan ırmaklar kaynar, öylesi vardır ki yarılıp ondan su fışkırır, öylesi de vardır ki Allah korkusu ile yukardan aşağı düşer (yüksekten aşağı yuvarlanır). Allah, ne yaparsanız (hiç birinden gafil değildir. (Bakara:2/72-74)

Bundan son nice ayetler ve nice alametleri gördükleri halde İsrailoğulları bir türlü kalplerini düzeltmediler. Kalpleri bir taraftan kayarken diğer taraftan katılaşıyordu.

Buyurdu ki artık orası onlara kırk yıl haram kılındı, oldukları yerde sersem sersem dönüb duracaklar, artık o fasık kavme acıma. (Mâide: 5/26)

Sonuç itibarı ile kalp, kaydımı katılaşır ve taştan da katı olur.

55- KÖTÜLÜKLE SÜSLENEN KALP

Her şeyin bir alt yapısı vardır. Kötülükle süslenen kalbin altyapısını oluşturan birçok sebep üst üste yüklenir giriftleşir, ipliği karışan ve çözümsüzleşen bozuk bir yumak halini alır. İnsanlar günlerce bu iplik karmaşasını çözmeye çalışsalar başaramazlar.

Çünkü iplik bir daha düzenine kavuşamayacak şekilde karışmıştır.

Kâfir, münafık, katı, kararmış, paslı, kilitli, kindar galiz gibi kalpler birbirine giriftleşmiş bir halde iken öylesi bir kalpte hayırlı ve verimli bir netice beklemek artık son derece güçleşmiştir.

Hayır. Siz sandınız ki, Peygamber ve mü'minler ailelerine asla dönmeyeceklerdir. Bu kalplerinizde süslenmiş idi ve kötü bir zan ile zanda bulunmuştunuz ve siz helâke mahkûm bir kavim oldunuz. (Fetih:48/12)

Kötülükte süslenmek Kur'anda kimi ayette süsleyenin meçhul olduğu görülür. Geçen ayette *"Bu kalplerinizde süslenmiş idi"* ifadesinde olduğu gibi. Kimi ayatte şeytanın süslemesi tarzında dile getirilir.

Hiç olmazsa kendilerine böyle baskınımız geldiği zaman yalvarsalardı! Fakat kalpleri katılaşmıştı ve şeytan da onlara yaptıklarını süslü göstermişti. (En'am:6/43)

Görüldüğü gibi bu ayette insanların yaptığı kötü işleri süslendiren şeytandır. Bu ise insanın ceheletinden, acziyetinden, şuursuzluğundan ve iradesizliğinden kaynaklanır. Hem kalbin katılaşması durumunda şeytan insanı hazır av görür ve ona musallat olur. Becerdiği nisbette yüklenir.

Elbette bundan sonra insan şeytanın maskarası durumuna düşer ve devamında şeytan onu oyalar ve onu haktan uzaklaştırmaya özen gösterir.

Kimi ayette bizzat Allah Teâlâ süslü gösterir. Bunu Cenabı Hak bir ayeti kerimede dile getirerek ifade eder.

Onların Allah'tan başka tanrı tanıyarak yalvardıklarına sövmeyin ki, onlar da taşkınlıkla Allah'a sövmesinler! İşte biz her ümmete yaptıkları işi böyle süslü gösterdik. Sonuçta dönüşleri Rablerinedir. O onlara ne yaptıklarını haber verecektir. (En'am: 6/108)

Bu ayeti kerime ile Cenabı Hak muhteşem bir ahlâki kuralın hassasiyetini gösteriyor.

Ahlâkî kuralların çerçevesinde başkalarının kutsalları dahi bir nevi teminat altına alınmış oluyor. Bunu anlayıp uygulamak müslüman için çok önemli ve vazgeçilmez bir ilkedir. Yani müslüman her yerde, her zaman ve her hâlükârda kendi edebi

ve aldığı din terbiyesi ile yaşamayı tabii bir görev bilerek hareket etmelidir. Aksi halde kendi ahlâkî değerlerini kendi çiğnemiş olacaktır. Körü körüne yaptığı böylesi şuur dışı yanlışları hiç kimseye anlatamaz.

Kötülükleri süslü gösteren bazen de insanın kendi çevresidir. Bunu genellikle müşrikler ve kâfirlerin yaptıkları ayet ile sabittir. Müşrikler ekinden pay ayırır ve bu paydan bir miktarnı Allah'a bir miktarını da şirk koştuklarına tahsis ederlerdi. Bir önceki ayetten sonra bunu, Allah Teâlâ devamındaki ayette açıklıyor.

Yine ortakları, müşrikleden çoğuna evlatlarını öldürmeyi süslü gösterdiler ki böylece hem onları mahvetsinler, hem de dinlerini karıştırıp bozsunlar. Allah dilesydi bunu yapamazlardı. Öyleyse onları uydurduklarıyla baş başa bırak. (En'am: 6/137)

Anlaşılan o ki, insan Kur'an gibi bir kılavuzu, onu gönderen Allah Teâlâ'nın maradına münasip kullanmadı mı onu şeytan, çevresinde bulunan müşrikler, daha nice gizli güç onu daha da kötüleştirir. Hatta Cenabı Hak bile yüzüstü bırakır ve yaptığı çirkin ve kötü seyleri süslü görür, hep o kötülüklerden zevk alır durumda devam eder. Bununla beraber böyleleri başıboş serseri mayınlar gibi çevrelerine tehlike saçarlar. İslamî değerler dışında bir havaya bürünürler, üstünlük havasına girerler, gururlanırlar, çalım satarlar.

Hatta şeytan, müslümanları zaaf halinde yakaladığında onlara gurur pompalar onları kılavuz dışı eylemlere sürükler. Önce pompaladığı gururdan sonra içlerine korku salmaya çalşır. Bunu Kur'an anlatımı daha cazip ifadelerle ortaya koyar.

Ozaman şeytan onlara yaptıkları işi süslemiş: bugün insanlardan sizi yenecek kimse yoktur, korkmayın ben sizin yanınızdayım, demişti. Fakat iki topluluk birbirlerini görünce iki ökçesi üzerine gerisin geriye dönüp "ben sizden uzağım, ben sizin gömediğinizi görüyorum. Ben Allah'dan korkarım. Zira Allah'ın cezası çetindir" demişti. (Enfal: 8/48)

Çok ilginçtir, bu ayette de insanın inancı, kişiliği, karakteri ve ahlâkî yapısı ön plana çıkıyor. Tabansız ve dönek insanların

portresi sahneleniyor. Ayni zamanda gafletinin karanlık dehlizleri gösteriliyor. İnsanı böylesi aşağılıktan korunma ilkeleri veriliyor.

Birçok alanda kötülükle süslenen kalbi onarımı yapılıyor. Bu konuda aşağıda gelen ayet bu tür olaylara netlik kazandırıyor.

İnsana bir darlık dokunduğu zaman, yanı üzere yatarken yahut otururken ya da bize yalvarır; ama biz darlığını kaldırınca sanki kendisine dokunan bir darlıktan ötütrü bize hiç yalvarmamış gibi davranır. İşte aşırı gidenlere, yaptıkları iş böylesine süslü gösterilir. (Yûnus:10/12)

Her halde insanın yaptığı kötü işlerin süslenerek güzel gösterilmesi insanın felaketini hazırlar. Ancak şeytan bu hususta Allah Teâlâ'ya karşı baş kaldırdı ve kullarına yapacağı kötülükler için izin aldı. Şeytan kıyamete kadar insanlara kötülük yapmaya çalışacağı hususunda yemin etti. Bunu anlatan ayette şöyle ifade edilmektedir.

Şeytan, Rabbim, dedi ben de beni azdırmandan dolayı yemin ederim ki ben yeryüzünde onlara günahları süsleyeceğim ve hepsini bozup azdıracağım. (Hıcır:15/39)

Burada şeytanın insan üzerindeki etkinliği ve yapacağı bozgunculuk açıkça görülmektedir. Fakat şeytan ilginç bir itirafta bulundu; Allah Teâlâ'ya "*yalnız onladan senin ihlâslı kulların müstesnadır.*" Dedi ve işini yürürtmeye başladı.

Bundan sonra da Rabbimiz gerek şeytan ve gerekse ona uyanlar için şöyle dedi,

"Şeytana, "Benim ihlâslı kullarıma karşı senin bir gücün yoktur. Ancak sana uyan azgınları azdırabilirsin." Ve devamındaki ayette *"Cehennem onun ve ona uyanların hepsinin buluşma yeridir. (Hıcır: 15/42, 43)*

Bütün bunlarla beraber Allah Celle celaluh kalbin kötülüklerle süslü oluşun karşılığını azgın şeytana ve onunla beraber şeytanlaşmışların âkibetini gösterdi ve bunula da çok önemli bir uyarıda bulundu.

56- KAZANAN KALP

Kazanç lehte olduğu gibi aleyhte de gerçekleşir. Kazanan kalbin buradaki anlamı aleyhteki kazanımlarıdır.

İnsanlar arasında adalet, itidal, iyilik, cömertlik, tatlı dil, hoşgörü gibi güzel munasebetler her zaman olumlu gelişmelere vesile olur.

Bu tür vrimli ilişkilerin olmaması hususunda yapılan çıkışlar ve peşinden gerçekleştirilen uygulamalar, insanlar arasında müsbet gelişmelere engel olur ve dostluk ilişkilerine zarar verir.

Her iyilikten caydırıcı söz ve davranışlardan sakınması gereken insanlar her halde tutarlı olmalıdırlar. Hele müslümanlar her iş ve her eylemlerini Allah rızası istikametinde yapmalıdırlar. Bu tavır, özenle işlenen konuların temel öğesidir, kötü ile iyi arasında mukayese yapılınca sağlanan kazanımları negatiften pozitife çevirme mücadelesidir.

Bu çerçevede yapılan değerlendirme, önce kulu kalbi ve kalbinde olan iyiliklerle beraber Rabbine bağlar. Sonra sosyal çevreyi güzelleştirerek tpolum düzenini dengeler. Tam tersi kalp düzelmezse önce insanın sonra toplumun kötüleşmesine sebep olur.

Bunu en kısa ve en veciz bir ifade ile Cenabı Hak, Bakara suresinde dile getirir.

Allahı, yeminlerinizden dolayı, iyilik etmenize, (fenalıkdan) sakınmanıza, insanların arasını bulmıya engel yapmayın. Allah Sem'dir, Alimdir.

Allah sizleri yeminlerinizdeki hatadan dolayı sorumlu tutmaz. Fakat sizleri kalplerinizin kazandığı şey ile sorumlu tutar. Ve Allah Ğafûrdur, Halîmdir. (Bakara:2/ 225)

Bu ayetlerin meallerinde anlaşılan Allah Teâlâ'nın adınaı anarak yapmakta olduğunuz iyiliği yapmamak veya engelemek şer'an doğru değildir. İyilik yapmakta olduğunuz halde bir işi, her hangi bir olumsuzluk karşısında o işi yapmaktan vazgeçmek üstelik buna Allah Teâlâ'ya yemin ederek uygulamaya geçmek hoş görülmez.

İşte Cenabı Hak bu yeminden dolayı insanı cezalandırma-

yacağını beyan buyurur. Fakat insan kalbini bozup yaptığı iyiliği kesmakten dolayı sorgulayacağını bildirir.

Konu ile ilgili bir rivayet vardır. Hazreti Ebubekir radiyellahu anh her fırsatta birine çok iyilik yapardı. Sonra onun yaptığı yanlıştan dolayı Allah'a yemin eder ve bir daha ona iyilik yapmayacağına karar verir.

Bunun üzerine bu ayetle bu lağıv yeminle insanın sorgulanmayacağı fakat kalpten kopararak yapılan iyilikten o insanı mahrum etmeden dolayı cezalandırılacağı haberi üzerine Hazreti Ebubekir radiyellahu anh kararından vazgeçti ve eskisi gibi iyilik yapmaya devam etti.

Çünkü sıddıkiyet makamının ehli Hazreti Ebubekir radiyellahu anh, Allah ve Resûlü bir şey hakkında karar verdiği zaman kulun verdiği karar yok hükmünde olduğu şuurunda idi.

Yanlış karardan dönmek bir fazilettir, hele Allah Teâlâ'nın emrine uymak mecburiyettendir. Çünkü bu ayni zamanda kalbin kötü kazanımından kurtulmasıdır.

57- ATEŞ SİRAYET EDEN KALP

Ateşin, içine sirayet ettiği kalbi anlatabilmek için Humeze suresinde geçen ilâhî beyenları görmek ve bunun içinde ayetlerin meallerini gözden geçirmek gerekiyor. Bu beyenlarda çok çarpıcı uyarılar vardır. Bunları hikmetine uygun anlamak gerekiyor.

Arkadan çekiştiren, gözü ile kaşı ile alay edip eğlenen her bir insanın vay haline! O ki mal toplamış ve onu saymaktadır. O zannederki serveti onu sonsuza dek yaşatacaktır. Hayır, hayır öyle değil, elbette ki Hutameye atılacaktır. Hutamenin ne olduğunu sana ne bildirdi? O, Allah'ın tutuşturulmuş ateşidir. O, Öyle bir ateş ki kalplere sirayet eder. Gerçekten bu, onların üzerlerine kapatılmıştır. Kendileri uzatılmış direkler arasında kalacaklardır. (Humeze:104/1-9)

Humeze süresinde insanları arkadan çekiştiren, kaş ve gözle alay edip eğlenen, insanların eksiklerini alay malzemesi olarak kullanan, mal toplayıp biriktiren, elindeki maddi değerleri sayıp duran ve malın elinde ebedî kalacağını ve malın kendisini ebe-

diyyen yaşatacağını anneden birinin aşağılık halini anlatıyor. Sonunda böyle birinin tutuşturulmuş ateş olan Hutameye cehennemine yuvarlatıp atılacağını haber veriyor.

İşte yukarıda sıralanıp anlatılan hatalarla bir şeyler sahibi olan, mal biriktirip sahiplenen bununla başkalarını aşağılayan ve bundan zevk alan kişinin kötü hali teşhir edilmektedir.

Böylesi kötü hallerinden dolayı Cenabı Hak onun kalbine, hızla sirayet edecek ateşi yerleştirecek ateşin etkisini hatırlatıyor ve dehşet veren akıbetten korunması ihtarında bulunuyor. Çünkü bu ateş öyle insanın içine hızla sirayet etmesi peşinden kalbinin üzerine etki edeceği hatırlatılıyor.

Böyle bir pozisyonda kendini üstün ve güçlü zannedenin âkibeti böyle feci olur. İşin böyle olacağı da acı, feci ve ürkütücü bir ifade ile bu tarzda önceden haber verilir.

Bütün bu ve benzeri âkibetlerin gelecek çıkmazından arınmak ve ahâki ilkeleri içten benimseyerek ateşin sirayetini şimdiden engellemek insanın istek ve iradesini bırkılnıştır.

Bu da ancak kalbi, iyi niyet, sağlam kültür ve aşk düzeyinde ibadet ve zikir destekleri ile tatmin etmekle mümkündür.

58- FAYDA VERMEYEN KALP

Üzerinde geçici ikamet ettiğimiz gezegenimiz bizden önce de nice kavimleri barındırmış, beslemiş, onlara da mesken olmuş ve yaptıklarına şahit olmuş sonunda onları da toplamış bağrına basmış idi.

Âd kavmi, Yemende Sıhr denilen yerde çevresinde kum tepeleri oluşmuş bir bölgede ikamet ederdi.

Bu Kavmi Hûd aleyhis selam uyardı. *"Allah'tan başkalarına kulluk etmeyin. Ben sizin büyük bir günün azabına uğrayacağınızdan korkuyorum"* diyordu. Onlar itiraz edip, sözlerinde doğru isen diyor ve azabın kendilerine getirilmesini istiyorlardı. Bu olayın anlatıldığı ayetlerde şöyle denilmektedir.

Vakta ki, o azabı kendi derelerine doğru gelen bir bulut halinde gördüler. Dediler ki: "İşte bu, bize yağmur yağdırıcı bir buluttur." "Hayır. O, kendisini alelacele istediğiniz şey rüzgârdır; onda bir acıklı azap vardır."

Bunun devamında Cenabı Hak azabı yaklaştırdı.

Rabbinin emriyle her şeyi yıkar, mahveder. Derken onlar o hale geldiler ki konutlarından başka bir şey görülmez oldu. Allah şöyle buyurdu, işte biz, suçlu toplumu böyle cezalandırırız. (Ahkaf:46/24, 25)

Onlara o suçlu kavme, size vermediğimiz servet ve kuvveti vermiştik, onlara kulaklar, gözler ve kalpler yaratmıştık. Fakat ne kulakları, ne gözleri ne de kalpleri kendilerine bir fayda verdi. Zira bile bile Allah'ın âyetlerini inkâr ediyorlardı. Ve alay edip durdukları şey, kendilerini kuşatıverdi. (Ahkaf:46/26)

Öyle anlaşılıyor ki cehalet ve inatla hareket ettiklerinden dolayı küfrün bataklığına gömüldüler. Alay ederek gelmesini bekledikleri azabın alametini gördükleri zaman bile kendilerine konduramadılar. Vadiden gelen azap bulutlarının kendilerine yağmur getiren bulutlar olduğunu iddia etmeye kalkıştılar. Gördükleri azap bulutlarının mahiyetini göremediler, bir uğultu geliyordu, felaketi haber veren o sesi asli şekliyle duyamadılar, kalpleri de onların uyanmasına yardımcı olamadı.

Çünkü Âd kavmi; *"bile bile Allah'ın âyetlerini inkâr ediyorlardı"* Felaket bulutunu bile yağmur bulutu görmeye yelteniyorlardı.

İşte Hûd aleyhis selam, sürekli olarak Âd kavmini uyarıyordu. Bu uyarının temel maddesi; "Allah'tan başkalarına kulluk etmeyin" idi. Onları yegâne mülkün sahibi tek ilâhâ çağırıyordu. Buna riayet etmetyip isyan etmeye devam etmeleri karşısında onları uyarıya devam ederek, Ben sizin büyük bir günün azabına uğrayacağınızdan korkuyorum" tezi ile onların toparlanmasını telkın ediyordu.

Bütün uyarı ve bilgilendirmeye rağmen Âd kavmi inkâr ve isyandan vaz geçmedi. Sonunda, *Derken onlar o hale geldiler ki konutlarından başka bir şey görülmez oldu. Allah şöyle buyurdu, işte biz, suçlu toplumu böyle cezalandırırız.*

Evet, kalbi, faydalı hale getirmek için öncelikle onu Yaratanın istediği gibi kullanmalı ve onunla bahtiyarlığı kazanmanın sebeplerine tevessül etmelidir.

59- KORKUDAN TİTREYEN KALP

Kâinatta her şeyin normal ve tabii bir pozisyonu ve normal bir seyri vardır. Amma kıyamet denilen bir değişiklikten ve öyle bir günden bahsedilir. Mülkün ve hükmün sahibi öyle anlatıyor:

O kıyamet günü yer başka yere, gökler de başka göklere değiştirilir. Bütün insanlar tek ve kahredici Allah'ın huzurunda görülürler. (İbrahim:14/48)

Böyle büyük değişimin olduğu o gün daha birçok değişiklikler de birbirini takip edecek daha nice olaylar insanları hizaya getirecektir. İşte o olaylardan yürekleri titren ve derinden hoplatan bir gelişme nazi'at süresinde anlatıldığı tarzı ile gözler önün sergilenip ibret alınmasını gündeme yerleştirmektedir.

Bütün bunları ve Kur'an'da âdeta arka plana itilmiş birçok olayı ya da nice haberi mümini kâmil olarak öğrenip, akıl ederek idrak etme seviyesinde kabullenmek gerekir.

Andolsun (ruhları) şiddetle çekip çıkaranlara.

Ve kolaylıkla çıkarıp alanlara,

Ve yüzüp yüzüp gidenlere,

Ve çabukça ileri geçenlere,

Derken bir emir çevirenlere kasem olsun.

O gün sarsılacak, sarsılacaktır.

O sarsanın ardından bir sarsıntı daha gelecektir.

Kalpler o günde pek muztariptir.

O Gün insanların kalpleri titreyerek çarpacaktır.

Onların gözleri de aşağı bakar bir vaziyettedir. (Nazi'at:79/1-10)

Böyle bir pozisyonda şaşkına dönen insan daha çok olalaylarla ve daha müthiş manzaralarla karşılaşacaktır. İnsanın karşılaşacağı nicelerinden biri de kıyamet suresinin birden on ikinci ayetine kadar anlatılanlardır.

Ne ilginçtir ki bunların hepsi kalbi titretecek olaylardır. İşte bütün mesele burada kendini sorgulayacak insanın aklını çalış-

tırarak bugünden hesabını iyi yapması gerekmektedir. Verilen haberler inkâr edilemeyecek sağlam haberlerdir.

Kemikleri toparlayıp, parmak uçlarının desenlerini bile dünyadakinin aynısını düzenleceğini haber veren Allah doğruyu söyler.

Hayır; kıyamet gününe yemin ederim. Hayır; pişmanlık duyan nefse de yemin ederim.

İnsan zanneder mi ki her halde biz onun kemiklerini toplayıp bir araya getirmeyeceğiz?

Hayır, kesinlikle! Onu parmak uçlarına varıncaya kadar yeniden var etmeye kadiriz!

Fakat insan diler ki ilerisinde de isyana devam etsin.

Alay ederek sorar: "Şu Kıyamet Günü ne zaman gelecekmiş?"

Ama göz (güneş gibi ortaya çıkan gerçeğin karşısında) kamaştığı,

Ay karanlığa gömüldüğü,

Güneş ile ay bir araya getirildiği,

O gün insan der ki: "Kaçacak yer nerede?" Hayır. Sığınacak hiçbir yer yoktur.

O gün herkesin varıp duracağı yer ancak Rabbinin huzuurudur. (Kıyamet: 75/1-12)

Gerçekten insan çok cahil ve çok gafil bir yaratık olarak bütün görüntüleri ile kendini göstermektedir. Kâfir ve müşrik olanların da aklî dengeleri darmadağınık ve kalbi ahenkleri bozukluğu manzarasını sergilemekten de hiç sakınmadıklarını isbat etmektedirler.

İYİ VASIFLI KALPLER

Arızasız ve iyi vasıflı kalpler, genelde alt yapısı sağlam, bakımı yapılmış, aile bağları ile güçlendirilmiş, dinî değerlerle güçlendirilmiş ve zikir ibadeti ile kıvam verilmiş ve ruh eğitimi ile tamamlanmış olanlardır.

İyi vasıflı kalp sahipleri genelde huzurlu ve mutludurlar.

Buradan itibaren arızasız ve iyi vasıflı kalpleri işlemeye çalışacağız. Bu tür kalplerde ilginç ve manidar ifadelerle karşılaşacağız. Bunları anlamaya gayret edeceğiz ve edindiğimiz birikimleri en üst düzeyde yaşayıp diğer insanlarla kardeşlik çerçevesinde paylaşacağız.

Daha önce Kur'an, insan ile ilgili açıklama yaparken insanın ruhu hakkında merak içerikli kısa ve öz bir bilgi verdiğini, akıl ile ilgili bilgi vermediği halde insanın çok iyi kullanması gerektiği uyarısında bulunduğunu görmüştük.

Kötü kalp çeşitlerini elli dokuz vasıfta olduğunu zikretmiştik. Şimdi iyi vasıflı kalpleri, yine Kur'an'ın ihya edici açıklamaları ile incelemeye gayret edeceğiz

Buradan itibaren biricik kalbin ne tür hikmet ve özelliklerle donatıldığı hakkında bilgi edineceğiz. Bu bilgiler alışmadığımız Kur'an bilgilerine ulaşacağız. Genelde insanlarımızın kalbi selim ve mutmain kalplerden başka kalplerin de olduğunu algılayıp öğreneceğiz.

"Kur'an" ilkelerini, Kur'an'ın bütünlüğü çerçevesinde inanarak, kabul etmek, bunları sahiplenmek ve bu ilkelerin tümünün gereklerini taviz vermeden yaşama bilincini geliştirmeye özen göstereceğiz.

Bu ifadelerden "Kur'an müslümanlığı" kavramını farklı yönlere çekmeden "Allah ve Resûlünün dediği" gibi anlayışını esas alınmalıdır.

İslam âlemi, beşerî zaaflarla illetli kulların kılıf giydirdikleri bir İslam imajından çok zarar gördü. Allah ne dedi ise ve Resûlullah nasıl alıp ümmetine sundu ise öyle kabullenilen İslamdır. İnancımızda Şeriatın kendisi beklenir ve bunun ikilemi yoktur. "*Kim İslamdan başka bir din ararsa ondan hiçbir şey kabul edilmez. Ahirette, o husrana uğrayanlardır.*" anlayışı inanmış insanlar için çok önemlidir. Bu inanç bizim için temel değerdir.

1- İMAN YAZILI KALP

Allah Teâlâ sonsuz hikmet, sonsuz ilim ve sonsuz kudret sahibidir. Hikmetinden sual edilmez. Biz aklımızla çoğu hikmeti

kavrama yeteneğine sahip değiliz. Allah Teâlâ, biz insanlara, bizi ilgilendirecek bilgi ve hikmetleri algılayıp kavrayacak kadar yetenek vermiş, bundan mahrum etmediği gibi bu algılama niteliği oranında kullarını sınıflandırmıştır.

Sınıfların bir kısmını özelleştirmiş ve kendine has kullar olarak seçmiştir. Bunların kalitesine yüksek paye vermiştir. Murada uygun mümin olmaları karşısında, bunları kitabında özenle zikretmiştir.

Kâinat mülkünün mutlak hükümranı Allah Teâlâ her şeyi bilir ve bilgisi ile her şeyden, her an haberdardır. O, Resûlünü insanlar arasından seçti ve insanlığa örnek bir şahsiyet olarak gönderdi. İnsanlığın yegâne önderi olan Resûlüllah'ı müminler, canlarından da daha çok aziz bilirler. Bu da iman gereğidir.

Bu inanç ve bu asalette olan müminler Kur'an'ın övgü ile bahsettiği şahsiyettirler. Kur'an beyanları ile onların kalitesinde başka bir toplum bulunmayacağı açıkça dile getirilir.

Hele bunlar, Allah Teâlâ'ya ve Resûlüne direnip karşı koyanlara asla taviz vermeyecekleri, sevgi göstermeyecekleri ve dostluk bağı kurmayacakları övgü ile dile getirilirler ve özenle takdir edilirler, övülürler.

"Onlar, öyle kimselerdir ki, Allah kalplerine imanı yazmıştır."

Şimdi bu muhteşem tabloyu bizzat kaynağından bakalım ve ibretle okuyalım;

Allah'a ve ahiret gününe iman eden hiçbir kavim bulamazsın ki, Allah'a ve Resûlüne başkaldırıp direnen kimselerle sevgi ve dostluk bağı kurmuş olsunlar; bunlar, ister babaları, ister çocukları, ister kardeşleri, isterse kendi soyları olsun. Onlar, öyle kimselerdir ki, Allah kalplerine imanı yazmış ve onları kendinden bir ruh ile desteklemiştir. Onları, altlarından ırmaklar akan cennetlere girdirecektir; onlar orada ebedî olarak kalacaklardır. Allah, onlardan razı olmuş, onlar da O'ndan razı olmuşlardır. İşte onlar, Allah'ın taraftarıdır. Dikkat edin; şüphesiz Allah'ın taraftarı olanlar, felah bulanların ta kendileridir (Mücadele:58/22)

Devamında ki açılım mümini ümit iklimine götürüyor, onlar Rableri tarafından bir ruh ile destekleniyorlar, altlarından ırmaklar akan cennetlere konuyorlar. Orada ebedîlik payesi ile taltif ediliyorlar. Bundan sonra lütufların en yücesi ile müjdeleniyorlar. "Allah onlardan razı olmuş, onlar da Allah'tan razı olmuşlardır"

Bu büyük müjde ile saflar netleştirilir. Bu kalite ve kıvamdaki müminlerin Allah'ın taraftarları olduğu hakikati deklâre edilir. Ve ebedî kurtuluş namzedi oldukları haberi de verilir.

Bu gerçek hayatı canlandıran ilâhî beyanlar karşısında, "kör ve sağır" gibi davrananların Kur'an karşısında ki durumlarını derinlemesine düşündürür.

Kendilerine Rablerinin âyetleri hatırlatıldığı zaman onlara karşı sağır ve kör davranmazlar. (Furkan: 21/73)

Bu âyetten önemli bir gerçeği daha iyi kavramak kolaylaşmaktadır. İmanlı veya iman yazılı kalp nice ihmal, nefis ve şeytan gibi engelleri aşmış ve hakikate ermiş bir kalptir.

İmanlı kalp sahibi olmanın bedeli oldukça yüksek değer ifade eder.

İmanlı kalp sahibi olabilmesi için bir insanın Kur'an diliyle zikredilen mümin olma vasıflarını tümü ile öğrenip benimsemiş ve fiilen yaşanır hale getirmiş olması gerekir. Aksi halde Kur'an hakikatlerinden bir tanesini göz ardı etmek ile kalp imanını kaybeder.

Çok hassas olan iman, kalbi geliştirip süslemekle ve üzerinde titizlikle durulmakla mümkün olur.

2- İMANLA SÜSLÜ KALP

Kur'an, iman ile süslenmiş kalbi, Hucurat sûresi yedinci âyetinde açıklar. Kur'an'ın her meseleye bakışında olduğu gibi imanla süslenmiş kalp meselesinde de derin hikmetler içerdiği görülmektedir. Bu hikmetler alınıp uygulanacak olursa çok manidar dersler ve hukukî meseleler ve müspet sonuçlarla gün ışığı gibi aydınlanır.

Ancak Kur'an'ın hikmetlerine uygun olmayan davranışlara

yönelmek mümini çetin ve kötü mecralara sürükler.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, Velid bin Ukbe (r.a)'ı Mustalik oğulları kabilesine zekât memuru olarak gönderdi. Ancak cahiliye döneminden kalma bir düşmanlık yüzünden Velid bin Ukbe (R.A) korttu ve görevini yapmak için Mustalık oğullarına gitmedi. Dolaştı, Resûlüllah sallallahu aleyhi ve selleme geldi. "Mustalık oğulları kabilesine zekâtlarını almak üzere gittim, onlar zekâtlarını vermediler. Onların beni öldürmelerinden korktum" beyanında bulundu.

Bu haber ile Resûlüllah sallallahu aleyhi ve sellem Mustalik oğulları kabilesine savaş ilan etti.

Kabile yetkilileri savaş haberini alınca toplanıp geldiler. Resûlüllah sallallahu aleyhi ve selleme müracaat ettiler. Huzura kabul edildiler, heyetin sözcüsü: "Yâ Resûlellah! Bize savaş ilan ettiğinizin sebebini bilmiyoruz. Biz sana ve senin getirdiklerinin hepsine iman ettik, sana biat ettik. Şimdi biz başka bir kusur mu işledik ki siz bize savaş ilan ettiniz" diyerek arzda bulundu.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, Velid bin Ukbe (R.A) ı çağırdı, ondan işin hakikatini sordu. O derin bir mahcubiyet ile özür beyan etti. Cahiliye döneminden kalan düşmanlık yüzünden korktuğunu ve bunun için onlara gitmediğini ve itaatsizlik yapmış duruma düşmemek içinde gelip kendisine söylemediğini, anlattı. Bunun üzerine aşağıda ki âyet nazil oldu.

Ey müminler, eğer bir fasık size bir haber getirirse onu iyice araştırın. Yoksa bilmeyerek bir kavme sataşırsınız da yaptığınıza pişman olursunuz.

Hem bilin ki içinizde Allahın peygamberi vardır. Eğer o, birçok işler de size uysaydı muhakkak ki sıkıntıya uğrardınız. Fakat Allah size imanı sevdirdi. Onu kalplerinizde süsledi. Küfrü, fasıklığı, isyanı size çirkin gösterdi. İşte bunlar akıl ve iman rüşdüne erenlerin ta kendileridir. (Hucurat:49/7)

Bu olay çok manidardır. İslâm sisteminin hassas inceliklerini net ve açık yüzü ile görmek ve algılamak insanı derin düşüncelere ve engin sorumluluk anlayışına sevk etmektedir.

Âyette nice hikmet sunulmakta ve nice ders verilmektedir.

1- Burada önem ve ciddiyetine vakıf olunması gereken ve müminlerin ulaşıp kabullenmeleri söz konusu olan mutlak anlam içerikli üstün vasıflar anlatılıyor. Diğer tâli meseleler sıralanıyor.

2- Habercilikteki doğruluk ilkesine riayet etmeli, bu doğruluk ilkesine uymayanın günahkâr olacağı bildiriliyor.

3- Haberi getirenin genel durumu ve temayülleri ve getirilen haberi alanın mutlaka ve iyice araştırması, özellikle günümüzde siyasî alanda, rekabet platformlarında, medyanın her kolunda, devletlerarası ilişkilerde, rakip kurumlar münasebetlerinde, bireyler arası ilişkilerde velhasıl her alanda çok hassas bir ilke olarak tüm insanlığı ilgilendirir.

4- Haberin net doğruluğunu tesbit etmeden hiçbir uygulama yapmaya teşebbüs etmemeli,

5- Yanlış haberlerle yapılan haksız işlemler hem bireyi ve hem de toplumu sıkıntıya sokar. Asılsız haberle saldırıda bulunan derin ve kalıcı sıkıntılara maruz kalacağı bilinmeli,

6- Haksız ve yanlış haberlerin muhatabı Peygamber bile olsa, onun da haberin doğruluğunu mutlaka araştırma yapması gerekliliği akıldan çıkarılmamalı,

7- Bu hassas uyarı ve inceliklere riayet edenin kalbinde iman olduğu ve imanın süslü hale getirildiği bildirilmektedir.

8- Bütün ümmetin her zaman peygamberlerinin aralarında olduğu inanç ve bilinci ihmale uğramamalı ve bu hiç unutulmamalı ve müslümanların bu bilinci hiç kaybetmemeleri gerektiğini bilmeleri,

9-Peygamberin insanlara uyması söz konusu değil, asıl insanların peygambere uyma ve itaat etmesi gerekli olduğu unutulmamalı,

10- Bu uyarılara riayet edenlerin insanlık alanında büyük bir seviye kazandıkları bildirilmektedir.

Bu ilkelerin gösterdiği hedef bellidir. Niyette, bilgilenmede, haberleşmede, iletişimde, adalette, eğitimde ve benzeri işlem ve faaliyetlerde "emr olunduğun gibi dosdoğru hareket et" ilâhî ilkeyi kabul etmek ve uygulamak, insanın kalbine iman yazdırır,

onu maneviyat güzellikleri ile süslü hale getirir.

Bu seviyede mümin küfrü, fasıklığı ve isyanı ve bunların kirlerini kalbinden söküp atar. Bundan sonra mümin imanını sever ve kalbinin iç güzelliği ile dünyada huzur bulur, mutlu olur. Bu kıvam sahibi mümin çevresine pozitif enerji yayar. Ahirette ise ebedî huzur ve güzellikler yurdunda mutluluğun en güzelini yaşar.

Rabbimiz! Bizi de imanını seven ve gereği ile amel eden kullarından eyle!

3- SAĞLAM KALP

Kalp için kullanılan düşündürücü ifadelerden biri de sağlam kalp ifadesidir. Eğilip bükülmeyen, çatlayıp dökülmeyen, yırtılıp sökülmeyen, oksitlenip paslanmayan, eskiyip çürümeyen ve benzeri arızalarla devre dışı kalmayan kalp sağlam kalptir.

Hasta ve arızalı kalbi olan kâfirler, pozitif düşünce ve yararlı eylemde bulunma yerine daima negatif tavır sergilerler. Ancak ilmi ile her şeyi kuşatan, hikmeti ile her şeyi ayarlayan, kudreti ile zerrelerden bütün varlıklara varıncaya kadar her şeyi yöneten ve kalpleri bile derinlemesine tanıyan Allah Teâlâ, bu konuda da çok önemli açıklama yapar.

Kâfirler dediler ki: "Kur'an O Muhammed'in üzerine toplu bir halde indirilmiş olmalı değil mi idi"? Ey Resulüm O Kur'an'la senin kalbini sağlamlaştırmak için böyle peyder peyder indirdik. Ve onu âyet âyet, tane tane ayırarak okuduk. (Furkan: 25/32)

Bu açıklama ile Cenabı Hak, kâfirlerin kendilerini ilgilendirmediği ve müdahale hak ve yetkilerinin olmadığı halde Allah Teâlâ'nın işine karışarak: *"Kur'an Onun üzerine toplu bir halde indirilmiş olmalı değil mi idi"* dediklerini hikâye ederek iğrenç yüzlerini fotoğraflamaktadır. Bütün kâfirlerde bulunan süfli tavır ve cılız tepki, Peygambere gelen Kitap hakkında bile apaçık kendini göstermektedir. Fakat hiçbir şeyde Allah Teâlâ yanılmaz, âciz kalmaz ve hikmetsiz hiçbir şey yapmaz.

O, Kur'an gibi bir kitap ile son Peygamber Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin kalbini sağlamlaştırmayı hedeflemiştir. Özellikle müslümanların da bundan gerekli mesajı almalarını

istemiştir.

Evet! her Kur'an okuyanın bu kitabın buyruklarını içtenlikle kabul edip yaşaması gerektiğini bildirmekte ve bunun ödülünün çok değerli olduğunu, en azından bunlara riayet edenin kalbinin sağlamlaştırıldığını deklâre eder.

Bundan sonra da Kur'an'ın nasıl okunması gerektiğini bizzat kendi okuması tarzında olmasını bildiren Allah Teâlâ: "*Ve onu âyet âyet, tane tane ayırarak okuduk.*" diyerek önemli bir yönteme işret etmektedir. Bunda da kâfirlerin müdahalelerinin olması söz konusu olamayacağını ihtar eder ve bundan müminlerin etkilememesi gerektiği uyarısında bulunur. Bununla çok önemli mesaj verir.

Sağlam kalbe sahip olabilmek için mümin, temkinli, tedbirli, bilinçli ve istekli olmalıdır.

Bu hususta Allah Teâlâ'dan başka hiçbir güçten etkilenmemelidir. Bilgilenmeye başta Kur'an ile hazırlanmalı, Kur'an'ı yaşayarak insanlığa orijinal örnek olan Resulü Kibriya Hazreti Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemi şaşmaz lider kabul etmeli ve Onun gösterdiği yolda yürüyenleri takip etmelidir.

4- İMTİHAN EDİLEN KALP

Kur'an'ı Kerimde Hucurat sûresi, ahlâkî ilkelerin önemli bir bölümünü içermektedir. Özellikle bu sûre bir müminin Allah Teâlâ'nın huzurunda ve Resûlullahın sisteminde haddini ve yerini bilmesini öğütleyerek başlar.

Ey müminler! Allah'ın ve Resûlünün önüne geçmeyin ve Allah'tan ittika edin, çünkü Allah işitir, bilir.

Ey müminler! Seslerinizi Peygamberin sesinden yüksek çıkarmayın. Ona sözle, birbirinize bağırdığınız gibi bağırmayın ki, siz bilincinde olmadan amelleriniz boşa gider. (Hucurat:49/1, 2)

Birinci âyette "kul" olma şerefine eren ve Allah Teâlâ'nın yüceliğini idrak edecek kadar kendini bulan insana haddini bilmesi telkîn ediliyor. Allah Teâlâ'dan ittika edip korunması ihtarı yapılıyor. "Allah'ın ve Resûlünün önüne geçmeyin" denilerek her husus ve her alanda haddi aşmadan kendi yetki alanında kalması,

kula hatırlatılıyor.

Her şeyde olduğu gibi Allah Teâlâ her şeyin mutlak hâkimidir ve dinde de yegâne hüküm sahibidir. O'nun izni ve müsaadesi ile Resûlü de din hakkında yetki sahibidir. Bu yetkiyi kendinde sanacak kadar çizgiden çıkmaması için kula seviye tesbit ayarlaması yapılıyor. Bu seviyeden farklı yönlere doğru debelenenlerin önüne Allah Teâlâ'nın korkusu çıkarılıyor.

İkinci âyette sesle bile Peygamberi rahatsız ve rencide etme yasağı konuluyor. Böyle bir cürüm Ona eziyettir. Böylesi eziyetler yasaklanmıştır.

Şüphesiz Allah ve Resûlünü eziyet edip incitenlere Allah dünya ve âhirette lanet eder ve onlara aşağılayıcı bir azap hazırlamıştır. (Ahzâb: 33/57)

Bu tür ilke ve kuralları çok iyi bilen ve uygulayan ashaptan Hz. Ebubekir, Hz. Ömer, Hz. Osman, Hz. Ali gibi ve diğer sahabeler radiyellahu anhum çok hassas davranıyorlardı.

Gerçekte Resûlullah'ın yanında seslerini kısanlar, bunlar o kimselerdir ki, Allah onların kalplerini takvâ için imtihan etti. Onlara bağışlanma ve mükâfat vardır. (Hucurat: 49/3)

Zaten sahabe-i Kiram, Resûlullaha kayıtsız, şartsız ve itirazsız iman edip, teslim olmuşlardı. Ona "asla itiraz etmeyeceklerine dair söz vererek biat etmişlerdi. Onlar ve onlar gibi dinde sadık olanların kalpleri imtihana tabii tutulurlar ve kalpleri bu imtihanı kazanarak bahtiyâr olurlardı.

5- TAKVÂ KALP

Allah için, O'na şirk koşmayan hanifler olun, her kim Allah'a şirk koşarsa öyle olur ki sanki gökten düşmüş te kendisini kuşlar kapışıyor veya rüzgâr onu ücra bir yere sürüklüyor gibi olur.

Bu böyledir, her kim Allah'ın alametleri kurbanlıklarına derin saygı gösterirse, şüphesiz o kalplerin takvâsındandır. (Hac:22/32)

Hac sûresinde Cenab-ı Hak, İbrahim aleyhi s-selama verdiği emirleri dile getirir. Ona Ka'be'nin yerini bildirdi. Kendisine şirk koşmamasını, "Beyti", tavaf edenler, kıyam halinde ibadet edenler, rükû'a ve secdeye varanlar için hazırlık ve temizlik yapmasını emretti.

Allah Teâlâ Ona, haccı insanlığa ilân etmesini, insanların oraya yaya veya binek hayvanlarıyla gelmelerini, orada kendilerine ait olan menfaatlerini görmelerini, o binek hayvanlarından kendilerine rızık olarak verilmiş olan kurbanlar kesmelerini, onların etlerinden yemelerini, fakire ve yoksula yedirmelerini, bunun için Allah'ın ismini zikretmelerini emretti.

Üzerlerinden maddi ve manevi kirlerini atmalarını, Ka'bey'i çok tavaf etmelerini öğütledi ve Allah Teâlâ'nın haramlarına riayet etmelerini, bunun da kendileri için hayırlı olduğunu bildirdi. Yasak edilen hayvanlardan başka hayvanların helal kılındığını, pis putlardan, haram etlerden ve yalan sözlerden kaçınmalarını öğütledi.

Allah Teâlâ'ya şirk koşmayı yasakladı ve kötülüklerden arınmış müslüman olarak yaşamalarını belirttikten sonra önemine binaen yine uyardı. Allah'a şirk koşanın perişan ve korkunç halini müthiş iki benzetme ile dile getirdi.

Allah'a şirk koşanın Havada fırlatılmış olarak kuşların kendisini kapışıp parçaladıkları ya da rüzgârın kendisini kapıp korkunç bir yere sürüklediği halini sahneledi.

Bütün bunların sonunda kalbin takvâsını şöyle ifade etti:

Kim Allah'ın hükümlerine, ibadet kurallarına, kurbanlıklarına, yüceliğini idrak ederek hürmet ederse, şüphesiz o kalplerin takvâsındandır. (Hac:22/32)

Ayette sözü edilen ve önemli bir anlam ifade eden şea'ir, geniş kapsamlı bir kavramdır.

"Şeâ'ir", Allah'ın ahkâmına, emirlerine, yasaklarına, Mescid-i haramın ve haccın kurallarına ve ilâhî beyanların tümüne içten riayet ederek ve her birinin yüce değere sahip olduklarını bilerek uygulama manasına olan bir kavramdır.

Allah Teâlâ'nın "şeâirine" riayet etmemek şirktir.

Yukarıda sunulan bilgi, Hac sûresinin yirmi altıncı âyetinden otuz ikinci âyetine kadar olan âyetlerin anlatımıdır.

Burada sözü edilen "takva" kalp çeşitlerinden birinin özellikleridir. Aslında "takva" Kur'an ve sünnet anlatımı ile ele alındı-

ğı takdirde başlı başına kapsamlı bir konu olduğu görülür.

6- KAYNAŞTIRILMIŞ KALPLER

Kalbi, hikmetler kaynağı olarak yaratan ve erişilmez bilgi ve inceliklerle donatan Allah Teâlâ'nın kitabına bakarak algılayan insan, ilginç bilgilere ve üstün hikmetlere ulaşır ve bu bilgilerle, bu hikmetlerle ilerleme sağladıkça önünde nur âlemi uçsuz bucaksız mana diyarına dalar.

Bireysel kalbin birçok özelliği ile beraber sosyolojik tarafı da vardır. Başkalarını öteleyen insanın bu hatası kalbinin arızalarından kaynaklanır. Ayni duygu ve değerleri paylaşan insanların kalplerinin aynı değerleri paylaştığı için tevhid sisteminde kendini bulur.

Kabullenilen değerler çıkara bağlı olabilir ya da eğitim yolu ile şartlanmaya dayanabilir. Tüm insanlığın etkilenerek kabullenmesi ve farklı eylemlere yönlenmesi genelde bu fenomenlere bağlıdır. Fakat bunlardan çıkara bağlı olan kabuller, eğitim ve baskı yöntemi ile gerçekleştirilen şartlanmalarla şekillenir.

Bu değişimlerle değerler ve kabuller de değişir. Bunlar değişir fakat net inanan insan, ilâhî değerleri değiştirme yoluna girmez. Onun içindir ki, ilâhî değerlerle kalbini netleştiren mümin inancı ile erişmesi gereken kimliğine kavuşur. Bununla evrenin düzenini tevhid sistemine bağlayan mülkün sahibi tüm inanan kalpleri sevgi ve inanç bağları ile kaynaştırır.

Hepiniz Allah'ın ipine sımsıkı sarılınız, sakın tefrikaya düşüp parçalanmayınız. Allah'ın üzerinizdeki nimetini hatırlayınız; hani bir zaman birbirinize düşmanlar idiniz, Allah kalpleriniz arasını güven ve sevgi ile kaynaştırdı da, O'nun bu nimeti sayesinde kardeşler oldunuz. Hani siz ateşten bir çukur kenarında idiniz de Allah sizi ondan kurtardı. Allah size âyetlerini açıklıyor ki hidayete ermiş olasınız.(Âli İmran:3/103)

Genelde müslümanların pek yanaşmadığı ya da kesinlikle görmezlikten geldikleri ve bu vesile ile hiç önemsemedikleri bir emir ile âyete başlayan Allah, ana damardan girerek bütün müslümanları sorumlu tuttuğunu bildirmektedir.

Beşerî görüşlerini, Allah Teâlâ'nın kesin emrinden daha üstün tutup kutsayan müslümanlara "(İstisnasız) her biriniz Allah'ın ipine yani yegâne sistemin özüne sımsıkı sarılınız" diyerek kesin emrini vermektedir.

Buna rağmen bugün müslümanların hali hazırı çok perişan, çok zelil, çok ürkütücü ve çok manidardır. Müslümanlar bu ilâhî emre pek sıcak bakmamaktadırlar. Müslümanların hali hazırlarını çok keskin gözle görmekte ve onları, Allah Teâlâ kesin olarak uyarmaktadır.

"Sakın tefrikaya düşüp parçalanmayınız" dediği halde özellikle günümüz müslümanları kendi guruplarını Allah Teâlâ'nın kesin yasağından daha fazla önemseyip kendi guruplarına toz kondurmadıkları açıkça görülmektedir. Daha nice hikmetlerle çok ciddi uyarılarda bulunan Cenabı Hakkı, müslümanlar dinleme gereği duymuyorlar ve O'na itaat etmeyi de gündemlerine almıyorlar.

"Tevhit" sistemini "nesyen mensiyya" tamamen unutulmuş haliyle işlerini yürüttüklerini sanan müslümanlar, bununla da yetinmediler bilgiyi, bilgilenmeyi, aileyi, aile eğitimini ve bu çerçevede gençliği unuttular. Bu çok önemli hayati görevi, çok önemli değerleri sahipsiz medyanın amansız, acımasız ve çok kirli ellerine emanet ettiler. Bundan sonra inanılmaz çılgınlıklar ve korkunç kopmalara sebep oldu.

Bu tür kopmaları bir zamanlar İsrailoğulları da ısrarla yapmışlardı. Bunu yapmaları karşılığında felaketten felakete maruz kaldılar. Cenabı Hak, bize örnek olsun diye zaman zaman İsrail oğullarını misal verir. Bu manidar misallerden birinde kendilerine verilen kitabı kabul ettiklerini, onu dinlediklerini fakat ona itaat yerine isyan ettiklerini dile getirir. Bunu Kur'an ibretle ve ısrarla servis etmektedir.

Hani bir zaman size verdiğimiz kitabı kuvvetle tutun ve dinleyin diye Tur dağını tepeniz üzerine kaldırıp misakınızı aldık, sonra "dinledik isyan ettik, dediler. Böylece küfürleriyle buzağıyı kalplerinde iliklerine işlettiler. Eğer, de: "sizler müminler iseniz imanınız size ne çirkin şeyler emrediyor." (Bakara:2/93)

Bugün de müslümanlar, "iman hakikatleri" artık maya tutmaz anlayışına saplandılar ve hiçbir İslâmî hakikati önemsemez oldular.

Tarihin gizemli derinliklerinde yaşamış ve isyanlarından dolayı helak olmuş birçok kavmin medeniyetleri batmış ve kendileri de yerin dibine girmişlerdir.

Bütün bunların temelinde hayallere sığmayacak kadar büyük ve bir o kadar da önemli bir hakikat varlığını sürdürmektedir. Önce bireyin kıvam derecesinde yetiştirilmesi gerekmektedir. Onu esas insan olarak ortaya çıkarmak için de onun özüne girmek şarttır.

Bir yumruk kadar küçük bir et parçasının bozulması neticesinde insanlık nice felaketi yaşama zorunda kalmıştır. Aslında bu noktadan hareketle insanlığın temiz bir kalp sahibi olmayı hedeflemesi kendi kurtuluşunu gerçekleştirecek ve gelecek nesillerin hak yolunda yürümelerini sağlamış olurdular.

İşte bu mutlu tablo, vahyi sistemine inanıp bağlanan ve kurallarına uyan toplumlarda gerçekleşip yaşanmıştır.

Bu mutlu tablo, en son ve en muhteşem peygamber Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem ve Ona tam inanmış müminler tarafından yaşanmıştır.

Vahyi sisteminin inananları, mülkün ve hükmün sahibi Allah Teâlâ'nın güzellikleri ile anlatıp tanıttığı bahtiyâr kimselerdir.

Peygamber, Rabbinden ne indirildi ise ona iman etti, müminler de, her biri "Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine ve peygamberlerinden hiç birinin arasını ayırmayız" diye iman ettiler ve şöyle dediler: " dinledik ve itaat ettik, Rabbimiz! dönüş sanadır, bizi bağışla.(Bakara:2/285)

Allah Teâlâ'ya inanarak O'nun Rabliğini, O'nun istediği gibi kabul edenleri bu vasıf ve özelliklerle tanıtır. Aynı zamanda bu nitelikli müminlerin, kâfirlerden farklılıkları dile getirilir ve üstünlükleri anlatılır.

Ve kâfir olanlar derler ki: "Ona Rabbinden bir âyet indirilmeli değil mi idi" De ki: "Gerçekten Allah dilediğini sapıklığa düşürür ve

Hakk'a yürekten yöneleni de kendisine hidayet eder." (Ra'd:13/27)

Kalbi ile Allah Teâlâ'ya yöneleni Allah kendine hidayet eder. Bu gerçekleri, müslümanların daha ciddiye almaları sayesinde onlara Allah Teâlâ, vaat ettiklerini verecektir.

Allah yalan söylemez, kimseyi aldatmaz, vaadinden dönmez, kuluna borçlu kalmaz!

7- ÜRPEREN KALP

İlmi ve kudreti sonsuz olan Allah Teâlâ, makro âlemden mikro âleme varıncaya kadar her şeyi tüm incelikleri ile ayarlamış, kusursuz sanatı ile işlemiş ve "ol" fermanı ile varlık sahnesine çıkarmıştır. Maddeyi mana ile süslemiş, sanatını harikulâde işlemiş ve insan olarak yarattığı bir varlıkta nice hikmet dolu organ inşa etmiştir. Bunların arasında ve başında kalbi nice harika incelik ve hikmetlerle donatmıştır.

Kendi hikmetleri ile donatıp süsleyen ve bütün organları hücrelerine varıncaya kadar kalbe bağlayan ve bağımlı hale getiren Allah Teâlâ, onu hikmet ve lütfu ile yaratıp ayarlamış. Onu kendi nazargâhı olarak inşa etmiş ve nice incelik ve özellikleri yanında ona ürperme niteliği kazandırmıştır. Kalbin ürperme özelliğini kazandırmış ve bu haliyle kalbin, kendi yüce katında "makbul" kalp olduğu haberini vermiştir.

Böylesi kalp, ilimle güçlenmiş, imanla taçlanmış, zikirle kıvam bulmuş ve haşyetle incelmiş kalptir. Bu kalp her güzelliğin yatağı, her eylemin ana kaynağı ve her iyiliğin organize merkezidir.

Bu değerlendirmeyi zirve noktada dile getiren Sani'i Hakikî, müminlerin tanımında muhteşem bir tablo sahneler.

Gerçekten müminler onlardır ki Allah zikredildiği zaman kalpleri hoplayarak ürperir, onlara âyetleri okunduğu zaman imanlarını artırır ve onlar rablerine tevekkül ederler. (Enfal:8/2)

İnsanın algılamada çok zorlanacağı bu mümin tanımı, gerçekte çok manidardır. Alt yapısı çok sağlam olması gereken imanı taçlaştıran bu ilâhî beyanda üç önemli nokta dikkate değerlidir.

1- Mümin olma niteliklerinden biri, müslümanların çok ih-

mal ettikleri zikir konusudur. Öyle ki, "zikri", "anmak" kavramı ile bulandıran zihniyet çeşitli alanda Kur'an'a rağmen Kur'an dışı beyanlara tevessül ederek pirim toplamaktadır.

Bu konuda ileri düzeyde değerlendirme yapamayan "okumuş" kesim bile çok bocalamaktadır. Kur'an kaynağından bilgi almaktan yüksünen "okumuşlar" hiçbir derde deva olamamaktadırlar.

Zikir ibadetini yapmayanların "kalplerinin kararacağını" beyan buyuran, "dini", "kitabı" ile Resûlüne gönderen kâinat mülkünün sahibi Allah Teâlâ'dır. Zikri, dinde tefrika unsuru haline getiren kesimler ile zikri, ciddiye almayan kesimlerin söylemleri ve eylemleri yetersiz ve dayanaksızdır.

Bu acı eleştiriyi burada açmak pek münasip değildir. Ancak ilgi uyandırma açısından yararlıdır.

2- Yine ihmale maruz kalan hatta kelâm ilminde farklı açılımlara sebep olan imanın artışı konusu dikkati caziptir. Burada gerçekten ilginçtir. "Allah'ın âyetleri müminlere okunduğu zaman onların imanlarını artırır." Evet, imanı artış tirendi olmayan iman yetersizdir.

3- Müminler başka güçlere, başka sistemlere, başka bloklara değil yalnızca Rablerine inanır, güvenir ve O'na bağlanırlar.

Yine Kur'an atmosferinde, müminin diğer özellikleri ile tanımı sürdürülür.

Onlar öyle kimseler ki, Allah zikredildiği zaman kalpleri hoplayarak titrer; başlarına gelene sabrederler, namaz kılarlar ve kendilerine rızık olarak verdiğimiz şeylerden Allah için infak ederler. (Hac: 22/35)

İlgili âyetlerde müminler için sunulmuş ibretlerle yüklü donanımlı bir mekanizma ve bunlar arasında muhteşem bir dayanışma vardır.

Âyetlerle müminlerin birçok özelliği ön plana çıkarken sistemde temel değer, iman ve imanın tüm gerekleri sahnelenmektedir. Özellikle müminin özünü oluşturan kalbî değerleri tüm incelikleri ile görmek mümkün olmaktadır.

Onlar ki, kalbî inceliklerle Rablerinin haşyetinden kalpleri ürperip titreyenler,

Onlar ki, Rablerinin âyetlerine inananlar,

Onlar ki, Rablerine hiçbir şeyi ortak koşmayanlar,

Onlar ki, Rableri huzuruna varacakları inancından kalpleri hoplayarak titreyenler, onlar vereceklerini verenler,

İşte onlar hayırlı işlerde yarış yaparcasına koşuşurlar ve her hayırda öncü olurlar. (Müminûn:23/57-61)

Ürperen kalbin bunca özellikleri vardır ve bunlardan başka ürperen kalp nice incelik ve özelliklere sahiptir.

Algılayıp düşünmek, düşünüp özenmek ve özenerek yapmak bir iman ve asalet işi olduğunu unutmamak akıl ve terbiyeli kalbin gereğidir.

8- MÜNİP KALP

Kalpleri istediği istikamete çeviren, dilediği şekli veren, her hareketini kontrol eden Allah'ın en çok hayırla zikrettiği kalplerden biri "Münip" kalptir.

Münip kalp, yaptığı yanlış ve kötü işlerden pişman olup dönen, utanarak haşyet içinde yaklaşan, Rabbine yakarıp tevbe eden, yaratanına boyun büküp yönelen, derin duygularla affını bekleyen takvâ bereketine nail olmuş insanın kalbidir.

Her şeyin bir özü vardır. Kalp te insan bedeninin özüdür. Fakat kalbin de özü vardır. Kalbin özü, aşk ve "mehafetullah" ile yoğrulmuş, pişmiş ve pişe pişe kıvam bulmuş halidir.

Bu haliyle kalp esrarengiz sırlar diyarıdır. Bu esrarengiz sırlar âlemi, aklın algılamakta zorlandığı ve nefsin de algılatmamak için direnip engel olduğu vuslat yolunun dehşet içerikli azığıdır. Hatta vazgeçilmez enerjisidir.

Münip kalp, sonsuz rahmet enerjisinden kaynaklanan, bunun için iletişim tesisat ve kablolarını tam kapasite çalıştırma durumuna geçiren kalptir. Bir başka ifade ile Rahman olan Allah Teâlâ'nın rahmetine yürekten sığınarak bağlanan kalptir.

Onun için hiçbir iyiliği karşılıksız bırakmayan Rahman ve Vedût Allah Teâlâ, "Münip" kalbe çok büyük ödül hazırladığını

haber vermiştir.

Ve cennet muttakiler için uzak olmaksızın yaklaştırılmış bulunacak.

Onlara şöyle denilecek: İşte bu cennet, size dünyada vaad edilmekte olan ve her tevbe eden, ilâhî emirleri yürekten kabul ederek koruyup yapan, görmediği halde sırf kalp ürpermesiyle Rahman'dan korkan ve O'na yönelmiş "Münip" kalp getiren kimseler içindir. (Kâf: 50/31-33)

Anlaşıldığı haliyle, "Münip" kalp sahibi olarak divana alınmış muttakî insana, cennet bir hediye paketi gibi yakın bir mesafeden sunulur. Bu sunum ile beraber kendisine çok manidar iltifatlar edilir ve Rabbimiz tarafından onurlandırılır. İnsanın dünya hayatında iken kulluk kıvamı kazanarak gerçekleştirdiği nitelikleri kendisine hatırlatılır.

Hayat mücadelesi vererek sahiplendiği takvâ mertebesi,

Takvâ'nın gereklerine uyarak kazandığı cennet nimeti,

Beşerî zaafları göz önünde bulundurarak tevbe etme asaleti,

İlâhî emirleri yürekten kabul ederek koruyup yapma hassasiyeti,

Rabbini görmediği halde, O'nu görmüşçesine kalbi ürperip hoplayarak buyruklarına bağlanması ve kul olma bilinciyle Rahman olan Allah Teâlâ'ya kalbini yönlendirmesi sayesinde ilâhî iltifata mazhar olan insan ebedî mutluluğu kazanmış olur.

Bütün bu nâdide ve güzel özelliklerle kul mutluluk diyarı olan cennete yönlendirilir.

Girin o cennete bir selam ile, bu işte o sonsuzluk günüdür. (Kâf:50/34)

Farkında mısınız? Münip kalbin, mutlu hayat serüveni, onurlu karşılanış ve kabulü nice üst değerlere mazhariyeti ve ebedî mutluluk diyarına girişini böyle seyrettik.

Münip kalpte katıksız iman vardır. Net akıl, maddî ve manevî ilim ön plandadır. Tartışmasız ve eksiksiz Kur'an ilkelerini kabul ve icra, ihsan makamında ibadet, isâr derecesinde infak Rahmana bağlılığı sağlar. mal ve can karşılığı cihad, derin ve

engin tefekkür insanı Allah Teala'ya yöneltir. İnsan derisini yumuşatan ve kalbini ürperten zikir, kulu kulluk şuuruna eriştirir. Bunlar Rahmeti gazabından çok olan Allah Teâlâ'ya sığındırır.

9- ZİKRE UYGUN KALP

Müslümanların kendi aralarında en çok ihtilafa düştükleri önemli çok önemli ibadetlerden biri kuşkusuz zikir ibadetidir. Çok önemli, çok hassas ve çok ciddi emirlerle yapılması zaruri olarak emredilen zikir ibadeti Rahman, Rahîm ve Ğaffar Allah Teâlâ tarafından ısrarla hüküm olarak emredilmektedir. Kur'an'ı Kerimde birçok ayetle zikrin hemen hemen detayı, zamanı ve nitelikleri anlatılmaktadır.

Ayni oranda ruhaniyeti bile inceliklerine varıncaya kadar mana iklimi halinde sunulur ve Allah ile âdeta birebir buluşma olayı canlandırır.

Allah kelâmının en güzelini, âyetleri birbirine benzer ve ikişer ikişer olarak bir kitap halinde indirdi. Rablerinden, kalpleri hoplayarak ürperenler derileri ondan titrer, sonra derileri ve kalpleri Allah'ın zikrine yumuşayarak uygun hale gelir. O Kur'an Allah'ın hidayet rehberidir, onunla dilediğini hidayete kavuşturur ve her kimi ki, dalalete düşürür, artık onun hiçbir yol göstereni olmaz. (Zümer:39/23)

Kalbin yegâne ilacı ve yegâne manevî desteği zikirdir. Allah Teâlâ'yı zikredemeyecek kadar gaflete mahküm olup katılaşan kalp hayırsız kalptir, paslı ve kilitlidir. Zikir gibi ulvî lezzetten mahrum kalır. Mana ikliminin ulaşılmaz lezzetli nimetinden mahrum kalan kalp sahibi, mümin de olsa dünya ona dar gelir ve zindan olur.

Allah Teâlâ, zikir nimetinden mahrum kalan müminleri çok ince ve can alıcı bir üslupla uyarır ve hassasiyetle intibaha çağırır.

Müminler için hâlâ vakit gelmedi mi ki, kalpleri Allah'ın zikrine yumuşayıp uygun hale gelsin ve inen Kur'an'a hürmet ile canlansın ve bundan önce kendilerine kitap verilmiş, sonra üzerlerinden uzun zaman geçmekle kalpleri katılaşmış, çoğu da yoldan çıkmış kimseler gibi olmasınlar. (Hadid: 57/16)

Burada müminlere çok ciddi uyarılar vardır ve derin gaflete maruz kalmış olanlara hikmet dolu dersler verilmektedir.

Müminlerin mutlaka Allah Teâlâ'yı zikretmeleri gerekliliği hatırlatılır.

Allah Teâlâ'yı zikretmeme ihtimal oranı yüksek olduğu uyarısı yapılır.

Zikir hususunda müminlerin gaflete düştükleri ve bundan kurtulma azimlerinin az olduğu bilgisi verilir.

Dünya hayatında iken müminlerin zikir iklimine girerek kalplerini temizlemeleri öğütlenir.

Müminlerin zikir görevlerini yapmadıkları takdirde kısacık dünya hayatında ömürlerini gafletle geçirmeleri kınanır.

Üzerlerinden uzun zaman geçip zikir nimetinden mahrum kalarak dünyadan göçüp giden, ebedi zarar ve hüsranla dünya hayatını bitiren ehli kitap örnek gösterilir.

Bu yüzden de kalpleri katılaşmış olmaları dile getirilir.

Allah Teâlâ'yı zikretmeyenlerin Kur'an düzeninin dışında kalmaları uyarısı yapılır.

Bu tür zararlara maruz kalan ehli kitab insanları gibi olmamaları hususunda müminlere sorumluluk ciddiyeti kazandırılır.

10- SELİM KALP

Selim kelimesi, selam, silm, selamet ve arınmış gibi anlamları taşıyan bir kavramdır. Bu mana âlemi için kullanıldığında daha hassas bir ifade olur.

O gün ne mal fayda verir, ne de oğullar. Ancak Allah'a selim bir kalp ile varan fayda görür. (Şuara:26/88, 89)

Her türlü dalaverenin kapılarının kapandığı ahiret gününün kazanılması ancak selim kalp ile sağlanması uyarısı yapılan bu ayet çok önem arzetmektedir.

Şüphesiz ki Nuh'un açmış olduğu yolda yürüyenlerden biri de İbrahim idi. Hani O, Rabbine kalbi selim ile gelmişti. (Sâffât:37/83-84)

Burada ilginç bağlantılar kurulduğu görülmektedir. İki ulul-

azm sahibi peygamberin gönül bağı selim kalbi değerlendiriyor.

Ey müminler, size hayat verecek şeylere sizi çağırdığı zaman, Allah'a ve Resulüne icabet edin. Ve bilin ki Allah, kişi ile kalbi arasına girer ve siz gerçekten O'na götürülüp toplanacaksınız. (Enfâl.8/24)

Çok önemli bir mesaj verilen ayette, kalbi selimin oluşmasına ışık tutuyor. *"size hayat verecek şeylere sizi çağırdığı zaman, Allah'a ve Resulüne icabet edin"* Çünkü bu icabetle hayatın sırrına vakıf olacaksınız ve bu bilinçle toparlanamazsanız, *"bilin ki Allah, kişi ile kalbi arasına girer"* Tabbii o halde insanın neye layık olduğunu Ancak Allah tayin eder. Eğer insan için bu uyarılar yön vermezse o zaman da, *"ve siz gerçekten O'na götürülüp toplanacaksınız."*

İşte bu ve benzeri uyarılarla kalp kendine geliyor ve kalbi selim oluyor.

Biraz daha açacak olursak şunları da ayrıca değerlendiririz.

Mahiyeti net anlaşılmayacak ilginç bir ifade olan "bilin ki, Allah, kişi ile kalbi arasına girer." İşte bu inanmış insanı kendine getirme niteliğinde uyaracak bir ifadedir.

Eğer hile yapıp seni aldatmak isterlerse, şüphesiz ki Allah, sana yeter. Seni ve müminleri yardımı ile destekleyip güçlendiren O'dur. Müminlerin kalplerini birbirine ısındırıp bir araya getiren de O'dur.

Selim kalp, selim akıl ile beraber koordineli çalışsa, insanın aklı ile kalbi bütünlük sağlar ve bilgi ile vicdanı kemal derecesine yükselir. Aklın depoladığı bilgiler, kalbin süzgecinden geçer ve hakikat niteliği kazanır.

Âli İmran süresi yüz doksanıncı ayet bu manaya ışık tutmakta ve ibret derecesindeki kevni idraki vitrinlemektedir.

Göklerin ve yerin yaratılışında, gece ile gündüzün birbiri ardınca gelip gidişinde selim akıl sahipleri için elbette ibretler vardır. (Âli İmran:3/190)

İnsan bazen en verimli bilgilerini benimsediği gibi uygulamak ister fakat kalbi arızalı olduğu halde faydalı bilgilerini icraata koyamaz. Bazen de kalbi selim derecesinde olduğu halde bilgisi yetmediği için yine beklenen performansı gerçekleştiremez.

Demek ki, bilgi ile üstün seviye kazanmış ve manevi terbiye ile rahmanî bir nitelik sahibi olmuş insan velayet makamına aşına olmuş demektir.

Akli selim ve kalbî selim ile donanımlı biri haline ulaşır ve insanî kâmil makamını elde etmiş olur.

Zaten böyle insan için Cenabı Mevlamız net bir ifade kullanarak onu övgü ile yâd eder;

Ve şu misalleri insanlar için veriyoruz ki, onlara bilginlerden başkası akıl erdiremez. (Ankebut:29/43)

Burada önemli bir gerçeği hatırlamak gerekiyor. Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem: "Benim ümmetimin âlimleri, peygamberlerin varisleridir." buyurur.

İşte onun için, bilgiyi hikmeti içeriği ile idrak edip yaşayan bilginler akli selim ve kalbi selim gibi seçkin vasıflarla temayüz etmiş değerlerdir.

11- MUTMAİN KALP

Mutmain kalp, çok anlam yüklü kavramlardan biridir. Bu ifade nefis için de kullanılmış ve özellikle bir nevi arınmış, durulmuş, kıvamına ermiş ve olması gereken kalitede yüksek bir makama ermiş nefistir.

İbrahim aleyhissselam, ölülerin nasıl dirilteceğini merak etti, sordu, İsa aleyhissselamın havarileri gökten yemek indirilmesini istediler. Kalbin iman ile mutmain olması meselesinde ve nefsin mutmain olması konusunda bu kavram hassasiyetle kullanılmaktadır.

Mutmain kalbi, Kur'an sayfalarında dolaşarak daha açıkça görmek ve anlamak bize yeteri bilgi verecektir. Şimdi ilgili ayetlerin meallerini dikkatle okuyarak inceleyelim.

Hani İbrahim,"Rabbim, ölüleri nasıl diriltiyorsun bana göster demişti. Allah ona "inanmıyor musun."Dedi. İbrahim hayır inandım, ancak kalbimin mutmain olması için" demişti. Öyle ise, dört kuş tut. Onları kendine alıştır. Sonra onları parçalayıp her bir parçayı bir dağın üzerine bırak. Sonra da onları çağır. Sana uçarak gelirler. Bil ki, gerçekten Allah Azizdir Hâkimdir." (Bakara:2/260)

O vakit havariler "Ey Meryem oğlu İsa, Rabbin bize gökten, bir sofra indirebilir mi?" demişlerdi. O da "İman etmiş kimseler iseniz Allah'tan ittika edin" cevabını vermişti.

Onlar "Ondan yiyelim, kalplerimiz mutmain olsun, bize doğru söylediğini bilelim ve ona gözleriyle görmüş şahitler olalım istiyoruz" demişlerdi. (Maide: 5/113)

Bunlar, iman edenler ve kalpleri Allah'ın zikriyle mutmain olanlardır.. Bilesiniz ki, kalpler ancak Allah'ı zikretmekle tatmin olur, huzur bulur. (Ra'd Sûresi:13/ 2 8)

Cenabı Hak, Bedir savaşında üç bin melek ile yardım ettiğini beyan ettiği ayetten sonra beş bin melek müjdesi daha verir. Bundan sonra gelen ayet ile bunun sebebi dile getirilir.

Allah, bunu size sırf bir müjde olsun ve kalpleriniz bununla mutmain olsun diye yaptı. Yardım ancak mutlak güç sahibi, hüküm ve hikmet sahibi Allah katındadır. (Âli İmran:3/126)

Allah Teâlâ'ya iman etmiş bir insan baskı kurularak zorlandığı ve ölüm korkusu yüzünden inkâr etse de kalben imanında kesin kararlı olursa o insan kâfir olmaz. Burada onu mutmain kalp o insanı küfre düşmekten korumuş olur.

Kalbi imanla mutmain olduğu halde zorlanan kimse hariç, inandıktan sonra Allah'ı inkâr eden ve böylece göğsünü küfre açanlara Allah'tan gazap iner ve onlar için büyük bir azap vardır. (Nahl:16/106)

Kur'an'ı Kerimin üzerinde hassasiyetle durduğu konulardan biri zikirdir. Bu konu üzerinde müslümanlar, daha doğrusu sorumlular arasında polemik konusu olagelmiştir. Hatta zikir konusunu özellikle meal sahibi âlimlerden, hocalardan, profesörlerden birçoğu çarpıtmışlardır. Ehil olan veya olmayan nice ilgili, zikir kavramını istismara yeltenmiş oldukları izlenimi vermektedirler. Yalnız izlenimle kalmamış, zikir ayetleri yokmuş gibi bir zehaba kapılmışlardır.

Evet, ilgililerin çoğu, "zikir" kavramına "anma", bir kısmı da "namaz" anlamı vermişler ve bir nevi geçiştirmişlerdir. Kelimeler derinlemesine incelendiği zaman görülecektir ki zikrin özel bir

anlamı vardır ve ciddi önemi haizdir. Ayni zamanda harika bir ibadet değeri olduğu için asırlardır İslamî kimliğin taşıyıcılığını yapmıştır.

Bütün bunlara rağmen "zikreden" müslümanlarla alay edecek kadar işi sulandıran hocalardan da söz edilmektedir.

Niçin Kur'an, Allah Teâlâ'nın muradına uygun olarak anlaşılmak istenmiyor?

Allah Teâlâ'nın kitabı Kur'an'ı Kerimde, "çok namaz kılın, çok Kur'an okuyun, çok cihad edin" ya da her hangi bir konuda çok kelimesini pek kullanmadığı halde zikir için "çok zikredin ifadesi ısrarla kullanılmaktadır.

Tesbihat ve özellikle zikir ile ilgili esrarengiz beyanat vardır ve bu hususta akıllara durgunluk verecek kadar önemli ve manidar açıklamalar yapılmaktadır.

Tıp âleminde hemen her hastalık için bir ya da birçok ilaç vardır. Her bir hastalık için nice nice reçete yapılmaktadır. İlginçtir, elli dokuz çeşit kalp arızası için tek bir reçete vardır.

"Kalpler ancak Allah'ı zikretmekle tatmin olur."

Bu kendilerine hidayet verilenler, iman edenler ve kalpleri Allah'ın zikriyle mutmain olanlardır. Bilesiniz ki, kalpler ancak Allah'ı zikretmekle tatmin olur, kıvam bulur. (Ra'd:13/ 28)

12- SEKİNE KALP

Kur'an'ın birçok deyimi, kavramı ve kelimesi dilimize geçmiş genelde ayni anlamda kullanılmıştır. Bunlardan biri de "sekine" kavramıdır. Aslında bu kelimeden türeyen sükûnet, sakin, mesken ve meskûn gibi kelimeler içerik itibarı ile aynı köktendirler.

Hepsinde yerleşmek, kendini bırakmak, gerilimden kurtulmak, dış etkenlerden arınmak ve kaygısız bir psikolojik ortamda rahatlamak gibi anlamlar içermektedir. Aynı zamanda bu kavramlar insana mutluluk duygusu vermekteydiler.

Gerçekten Allah, (Hudeybiye'de) ağacın altında sana biat etmekte oldukları vakit, o müminlerden razı oldu. Böylece kalblerinde olan samimiyeti bildi de, üzerlerine "sekinet"i manevî huzuru in-

dirdi. Kendilerine de yakın bir zafer (Hayber'in fethini) verdi. (Fetih:48/ 18)

Görülüğü gibi bu ayette dış etkenlerden savaş psikozu üzerlerinde etki göstermemektedir. Orada bulunan ashabı kiram rahattır, huzur ve güven duyguları ile güçlü ve zindedirler.

Özellikle burada önemle belirtmek gerekir. Sekine hali, insandan gerilmeyi, tedirginliği, telaşı, endişeyi, korkuyu, heyecanı, aşırılığı ve ruhî reaksiyonları tamamen kaldırır, insanı asli yapısı ile mükemmel bir olgunluk seviyesine kavuşturur.

Fetih süresi dördüncü ayetinde ise sekine kelimesinin geliş itibarı ile kaynağı bildirilmiştir ve dayanağı olan imanın çok güçlü oluşu gösterilmiştir.

O Allah müminlerin kalplerine sekîneti indirdi ki, imanları üstüne iman katarak artırsınlar. Öyle ya Bütün Göklerin ve Yerin orduları Allah'ındır. Allah, Alîmdir, Hakîmdir. (Fetih:48/4)

Aslında hayatın her alanında sayılamayacak kadar ibretler, hikmetler ve güzellikler vardır. Bunlardan daha farklı mana yüklü değerler de vardır.

Yukarıda ifade edildiği gibi çok anlam yüklü değerlerden biri olan sekine her şeyi ilmiyle, kudretiyle, hikmetiyle ve sanatıyla yaratan Allah Teâlâ'nın yarattığı şekliyle kalbin sade, net ve berrak halidir.

Kalbin yaratıldığı gibi arı, duru olması ve dış etkenlerden tamamen temizlenmiş durumudur. Allah Teâlâ'dan başka hiçbir şeyden etkilenmeme halidir. İçinde sadece Allah Teâlâ'ya yakınî iman ve O'na bağlılıktan kaynaklanan hazineler değerinde haşyet vardır.

Kalbin bu haliyle yabancı değerlerden etkilenmeden yalnızca Yaratanına tam bağlılığı ile huzura ermiş halidir.

Bu ise insan için çok yüksek bir makamdır. Kalbin bu haliyle akla ışık tutması ve şahadeti bile zevkle karşılaması kalitesinin değerinden kaynaklanır.

Sekine kalp her tür gerilimden ve her tür aşırı tepkiden arınarak kulun her an ve her zaman yalnızca Allah Teâlâ'nın huzurunda olduğu şuur halidir.

13- MÜELLEFE KALP

Kur'an, harikalar âleminin her halini açık ve net gösteren aynasıdır, her derde devadır, her hastalığa şifadır, her probleme çözümdür.

Kur'an bugün yeryüzünde yüz milyonlarca müslüman tandanslı okumuş insanın çözer gibi davranış sergiledikleri nice meseleyi bir ayeti ile çözüp halletmeye muktedir bir kitaptır.

İslam dünyasının her hali bütün çıplağıyla görülmekte, yine her halleri ile bütün dünya karşısında trajikomik rollerini şartlandırıldıkları halleri ile oynayıp devam etmektedirler. Hemen hemen hiçbir ciddi irade, "inandık" dedikleri Kitaba dönüp bakma gereği duymamaktadır.

Tabii burada küresel hatta evrensel acı bir gerçeği dile getirmek konuya açıklık getirecektir. Dünya üzerinde her alanda tefrikayı tabulaştıran, mezhepçiliği İslam üstü bir gerekçe kabul eden, Allah Teâlâ'ya rağmen İslam ülkeler arası sınırları en büyük kutsal olarak kanıksayan, demokrasiyi İslam üstü sistem sayan ve dillerinden düşürmeyen nice sorumlunun söz sahibi olarak irade dışı rol oynadığı çok acı bir gerçektir.

Daha alt kademelerdeki çıkar çevreleri, tarikatlar ve daha nice arızî ve tâli çevrelerin hali hiçte yüz güldürücü değildir.

Bu çıkar çevreleri ve bencil tefrikacılar kendilerinden olmayan müslümanın kariyeri ne olursa olsun normal bir insan yerine bile koymazlar.

Kâinat mülkünün sahibi Allah Teâlâ ve O'nun Kitabı Kur'an'ı Kerim tefrikacılara göre pek önem taşımazlar.

Bu sorumluluk ve hassasiyet gerektiren ifadeye bazıları kendi caniplerinden ağır eleştiri getirebilirler. Ancak ne kadar haklı ya da ne kadar haksız olduklarını kalp gözü ile bakarak vicdanları ile karar verebilirler.

Özellikle ülfet etmiş, uzlaşmış ve kaynaşmış kalp sahiplerinin teşkil ettikleri toplum, en ideal toplum ve asıl hedef kitledir. Böylesi bir toplum insanlık tarihinin ender toplumudur. Cenabı Hakkın övgüsüne mazhar olan Resulullah sallallahu aleyhi ve sellemin ashabıdır.

Onlardan sonra onları örnek alarak onlara tabi olan seçkin kişi ve toplumlardır. Kalpleri ülfet edilenler hakkında Rabbimiz, Âli İmran süresi yüz üçüncü ayetinde anlamlı bir tarzda çok önemli ifade kullanmaktadır.

Şimdi, vahdetin, kardeşliğin ve ülfetin ana damarına girip hakikati bütün incelikleri ile yerinde incelemek güven verecektir ve gönül sahibi olanı tatmin edecektir.

Hepiniz birlikte Allah'ın ipine sımsıkı sarılın, sakın bölünüp parçalanmayın. Allah'ın üzerinizdeki nimetini hatırlayın; hani bir zamanlar birbirinize düşmandınız, kalpleriniz arasını ülfet etti uzlaştırdı müellefe eyledi da, O'nun bu nimeti sayesinde kardeşler oldunuz. Ateşten bir çukur kenarı üzerinde idiniz de Allah sizi ondan kurtardı. Hidayette olasınız diye Allah size böylece âyetlerini açıklıyor. (Âl-i İmran: 3/103)

Bu muhteşem ilâhî tabloyu gözden geçirdikten ve gönül gözü ile okuduktan sonra daha iyi anlaşılması ümidi ile maddeleştirerek bir daha insaf ve mantık çerçevesinde düşünmek gerekecektir.

"Hepiniz birlikte Allah'ın ipine sımsıkı sarılın,"

"sakın bölünüp parçalanmayın,"

"Allah'ın üzerinizdeki nimetini hatırlayın"

"hani bir zamanlar birbirinize düşmandınız,"

"kalpleriniz arasını ülfet etti uzlaştırdı da," müellefe haline getirdi

"O'nun bu nimeti sayesinde kardeşler oldunuz,"

"Ateşten bir çukur kenarı üzerinde idiniz de,"

"Allah sizi ondan kurtardı."

"Hidayette olasınız diye Allah size böylece âyetlerini açıklıyor."

Her insan, mümin olduğu kanaatinde olunca aklını kullanacağı için, bu ilkeleri iyice okuyup düşünerek değerlendirmeye alsın ve İslam nizamına göre buradaki ilkeler hakkında kanaatini kullansın.

Ancak, daha gerçekçi değerlendirebilmesi için bu ayetin iki

sibakına bir de siyakına baksın. Bu ayetten önceki ayette Allah Teâlâ kullarını derinden uyarıyor ve şöyle buyuruyor;

Size Allah'ın âyetleri okunup dururken ve Allah'ın Resûlü de aranızda iken dönüp nasıl inkâr edersiniz? Kim Allah'a sımsıkı bağlanırsa, kesinlikle o, doğru yola iletilmiştir.

Ey iman edenler, Allah'tan hakkiyle ittika edin. Sakın siz, müslümanlar olmaktan başka bir sıfatla can vermeyin. (Âl-i İmran: 3/101-102)

"Ârife tarif geremez." Bu ayetin neyi ifade ettiği oldukça açıktır. Anlamak isteyen rahatça anlar. Ancak yüz dördüncü ayet "iman ettik" diyenlerin sadık olduklarını ve bu hususta sorumluluklarının eri vasfını taşıdıklarının ispatını yapacaktır.

İçinizden, insanları hayra çağıracak, iyiliği emredecek, kötülükten alıkoyacak bir topluluk bulunsun. İşte onlar, felaha erenlerdir. (Âl-i İmran: 3/104)

Başsız bedenin yaşaması normal hatta mümkün değildir. Müslümanlar lidersiz ve ülfetsiz yaşadıklarını zannediyorlar. Bugün ki müslümanların sekerat halindeki kriz halindeki çırpınışlarıdır. Güçlü irade ile İslam dünyasını idare edecek lider kadronun olmaması karşısında dünyada etkin olamama sıkıntısı çeken müslümanlar teselsülen hepsi sorumludur.

Anlaşılan o ki, bu açık seçik beyanlar, kalplerin ülfet edilmesinin ve kalpleri uzlaşarak bir İslam toplumu oluşturmak için yukarıdaki ilkeler mutlaka yerine getirilmesi gerekl olan maddelerdir.

Ancak "*Kim Peygambere itaat ederse, gerçekten Allah'a itaat etmiş olur.*" Ve " *Ey Resûlüm deki: "-Eğer siz Allah'ı seviyorsanız, hemen bana tabi olun ki, Allah da sizleri sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Zira Allah bağışlayıcı, merhamet edicidir."*

Allah, rızasına tabi olanı selâmet yollarına iletir ve izni ile onları karanlıklardan nura çıkarıp doğru bir yola hidayet eder.

Ve onların kalblerinin arasını telif etti sevgi ile uzlaştırdı ki, eğer yerde bulunanın tamamını infak etmiş olsa idin onların kalpleri arasını ülfet edemezdin. Fakat Allah onların kalpleri arasını telif etti.

Şüphe yok ki O Azîzdir, hakîmdir. (Enfal:8/ 63)

Bu ayette de görülüyor ki, ülfet ya da telif, Allah Teâlâ'nın tartışılmaz bir nimetidir, lütfüdür, keremidir, Ancak kalplerin uzlaşması iman diyarından kaynaklanan mana hazinesidir.

Gerisi fasaryadır ve beşeri zaafların çırpınışlarından başka bir şey değildir.

Kalpleri ülfet etmemiş toplumun bireyleri dağınıktır. Bir araya gelmeleri ve birbirlerine dost olmaları yapaylıktan ileri geçemez.

Bunun ispatı da Âl-i İmran süresi yüz beşinci ayettir.

Ey müminler, kendilerine açık deliller ve âyetler geldikten sonra parçalanıp ayrılığa düşen Hiristiyanlar ve Yahudi'ler gibi olmayın. İşte onlar için çok büyük bir azâp vardır. (Âl-i İmran: 3/105)

Allah Teâlâ Haktan ayrılmış küfür ve benlikleriyle boğuşan münafık ve kâfirleri birbirlerine dayatılmış oduna benzetir.

Ve onları gördüğün vakit onların cisimleri seni taaccübe düşürür ve söyleyecek olurlarsa onların lâkırdılarını dinlersin, onlar sanki dayatılmış odunlardır. Onlar her gürültüyü kendi aleyhlerinde zannederler. Düşman olan onlardır, artık onlardan sakın. Allah, onları helâk etsin, nasıl oluyor da (Hak'tan) çevriliyorlar? (Munafikûn:63/4)

14- PEKİŞTİRİLMİŞ KALP

Ey Habibim sen Kehf ashabını ve Rakîm ashabını şaşılacak âyetlerimizden olduğunu mu sandın? (Kehf:18/9)

Bu ayet ile başlayan ashabı Kehfin hikâyesi birçok mesaj vermektedir. Ashabı Kehf mağarada üç yüz dokuz yıl kaldı. Bunların sayılarını yalnızca Allah Teâlâ biliyordu. Ashabı Kehfin ve Ashabı Rakîmın ibret dolu hikâyeleri dikkati caziptir. Bu hikâye asırlarca gelip geçecek insanlara hikmet içerikli bir örnek serüvendir.

Kadiri Mutlak olan Allah Teâlâ onları öldürmeden üç yüz dokuz yıl mağarada yaşattı. Yemediler, içmediler, ihtiyaçlarını gidermediler. Böyle bir durumda uzun süre mağarada onların

imanları uğruna verdikleri mücadele sayesinde bütün insanlığa örnek olarak böyle bir muameleye layık görüldüler.

Bütün insanlığa ibreti âlem Ashabı Kehf, Allah Teâlâ'nın övgüsüne mazhar oldular.

Zâlim, gaddar ve tanrılık iddiasında bulunan kralın karşısında dik durdular ve mümin vakarı ile ona kahramanca cevap verdiler. Cenabı Hak bunu ilginç haliyle anlatmaktadır.

Onların kalplerini pekiştirerek güçlü kıldık. O yiğitler hükümdarın karşısında ayağa kalkarak dediler ki: "Bizim Rabbimiz, göklerin ve yerin Rabbidir. Biz, O'ndan başkasına ilah demeyiz. Yoksa saçma sapan konuşmuş oluruz. (Kehf:18/14)

Bu ilginç ve manidar tarihi olay ile Allah Teâlâ'nın kullarını aydınlatması yanı sıra Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin en zayıf zannedilecek bir pozisyonda kendi ve ashabı dua ettiler. Cenabı Hak onların kabul etti ve şöyle buyurdu:

Ve Allah bunu ancak bir müjde olmak ve bununla kalpleriniz mutmain olsun için yapmıştır. Yardım ancak Allah katındandır. Şüphe yok ki, Allah Azîzdir, Hakîmdir.

O vakit size, tarafından bir güven olmak üzere bir uyku sardırıyordu ve üzerinize gökten bir su indiriyordu ki bununla sizi temizlesin ve Şeytanın hileli murdarlığını sizden gidersin ve kalplerinize rabıta versin pekiştirsin ve bununla ayaklarınızı sağlam durdursun. (Enfal: 8/10,11)

Bunlardan başka kâfirlerin çeşitli dedikoduları karşısında Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem için bile pekişmiş kalbin önemini dile getirmek için de Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

Kâfirler: "Kur'an ona bir bütün olarak bir kerede indirilseydi ya!" diyorlar. Oysa Biz onu sana böyle tutarlı bir bütün oluşturacak şekilde belli bir düzen içinde ağır ağır vahyediyoruz ki onunla senin kalbini pekiştirelim. (Furkan:25/32)

Onun için pekiştirilmiş kalbin önemi çok yüksektir. Pekiştirilmiş kalpte şüphe olmaz, kararsızlık sıkıntısı bulunmaz, döneklik de söz konusu da olamaz. Pekiştirilmiş kalpte hastalıklardan belirti bulunmaz. Bu kalp sağlıklıdır, netleşmiş ve güçlenmiştir.

15- HİDAYETE ERDİRİLEN KALP

Allahın izni olmadıkça hiçbir musibet isabet etmez, her kim de Allah'a iman ederse o onun kalbini hidayet eder, hak yola yöneltir. Allah her şeyi bilendir. (Teğabûn:64/11)

İnsana gelecek bir kötülük, Allah Teâlâ'nın iznine bağlıdır. O'nun izni olmadan hiçbir şeyin vücuda gelmesi mümkün değildir. Hidayet de Allah Teâlâ'nın iznine bağlıdır. Bu konuda birçok ilmî münakaşalar yapıla gelmiştir.

Kimi ayette kulun dileği ön planda görülür, kiminde her şeyin her türlü tasarrufu yalnızca Allah Teâlâ'nın elinde olduğu için kalbin de her tür tasarrufu Allah Teâlâ'ya aittir. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: "Ey kalpleri dilediği gibi tasarruf eden Allah'ım! Kalbimi, İslam dini üzere sabit kıl." Duasını yapar ve ısrarla devam ederdi.

İnsan süresinde ki ilgili ayette: *Muhakkak ki, Biz ona hidâyet yolunu gösterdik, isterse şükredici olur ve isterse kâfir olur.(İnsan:76/3)*

Burada insana, seçme hakkı tanınmış fakat birçok ayette hidayet verme yetkisi Allah Teâlâ'ya ait olduğu görülür. Hele Yûnus süresinin otuz beşinci ayetinde; "yehdî kelimesi beş defa geçer" ve her birinin faili Allah'dır.

De ki: "Sizin şirk koştuklarınızdan hidayete götürecek var mı?" De ki: "Allah, hidayete götürür. Hidayete götüren mi uyulmağa daha lâyıktır, yoksa Hidayete götürülmedikçe kendisi hidayeti bulamayan mı? O halde neyiniz var? Nasıl hükmediyorsunuz?" (Yûnus:10/35)

Bu açıklama karşısında bazı okuyucumuz belki tereddüt edebilir. Burada tereddüt edilecek bir sıkıntı yoktur.

Çünkü Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile ilgili iki ayette geçen hidayet meselesi konuyu aydınlatacak niteliktedir.

Gerçek şu ki, sen sevdiğini hidâyete erdiremezsin. Ve Allah dilediğini hidâyete erdirir ve O, hidâyete erecekleri daha çok bilendir. (Kasas:28/56)

Bu ayette Peygamber sallallahu aleyhi ve selleme hidayet yetkisi verilmediği görülüyor. Evet, hidayet yetkisi yalnızca Al-

lah Teâlâ'ya aittir.

Rivayete göre; Hazreti Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem, Ebu Talibin ölüm halinde yanı başında idi. Onun iman etmiş olarak ölmesini çok istiyordu ve Ona ısrarla iman telkîn ediyordu. Cenabı Hak, bütün kullarına, hidayeti yaratma yetkisinin yalnızca kendisine ait olduğunu bildiriyordu.

Demek ki yaratmak Allah Teâlâ'nın yetkisi dâhilindedir. Hidayeti yaratmak Allah Teâlâ'ya aittir, hidayete vesile olmayı Cenabı Hak, Resûlüne görev olarak vermiştir.

Ey Resulüm! İşte sana da böyle emrimizden bir ruh vahyettik. Sen Kitap nedir, iman nedir bilmezdin. Fakat biz onu, kullarımızdan dilediğimizi, doğru yola ilettiğimiz bir nur yaptık. Elbette sen, hidayete ulaştırırsın (Şu'râ:42/52)

Bu sürede ise Cenabı Hak, "lam'ı" te'kid ile Hazreti Peygamber sallallahu aleyhi ve selleme yetki veriyor. Bu yetki, yaratma yetkisi değildir. Ancak yol gösterme ve hidayete davet yetkisidir.

Dolayısı ile bu görev bütün müslümanların, hasseten ulemanın da uhdesinde olan şerefli bir görevdir. Ümitle beklemekteyiz, ehli gelir, İnşaellah.

16- YALAN SÖYLEMEYEN KALP

İnsan aklı, ayarı bozulunca yanlışlar girdabına kapılır. Yanlışlar girdabı ayarsız aklın aslî fonksiyonlarını alabora eder. Böyle bir pozisyonda akıl ile kalp arasında iletişim sistemleri çöker. Sistemin çöküşü ile akıl tamamen devre dışı kalır, kalp ile bağlantı kesilir.

Netice itibari ile küllî aklın sisteminden kopan cüz'î akıl, dengeleri çöküş pozisyonunda olduğu için kalpten de habersizdir. Dolayısı ile kalp de kontrolsüzdür.

İşte bütün beşerî olumsuzluklar, cüz'î aklın, küllî aklın sisteminden kopuşu ile tutarsızlıklar uçurumuna sürüklenir. Böyle durumlarda kalp, dengeleri bozuk akıldan habersizliği ve tutarsızlığı yüzünden yalpalamaya başlar.

Yalan da bu yalpalama dengesizliğidir, saçmalığıdır.

Yalan söyleme hususuna çok dikkat etmek gerekir. Peygam-

berler yolu olan vahyi sisteminde yalana yer yoktur. Çünkü küllî akıl, sistemi hatasız bir sistemdir. Bu hakikati anlama bahtiyarlığı, ancak ve ancak ezel ve ebet Hükümranın kitabının açıklaması ile mümkündür.

Battığı zaman yıldıza andolsun; Arkadaşınız sapmadı, azmadı. Ve hevadan söylemiyor. O (söyledikleri) yalnızca vahyolunmakta olan bir vahiydir. Onu, müthiş kuvvetleri olan biri öğretti; "Mırra" üstün akıl sahibi doğruldu Ve o en yüksek ufukta idi. Sonra yaklaştı, (yere doğru) sarktı. Nitekim (ikisi arasında uzaklık) iki yay kadar (oldu) veya daha da yakınlaştı. Verdi kuluna verdiği vahyi. Onun gördüğünü kalbi yalana çıkarmadı.

Onun gördüğünden kuşku mu duyuyorsunuz? Andolsun, onu bir de diğer inişte görmüştü. Sidretü'l-Müntehâ (uzak ağaç)ın yanında, Cennetü'l-Me'vâ da onun yanındadır.

O dem ki o Sidreyi bürüyen bürüyordu Göz kayıp şaşmadı ve (sınırı) taşmadı.

"Andolsun, o, Rabbinin en büyük ayetlerinden olanını gördü. (Necm:53/1-18)

İnsan aklının çok yetersiz kaldığı ve sınırlı gücü ile ulaşamadığı o sınırsız âlemleri anlatan ayetler içinde bocalayıp kalmadan ilgili ayeti algılamaya çalışıyoruz. Hayallerin bile seçemediği tasvirlerin arasında insanların ve cinlerin peygamberi ve âlemlere rahmet olarak gönderilmiş Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellemin ötelerin ötesinde ki halini düşünüyoruz. *"Verdi kuluna verdiği vahyi. Onun gördüğünü kalbi yalana çıkarmadı."*

Verilen vahyi, Sidretü'l-Müntehâ, Cennetü'l-Me'vâ, müthiş kuvvetleri olan biri, Mırra" üstün akıl sahibi, en yüksek ufuk, O üstün akıl sahibinin yere sarkması, iki yay kadar yakınlaşmaları ve daha nice hadisat ve en büyük alametler zincirleme birbirini takip ediyordu.

İşte öyle âlemlerde, âlemlere rahmet olarak gönderilmiş Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem aklen ve kalben mükemmel bir performans sergiliyordu. Onca gördüklerini aklı tam kıvamında idi, sınırı taşmadı, kalbi çarpıp dengeyi bozmadı.

Çünkü Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, küllî akılın çerçevesi sistemi içindeydi ve tamamen ona bağlıydı.

Velhasıl insan aklı ile yorumlanamaz bu haberler karşısında insanın tam teslimiyeti ile iman edip rahat bir nefes alması, normal aklının gereği olmalıdır.

Oysa hakikati görmemek için gözlerini kapatıp sıkmış, kulaklarını tıkamış, tefekkür etmemek üzere aklını devre dışı bırakmış kâfirler, her yerde ve her zaman olduğu gibi saçmalamaktan kurtulamazlar.

Sonuç olarak, evrenin bütünlüğü ve insanın bu bütünlük içinde varoluş sırrına imanı tevhit sistemi ifade eder ve insanın bu bilincini güçlendirir. Kâfir insan ise hep saçmalama zilletinden kurtulamaz. Buna karşılık tevhid sisteminin temsilcileri, başta peygamberler olmak üzere bütün müminler kalpleri ile doğruluk düzenine bağlı oldukları için kalpleri yalan söylemez bahtiyarlardır.

17- TAM KALP

Kur'an-ı Kerim'de "tam kalp" ifadesi aynen kullanılmıyor. Tam kavramı ise "bir şeyin mutlak zikri kemaline delalet eder" kuralınca eklenmiştir.

Tam kalp, olması gerçek kalp anlamındadır.

Ve onlardan evvel nice nesilleri helâk ettik ki onlar kuvvetçe bunlardan daha güçlü ve şiddetli idiler, beldelerde dolaşıp durdular. Hiç kaçıp kurtulacak bir yer var mıdır?

Hiç şüphesiz, bunda, kalbi olan ya da bir şahid olarak kulak veren kimse için elbette bir öğüt vardır. (Kâf: 36- 37)

Ayetlerde birçok hikmet ve birçok hakikat iç içe bir bütünlük sistemi halindedir. Ancak kalp ile bağlantılı tarafı daha çok manidardır. Manidar olduğu kadar da dikkat çekicidir.

Allah Teâlâ'nın "şeriatına" riâyet etme olgunluğu öngörülüyor.

Gayba iman esası hatırlatılıyor ve "*Görmediği halde Rahman'dan korkan ve Allah'a yönelmiş bir kalp*" olması gerektiği vurgulanıyor.

Ve cennet gibi sonsuz ve kusursuz nimetlerle donatıldığı haberi verilen bir yurdun, yukarıdaki özellikleri taşıyan kullara hazırlandığı bildiriliyor.

İşte böyle bir yurda kavuşacak insanın, öyle bir kalba sahip olması ve onu taşıması gerektiği bilgisi veriliyor.

Sonunda *"Hiç şüphesiz, bunda, kalbi olan ya da bir şahid olarak kulak veren kimse için elbette bir öğüt vardır."*deniliyor.

Ayette kalp kelimesi nekre olarak zikredildiği ve "bir şeyin mutlak zikri kemaline delalet ettiği" için bu kalbe tam kalp denilir.

Ey Rabbimiz! bizim kalbimizi de bu kalpten eyle" Amiin!

18- GÖNÜLLÜ KALP

İnsan, özellikle manevî konulara ilgi duyup araştırdıkça çoğu zaman şaşkınlığını gizleyemez oluyor. Hiç beklemediği bir olayla karşılaşan bir insan, gerek biyolojik ve gerekse psikolojik sarsıntı geçirdiğini bilirsiniz.

Çok değer verdiğin, hiçbir teklifini reddemeyeceğin ve senden beklentilerinden daha çok gönülden hizmet vermek istediğin bir dostunla karşılaştığın zaman alacağın tavrı bir düşün!

Müminin yüreğini hoplatacak ve tatlı bir ortama sürükleyerek huzur diyarına götürecek ifadelerden biri gönüllü ifadesidir.

Gönüllü insanın aklı, en verimli akıl lüb aklıdır ve kalbi, kalbi selimdir, teslimiyeti, arı, duru, riyasız, çıkarsız ve tertemizdir. Hedefi, hedeflerin en yücesi rıza makamıdır.

Böyle insan, gönlünü yalnızca Allah Teâlâ'ya vermiş, gözünü rıza makamına dikmiş ve kulağını rahmet diyarından gelecek sese ayarlamış mutlu ve mübarek insandır. Bu insanın kulağını ayarlayıp hasretle duymak istediği ve merakla beklediği çok önemli iki hitap onu sonsuza dek mutlu edecektir.

Ey Rabbine teslim olmuş mutmain nefis! Sen razı, O da senden razı olarak Rabbine dön. Artık kullarımın arasına gir. Gir Cennetime! (Fecr:89/27-30)

Bu çağrı ile beraber;

Uyan ki Allah'ın veli kulları için bir korku yoktur, onlar mahzun da olmayacaklardır. (Yunus:10/62)

Böyle bir ilâhî garanti belgesi de peşinden gelecektir.

Bütün bu özelliklerle donanmış bahtiyar kulların manevî kimliklerini Allah Teâlâ gönüllülük vasfı ve özellikleri ile tescil eder.

Onlar ki, iman ettiler salih ameller işlediler ve gönüllü olarak Rablerine kalben boyun eğdiler işte onlar da cennet halkıdır, onlar orada ebedi kalacaklardır. (Hûd:11/23)

Allah Teâlâ o gönüllüleri bir başka ayette daha seçkin ifadelerle dile getirir.

Biz her ümmet için kurban kesmeyi meşru' kıldık, kendilerini rızıklandırdığı dört ayaklı davarlar üzerine Allahın adını zikretsinler diye. İşte sizin ilâhınız bir tek ilâhtır. O halde Ona teslim olun. Ey Habibim! Sen o gönüllü itaatkâr ve mütevazı' olanları müjdele. (Hac:22/34)

Ey Rabbimiz! Bizleri de bu hitaplara muhatap olan gönüllü kullarından eyle. Amiin.

19- ŞEFKAT VE MERHAMET DOLU KALP

İnsanın gerek manevî hayatında ve gerekse sosyal hayatında her şeyi bildiği izlenimi, onu sürekli olarak karmaşaya sürükler ve belirsizlik girdabına sokar. Bundan sonra gizli ya da açık bir güven bunalımı oluşturur.

Yalnız bilgi değil, birçok etken insanı çeşitli alanlarda aşırılaştırır. Medeniyet ölçülerini aşmasına sebep olur. Kimi insan bilgiden ve edepten yoksun olduğu halde yine kendine aşırı güvenden dolayı anormal davranışlar sergiler. Aklına sokulan ideolojik bilgi kırıntılarını kutsar gibi önemser, bazen rastgele siyasî söylemleri ödün vermeyecek tarzda kabullenir ve sürekli olarak ötekileştirdiklerini ağır ve münasebetsiz bir dil ile töhmet altında bırakır.

Bazen, insandan başka hiçbir canlı varlığın yapmayacağı sözlü saldırılarda ve aşırılıklarda bulunur. Küfür ederek, insana hiç yakışmayacak saçmalıkları ve lanet ederek kendini insanın

özüne yakışmayacak aşağılıkları kanıksayarak bedbinleşir. Bu haliyle kalbi katılaşır, abus suratı somurtur ve çevresine negatif enerji yayar.

Oysa her şeyi hikmet ve ibretlerle donatarak yaratan Allah Teâlâ, insanın yaratılışı hakkında da; *"Biz insanı en güzel kıvamda yarattık"* buyurarak ona verdiği önemi dile getirir.

Pekiyi insana ne olurda kalbini yumuşatıp, kendini nikbinleştirerek, çevresine pozitif enerji yayarak mutlu olamaz?

Elbette bu ve benzeri soruların birçok cevabı vardır. Ancak daha net, rahatça ve kolayca anlaşılır cevapları da vardır.

İnsanın köklü bir aile terbiyesi yoksa dinî bilgi açısından yetersizse, aklı dengelerini evrensel mantık sistemi kurallarına göre kullanmayı bilmiyorsa ve kendinden başkalarına kalben ve fikren açık değilse onun kalbi de bütün iyi ve iyiliklere kapalıdır.

Bu yüzden altyapıda nelerin kaybolduğunu irdeleyerek araştırmak gerekir.

Şefkat ve merhamet, ailede alınan terbiye, yeterli dinî bilgi, aklî dengeleri ayarlayacak temel bilgiler, bununla kapsamlı fikir potansiyeli olan insanlar insaflı olur, çevreyi ve kendinden başka insanları düşünebilecek kişilik sergileyebilirler.

Bu açıklamadan sonra şimdi Kerîm Kitapta konuyu tebyin eden ayetlerle aydınlanalım.

Ve kendilerine ilim verilmiş olanların bilmesi içindir ki, şüphesiz o, Kur'an Rabbin tarafından gelen bir hakikattir. Artık ona imân etsinler de onun için kalplerine bir incelik ve bir merhamet vesilesi olsun. Ve şüphe yok ki Allah, imân edenleri elbette en doğru yola hidâyet edicidir. (Hac:22/54)

Burada görülüyor ki kalbe hikmetler içerikli değer yüklenmiştir.

Sonra onların izleri üzerine peygamberlerimizi yolladık ve Meryem'in oğlu İsâ'yı da gönderdik ve O'na İncil'i verdik ve O'na tâbi olanların kalplerinde bir şefkat ve merhamet vücuda getirdik ve bir ruhbaniyet ihdas ettiler ki, onu onların üzerlerine yazmamıştık, ancak Allah'ın rızasını aramak için onu iltizam ettiler. Sonra

ona bihakkın riâyette bulunmadılar, artık onlardan iman edenlere mükâfatlarını verdik ve onlardan birçokları ise fâsık kimselerdir. (Hadid:57/27)

Özellikle çağımızda İslam ülkelerinin tamamı huzursuz ve tedirgindir. İçeride kedi aralarında tutarsız, güvensiz, saygısız ve merhametsiz bir düzen oluşturmuşlar, bunu harika bir ganimet gören dış şer güçler her kesimin arasına fitne ve fesat tohumu ekmeyi fırsat saymış ve genelde başarı elde etmişlerdir.

Fitne ve fesat genelde psikolojik, sosyal, ekonomik, politik ve ahlâkî çöküntüler ortamı oluşturdukça aralarında şefkat ve merhamet değer kaybına uğramaya yüz tutuyor. Şefkat ve merhamet kayboldukça kalpleri, öfke, nefret ve kin virüsleri ile harap olmaktadır.

Bu vesile ile müslümanımsı insanların kalpleri ayarsız ve arızalı bir makine gibi çalışmaya başlıyor. Düzenleri bozuluyor, medeniyetleri sarsılıyor, içlerinde düşmanlık duyguları kabarıyor, ilâhî ilkelere ihtiyaç hissedilmiyor.

Bu korkunç hengâmede Rahman Allah'ın Müntekım sıfatı tecelli ediyor. Şimdi bunun hemen peşinden "Ve kendilerine ilim verilmiş olanların bilmesi içindir ki, şüphesiz o, Kur'an Rabbin tarafından gelen bir hakikattir." Kur'an hakikatinin hikmet içerikli mesajlarını müminin gönül diyarında canlandırması gerektiği işareti veriliyor. Kur'an'a iman etmeleri isteniyor. Bununla da, artık ona imân etsinler de onun için kalplerine bir merhamet ve bir teslimiyet yerleşsin."

Kendisine Rabbinin âyetleriyle öğüt verilip de sonra onlardan yüz çeviren kimseden daha zalim kimdir? Hiç şüphesiz ki biz suçlu günahkârlardan intikam alıcılarız.(Secde:32/22)

20- TEMİZ KALP

Varlıklar âleminin çeşidini, adedini, keyfiyetini, mahiyetini ve diğer özelliklerini Allah'tan başka hiç kimsenin bilmesi mümkün drğildir. Allah'tan başka her ne var ise hiçbir şeyin mahiyeti hakkında kapsamlı bilgi sahibi olamaz. Bunlar en azından akla aykırı gelir.

İnsan bedeninde birinci derecede önem taşıyan kalp denilen bir makine de mahiyeti bilinmeyenlerden biridir. Harika görevler yüklenmiş kalp nice işlemler yapmaktadır.

Kan tahlilleri açısından kalbe bakınca çok ilginç sonuçlar görünür. Başta alyuvarlar ve akyuvarlar olmak üzere nice nice elementler müthiş bir uyum cümbüşü gösterisi yapmakta ve fasılasız sürdürmektedir.

Kalp bir taraftan kanı toplar damarlar aracılığı ile toplar bir taraftan atar damarlar aracılığı ile başka bölgelere pompalar. Böylesi bir sistem ve böylesi bir ritim ile çalışan kalp, hem can denen enerjinin merkezi traforüsü, hem metabolizmanın organizatörü, hem mana yönünün direktörü ve hem öncelikle beyin olmak üzere bütün beden âleminin besleme kaynağı görevlerini yılmadan, bıkmadan, usanmadan, yorulmadan yürüten bir başka âlemdir.

Ayni zamanda bu ilâhî sır ve hikmetlerle donatılmış kalp ilâhî nazargâh olan rahmanî bir âlemdir.

CenabıHak böylesi kalbi temizlemek istemiştir. Oysa bu kalbin içi sürekli olarak gelip giden kan ile doludur. Biyoloji ve fizik kuralları çerçevesinde baktığınızda kanın tmizliği dikkat çekicidir.

Şimdi yardımcı birimlerle akıl almaz ve sırrı bilinmez bir ahenk sistemi ile çalışan kalbin temizliğinden bahseden Yaratıcının açıklamasına yoğunlaşıp hassasiyetle inceleyelim.

O zaman sizi, Allah'tan bir güven olmak üzere hafif bir uyku bürüyordu, üzerinize sizi temizlemek, şeytanın pisliğini (içinize attığı kötü düşünceleri) sizden gidermek, kalplerinizi birbirine bağlamak ve ayaklarınızı pekiştirmek için üzerinize gökten bir su indiriyordu. (Enfal:8/11)

Zâlim kraldan kaçarak mağaraya sığınan Ashabı Kehf hakkında Cenabı Hak; *"O zaman sizi, Allah'tan bir güven olmak üzere hafif bir uyku bürüyordu"* açıklamasını yapıyor. Burada alt yapısı hazır bir meselenin orta vadede neticesinden söz ediliyor.

Küfre, şirke ve zülme karşı duran, imanlarının mücadelesini veren ve zülmün yayılmasını engellemeye çalışıp kıyam eden As-

habı Kehf, inanaçlarının gereğini yaptıkları için Allah Teâlâ'nın takdirini kazanmışlardı. İlâhî takdir sayesinde ilâhî güvene kavuşmuşlardı.

Buna ödül olarak da *"hafif bir uyku" nimeti veriliyordu.* Bu öyle bir uyku idi ki bu gençler orada üç yüz dokuz sene uyuyacaklar fakat hiçbir şeyde zarar görmeyecekler.

Bundan sonra gelen nimetler her biri diğerinden daha hayırlı ve kıymetli nimetlerdi. *"üzerinize sizi temizlemek, şeytanın pisliğini sizden gidermek, kalplerinizi birbirine bağlamak ve ayaklarınızı pekiştirmek için üzerinize gökten bir su indiriyordu."*

Farkında mısınız, bir gün, üç gün, beş gün değil, üç yüz dokuz sene orada kalan o gençler yağan yağmurla temizleniyorlar, şeytanın pisliği gideriliyor ve temizlik sayesinde kalpleri birbirlerine bağlanıyor ve ayakları güvenle yere basıyor. Evet bütün bunlar için Allah Teâlâ onların üzerine çok yönlü kullanımı olan suyu indiriyor, hem de yukarıdan.

İşin özeti, iman eden, gereklerini yapan, bu uğurda her şeyi göze alan birilerinin kanlı katil bir kırala karşı kıyam ederek mücadele etmeleri karşılığında Allah onlara çok yüksek paye verdi ve gelip geçecek bütün insanlığa onları örnek gösterdi.

Onlar çok kazandı, kral çok kaybetti.

İmanla, irfanla, ihlâsla, ihsanla, isârla, takvayla, vera'la ve en büyük cihatla bizleri techiz eyle Allah'ım!

21- METANETLİ KALP

Kur'an'ın isimlerinden birçoğundan biri Kerîmdir, biri Hakîmdir. Kerîm isminin gereği, fasılasız iyilik sunmasından, Hakîm ismi ise tamamı hikmet içerikli olmasındandır.

Burada işlenecek olan metanet çok önemli bir konudur. Bir insanın dayanamayacağı bir olay karşısına çıktığı zaman ona metanet iğnesi yaparlar. Bu iğne olay karşısında etkilenme durumunda olan insana dayanma ve kendini normal hissetme desteğidir. Bu destek ise o insanı destekler, güçlendirir ve normal hayat seyrini sürdürür.

Konu insanlık âleminin ilginç hikâyelerinden biridir. Bunun

ilginç bir açılımı vardır. İbreti âlem için insanların düşünmesi, ibret alması ve bundan kendine pay çıkararak hayatını düzenlemesi hedeflenmektedir.

Düşünki başına beklenmedik bir musibet geldi. O anda ya Allah'a " neden bunu benim başıma verdin" deyip isyan edeceksin imanından olacaksın ya "Bu nasıl olur" diyecek kendine zarar vereceksin ya da "vaveyleyi" koparıp çığlık atacaksın. Ki, bunlar hepsi anormaldir.

Anormallıklar girdabına düşmemek ve olgun bir kimlikle; "mülk Allah'ındır hüküm de Allah'a aittir" diyeceksin ve O'nun hükmüne rıza göstererek mümin kimliğin ile Allah Teâlâ'nın Rububiyetine sığınmış olacaksın. Böylece mümin kişiliğini yaşayarak korumuş olacaksın.

Böylesi bir meseleyi Kur'an anlatımından almak süretiyle harikulade bir mümin kişilik örneği görüp ibret ve ders alalım.

Yoksa sen, sadece Kehf ve Rakim sâhiplerinin bizim şaşılacak âyetlerimizden olduklarını mı sandın? (onlardan başka çok daha acâip âyetlerimiz vardır. Arzı yeşertip sonra kurutmamız da şaşılacak âyetlerimizden değil midir?)

O vakit ki, o gençler mağaraya sığındılar da dediler ki: "Ey Rabbimiz! Bize kendi indinde bir rahmet ver ve bizim için işimizden dolayı bir muvaffakiyet hazırla."

Biz de bunun üzerine mağarada onların kulaklarını yıllarca (dış dünyaya) kapalı tuttuk,

Sonra da onları uyandırdık, iki zümreden hangisi bekledikleri gayeyi daha iyi (zabt ve) hesâb edicidir, ayırd edelim diye.

Biz sana onların haberlerini doğru olarak hikâye ediyoruz. Onlar genç bir zümre idiler. Rablerine imân etmişlerdi ve Biz de onların hidâyetini arttırmış idik.

Ve onların kalplerini metanetli kılıp kuvvetlendirdik, o vakit ki kıyam ettiler de dediler ki: "Bizim Rabbimiz, göklerin ve yerin Rabbidir. Biz O'ndan başkasına ilâh deyip tapamayız. Böyle diyecek olsak elbette ki haktan pek uzak bir söz söylemiş yani saçmalamış oluruz."

"Şunlar, şu bizim kavmimiz O'ndan başkasını ilâh ittihaz ettiler. Onların üzerine bir zahir hüccet getirmeli değil mi idiler? Artık bir yalanı Allah'a karşı iftira edenden daha zalim kimdir?" (Kehf: 18/9-15)

Ashabı kehf, Kur'an'ı Kerimin anlattığı ilginç hikâyelerden biridir. Bir grup genç Allah'a inandıkları için toplumu bozacak paranoyası ile takip edildiler. Adı Dakyanus olarak zikredilen kral bu inanmış gençleri yakalayıp idam edecekti. Fakat gençler yaklanmadan önce tedbir alıp kaçtılar. Rakim dağında Kehf mağarasına sığındılar.

Bu gençler orada kendilerini güvende hissettiler. Zaten yorucu bir yolculuk yapmışlardı. Orada uykuya daldılar. Öyle bir uykuya daldılar ki, orada uzun zaman kaldılar. Onlar mağarada uyku halinde iken nice hikmetlerle donatıldılar. Uzun süre orada yatışlarından dolayı vücutlarında yaralanma olmadı. Sürüngenlerden, yırtıcı hayvanlardan gelip onları parçalayan çıkmadı. Açlıktan kaynaklanan iç organlarında kuruma ve zedelenme olmadı.

Kısacası onlar uzun zaman orada uyuyarak geçirdikleri uzun zaman sürecinde hiçbir zarar gömediler. Onlara güneş zarar vermedi.

Onların kaldıkları mağaranın önünde köpekleri ön ayaklarını öne uzatmış bir biçide yatıyordu.

Bütün bunları inceliklerine varıncaya kadar anlatan Kur'an ayetlerinden Kehf suresi, on dokuzuncu ve devamında ayetlerde Cenabı Hak devam ediyor;

Ve onları böylece uyandırdık ki, aralarında soruşturuversinler. Onlardan bir sözcü dedi ki: "Ne kadar durdunuz?" Dediler ki: "Bir gün veya bir günün birazı kadar." Dediler ki: "Ne kadar durduğunuzu Rabbiniz daha ziyâde bilendir. Şimdi birinizi şu gümüş akçeniz ile şehre gönderiniz, hangi yemek daha temiz ise ondan size bir rızık getirsin ve çok dikkatli hareket etsin ve sizi sakın bir kimseye haber vermesin." Çünkü bakın, sizin varlığınızı öğrenirlerse ya sizi taşlayarak öldürürler ya da zor altında sizi kendi dinlerine döndürürler ki, bu durumda, bir daha asla kurtulamazsınız!" (Kehf: 18/20)

Ve temsilci yemek almaya gitti, çok endişeli idi. Gittiği dükkânda alacaklarını aldı, parasını uzattı. Esnaf parayı görünce durakladı. Define bulmuş olacağını düşündü. Çünkü para üzerinde olan resim üç asır önce yaşamış kral Dakyanusa aitti.

Ashabı kehf üç yüz dokuz sene orada Aziz ve Celil olan Allah Teâlâ tarafından uyutulmuş olduğu anlaşıldı. Artık eski krallık kalmamış halk hiristian olmuştu. Kral da hiristiyandı.

Kral ve halk mağaraya gittiler onlarla konuştular.

Bundan sonrasını yine ayeti kerimeden ibretle takip edelim.

(Nasıl onları uyutup sonra uyandırdıksa yine) böylece onları (bazı insanlara) buldurduk ki, Allâh'ın (öldükten sonra diriltme) va'dinin gerçek olduğunu ve (Duruşma) saatin(in geleceğin)de asla şüphe olmadığını bilsinler. (Bulanlar), o sırada kendi aralarında onların durumlarını tartışıyorlardı: "Onların üstüne bir binâ yapın!" dediler. Rableri onları daha iyi bilir. Onların işine gaalip gelen(yetkili)'ler: "Mutlaka onların üstüne bir mescid yapacağız" dediler. (Kehf:18/21)

Bu hikâyelerini dile getirdiğimiz müminlerin hayatlarında bütün gelip geçmiş müminlere ibret ve hikmet dolu dersler vardır. Bu derslerin başında canları pahasına imanlarına sahip çıkmaları ve bu uğurda ölesiye mücadele verme azimlerinin onları kıyamete kadar gelecek müminlere örnek gösterilmeleridir.

Bu yüksek oranda ilâhî lütfe mazhar olmaları da metanetli kalbe sahip olmaları gösterilmişlerdir.

Ey yüceler yücesi Rabbimiz bize de metanetli kalp ihsan eyle!

22- SABİT KALP

Varlıklar âleminde Allah'dan başka her şey karar kılacak bir mekâna muhtaçtır. Mekâna yerleşmeden orada güvene kavuşmadan varlığını sürdürmesi imkânsızdır.

Yapılan binaların temeli sağlam olmazsa sabitlenmiş olamaz. Bir vida bile yerine tam yerleşemeden sabitlenmiş sayılamaz.

Öyleyse kalp gibi çok fonksiyonlu bir makinenin sabitlenmesi elbette yapılması gerekli olan bir işlemdir.

Bu işlemi öncelik ve özellikle her tür varlığın sahibi Aziz ve Celil olan Allah Teâlâ elbette son Peygamberine uygulacaktı. Çünkü varlıklardan her hangi bir şey mutlaka sabitleştiğinde verimli olur.

Onun için Rabbimiz mesleye açıklık getiriyor ve şöyle açıklıyor;

Peygamberlerin haberlerinden kalbini sabitleştirdiğimiz her türlüsünü sana kıssa olarak anlatıyoruz, bu sûrede de sana bir hak ve müminlere bir öğüt ve uyarı geldi. (Hûd: 11/120)

Hazreti Muhammed sallallahu aleyhi ve selem, yer küremize gelen son peygamberdi. Onun için Allah Teâlâ kullarının hayat düzenlerini rızası çerçevesinde belirlemeleri hususunda öncelikle Resûlunun kalbini sabitleyecekti. Bunun için de geçmiş peygamberlerin karşılaştıkları olayları ve sonuçlarını da göstererek her halde Onun bütün bu gelişmeler karşısında kalbî sebatının ayarını belirleyecekti.

Rabbimiz böyle bir düzenleme sundu. Ancak daha farklı mücadele tarzını da bir başka ayette kalbin sabitleştirilmesi ile ilgili bilgi verdi.

Yine o küfredenler dediler ki: o Kur'an, ona cümlesi birden indirilseydi ya! Biz onu kalbine sabitleştirelim diye böyle ındirdik ve fevkal'âde bir tertil ile düzenli olarak indirdik. (Furkan:25/ 32)

Şimdi kalbin sabitliği ile ilgili ortak bir değerlendirme noktasına geldik. Kalbin sabitlendirilmesi ile ilgili ayetlerin Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hakkında gelmiştir. Pekiyi ayetler Onunla ilgili olduğuna göre bizimle ilgisi nedir?

Evet, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir davanın temsilcisiydi. İşte her kim bu davanın temsilciğini üstlenirse o da ayni değerlendirmenin çerçevesindedir.

Zaten eğer müminler bu dava temsilciliğinde kendilerine O yüce şahsiyeti örnek almazlarsa başarı elde etmeleri imkânsızlaşır.

Onun için bütün müminler kalplerinin sabit kalp olması için özen göstermeleri çok önemlidir. Yerine oturmamış kalp de işe pek yaramıyor.

Bu hususta Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin bir duasını hatırlayalım.

"Ey kalpleri istediği gibi değiştiren Allahım! Kalbimi dinin üzere sabit kıl."

Ey Mevlamız! Bizim kalplerimizi de dinin üzere sabit kıl! Amin!

23- İLİM VERİLMİŞ KALP

Kalbi, kendimiz taşıdığımız halde onun nasıl bilgilendirildiğini bilmiyoruz. Kalbin bilgilenmesi hususunda bize bunu, ancak Yaratan veriyor. Kendine ilim verilen kalp nice görevlerin yanı sıra ilim nimetini de yüklenmiştir.

Bunu, Yaratan, Yaşatan, Yöneten Rabbimiz vahyi gönderdiği Resûlune, manidar bir ifade ile bildirmiştir.

Ey Resûlum! Sen bundan evvel kitab okur değildin, hâlâ da elinle yazı yazmıyorsun öyle olsaydı bozguncular şübhelenebilirlerdi.

Fakat o Kur'an kendilerine ılim verilmiş kimselerin kalplerinde parıl parıl parıldayan parlak âyetlerdir ve bizim âyetlerimizi zalimlerden başkası inkâr etmez. (Ankebut:29/48-49)

Bu ayetleri dikkatlice okuyup hakiki boyutu ile algılamak önemlidir. Allah Teâlâ, Resûlune "*Ey Resûlum! Sen bundan evvel kitab okur değildin*" diyerek bir tarafta ilmin kitap ile varlığını ve etkisini sürdüreceğini, diğer tarafta ilmin kitapta değerini koruyacağını bildiriyor. Hem bilginin kitapta kalıcı olacağını ifade ediyor. Sonra yazı ile kaydedileceğini işaret ediyor.

Burada bir başka uyarıda bulunuyor. Eğer bunlar önceden var olsaydı, senin vahyi alarak insanlara sunduğun değerler hakkında "*bozguncular şübhelenebilirlerdi*" de hem onlar bozgunculuk yapmakta dayanak bulurlardı. Hem de senin tebliğ görevinde zorluk olabilirdi. Bu ihtimallerden sonra esas ilim kaynağı Kur'an gündeme getiriliyor.

Çok önemli bir açıklama yapılarak Kur'an'ın ne denli etken olduğu kaydadiliyor. *Kur'an kendilerine ılim verilmiş kimselerin kalplerinde parıl parıl parıldayan parlak âyetlerdir.*" Böyle bir ifade ile Kur'an'ın kendilerine ne yüce değerde ilim verdiğni anlatır-

ken inanan insanın kalbi Kur'an nurları ile parıldayacağı nesajı veriliyor.

Kalplere nur veren Kur'an'ın ehemmiyetine işaret edildiği için de ilim verilen kalbin de çok önemli olduğu gün ışığı gibi ortaya çıkıyor.

24- ŞİFA VERİLEN KALPLER

Şifa, beden için ve kalp için ileri düzeyde önem arz eder. Beden biyolojik rahatsızlıktan arınır fakat eğer kalp hasta olmuşsa sonradan beden de rahatsız olur. Çünkü kalbin rahatsızlığı vücuda yayılır ve etkileyici olur. Cenabı hak konuyu farklı tarzda açıklar.

Onlarla (ahitlerini bozanlarla) savaşın ki Allah, sizin ellerinizle onlara azap etsin, onları rezil etsin, onların aleyhinde size yardım etsin ve mümin kavmin kalplerine şifa versin.

Kalplerinin öfkesini gidersin. Allah dilediğinin tevbesini kabul eder. Allah Âlîmdir Hakîmdir. (Tevbe:9/14)

Ahit bozmak Allah katında büyük vebaldir. Cenabı Hak bunu büyük bir sorumluluk olarak nitelendirir. Bu ayette de görüldüğü gibi ahdi bozmak savaş sebebidir. Ayni zamanda ahdi bozanlar azaba müstahaktırlar. Onların hem insanlar katında ve hem de Allah indinde rezil oldukları haberi veriliyor.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz, Medinede orada yaşayan Yahudilerle ve münafıklarla vatandaşlık anlaşması yaptı. Onlar çeşitli vesilelerle ahitlerinde durmadılar. Yine Mekke müşrikleri ile Huneyin muahedesi yaptı. Onlar da daha sonraları ahitlerinde durmadılar. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz, gerek Medineli Yahudileri ve gerekse Mekke müşriklerini cezalandırdı.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onları cezalandırmasa idi güven bunalımına sebep olurdu. Onun için kim nerde ahdi bozarsa cezayı hak etmiş olur. Zaten Cenabı Hak, böyle bir cezalandırma görevini yerine getiren müminlere yardım edeceğini vadediyor.

Meselenin iç yüzü kendini başka hususta daha açıkça görül-

mektedir. Bununla Allah Celle Celaluh müminlerin kalplerine şifa veriyor, kalplerinde birikmiş öfkeden onları arındırıyor ve onların tevbelerini kabul ediyor.

En çok önemli olanı da Allah Teâlâ, Âlîm ve Hakîm olduğunu bildirerek önemli mesajlar vermesidir. Çünkü bütün bunları ilmiyle bilir ve hikmetiyle donatır.

Böylece de O müminlerin işlerini üzeltir ve kalplerine şifa verir.

AKIL İLE KALBİN BÜTÜNLÜĞÜ

Kalbin etkinliklerini anlatan birçok kaynakta birçok rivayet vardır. Aslında kalbi en net anlatan Kur'an'ı Kerimdir. Bu konuda tespit edebildiğimiz kadarını yazmaya çalıştık ve kaydettik. Kalpte sayılamayacak kadar ilâhî tecelliler vardır.

Onun için kalp hem biyolojik hem de psikolojik araştırmalara değer niteliktedir.

Konu mana yüklü, hikmet yüklü ve derûnî irfan içeren engin bir hazine niteliğindedir.

Bu konuyu daha net açılımla açıklamak oldukça birikim gerektirmektedir. İman, ilim, irfan, ihlâs, ihsan, isâr gibi ilâhî hazineleri mezcetmek çok yüce hedeftir. Ama beşer zafiyeti bunların hepsini kapsamada zorlanmaktadır.

Her şeye rağmen Rahman, Rahîm, Vedûd, Muîn ve Kâdiri mutlak Mevlâmın inayeti ile zorluğuna katlanarak zor da olsa yazdık.

Ancak konuya açıklık kazandıracak bir rivayeti örnek olarak kaydederek açıklamaya devam edelim.

Lokman aleyhis selam, Dâvûd aleyhis selama yetişmiş Onun talebesi olmuş, Ondan fıkıh ve feraiz ilimleri tahsil etmiş hatta derûnî ilimler de öğrenmiş.

Rivayete göre bir gün Dâvûd aleyhis selam, Lokman aleyhis selama; "bugün bir koyun kes onun en iyi ve en tatlı yerinden iki parça et getir yiyelim" dedi. Lokman aleyhis selam gitti ve bir zaman sonra geldi, iki parça et olarak koyunun kalbi ile dilini

getirdi. Yemeklerini yediler. Bir gün yine Dâvûd aleyhis selam, Lokman aleyhis selama, "bugün bir koyun kes onun en acı ve en tatsız yerinden iki parça et getir yiyelim" dedi. Lokman aleyhis selam gitti ve bir zaman sonra geldi, iki parça et olarak yine koyunun kalbi ile dilini getirdi. Yemeklerini yediler. Rahman ve Rahîm Allah Teâlâ'ya hamd ettiler.

Dâvûd aleyhis selam arifâne Ona, "Ben senden iki kez koyunun farklı özeliklerinden et istedim, sen her ikisinde de koyunun kalbini ve dilini getirdin" dedi ve niçin diye sordu. Lokman aleyhis selam Ona hakimâne cevap verdi. Dedi ki; "Kalp ve dili iyiye kullanırsan her ikisi de çok iyi ve çok tatlıdır, eğer kötüye kullanırsan her ikisi de çok acı ve çok tatsız ve verimsizdir" dedi.

Şimdi bu rivayeti yalnızca kalp ile açıklamasını yapıp bize nurlu ışığını yansıtan Peygamberler silsilesinin sonuncusu, rahmeten lilâlemin Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin konu ile ilgili mübarek beyanını yürekten algılama vaziyeti alalım ve anlamaya gayret sarf edelim:

"Uyanık olarak dinleyin, insan vücudunda bir et parçası vardır. O düzeldiği zaman bütün vücut düzelir. O bozulduğu zaman bütün vücut da bozulur. Dikkat edin o et parçası kalptir." Buyurur.

Baştan beri buraya kadar ruhu dile getirdik, akıl ve çeşitleri ile ilgili öz bilgi vermeye çalıştık, kalbi çeşitli yönleri ile anlatmaya özen gösterdik. Nice çözüm bekleyen hayatî önem taşıyan birçok konuya açıklık kazandırmak için Kur'an delillerini dikkatlere sunduk.

Böylesi önemli bir konu üzerinde çalışırken en çok kalbe ağırlık verdik.

Vahyi sisteminde öncelikle Kur'an ile umdeler verilir. Verilen umdeleri Resul hayata yansıtır, yani yaşanırlılığını ortaya koyar. Genellikle detayı ümmete havale eder.

Akıl ve kalp de böylesi konulardandır.

Aslında kalp bütün organların organizatörüdür. Madem bir et parçası olarak kalp düzelince hatta sağlığına kavuşunca bütün vücut sağlına kavuşuyorsa, insanın diğer özellikleri de düzeliyor

demektir. Kalp ne kadar arızalarından arınırsa o oranda da insan şahsiyetine kavuşuyor. İnsan için normalizasyon otomatiğe geçiyor demektir.

Böyle durumlarda kalp yaratılışındaki sadeliğine kavuşur ve her hususta normalleştiği oranda rahat bir hayat sürecine girer. Sağlam haliyle birçok dış baskılara, manevi direnme istidadı kazanır.

Kalbin sadeliği ve netliği sayesinde insan bütün beşerî yanlışların basitliğini ve tüm özelliklerini açıkça görür. Artık Allah Teâlâ'nın nazargâhı niteliği kazanmış böylesi bir kalp Rabbinin yüceliğini idrak eder ve masivayı aslî şekliyle görür. Madde âleminin her tür etki alanından çıkar mutmain kalp olur ve yalnızca Rahman Allah'a ram olur.

Artık bunlar "kendilerine nimet olarak verilen" kimselerden olurlar. Onlar için Cenabı Hak açıklama yapar ve onları övgü ile zikreder:

Öyle ya: Her kim Allaha ve Peygambere itaat ederse işte onlar Allahın kendilerine nimet verdiği: Nebiler, sıddıklar, şehitler ve salihler ile birliktedirler, bunlar ise ne güzel arkadaştırlardır! (Nisâ:4/69)

Burada dile getirilen; peygamberlik, sıddıklık, şehitlik ve salihlik insan için en yüksek ve en mübarek makamlardır. Bunu da anlayıp değerlendirecek akıl "lüb" aklı, kalp ise "mutmain" kalptir.

Lüb akıl, çevreyi gözetir, eşyayı ve varlıkları tanır, tefekkür eder, tezekkür eder, Kur'an'ı tedebbür eder, salim ve mutmain kalp ile bütünleşir bilginin hikmetini algılar. Hidayet kervanına katılır " ihsan" makamına yükselir. Sonra en yüce davete muhatap olur.

"Ey mutmain olan nefis! Rabbine dön, sen O'ndan razı, O da senden razı olarak. Artık kullarımın arasına gir. Gir cennetime. (Fecr:89/27-30)

Bu ebedî yolculuğun rıza makamında ve razı olunmuş saadeti ebedisi ile alınan zirveler zirvesi yüce davet, mutmain kalbin erebileceği makamın en kutlusudur.

3. BÖLÜM

ZİKİR VE TESBİH İBADETİ

1- ZİKİR VE TESBİH

Var olan her şey, her an var eden ile bağlantı halindedir. Bu bağlantıda kopukluk yoktur. Var olan her şeyin, var eden ile bağlantı hali süreklidir ve fasılasız devam eder.

Varlık sahnesine getirilmiş olan her şeyde hareket vardır. Bu her şeyde mevcut olan hareket, zerrelerden başlamak üzere büyük kütlelere ve galaksi denilen sistemlere varıncaya kadar varan tüm varlıklarda birliği andıran tevhidi temsil eden gelişmelerdir.

Aslında her varlığın her hareketi, her sesin her titreşimi birer tesbihtir

Evet, tesbih, var edenin yüceliğini ifade etmektir. Zaman zaman veya sürekli olarak tekrar etmektir. Bunda insanın yönetim merkezi olarak değerlendirdiği ve insana verildiği bilinen akıl şartı öngörülmemiştir. Zikir, akıl sahibinin muayyen zamanlarda fikren, kalben, lisanen ve bedenen Rabbinin adını veya sıfatlarını tekrar tekrar telaffuz etmektir.

Zikir ve tesbih, beden ile ruh arasında sağlam bağ, akıl, kalp ve dil arasında sarsılmaz birlik, beden ve ruh arasında gerçek ahenk ve bütün bunlarla beraber kalbin Allah'a teslimiyetle yönelip bütünleşmesidir. Kalp, dil, cilt kıllar ve bütün beden Hak Allah'a yönelerek aşk ateşiyle yanmanın hali ve var olarak insanın kabi ile dili beraberce çarpması kıvamındadır.

Zikir, şeytanî bataklıktan sıyrılıp rahmanî iklime kavuşma mutluluğudur. Kulun, Ma'buda karşı sorumluluğunu yapma asaleti ve insanın özüne kavuşmasıdır.

Zikir ve tesbih, beden ile ruh arasında sağlam bağ, akıl, kalp ve dil arasında sarsılmaz birlik, beden ve ruh arasında gerçek ahenk ve bütün bunlarla beraber kalbin Allah'a teslimiyetle yönelip kalp, dil, cilt kıllar bütünlük halinde kendilerine varlık ka-

zandıran Yüce Kudretin adını dillendirme halidir.

Tesbih ve zikir eşyanın ve varlıkların sistemi, kâinatın işleyiş tarzı ve atomların esrarengiz enerjisidir. Çakan şimşeğin nurudur, çıkardığı sesin frekansı ve küresel feleğidir.

Zikirde, beyin tefekküre hazırlanır, kalp ürpererek bilinçte zirve yapar, dil kalbin enerjisi ile çalışır, bütün vücuttaki deri yumuşar ve tüyler titreşerek zikre katılırlar. Kul bu haliyle beşerî engellerle mücadele ederek "nefsi emmare" denilen alt kademeden hareket eder. Nefis mertebelerini aşar ve kulluk makamına ulaşır.

Demek ki zikir, kulluk makamında olan insanın kalbî bağlılıkla var edeni, yüce vasıfları ile çokça terennüm etmesi nihayetinde hayallerin ulaşamadığı makama kavuşmasıdır.

Gerek tesbih ve gerekse zikir ilâhî sistemde ilim, iman, takvâ, hikmet, muhabbet, aşk, vera', takva ve isâr mana hamurunu mayalar ve kalbe sır dolu gıda verir, onu gaflet ve isyan kirlerinden temizleyerek sürekli besler. Korku, gaflet, nifak, şirk, isyan, cehalet, zûlüm, fuhuş ve dünya sevgisi gibi tahribattan arındırır.

Ancak, böylesi kadim, böylesi yüce ve böylesi temel değer ve ilkeler her zaman ve her an her insanı gerektiği ölçüde uyarmayabilir. Buna rağmen zikir, tesbih ve tefekkür vahyin en mükemmel halini canlandıran Kur'an kılavuzunu kaullanma becerisidir.

Farklı uygulaması yapılan meselelerin başında gelen zikir konusu çok anlamlıdır ve çok manidardır. Aslında zikir, insanın hayat motoru olan kalbinin sürekli bakım yapılarak aktivitelerinin artırılmasıdır.

Tesbih ve zikir kimi mahfilde Kur'an dışı yorumlarla uygulanır, kimi cemaat ve grupta birbirinden farklılıkta ve tandansta beşerî yorumlarla farklı imajlar oluşur. Kimi yapılanmalarda Kur'an öğretisi ve sünnetin yansıması ihmal edilerek tesbih ve zikir tamamen saptırılır ve bidat karıştırılarak aslını kaybeder. Oysa Allah Teâlâ, her şeyin net doğrusunu ve en mükemmelini ve doğruları emreder.

Ey iman edenler, Allah'a itaat edin. Peygambere ve sizden olan emir sahiplerine de itaat edin. Eğer bir şey hakkında anlaşamaz çe-

kişirseniz onu Allah'a ve Resûlüne havale edin, eğer Allah ve ahiret gününe inanıyorsanız. İşte bu hem daha hayırlı ve hem de en güzel olanıdır. (Nisâ:4/59)

İnsan hayatını kapsayan her konuda geçerli olan bu hüküm, tesbih ve zikir konusunda da aynen geçerlidir.

Böylesi bir iman ve kabul, müslümanı kahredici fitneden, zafiyet yüklü beşeri yorumlardan, belirsiz kargaşadan ve cehennem yolunu açıp kolaylaştıran ihmalden ve cehennem ateşinden korur.

Bu, mümini kalbî hastalık ve arızalardan kurtarır ve mümini bütün ahlakî değerlerin ve vicdanî mekanizmaların merkezi olan kalbi canlandırır. Bu açıdan bakınca kalp zikir ve tesbih ile hayat bulur, kıvamına kavuşur ve her hayrın kaynağı haline gelir.

Bunun için kâinat mülkünün ve kulluk makamındaki inancın sahibi Allah Teâlâ açık ve net bir ifade ile inananların zikir ibadetini mutlaka yapmalarını emreder.

Müslümanlar arasında çeşitli sebep ve sâiklerle zikir, farklı yorumlara tabi tutulup ve farklı şekillerde icra edilmektedir.

Kur'an-ı Kerimde bile bazı meal yazarlarının, zikri "namaz" diye lanse ettiği veya diğer bir kısmının "anma" kelimesi ile ifade ettiği bilinmektedir. Gerek namaz ve gerekse anmak, zikir kelimesinin içerdiği manayı net olarak ifade etmemektedir. Hele buna tesbih kavramı da eklenince mesele daha çok ciddi boyutlara ulaşmaktadır.

Tesbih evrensel ve sürekli bir ibadet olarak en küçük varlıktan en büyüklerine varıncaya kadar her şeyin uygulanıp sürdürdüğü ibadettir. Yine her şeyin, Allah Teâlâ'nın şanına ve yüceliğine uygun olarak ikrarıdır.

Zikir, iman ile bağlantılı olarak ihlâs ile başlanan ihsan makamında âşk ile icra edilen, korku ve ümit hamuru ile yoğrularak Cenabı Hakka boyun büküp sığınarak O'nunla buluşmak ve kalp huzuru ile Rabbe yönelerek belirlenmiş kelime ve kavramları telaffuz ederek sığınmaktır ve yaranmaktır.

Zikir ve tesbih, beden ile ruh arasında sağlam bağ, akıl, kalp ve dil arasında sarsılmaz birlik, hayat ve ruh arasında gerçek

ahenktir. Hem kalbin, Allah'a teslimiyetle yönelen halidir.

Zikir, şeytanî bataklıktan sıyrılıp rahmanî iklime kavuşmaktır ve gönül âleminin bitmeyen mutluluğudur. Âbidin, Ma'buda karşı teslimiyetidir. Kulun sorumluluğunu yapma asaleti ve insanın hayat fışkıran görev bilincidir. Ruhların huzurla toplanıp buluştuğu mutlu diyardır.

Tesbih ve zikir eşyanın ve varlıkların sistemi, kâinatın işleyiş tarzı ve atomların esrarengiz enerjisidir. Çakan şimşeğin nurudur, çıkardığı sesin frekansı ve küresel feleğidir. Varlıklar âlemin çıkmazlarında çıkış yolu bulamayan şaşkın aklın, kalp rıhtımına demir atmasıdır. Nefsanî güçlerin karşısında yalnızlaşan kalbin enerji kaynağıdır.

Zikir, paslanan, kirlenen, kilitlenen, kararan kalbi temizleyip nurlandıran ilâhî operasyondur.

Hiç ihmale maruz kalmadan yapılması her müminin boyun borcu olan zikir ve tesbih Kur'an'ın en hassas tarzda işleyip mutlaka yapılmasını emrettiği aklî, kalbî ve bedenî bir ibadettir. Aynı zamanda mümin üzerinde rahmanî bir fırça, derisini huşu ve huzura hazırlayan iksiridir.

Zikir ve tesbih bütün peygamberlerin benliklerini ortaya koyarak icra ettikleri icraatlarıdır. Has ümmetlerin terk etmeden yapa geldikleri görevleridir. Tesbih ibadeti, meleklerin, göklerin, dağların, şimşeklerin, kuşların ve varlıklar adına ne varsa her şeyin kesintisiz icra ettikleri ibadetleridir.

Zikir hakkında daha açık bilgi edinmek için temel bilgilere müracaat etmek gerekir. Buna öncelikli ihtiyaç vardır. Bunun için de Allah Teâlâ'nın talimatı önemle kabul edilmelidir. O'nun talimatı ile kulu ve elçisi Resûlü Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem hakkında ki talimatı esas alınmalıdır.

2- ZİKİR NEYE GÖRE VE NASIL YAPILIR

1- Zikir Allah Teâlâ'nın öğrettiği gibi yapılır.

Zikir, bilgilenip ve iman derecesinde kabul edilen ve itirazsız uygulanması gereken vazgeçilmez bir ibadettir. Zikrin yapılma şekli, Allah Teâlâ'nin öğrettiği gibidir. Çünkü bu ibadet Mevlamızın emridir, O'nunla kurulan gönül bağıdır. Herşeye hâkim

olan Allah emrine muhalefeti kabul etmez.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, O'nun emrettiğini ve kendisine vahyettiğini uygulamış ve ümmetine o hali ile bırakmıştır. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemden sonraki gelişmelerde her ne kadar beşerî yorumlar hulul etmiş olsa bile O'nun Kitabı elimizdedir.

Buna rağmen bu yorumlar yok sayılamaz, amma tümü ile ümmeti bağlamaz. Ancak tehlikelerinden ümmeti korumak elzem olduğu da unutulmamalıdır. Konu hakkında Allah Teâlâ'ın emirlerinden açık ifade ve yoruma gerek duyulmayacak kadar net, bir o kadar da önemlidir.

Allah'ın size öğrettiği gibi zikredin. (Bakara:2/ 239)

Gerçekten biz sana bihakkın kitap indirdik ki insanlar arasında Allah'ın sana gösterdiği şekilde hükmedesin; hain suçlulara arka çıkıp savunucu olma. (Nisâ:4/105)

Ceabı Hak, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemi birçok ayet ile dinde yetkili kılınmış ve "eğer ona itaat ederseniz hidayete erersiniz" buyurarak konuyu netleştirmiştir.

2- Zikir Allah'dan başka ne varsa unutlurak yapılır.

Kur'an'ı Kerimde motamot mana verildiği zaman bir türlü net bir mana anlaşılmayan yegâne çümlelerden biri bu cümledir.

Hiçbir şey için bunu yarın yapacağım" deme. "Ancak İnşâllah (Allah dilerse) yapacağım" de. Unuttuğun zaman Rabbini zikret ve Rabbimin beni bundan daha olgun bir sonuca ulaştıracağını umarım de. (Kehf: 18/23,24)

Burada önemle izah edilmesi gereken; "Unuttuğun zaman Rabbini zikret) cümlesindeki unutulanın ne olduğudur. Buna açıklık getirmeden ayeti anlamak mümkün değildir.

Bu âyette emredilen "Unuttuğun zaman Rabbini zikret." İlâhî ifade dikkatle ve özenle değerlendirilmelidir. Konu hakkında geçerli ve kapsamlı bilgi sahibi olmayan insan algılama sıkıntısı çeker. Bununla beraber anlatımda da belirsiz bir sonuçla karşılaşır.

Öyle ise anlatan netleşemediği ve dinleyen ya da okuyan

da kesin bir sonuca ulaşamadığı için Kur'an'ın mesajı anlaşılmaz olur ve anlamsız kalır.

Konuyu irdelemeden önce meseleye yaklaşım daha net ifade ile dile getirilmeli ve zikrin yapılış hali açıklık kazanmalıdır. Rabbini zikretmeye başlayacağın zaman, öncelik ve özellikle kendini aradan çıkar, nefsini tezkiye etmekten arın, öze yönel ve her şeyi hatta kendini de sahibine bırak, izafî varlıkların tümünü kalbinden çıkar. Bu halinle "Rabbini zikret."

Yani Allah'tan başka ne varsa gönül ikliminden çıkardığın halde sâdece Rabbin ile hemhal olarak O'nu zikret.

Meselenin özünün bundan ibaret olduğuna göre ilgili âyette dikkat daha da önem kazanmaktadır. (Unuttuğun zaman Rabbini zikret.) Elbette tefsire ihtiyacı vardır. Tefsîr edilmediği takdirde "unuttuğun zaman Rabbini zikret" gibi çok muğlâk ve bir o kadar da karmaşık bir ifade ortaya çıkar. Bununla da ifade bozukluğu ile karşı karşıya kalırız.

Nitekim bu ifade karmaşası meallerde okuyucuları algılama sıkıntısı ile karşı karşıya bırakmaktadır. Böyle bir ifade karşısında, ister istemez okuyucu ya da dinleyici anlama sıkıntısı çekecektır. Bunun için soru sormaya zorlanacaktır;—Neyi unuttuğun zaman?

Eğer unutulan Allah ise, O'nu unuttuğun halde nasıl zikredeceksin? Yok, eğer unutulan başka şey olacaksa biraz Kur'an atmosferinde dolaşmak gerecektir.

Madem "Kur'an'ı öncelikle ve özellikle yine Kur'an ile tefsîr etmek evlâdır."

O halde, bu konu hakkında Kur'an bir açıklama yapmış mıdır?

"Yaş ve kuru", "büyük ve küçük" adına ne varsa her şeyi açıkça beyan eden Kur'an zikir gibi çok önemli bir konuyu elbette muğlâk bırakacak değildir.

O halde muğlâk ifade endişesinden kurtulmak için Kur'an'ın ilgili âyetlerine müracaat etmek gerekmektedir.

Ve Rabbinin ismini sabah ve akşam zikret. (İnsan:76/25)

"Sabah ve akşam" ismi zikredilmesi söz konusu olan hatta emredilen "Rabbin ismi" nasıl zikredilmelidir? "Unuttuğun zaman Rabbini zikret." Âyetinden ne anlaşılmalıdır?

Bu soruların açık ve net anlatımı Müzzemmil sûresinde geçmekte ve "neyi unuttuğun zaman" sorusuna cevap vererek açıklık getirmektedir.

Rabbinin ismini zikret ve(masiva olan) her şeyden kendini arındırarak yalnızca O'na yönel. (Müzzemmil:73/8)

"Tebettel" emir kipi, her şeyden arınarak kendini Allah'a ver, anlamında kullanıldığı içindir ki Kehf sûresinde geçen ve unutulanın ne olması gerektiği şey ortaya çıkmakta ve âyetin sonunda ayni kelimenin mastarı zikredilerek mana netleşmektedir. Yani unutulanın ya da unutulması gerekenin "masivellah' olduğu netlik kazanmış oluyor. Allahu e'lem.

Netice itibari ile bu hal, Allah Teâlâ'nın hükümranlığı karşısında O'nun yaratmış olduğu varlıkların tümünü, nazargâhı ilâhi olan kalpten çıkararak şanına ve yüceliğine layık olan kulluk görevini yerine getirmektir. Ve bu hal, masiva kesretinden kurtulup ehadiyyet âsumanında hakikate erme ulviyeti ve mutluluğudur.

3- Zikirde kul yalnızca Allah'a bağlanılır.

Cenabı Hak, Müzzemmil süresinde Resûlüne bir kısım görev verdikten sonra bunu şöyle ifade eder. *"Rabbinin ismini zikret ve tam benliğinle O'na yönel." (Müzzemmil:73/8)*

İlginçtir, bu mesele birçok yoruma tabi tutulmuş ve müslümanlar burada da ihtilafa düşmüşlerdir.

Tasavvufta "fena fişşeyh, fena fir-Resûl ve fena fillah" yani (şeyhte yokluk, Peygamberde yokluk ve Allah'da yokluk) gibi ifadeler insanı düşündürmektedir.

Tabii bu anlayış ortamında yetişmiş insanlar tepki gösterir ve "bunu bilmeyen anlamaz" diyebilir. Ancak bu kadar hassas bir konuda bile tedebbür yapmak insanlara zor geliyor ve kolayından suçlayarak işin içinden sıyrılıp çıkıyorlar.

Elbette araştırmak gerekir. Gerçi Maide süresi otuz beşinci ayette; *"Ey müminler Allah'dan ittika edin, O'na yönelişte vesile edinin ve O'nun yolunda cihad edin ki ebedî mutluluğa kavuşasınız."*

Evet, bu delil alınabilir. Fakat bunu da müfessirûn çok farklı anlam vererek netleştirmemişlerdir. "Şeyhe intisab etmek" manası şaz olarak yapılan tefsirledendir.

Her şeye rağmen genel kanaat Allah'a yaklaşmaktır. Zikir ve zikir halkaları da bunlardandır.

4- Kalp çarpabilmelidir

Zikir başlı başına bir okuldur, bir sosyal olgudur ve bir hayat ünivesitesidir. Gelecek zamanları direkt ilgilendiren çok önemli bir ibadettir.

Müminler onlardır k, Allah zikredildiği zaman kalpleri ürperek çarpar, O'nun ayetleri kendilerine okunduğu zaman imanlarını artırır ve Rablerine tevekkül ederler. (Enfal:8/2)

Bu ayet aklı, kalbi ve bütütn hayatı ilgilendiren ve ilzam eden dört madde yoğun mesaj vermektedir.

a- İman,

b- Allah'ı zikirde kalbin ürpermesi,

c- Kur'an ayetleri okunundugunda iman artırmaları,

d- Âlemin Rabbine tevekkül etmek çok önemlidir. Aynı zamanda bu maddeler bir bütünlük tablosu halinde olduğunda ideal noktasına ulaşılmış demektir.

5- Tüyler ve cilt ürperecek.

Bununla ilgili, Rabbimizin inanan insanın gönül diyarını nurlandıracak beyanı var.

Allah sözün en güzelini, birbirlerine benzer, ikişerli bir kitap halinde indirdi. Kalpleri Rablerinden titreyerek korkanların ondan derileri ürperir, sonra derileri ve kalpleri Allah'ın zikrine yumuşar uygun hale gelir. İşte bu kitap Allah'ın rehberidir. Dilediğini bununla hidayete kavuşturur. Ama Allah kimi sapıklığında bıakırsa artık ona hidayet edecek yoktur. (Zümer:39/23)

6- Mallarınız ve iyaliniz engel olmayacak.

Ey müminler, mallarınız ve çocuklarınız sizi Allah'ı zikretmekten alıkoymasın. Bunu kim yaparsa onlar sapıtarak zarar edenlerdir. (Münafikûn:63/9)

7- Alış veriş ve ticaret mani olmayacak.

Hiçbir alanda eksik bırakmadan her şeyi tam kapasite yerli yerinde yaratan Haliki Zül Celâl, insanı mükemmel yaratmış ve farklı özelliklerle donatmıştır. Bununla beraber insana birçok sorumluluk yüklemiştir. Sorumluluğunun gereğini yerine getirenleri ödüllendireceğini haber vermiştir.

Kendilerini ne ticaretin, ne de alış verişin Allah'ı zikretmekten, namazı kılmaktan, zekât vermekten alıkoymadığı erkekler. Onlar kalplerin ve gözlerin ters döneceği günden korkarlar.

Ki Allah onlara yaptıklarının en güzel karşılığını versin ve lütfundan onlara daha fazlasını da ihsan etsin. Allah dilediğini hesapsız rızıklandır. (Nûr: 24/37,38)

Ayette geçen güzel övgüden sonra Mevlâmız hem maddî ve hem de manevî rızık vereceğini hem de hesapsız lütfedeceğini haber veriyor.

Bunun sebebi elbette zikirdir.

8- Şeytana uymanın tehlikesi

Gerçekten Kur'an'ı anlamanın belirtilerinden biri elbette onun gereklerini yaşayarak isbatını yapmaktır. İnsan, çoğu zaman korkunç ikilem girdabına yuvarlanır ve en dehşet riskleri yüklenir. Hesabı yapılamayacak kadar huzur dolu geleceğini bir anlık duygularına feda eder.

Zikir gibi mübarek bir ibadetle kazanacağı sonsuz âlemin sonsuz nimetlerini bir anlık nefsini ön pilana alarak şeytanı sevindirmesi ile kaybeder.

Aslında hiç değmez amma bakın insan neleri başına dert edebiliyor!

Şeytan o cehennemlik yalancıları ruhlarına hâkim olarak kuşatmış onlara Allah'ı zikretmeyi unutturmuştur. Onlar şeytanın partisindendir. Muhakkak ki şeytanın partisinden olanlar hüsrandadırlar. (Mücadele:58/19)

Kim Rahmân'ı zikretmekten gafil kalıp zikri terk ederse, yanından ayrılmayan bir şeytanı onun başına dikeriz. Şüphesiz bu şeytanlar, zikri terk edenleri zikir yolundan men ederler de böyle

olmasına rağmen onlar, kendilerinin hidayette olduklarını sanırlar. (Zuhruf-43/36,37)

Onun için ey Resulüm sen, bizim zikrimize arka çeviren, dünyâ hayâtından başka bir şey arzu etmeyen kimselerden yüz çevir. (Necm:53 29)

Ayetlerde geçen ihtarlar çok ağır birer ihtardır. Öleceğini bilen, aklı başında olan ve çıkarını koruyabilecek kadar kendinde olan bir insan bunları düşünmeli değil midir?

9- zikri terk ve ihmal etmenin azabından korkmalı.

Kâinattaki tüm varlıklar, muhteşem bir sistem halinde hep birbirleri ile ahenkli ve sarsılmaz bir bütünlük düzeninde yaratılmştır. Bu sistem bütünlüğünde her şey kendine verilen görevin dışına taşmadan varlığını sürdürür.

Fakat bunların içinde insan kuralların dışına taşma hususunda âdeta zorlanır. İnsanların ilkinden en sonuncusuna kadar hepsinin Yaratan Kudrete mutlak manada itaat etmeleri gerekir. Amma Allah Teâlâ hepsine güvenmiyor. Özellikle kendine inanan kulları olan müminlere sesleniyor.

Hey, O iman edenlere zamanı gelmedi mi? ki kalpleri Allahın zikrine ve inen hak kitap aşkına huşu' ile coşsun. Onlar bundan önce kendilerine kitap verilmiş sonra üzerlerinden uzun zaman geçip de kalpleri katılaşmış ve çoğu küfür günahına dalmış bulunanlar gibi olmasınlar. (Zuhruf:43/ 36,37)

Dehşet veren bu uyarıdan, insan nasıl etkilenmez? Aklını nasıl çalıştırmaz? Kalbini nasıl harekete geçirmez. Kendini nasıl toparlayıp Rabbinin rızasını kazanmak için harekete geçmez? Rabbimiz bize iz'an ver ve bize yardım eyle!

10- Zikre yüz çevirenden uzaklaşılmalı.

Müminler, Allah Teâlâ'nın rızasına ters düşüp zikir ibadetinden yüz çevirenleri terk etmelidirler. Kulak ardı edilecek bir hüküm değildir. Allah emrediyorsa müslümanlar bunu yok sayamazlar. İnandık dedikleri Allah'a rağmen kendilerine göre bir din imajı oluşturma hakkına sahip değildirler. Bazı "aklı evveller" zikre karşı çıkarlar. Böyle olanlar ya Kur'an'ı hiç bilmeyen

"echeli süfeladır" ya da "şartlanmış budaladırlar." Eğer mülkün ve hükmün sahibi bir hüküm irad ediyorsa hele bunu Resûlune emrederek buyuruyorsa bunun dışında bir yol yoktur.

Onun için ey Resulüm sen, bizim zikrimize arka çeviren, dünyâ hayâtından başkasını arzu etmeyen kimselerden yüz çevir.

İşte bunların erişebilecekleri bilgi sınırı budur. Bundan ötesine akılları ermez. Kendilerini düşünebilecek kadar güçleri bulunmaz. (Necm:53/ 29)

11- Zamanlara ve kavramlara riayet etmek esastır... (bunları ayrıca işleyeceğiz)

12- Adaba riayet... İyi niyet, kalbi selim, kıyafet, sadakat, abdestli olmak, ya halkada bulunmak ya da kıbleye doğru oturmak,..., tam teslimiyetle, aklın, dilin, kalbin, derinin, tüylerin bütün azaların Rahmanî ahenkle bütünleşerek zikretmek..., Kur'an dışına taşmadan, bid'ata bulaşmadan yalnızca arı ve duru bir niyet ve gönül huzuru hak ortamında zikretmelidir.

İşte bu maddeler çerçevesinde yapılan zikir, insanı manen abad eder.

Artık sen, Rabbinin hükmüne sabret; çünkü gerçekten sen, bizim gözlerimizin önündesin. Ve her kalkışında da Rabbini hamd ile tesbih et!

Gecenin bir bölümünde ve yıldızların batışının ardında da O'nu tesbih et. (Tûr:52/48,49)

3- ZİKİR VE TEFEKKÜR

Gerçekten göklerin ve yerin yaradılışında ve gece ile gündüzün ard arda geliş ve gidişinde şüphesiz lüb akıl sahipleri için âyetler vardır.

O lüb akıl sahipleri ki gerek ayakta gerek oturarak ve gerekse yanları üzerinde Allah'ı zikrederler ve Göklerin ve yerin yaradılışı hakkında tefekkür ederler. Ey Rabbimiz, derler: bunu boşuna yaratmadın seni tesbih ederiz, o halde bizleri o cehennem azabından koru! (Âli İmran: 3/ 190, 191)

Bu ayetten sonraki ayetler, tefekkürün duaya dönüşerek Ya-

radana yakınlaşma hamleleri ile devam eder. Burada dua ayetlerinde beş tane "Rabbena" vardır. Bu beş "Rabbena" duasını yapanın duasının kabul edileceğini Cenabı Hak bizzat kendisi bildirmektedir.

Netice itibarı ile "göklerin ve yerin yaradılışında ve gece ile gündüzün ard arda geliş ve gidişinde şüphesiz lüb akıl sahipleri için âyetler vardır." Bu ifade hikmetlerle doludur. Görüldüğü gibi gökler, yer, gece gündüz ve hareketleri hikmetlerle içiçedir.

Harika hikmetler karşısında lüb akıl sahiplerinin ezber bozup tefekkür etmesi ile kul zikir moduna giriyor ve ayakta, oturarak ve yan üzere zikreden bahtiyar kullar kervanına katılıyor. Hikmetler, tefekkür, lüb akıl, idrak ve dua sonra o duaların kabul edileceği haberi muhteşem bir tablo oluşturur.

Yedi kat gökleri ve bunların yaradılışını düşünebilen, gece ile gündüzün ardarda geliş gidişini takip edebilen kapasitedeki akıl, bunları düşünemeyecek yetersiz ve köhne bir akıldan elbette çok üstündür ve daha önemlidir.

Hele Arştaki ve çevresindeki melekleri düşünmek elbette ideal aklın işidir. Diğer faydalı olmayan basit iş ve eylemlerle ömrünü heder eden yetersiz ve verimsiz ahlam akıl müfsit akıldır. Anlaması kıttır ve hikmetleri algılamaktan mahrumdur.

Artık Arştaki melekler de dua ve istiğfar ibadeti ile yerdekilerine dua etmeye başlarlar.

Müminlere en büyük başarı mutluluğu veren Allah Teâlâ'dan, onların korunmasını isterler ve gelecek dehşet günü onların rahmete ermelerini, bununla da ebedî mutluluğa kavuşmalarını arzu ederler.

Bu beyanlarda, tesbihin ve zikrin evrensel olduğu ve beşeri grupların hiç birinin tekeline sığmayacak kadar yüce değer ifade ettiği anlaşılmaktadır.

Bu bağlamda zikrin ve tesbihin evrensel olduğu bilinci, müminin tefekkürünü artırmalı, ruhunu yüceltmeli, kalbini canlandırmalı, dilini harekete geçirmeli, etlerini titretmeli, derisini hatta tüylerini yumuşatıp ürpertmeli ve "Allah... Allah... Allah..." diyerek tevhit ruhuna aşina etmelidir.

Ayakta, oturarak ve yatarak zikrini sürdürmeli, devamında "yerin ve göklerin yaratılışı hakkında derin tefekküre" girmelidir. Bu tefekkür sayesinde; "Ey Rabbim, bu âlemi ve bu sistemi boş yere yaratmadın" diyerek bu mertebede olduğunun bilincini geliştirmelidir.

Kulluk makamında bu kaliteyi yakaladıktan sonra bilgiyi artırmalı, tefekkürü geliştirmeli, zikri çoğaltarak sürdürmeli, kalbi aklın önüne alarak tevhit sistemi çerçevesinde bilincini geliştirmelidir.

Sonsuz âlemden daha sonsuza açılan kâinatı taşıyan ve kuşatan melekler, dualarına devam ederler, iman etmiş olanların geçmişlerine eşlerine, soylarından gelecek doğru ve dürüst nesillerine duada yoğunlaşırlar. Kalite kıvamında olan müminlere vaat edilmiş Adn cennetlerine yerleştirilmelerini Azîz ve Hakîm Allah Teâlâ'dan dilerler. Kur'an'ın tüm gereklerini kabul eden ve bahane üretmeden yaşamaya azmetmiş olan müminlere, meleklerin duaları devam eder.

Sen dağları görürsün, onları yerinde durur sanarsın. Hâlbuki onlar bulut geçer gibi geçer gider. (Bu) her şey'i sapasağlam yapan Allahın san'atıdır. Şüphesiz ki O, ne yaparsanız ondan haberdârdır. (Neml:27/88)

Dağların hareketi ve nice varlıkların hatta atomdaki elektronların ve hatta kâinat mülkündeki bütün sistemlerin hareketi derindir ve insan olan yaratıkları uyarmaya yeterlidir.

Sınırlı aklın ürettiği bilgilerin yetişemediği hakikatleri bildiren Yaratıcı bu alanda esrarengiz bilgi sunmaktadır.

Yedi gök, yer ve bunların içinde bulunan her şey O'nu tesbîh eder. Hiç bir şey yok ki, Ona hamd ile tesbîh eder olmasın. Fakat siz, onların tesbihini iyi anlamazsınız. O, Halimdir, Ğafûrdur. (İsrâ:17/44)

Bütün bunlarla beraber Rabbine iman etmiş mümin müslümanlar daha nice meseleleri tefekkür etmelidirler.

Hayatın merhalelerini, nimetlerin sayısız oluşunu, dünya hayatının geçiciliğini, sağlığı tehdit eden hastalığı, gençlikten sonra yaşlılığı, dünya hayatı sonu ölümü ve sonraki gelişmeleri iyice düşünmelidir.

Bütün bunları düşündükten sonra Allah Teâlâ'nın kudreti aşılmaz olduğunu algılayarak beşerî zaaflara müptela olmanın âkîm kalacağını benimsemelidir.

Yedi kat göklerin, yerkürenin ve bunlarda bulunan her kesin Allah Teâlâ'yı tesbih ettiği bilinci ile bilgi ve düşüncesini geliştirmeli ve bu kıvam ile eşya ve olaylara bakmalıdır.

Daha nice ilâhî beyanı okuyup kendine çekidüzen vermek için kalp iklimine girmelidir. İnsan olarak yaratılış sırrını ve serüvenini ta başlangıçtan itibaren kaynağından öğrenmeli, bu kesintisiz gelişmeyi Kur'an âleminin nuruna adapte olup mutlak teslimiyetle mana âleminin ruh atmosferine girmelidir.

Gezegenler âlemini, yedi kat gökleri, bunları kuşatan arşı taşıyan meleklerin ve çevresindekilerin Allah Teâlâ'yı tesbih etmelerinin sırrını düşünmek gerekir. Yaratılış gaye ve haberi karşısında insanın gelecekte nelerle karşılaşacağını düşünmesi gerekir.

Kâinata göre dünya denilen küçücük bir gezegende insan olarak yaratacağı akıllı varlığa halifelik görevi vereceğini bildiren Kâdiri mutlak Allah Teâlâ, sayısız mesaj vermiştir.

Böylesi mesajların verildiği ilâhî beyanda,

Hani Rabbin meleklere; " ben yeryüzünde bir halife yaratacağım demişti. Onlar, Biz seni hamdin ile tesbih ve seni takdis edip dururken "Orada bozgunculuk yapacak, kanlar dökecek birilerini mi yaratacaksın? Dediler. Allah; "Ben sizin bilmediklerinizi bilirim" buyurdu. (Bakara: 2/30)

Daha insan yaratılışı başlamadan önce kâinatta ve kâinatı kuşatan âlemlerde özellikle meleklerin Allah Teâlâ'yı tesbih ve takdis ettikleri bildirilmektedir. Bu âyette başka hikmetler de zikredilmektedir.

Dünya gezegenine gelmesi takdir edilen insanların fesat çıkaracakları ve kan dökecekleri bildirilmektedir. İlk etapta meleklerin buna razı olmadıkları anlaşılmaktadır. Hatta layıkı veçhi ile Allah Teâlâ'yı tesbih etmeyecekleri ifade edilmektedir.

Buna rağmen Allah Teâlâ, meleklerin itirazlarını kabul etmeyerek onları, "Ben sizin bilmediklerinizi bilirim" fermanı ile itirazlarından vazgeçirdi.

Çünkü Rabbu'l âlemin, insana kendi ruhundan ruh verecek ve ona hakkında sorumluluk yükleyeceği akıl nimetini verecekti.

Burada evrensel bir hakikat da daha çok ilgi çekicidir. Bu hakikat tüm melekleri, cinleri ve insanları uyarıcı niteliğindedir. Varlık adına ne varsa hepsi yalnızca Allah Teâlâ'ya aittir, aslında bilgi de Cenab-ı Hak'tan başkasına ait değildir. Onun için Allah Teâlâ, meleklerin itirazlarını, "sizin bilmediklerinizi ben bilirim" diyerek bastırdı. Bu uyarı karşısında melekler büyük bir imtihana tabi tutulduklarının farkına varmışlardı. Bunun peşinden Cenabı Hak:

Ve Âdeme bütün isimleri öğretti, sonra eşyayı meleklere gösterip "haydi sözünüzde sadık iseniz bana şunları isimleri ile haber verin." Buyurdu. (Bakara:2/ 31)

Bunun karşısında Allah Teâlâ'nın hikmet ve kudreti karşısında melekler toparlandı ve yaratılış hikmetlerinin gereğini ifa ettiler. Sadakat ile teslimiyet bayrağı çekip tesbih ile başlayıp itaatlerini bildirdiler:

Hem Melekler dediler ki: "Seni tesbih ederiz, Senin bize öğrettiklerinden başka bizim bilgimiz yoktur. Şüphe yok ki âlîm, hakîm olan sensin." (Bakara: 2/32)

Görüldüğü gibi melekler önce Allah Teâlâ'yı tenzih ve takdis ile tesbih ederek itiraz ettiler. Tekrar O'nu tenzih ederek kendi bilgilerinin bile ancak Alîm ve Hakîm olan Allah Teâlâ'ya ait olduğunu deklare ederek teslimiyetlerini ilan ettiler.

Meleklerde isyan kabiliyeti olmadığı için onlar kendilerine verilmiş olan görevleri hiç ihmal etmezler, yalnızca itaat ederler.

Aklın algılamayacağı bir manzarayı vitrinleyen Cenabı Hak, arş'ın etrafındaki meleklerin hamd ederek Rablerini tesbih ettiklerini bildirmektedir.

Melekleri görürsün ki, Rablerine hamd ile tesbih ettikleri halde Arş'ın etrafını kuşatmışlardır. Aralarında adaletle hükmolunmuş ve âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamd olsun" denilmiştir. (Zümer:39/75)

Gök gürültüsü ve melekler Allah'ı hamd ile, O'na olan korkula-

rından dolayı O'nu tesbih ederler. O, yıldırımları gönderip bununla dilediğine çarpar; o kâfirler ise Allah hakkında çekişip tartışırlar. O, gücü ve cezası çetin olandır. (Ra'd:13/13)

Gürültüsü ile insanları ve diğer canlıları korkutan göğün sesi, bir taraftan insanların içlerine korku salarken diğer taraftan asli fonksiyonunu gerçekleştiriyor. Kısa surede bile varlık sahnesine çıkışı ile var edeni hamd ederek tesbih ediyor ve meleklerde korkularından dolayı tesbihe devam ediyorlar.

Gök gürültüsünün bile Allah Teâlâ'yı hamd ile tesbih etmesi hikmet ve ibretlerle doludur. Meleklerin korku haletinde mülkün sahibi Allah Teâlâ'yı tesbih etmeleri evrensel bir disiplin ve kâinat çapında düzenleyen canlılıktır. Kâinatın içinde arz denen gezegenin semasında gök gürültüsü peşinden yıldırımların akıp hedefini buluşu tesbihatın ibret dolu akışını temsil ediyor.

Bütün bunlar biz akıl sahiplerine ilâhî ışık vermektedir. Zaten yıldırımlarda korkunç bir ışık akışı vardır. Gök gürültüsünün yürekleri hoplatan sesi, gafil kalpleri uyarıcı niteliktedir.

Ama kalpleri kararmış, kulakları sağırlaşmış, gözleri kör olmuş ve küfür uçurumuna yuvarlanmış olanlar bunca uyarıcı dersleri alamaz ve bu yüzden cehennemin dibine inmek üzere yol alır giderler.

Neredeyse yukarılarından gökler patlayacak! Melekler de Rablerini hamd ile tesbih ediyorlar ve yerdekiler için mağfiret diliyorlar. İyi bilin ki Allah bağışlayan ve esirgeyendir. (Şûra:42/5)

4- ZİKİR DEVAMIN ÖNEMİ

Malikül mülk Allah Teâlâ'ın emri doğrultusunda ve rızai şerifine uygun tarzı ile yapılan ve aksatmadan sürdürülen zikir ibadetinin müdavimleri övgüye layık görülmüşlerdir.

Ey iman edenler, sizleri ne mallarınız, ne de evlatlarınız Allah'ın zikrinden alıkoymasın. Kim böyle yaparsa işte onlar zarar ve ziyana uğrayanlardır. (Münafikûn: 63/9)

Öyle adamlar vardır ki onları ne bir ticaret, ne bir alış veriş Allah'ı zikretmekten, namaz kılmaktan, zekâtı vermekten alıkoymaz. Onlar kalplerin ve gözlerin dehşetle döneceği gönden korkarlar.

(Nûr: 24/37)

Oysa göklerde, yerde kim varsa O'nundur, ve O'nun huzurundakiler O'na ibadetten ne çekinirler ne de yorgunluk duyarlar. Gece ve gündüz O'na tesbih ederler, yorulmadan devam ederler. (Enbiyâ:21/20)

Yukarıda geçen üç ayette zikir ibadetine itina gösterenler öğülmektedirler. Amma bu ibadete gereken itinayı göstermeyenler ise yerilmiştir. Bu ayeti okuduktan sonra hangi müslüman zikir ibadetinden uzak durabilir?

"Allah'ın, göğsünü İslâm'a açtığı kimse, Rabbinden bir nûr üzerinde değil midir? Allah'ı zikretmedikleri için kalpleri katılaşmış olanlara yazıklar olsun. Onlar apaçık bir sapıklık içindedirler." (Zümer: 39722)

Konu ile ilgili açılım İnşirah ile biraz daha açıklığa kavuşur.

İnşirah sûresi çok önemli manevi hakikatlerden bahsetmektedir. Allah Teâlâ, tüm insanlık için örnek kurtarıcı seçtiği ve görevlendirdiği Emin şahsiyet kulunu âdeta temizliyor ve çok yüksek düzeyde onure ediyor. Özellikle inşirah ile Onu insanlığın en anlayışlı ve en olgun şahsiyeti yaptığını bildiriyor. Göğsünü açıp genişlettiği için en anlayışlı ve en tahammülü bir lider olduğunu deklare ediyor. O mübarek kulun ve O muhteşem liderin engin kalitesini sahneliyor.

Onun kalbini ilim, irfan, iman, ibadet, irade, zikir, fikir, şükür, azim, merhamet, adalet, rikkat, cesaret, isâr, vakar, şecaat ve daha nice güzelliklerle hazırlayıp takviye ettiğini bildiriyor.

Resûlünün her alanda numune olması için omuzları üzerinde nefsanî ve beşerî yüklerden Onu arındırdığını hatırlatıyor. Adının, yüce mertebeye ulaştırdığını, Onu örnek alanlara hatırlatıyor.

Sonra Cenabı Hak, adını ve davasını yücelttiği Resûlüne; dolayısı ile Onun davasını gönülden kabul etmiş kullarına, mutlaka her zorluktan sonra kolaylığın geleceğini vaad edercesine kullarının dikkatine sunuyor. Üst üste tekrarlayarak ve teyit ederek "Her zorlukla beraber mutlaka bir kolaylık geleceğini" müjdeliyor. Israrla "her hangi bir işi bitirince," kalbin inşirahını

sürdürebilmek için Rabbine önem vererek O'nu zikretmesini öğütlüyor.

Ve ısrarla onların kalplerini etkileyerek eğitiyor, aksi hallerde yani kalbi Yaratanına bağladıkça büyük tehlikelerin gelip çatacağını haber verip kullarını uyarıyor. Kulun göğsünün açık olmaması durumunda manevi iklimden ayrılıp çileli ve sıkıntılı bir hayata maruz kalacağını haber veriyor.

"Allah kimi hidayete kavuşturmak isterse onun göğsünü İslâm'a açar, kimi de sapıklığa düşürmek isterse onun göğsünü, o kimse göğe çıkıyormuş gibi dar ve tıkanık yapar. Allah inanmayanların üstüne pislik ve vesvese sıkıntısı çökertir." (En'am:6/125)

Görülüyor ki kul, Allah Teâlâ'ya kendini kabul ettirme pozisyonundadır. Kalbini O'na açacak, boyun bükecek ve daima zikrederek kulluğunu arzedecektir. Kalbi ile kalıbı ile bütün incelikleri ile kulluk şuurunu canlı tutacaktır. Virdine devam edecektir.

Aynı zamanda fasılasız hayatî değerlerle örnek olan Peygamberi de takip etmeye özen göstererek rehbersiz kalmayacaktır.

Böylece kendi içinizden size âyetlerimizi okuyan, sizi kötülüklerden arındıran, size Kitabı ve hikmeti talim edip bilmediklerinizi size öğreten bir Resûl gönderdik.

Öyle ise siz beni zikredin ki ben de sizi zikredeyim. Bana şükredin; sakın bana nankörlük etmeyin. (Bakara: 2/151,152)

Kalplerin atışını ayarlayan, akılların çalışmasını netleştiren, deri ve tüyleri ritimle topluca hareket ettiren zikirdir. Tefekkür ile beyni zonklatan, ürperti ile kalbi hoplatan ve bütün dengeler sistemine yerleşmesi zikir ile mümkün olmaktadır. Bunun için Allah Teâlâ, kullarının kendisini çok zikretmesini emretmektedir.

Allah'ın göğsünü İslâma açtığı, Rabbinden bir nûr üzere bulunan kimse, kalbi imana kapalı kimse gibi midir? Allah'ın zikrine karşı kalpleri katı olanların vay hâline Onlar açık bir sapıklık içindedirler. (Zümer:39/22)

5- ZİKİR VE TESBİH İBADETİNİ KİM YAPAR

Bu sorunun net cevabı vardır, o da kim hatta var olanlar içinde ne yapmaz ki dir. Özellikle biz insanlar ve insanların inananları olduğumuz için bize verilen zikir emri ile konuya giriş yapalım.

Ey iman edenler! Allah'ı çok zikredin ve O'nu sabah akşam tesbih edin. (Azhap: 33/42)

O halde zikir ibadetinden her mümin direkt sorumludur. Bu sorumluluktan azâde kalmak, bahane üretmek ve işin te'viline başvurmak hiç kimsenin haddine değildir ve böyle bir teşebbüs hakkı da yoktur.

Kaldi ki zikir ve tesbih ibadetinden varlıklar âleminde olanlardan daha çok sorumlu ve görevli vardır. Daha doğrusu bunun dışında hiçbir kimse yoktur.

Görmedin mi göklerde ve yerde olan kimseler ve kanatlarını çırparak uçan kuşlar Allah'ı tesbih ederler. Her biri kendi salâtını dua, namaz vesalavatını ve kendi tesbihini bilmektedir. Allah da onların ne yaptıklarını bilir. (Nûr:24/41)

Göklerde ve yerde olan kimseler ve kuşlar *salâtını ve tesbihini biliyorlar.* Bunlar her halde çok düşündürücüdür. Değil mi? Bunlar ve kuşlar nerden biliyorlar? Salât nedir ve tesbih nedir? Bunlara bu ifadelerle dikkat çeken Allah celle Celaluh istisnasız her şeye dikkat çekiyor ve kapsamı genişleterek insan hafsalası fevkinde açıklama yapıyor.

Yedi kat gök, dünya ve bunların arasında ve içinde bulunanlar, O'nu tesbih ederler. O'nu hamd ile tesbih etmeyen hiçbir şey yoktur. Ama siz onların tesbihlerini kavrayamazsınız. O, Hâlîmdir, Ğafârdur. (İsrâ:17/44)

Böylesi bir beyandan sonra alan gnişlemesi olacak ve yedi kat göklerden daha kapsamlı âlemlerde de tesbih ibadetinin sürekli icra edildiği ve aklın sınırlarının ötelerinde daha nelerin olduğu haberi verilecektir.

Arşı yüklenip taşıyanlar ve onun etrafında bulunanlar, Rablerinin Hamdi ile tesbihte bulunurlar ve O'na iman ederler ve iman etmiş olanlar için mağfiret dilerler. "Ya Rabbi sen her şeyi rahmet

ve ilim ile kuşatmışsındır. Artık tevbe etmiş, senin yoluna tabi olmuş olanları bağışla ve onları cehennem azabından koru" diye niyazda bulunurlar.

Rabbimiz! Onları da, onların atalarından, zevcelerinden, nesillerinden Salih olanları da kendilerine vaat ettiğin Adn cennetlerine yerleştir. Gerçekten Azîz ve Hakîm olan sensin.

Ve onları kötü ve fenalıklardan koru. O gün sen kimi kötülüklerden korursan gerçekten onu rahmetine kavuşturmuş olursun. İşte bu en büyük felaha erme mutluluğudur. (Mümin: 40/7-9)

Yedi kat gökleri küresel olarak kuşatan "arş"ın taşıyıcısı olan melekler, onlarla beraber sayısı bilinmez nice melek, Allah Teâlâ'yı hamd ile tesbih ettikleri bildirilen bu âyet çok hikmet içermektedir.

Arş'ın etrafındaki meleklerin, dünya çevresinde duyulan gök gürültüsünün ve bu ortamdaki meleklerin "âlemlerin Rabbi olan Allah'ı tesbih ettiklerini bildiren Allah Teâlâ, her şeyin tesbih görevini yaptığını bildirir. Yedi kat göklerin ve bütün bunların içinde bulunan her şeyin O'nu tesbih ettiğini ilan eder. Fakat Allah Teâlâ, aklını kullanamayanların, atomlara varıncaya kadar her şeyin tesbih görevini yaptığını algılama sıkıntısı çekeceğini açıkça dile getirmiştir.

Ancak eşyanın ve varlıkların işleyiş tarzlarını ve var oluş sırlarını aklın çözmesi mümkün değildir. Böylesi bir görevi aklın idrak etmesi ve sırrı çözmesi aklın yeterli olması söz konusu değildir. Bunun için bütün akılların ayni kararı vermesi gerekir.

İnsan aklı atmosfer ötelerine ulaşamayacağı için bu konularda hayal ve yorum dışında hiçbir bilgi vermesi geçerli değildir. Evrensel tesbihat hakkında elbette insan acizdir ve yetersizdir.

Burada özellikle kulun dikkatine sunulan mesajlar çok manidardır.

Alîm, Habîr, Hakîm, Kadîr Allah Teâlâ, Resûlüne; *Melekleri görürsün ki, Rablerine hamd ile tesbih ettikleri halde Arş'ın etrafını kuşatmışlardır."* diyerek görülmesi imkân dahili olmayan yerleri dile getirmiş ve arş'ın etrafında "Rablerine hamd ile tesbih ettikleri"ni haber vermiştir.

Bunun ile Cenabı Hak, Peygamberin dünya gözü ile göremeyeceği o öteler ötesi âlemi, görmüş gibi kabul etmesini hatırlatmıştır. Bütün ümmetin de böyle bilip inanmaları ve ona göre tesbihata inanarak devam etmelerini talim ve ihtar etmiştir.

Bunun bir hak olduğunu, böyle bir hükmün verildiğini, evrenin ve evrendeki her şeyin fıtratına bu programın kaydedildiğini ve her şeyin hamd etme görevi ile görevlendirildiğini kodlayıp "Allah'a hamd olsun" ile sürdürülmesini gerekliliği vurgulanmıştır.

Arşın etrafında olduğu gibi, dünya semasında da Allah Teâlâ'nın hamdi ile gök gürültüsünün ve meleklerin O'nun korkusundan dolayı sürekli tesbih ettikleri haberi verilmiştir.

Bu ve benzeri Kur'an haberleri ve hükümleri ölüm öncesi geçici dünya hayatında mümini kendine getirmeli ve evrenin içinde kendi yerini tesbit etmelidir. Bunun için kulluk görevini yapmak ve zikir ile tesbihatını ihmal etmeden gerçekleştirecek seviyeye yerleşmelidir.

Eşya ve varlıkların Allah Teâlâ'ya teslimiyeti kaçınılmaz olduğu için itaatleri de mecburidir. Tesbih etmeleri de ancak onları yaratan tarafından bildirilebilir.

O'nun kudreti, hikmeti, hâkimiyeti, buyruğu akıllara durgunluk verecek niteliktedir.

Kendilerinin hamd etmeleri, tesbih etmeleri ile yetinmeyip yerkürede insanlardan iman etmiş olanlara da istiğfar etmeleri ve cehennem azabından korunmaları dileğinde bulunmaları, insana çok üstün değer ve olgun düşünce kazandırır.

6- ZİKRİN HEDEFİ

Fecr surenin beşinci ayetinde "Hıcır" akıldan bahsedilir ve bu aklın algılama çerçevesinde olan nice alametler dile getirilir. Birçok meseleyi gündeme getirir ve surenin sonuna gelince nihâî ve mutlu netice gündeme gelir.

Mana atmosferi olan zikir makamında mutlu bir seslenişe muhatap olur;

"Ey mutmain nefis, sen Ondan razı, O senden razı olarak Rab-

bine dön. Kullarımın arasına gir, cennetime gir." (Fecr:89/27-30)

Aslında bu nihâî hedeften önce birkaç yerde zikrettiğimiz gibi; "Onlar ki iman ettiler ve kalpleri Allah'ı zikretmekle mutmain oldu. İyi bilinki kalpler ancak Allah'ı zikretmekle mutmain olur."

İslam tarihinde nice gönül eri, kalplerini şükür mertebesinde zikir mayası ile yoğurmuş, aşk ateşi ile fırınlamışlar ve matluba kavuşmanın mücadelesini vermişlerdir. Tesbihat ile kâinat düzeni ile bütünleşmiş ve varlıklar arasında genel ibadette huzur dolu dergâha girmişlerdir. Kâinat dergâhında tevhide kavuşma bahtiyarlığına ermişlerdir.

Kâinat düzenini düşünmüş, kâinat içindeki yerini algılamış, dünya denen mekândaki en yüce lideri serdar edinmiş Onu kalbi ile sevmiş ve gönül gözü ile seyretmeye koyulmuşlardır.

Sabahlara kadar ayakları şiştiği halde Mevlâsından ayrılmama duygusu ile ibadetine devam eden Resulü Kibriya sallallahu aleyhi ve sellem namazını kılmış, tesbihatını yapmış ve zikrini derûnî duygularla sürdürmüştür. Kâinatı tefekkür etmiş, yerin ve göklerin yaratılışını düşünmüş ve bunların boş yere yaratılmadığı bilincinde zirvede hak ettiği makama yerleşmiştir.

Bütün ümmetine tevbe etmeyi tavsiye etmiş ve kendisi de tevbe etmiştir. Tevbe ile beraber istiğfar etmiş, "yanımda Uhut dağı kadar altın olsa hepsini infak etmedikçe gecelemem" diyerek "isâr" makamında insanlığın en yüce lideri olduğunu ispatlamış ve tüm insanlığa örnek olmuştur.

Ümmetinin gönül erleri hep Ona tabi olmuş, her hal ve her hareketini örnek alarak yaşayıp yaşatmaya çalışmışlardır.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, Kur'an'ı Kerimi yaşayıp yansıtma itibarı ile emsalsiz bir örnek, muhteşem bir önder ve yüce bir liderdir. Çünkü O, biliyordu ki her şey Allah Teâlâ'yı tanır, her şey O'nu tesbih eder. Kendisi de her şeyin arasında ve bütün ümmetin önünde bu görevi aslına uygun olarak yapacaktı. Bununla beraber sorumluğunu gerçekleştirecekti.

O, Kur'an'ın gösterdiği tüm hakikatleri en halis inanç ve en temiz irade ile yaşamıştır.

Burada biraz tefekkür edip, kâinat içinde küçük bir gezegen olan dünya, harika sistemlerle donatılmış halde sonsuz yolculuğuna devam etmektedir.

Dünyanın da içinde bulunduğu sayısız gezegenler ile beraber bunları da kuşatan yedi kat gök ile kuşatılıp korunmaktadır. Bu yedi kat gökleri de küresel olarak kuşatan arş vardır. Arşı da kuşatan kürs her şeyi kaplamaktadır. Ondan öteleri yine sonsuz bilinmeyendir.

Fakat hikmeti ne ise, arşı sürekli olarak taşıyan melekler görevlendirilmiştir. Yüce Kitabın bildirdiğine göre arşı taşıyan (dört) melek, insan hayali algılamakta zorlanacak görev üslenmişlerdir. Bu meleklerin görevlerinin hikmetler ve ibretlerle dolu olduğu bildirilmektedir.

Yedi kat göğün küresel olarak çevresini kuşatan arşı taşıyan bu melekler, çekirdek semadaki yerküre denen gezegende insanlara dua ederler.

Bir örnek ile meseleyi açıklamak istiyorum. Arkadaşlarının filozof dedikleri bir liseli ateist öğrencim konu ile ilgili anlamlı bir soru sordu.

Hocam! Dinsel bir kitapta okudum. Her şey tanrıyı zikredermiş! Haydi, kabul edelim, insanlar, hayvanlar zikreder, diyelim. Buna canlı oldukları için bitkileri de ekleyelim. Ama şu ayaklarımın altındaki asfaltın zikretmesi aklen olağan mıdır? Bu soru karşısında öğrencinin gözlerinin içine baktım, sonra anlatmaya başladım;

Bak evladım! İyice düşün, her şeyin bir itici gücü ve bir hareket enerjisi vardır. Fakat atomun elektrotlarının hareketini gerçekleştiren, bitmeden tükenmeden onların ahenkli ve dengeli hareketlerini sağlayan enerjinin varlığını bulup ispatını yapamayız.

Öyle ise söyler misin atomun elektrotlarının hareketini gerçekleştiren gücü ne ile açıklayabiliriz? Fizikî açıklamaların gerçek yüzünü nasıl ispatlayabiliriz? Bunları düşününce nasıl açıklama yaparız? Hele bir düşün. Fotosentez olayını hangi bilimsel bilgi ve delille açıklayabiliriz?

Ben birkaç örnek daha verecektim. Fakat öğrenci gözlerimin içine iyice baktı durakladı, başını önüne eğdi. Sonra "hıı" dedi ve yanımdan ayrıldı gitti.

Bu kısa konuşma, o gencin Allah Teâlâ'ya dönüşüne vesile oldu. Daha doğrusu o gencin hidayetine vesile olan; her şeyin ve her kesin zikir ve tesbih ibadet görevlerini yapacak programlı olmaları idi.

Çünkü o öğrenci, bir ateist olmasına rağmen çok okuyan ve çok sorgulayan biriydi. Elbette insan, kendini, ruhunu, aklını, tüm çevresini ve bütün varlıklarla olan ilişki ve iletişimini düşünüp sorguladığı zaman bitmeyen ve tükenmeyen açıklamalara ihtiyaç hissedecekti ve onda da o oldu.

Kırk seneden beridir Halil, hayırla yadettiğim seçkinlerden biri olarak hafızamdadır.

Çünkü Halil iyi bir müslüman olmanın mücadelesini de verdi.

Tam kapasite çalışan akıl, Allah Teâlâ'ya yönelir. O, gönderdiği kitap ile kulun aydınlanmasını sağlar. Onun içindir ki, Kur'an okuyan, onu iyi anlayan ve onu temel ilke kabul eden insan evrenin bütünlüğü içinde yerini bulur, yerleşir ve var olan her kes ve her şey ile beraber Rahman Allah Teâlâ'yı tesbih eden büyük cemaat içinde kendini bulur ve onlarla beraber tesbihe katılır.

Artık Allah Teâlâ'yı tesbih edenler, âlemlerin Rabbini tanıyarak tesbih etmeye sarılmışlardır, Allah Teâlâ'da onların her halini bildiği gibi tesbih yaptıkları hallerini de bilip gözlemlemektedir.

Bu manzarayı, Cenabı Hak, Resûlüne ilginç bir ifade ile âdeta seyrettirmektedir. Ona soru sorarak manzarayı görür gibi kabul etmesini ve olduğu gibi inanmasını önermektedir. Bununla, insan için varlıkların esrarengiz seyirlerini ve ilâhî hikmetin işleyişini algılama kolaylaşır.

İnsan hayalinin ötelerindeki âlemlerde kimler vardır? Bu, biz insanlar için bilinmezler kategorisindedir. Ama oraların ve ötelerinin yaratıcı sahibi; onların Rablerini tesbih ettiklerini haber veriyor.

Göklerde ve yerde olan her kes, kanat çırpıp süzülen dizi dizi kuşlar Allah Teâlâ'yı tesbih ediyorlar. Göklerde olan her akıl sahibi varlık ve yer üzerinde bulunduğumuz dünyadaki kuşlar Rablerini tesbih ettikleri gibi bunlarla beraber varlık adına her şey namazlarının ve tesbihlerinin ne olduğunu bildikleri ve nasıl ibadet yaptıkları, bilgisi veriliyor.

Özellikle en başta Peygamberin âyette dile getirilenlere gözleri ile gördüğü bir görüntünün netliği gibi kabul edip inanması gerektiği telkin ediliyor. Bu inançta olmayan her kesin mutlaka bilmesi gerektiği bir önemli uyarı yapılıyor.

Allah Teâlâ, her kesin, her halde ve her zaman ne yaptığını bilir ve gerektiğinde kanunlarını dilediği gibi uygular. Çünkü aslında nerde olursa olsun, her var olan yalnızca O'nundur. Her var olan da O'nun hüküm ve buyruklarına bağlıdır.

Göklerde ve yerde kim varsa hepsi O'nundur. O'nun yanında olanlar, O'na kulluk etmekten kibirlenmezler ve bu görevde yorulmazlar. Onlar gece gündüz ara vermeden, Allah'ı tesbih ederler, hiç bıkıp usanmazlar. (Enbiya:21/19,20)

Yukarıdaki açıklamalardan anlaşılan ve bu âyetten algılananlar gösteriyor ki, büyük küçük yaş kuru, canlı cansız her şey Allah Teâlâ'nındır. Her şey, sahibini tesbih eder ve her şey yönetildiği kanun gereği tesbihatını aksatmadan sürdürür.

Demek ki, her şey var oluş hikmeti gereği Yaratan Allah Teâlâ'yı tesbih eder ve bu tesbihat varlık gereğidir.

Göklerde ne varsa, yerde ne varsa hepsi Allah'ı tesbih eder. Mülk O'nundur, hamd O'nadır, O her şeye kâdirdir.(Teğabun: 64/1)

O, her şeyi yaratan, her şeyi hikmeti ile var eden, her şeye şekil veren Allah'dır. En güzel isimler O'nundur, Kâinat mülkü O'nundur, hamdin her türü O'nadır. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi O'nu tesbih eder. (Haşr: 59/24)

Akıllı olduklarını kabul eden insanların böylesi bir görevi yapmayanları gerçekte hiçbir dayanağı olmadığı için çok çok düşündürücüdür.

7- ZİKİR VE TESBİH İBADETİ GENELDİR

Enbiya sûresinin yetmiş sekizinci âyetinde önemli bir konu işlenir. Davûd aleyhis selam ile oğlu Süleyman aleyhis selam, gece ekin tarlalarına yayılan halkın koyun sürüleri hakkında hüküm verme durumunda idiler. Bunu, Cenabı Hak ibret alınması için Kitabı Kur'an'ı Kerimde anlatmaktadır.

Allah Teâlâ, her iki peygambere de ilim öğretmiş ve hikmet vermişti. Sürü sahiplerinin gece ekinlere salıverdikleri koyunlar hakkında farklı hüküm verdiler. Cenabı Hak, Süleyman aleyhis selama "fetvayı öğrettik" diyerek işin özünü haber verdiğini bildiriyor.

Buna rağmen Davûd aleyhis selama da çok büyük nimetler vermişti.

Bunu bir ibret tablosu halinde sunan Alîm, Habîr ve Hakîm Cenabı Hak, Davûd aleyhis selam hakkında da verdiği çok büyük nimeti dile getirdiği haberde beyan etmektedir.

Biz, Süleyman'a anlatmıştık. Zaten biz, her birine hüküm ve ilim vermiştik. Davûd ile birlikte tesbih etmek üzere dağları ve kuşları boyun eğdirdik. Bütün bunları yapan bizdik. (Enbiyâ:21 /79)

Bu âyette anlatılanlar ne kadar ilginç, ne kadar anlamlı ve ne kadar düşündürürcü olduğuna biraz dikkat edilecek olursa, ne hikmetler zuhur edecektir.

Allah Teâlâ, Oğul peygamber olan Süleyman aleyhis selama şiddetle esen rüzgarı emrine verdi, Ona kuşların dilini öğretti, cinlerden, insanlardan ve kuşlardan sevk idaresi ona ait olmak üzere ordular verdi, çok servet ve Belkisiın tahtını ve nihayet yeryüzü saltanatını verdi.

Fakat bütün bunlara rağmen Cenabı Hak, Davûd aleyhis selama dağların ve kuşların zikir ve tesbihatında imamlık görevi verdi. Davûd aleyhis selama verilen zikir ve tesbihat imamlık görevi, müslümanlara niçin anlatılmaktadır? Bunlar sâdece bir hikâye olarak okuyup dinlemekle yetinilebilir mi? Ve yine bu bilgiler o zamana aitti, deyip geçmek, ilâhî iradeye uygun mudur?

Bunları, o güne ait meseleler olarak kabul edelim ve bizimle hiçbir ilgisi yoktur, gerekçesi ile uygulama alanımıza almayalım.

Bu anlayış Kur'an ruhuna aykırıdır.

Şimdi sen onların dediklerine sabret de kuvvetli kulumuz Davûd'u hatırla, Çünkü o her tutum ve davranışında Rabbine yönelip dönen biriydi. Biz dağları onunla beraber tesbih etmeleri için boyun eğdirmiştik; akşam sabah onunla tesbih ederlerdi (Sâd: 38/17, 18)

Şimdi bu ayetteki işlenenler meseleler hakkında kısaca yorum yaparak zikir ve tesbih ibadetinin önemini idrak edelim.

1- Öncelikle Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem uyarılıyor ve hakkında yapılan her tür dedikodu karşısında sarsıntı geçirme ve sabret emri veriliyor.

2- *"Kuvvetli kulumuz Davûd'u hatırla"* ifadesi ile Onun güçlü olduğunu hatırla sen de güçlü olmaya gayret et. Bununla beraber Ona verdiğimiz emirlere aşına olmaya çalış. O her hal ve şartta Rabbine bağlı idi. Sen de böyle olacaksın.

3- *Biz dağları onunla beraber tesbih etmeleri için boyun eğdirmiştik.* Burada hikmetli bir ifade ile Resûlullah sallallahu aleyhi ve selleme muhteşem mesaj veriliyor ve müminler de engin bir intibaha çağrılıyor. Tevhid inancının ilginç bir yüzü gösteriliyor. Eğer dağlar ve kuşlar Onunla beraber Allah Teâlâ'yı tesbih ediyorlarsa burada tevhidin sırlarının kapıları aralanıyor, iyice dikkat ederek bak. Ona göre yapacaklarının ayarını yap.

4- Bu tesbih ibadeti rastgele yapılacak ya da öylesine kabul edilecek işlerden değil disiplinle *"akşam sabah onunla tesbih ederlerdi."* Emrime uygun olarak siz de bu disiplin ve ciddiyetle akşam sabah tesbih edin. Yani Onun imameti ile ibadetinizi ihmal etmeden yapmaya devam edin..

Bu dersler ayni zamanda Ondan sonra gelen bütün peygamberleri ümmetleriyele beraber ilzam eden ilâhî bir ibadettir. Zaten bu ibadet evrensel olduğu için ve bu da Allah Teâlâ'nın emri olduğu için bütün ümmetleri bağlamaktadır.

8- ZİKİRDEN BEKLENEN

Her şey mücadele ile yapılır. Mücadelesiz başarı sağlanamaz. Hele mana âlemi alanında mücadele etmek daha çok gayret

ve bilgi ister. Gelen ayette bu mücadele safhaların bir kaçını görmek mümkündür.

Gerçekten biz seni hem insanlara şâhit, hem müjdeci, hem bir uyarıcı olarak gönderdik.

Ki Allah'a ve Resulüne iman edesiniz, O'nun dinini destekleyesiniz. Ona bağlanasınız ve sabah akşam O'nu tesbih edesiniz. (Fetih: 48/ 9)

Bu mücadelede zamanla arızalar baş gösterir. Peygamberler de insandır. Kavmi ile çetin mücadele verip çaresiz kalanlarden Hazreti Yûnus aleyhi s selam ilginç bir örnektir.

Yûnus da hiç şüphesiz gönderilen peygamberlerdendi. Hani o, dolu bir gemiye binip kaçmıştı. Gemide olanlarla karşılıklı kur'a çektiler de kaybedenlerden oldu. Artık o nefsini kınar bir halde iken O'nu balık yutuverdi.

Eğer O çok tesbîh edenlerden olmasaydı, İnsanların Yeniden diriltilecekleri güne kadar balığın karnında kalırdı. (Saffat:37/139-144)

Yükü fazla oluğundan gemi taşıyamamış, yolculardan birini denize atmak gerekmişti. Birini atmak üzere gemidekiler kendi aralarında Kur'a çektiler. Yûnus Yenilenlerden oldu, Kur'a kendisine isabet etti.

Yûnus, Rabbinden izinsiz olarak kavminden ayrıldığı için Kendi kendisini kınarken denize attılar balık onu yutuverdi. O balığın karnında kendini toparladı ve *"Ey Rabbim senden başka ilâh yoktur. Seni her tür kusurdan tenzih ederim. Ben gerçekten zâlimlerden oldum."* duasını yaptı. Allah'ın izni ile balığın karnından çıkarılarak kurtarıldı

Yaptığı bu tesbih ile yeniden hayata döndü. Tekrar yurduna vasıl oldu.

Cenabı Hak ve Mevlayı Zül Celal, Resûlüne daha farklı bir ikramda bulunduğunu dile getirip kalbinin uyum halini şekillendirdiğini hatırlatır. Ona verilen nimetlerle tasavvurunu genişletir.

"Biz, senin göğsünü açıp genişletmedik mi? Çok ağır gelen nef-

sânî yükleri üzerinden kaldırıp atmadık mı? Senin zikrini (şanını) yükseltmedik mi?" (İnşirah:94/1-4)

Burada Allah Teâlâ, kulunu ve Elçisini müstesna şekilde onure etmektedir ve kendisine verdiği yüce değeri algılanmasını hatırlatmaktadır.

Kul, kalp diyarında bahar mevsimini yaşaması ve ruhunda Rabbini hissetmesi zikir ile sağlanmaktadır.

Bunun için öncelikle göğsün inşirahı gereklidir. "İnşirah" kalbin içinde bulunduğu göğsün açık halidir.

Bunun üzerine Zekeriya, mabetten kavminin karşısına çıkarak onlara: "Sabah akşam tesbihte bulunun" diye işaret verdi. (Meryem:19/11)

Netice itiberi ile zikir insanı kulluk makamına yükseltir, kulu huzura kavuşturur.

9- ZİKRİN FAYDASI

...Allahı çok zikreden zâkirler ve zakireler hep bunlara Allah bir mağrifet ve bir büyük ecir hazırlamıştır. (Ahzap:33/35)

Hiçbir yoruma gerek duyulmadan çok açık ve rahat anlaşılacak ayet meali inananın faydalanacağı nimetleri göstermektedir.

Andolsun ki Resûlullahda sizin için, Allah'ı ve âhiret gününü umup arzulayanlar ve Allah'ı çok zikredenler için güzel bir numûneî imtisal vardır. (Ahzab:33/21)

Zikrin faydası, Allah Teala'ya giden yolda Resul ile beraber olarak mutlu bir yolculuk yaparak mutlu hedefe varmaktır.

Hazreti Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem insanlık tarihinin en yüce şahsiyeti olduğu için Onu örnek almak, inanmış insana yüksek şahsiyet kazandırır. Cenabı Hak burada birkaç madde sayıyor ve bu maddelerle örnek alma hususuunda kullarına yüksek hedefler gösteriyor.

1- Her şeyden önce Allah Teâlâ'ya inanacak ve O'nu beklentileri hakkında yegâne yaratıcı bilerek güvenecektir.

2- Ahirete varacağını yakin derecesinde kabul edecek ve oraya hazır olacaktır.

3- Bu iki maddede kendini isbat etmiş olması için Allah Teâlâ'yı çok ve düzenli olarak zikretmesi grekmektedir.

Böylece hem Rabbinin rızasını kazanmış ve hem de ahiret hayatı için hazılığını yaparak faydalanmış olacaktır.

10- ZİKİR ŞİFADIR

Mülkün yegâne sahibi Allah Teâlâ, savaş sayesinde müminlerin kalplerine şifa vereceğini haber veriyor ve buyuruyor ki:

Onlarla (o ahidlerini bozanlarala savaşın ki, Allah, sizin ellerinizle onlara azap etsin, onları rezil etsin, sizi onlara karşı yardım edip desteklesin ve inanan kalplerine şifa versin. (Tevbe: 9/14)

Savaşa giderken bile Müslümanlar zikir ibadetlerini yaparak giderler ve tekbir getirirler. Savaşta küfre darbe vuracak, kalpleri teskin edecek ve Mevlânın rızasını kazanacak müminlerin bu verdikleri mücadele sayesinde kalpleri şifa bulacaktır.

Mutlulukla biten böyle bir mücadele mümine kalp şifası oluyor.

11- ZİKRİN TERKİ

Zikir ibadetinin terki hiçbir akıl sahibi Müslümanın göze alabileceği bir sorumluluk değildir. Çünkü Allah Teâlâ bunun tehlikesini çok ağır ifadelerle haber vermektedir.

Ey müminler! Allah'dan ittika edin ve her kişi kendini toparlasın baksın yarın öte dünyaya için neyi hazırlayıp gönderdi. Allah'dan ittika edin. Allah yaptığınız her şeyden haberdardır.

Siz sakın, Allah'ı unuttuklarından dolayı, Allah'da onlara kendi nefislerini unutturduğu kimseler gibi olmayın. Çünkü onlar fasıkların tâ kendileridir. (Haşr:59/ 19,20)

İşte insan denen varlık için en acınacak hal de bu haldir.

Bu konu ile ilgili birçok ayet vardır. Onların bir kısmını bu kitabı okudukça görmek mümkün olacaktır.

12- ZİKİR İBADETİNİ UNUTANLAR

Şer'an Allah Teâlâ'yı unutmak caiz değildir. Caiz omadığı gibi de ceza gerektiren büyük bir sorumluluktur.

Şu, Allah'ı unuttuklarından dolayı, Allah'ın da onlara kendi nefislerini unutturduğu kimseler gibi olmayın. İşte onlar fasıkların tâ kendileridir. (Haşr:59/ 18,19)

Bununla beraber insanların birçoğu Allah Teala'yı unuttuğu gerçeği karşısında Allah da onlara kendi nefislerini unutturması büyük kayıptır.

Zikir ibadeti, genellikle Müslümanlarca ciddiyetle ele alınmamış, konu üzerinde hassasiyet gösterenlerce de tefrika çıkmasına mani olunamamıştırdır.

Bunun dışında da bir kısım müslüman zikir ile ilgili ayetleri hiç görmemiş gibi davranış sergilemişlerdir. Bu davranışları ile de "Biz Kur'an'ın bir kısmına inanır, bir kısmını da eddederiz" diyenlerin durumuna düşmüş olurlar.

Her hangi bir makinanın bir kısım parçalarını devreye sokmadan makinayı çalıştırmaya kalkışanların düştükleri saçmalığı düşünmek gerekmez mi?

Onun için bugün İslam ülkeleri perişanlık ve zilletten kurtulamıyorlar.

Netice itibarı ile Cenabı Hak. Tâhâ suresinde kendini zikretmeyi unutanlar hakkında Rabbimiz ağır bir ifade ile suçluları şimdiden uyarıyor:

Kim beni zikretmekten yüz çevirirse, onun için dar bir geçim vardır. Kıyamet günü onu kör olarak diriltip mahşere süreceğiz. "Rabbim, beni mahşere niçin kör sürdün der. Oysa ben dünyada gören idim. Allah, nasıl sana ayetlerimiz geldi de sen onları unuttuysan bugün de sen öyle unutulacaksın!" (Tâhâ:20/124-126)

İşte Rabbimiz zikir ibadetini unutan bahtsızları böyle anlatıyor.

13- ZİKİRDEN GAFİL KALMAK

Zikir ibadetinin, ibadetler arasında farklı bir konumu vardır. Başka ibadette üzerinde fazla dururlmayan bir hassasiyet zikir ibadetinde istenir. Zamanları belirlenir, zikir ifadeleri seçilir ve formasyonu sunulur. Yapılmadığı takdirde niyet, kalp rahatsızlığı, hayat düzeni, insanın ruhanî durumu ve geleceği ile ilgili

riskleri gündeme getirilir. Bu ibadetin ısrarla ve sürekli yapılması emredilir. İbadet halinde derin bir kalbî bağlılık istenir. Gafletten arınılması ön piana çıkar.

A'raf süresinde peşpeşe gelen üç ayet yukarıda zikredilen ifadelerin çoğunu içermekte ve kulun Rabbine karşı zikir ibadetini yaparken pozisyonunun keyfiyeti hakkında bilgilendirir.

Kur'an okunduğu zaman onu dinleyin ve gönül huzuru içinde olunki, merhamet olunasınız.

Rabbini, içinde yürekten korkarak ve yalvararak yüksek olmayan bir sesle sabah akşam zikret ve sakın gafillerden olma!

Rabbinin katında olanlar, O'na ibadet görevlerinde kibirlenmezler, O'nu çokça tesbih ederler ve O'na secde ederler. (A'raf:7/204-206)

Zikir, bazı âyetlerde birçok incelikle donatılır ve hassas çizgilerle çerçevelenir. Yukarıdaki ilgili ayetlerde görüldüğü gibi Kur'an okunması, onu dinleme usûlü ve merhamet dile getirildi. İkinci ayette korku, yalvarma, ses ayarı hatırlatıldı, sabah akşam çokça zikir yapılması hatılatıldı ve secdeden bahsedildi. Üçüncü ayette insanlardan başka mükellef varlıkların kulluk görevlerini yaparken kibirlenmeden, çokca tesbih ibadetini yaptıklarından ve secde etmelerinden bahsedildi.

Tabii olarak elbette mesaj biz insanlara verliyor. Bizim de onlara uymamız öğütleniyor. Gelen ayette de bunlar veriliyor.

Rabbinize tevazü haliyle yalvara yakara dua edin. Doğrusu O, haddi aşanları sevmez. (A'raf: 7/55)

Ve nihayet Rabbimiz çok uyarıcı bir beyan ile kullarının daha hassas olmalarını tembihliyor.

Ya o müminlere zamanı gelmedi mi? ki kalbleri Allahın zikrine ve inen hak aşkına huşu' ile coşsun ve o müminler bundan evvel kendilerine kitap verilmiş sonra üzerlerinden uzun zaman geçip de kalbleri katılaşmış ve çoğu fasıklığa dalmış bulunanlar gibi olmasınlar. (Hadîd:57/16)

Bu uyarıdan sonra farklı bir açılım ve değerlerlendirme yaparak Rabbimiz önemli bir ders veriyor.

Onlar: Seni tenzih ederiz. Seni bırakıp da başka dostlar edinmek bize yaraşmaz; fakat sen onlara ve atalarına o kadar bol nimet verdin ki, sonunda seni zikretmeyi unuttular ve helâki hak eden bir kavim oldular, derler. (Furkan:25/18)

Şeytan o cehennemlik yalancıları ruhlarına hâkim olarak kuşatmış onlara Allah'ı zikretmeyi unutturmuştur. Onlar şeytanın partisidir. Muhakkak ki şeytanın partisi hüsrandadırlar. (Mücadile 19)

Kim Rahmân'ı zikretmekten gafil kalıp zikri terk ederse, yanından ayrılmayan bir şeytanı onun başına dikeriz. Şüphesiz bu şeytanlar, zikri terk edenleri zikir yolundan men ederler de böyle olmasına rağmen onlar, kendilerinin hidayette olduklarını sanırlar. (Zuhruf: 36,37)

Ey Resulüm sen, bizim zikrimizden yüz çeviren, dünya hayatından başkasını arzu etmeyen kimselerden yüz çevir. (Necm:53/ 29)

Sen de sabah akşam O'nun rızasını isteyerek Rablerine dua edenlerle birlikte sabret. Dünya hayatının süsünü isteyerek gözlerini onlardan kaydırma. Kalbini, bizi zikretmekten gaflete düşürdüğümüz, kendi 'istek ve tutkularına (hevasına) ' uyan ve işinde aşırılığa gidene itaat etme. (Kehf:18/ 28)

O gün kâfirleri. Cehennem ile yüz yüze getireceğiz. Onlar ki, gözleri benim zikrimden bir perde içinde idi ve Kur'an'ı dinlemeye de katlanamazlardı. (Bu kandil) Allâh'ın ta'zimine ve içlerinde adının anılmasına izin verdiği evlerdedir. Onların içinde sabah akşam O'nu tesbih ederler:

O evler ki, Allah onların derecelerinin yükseltilmesine ve içlerinde isminin zikir edilmesine izin vermiştir.

"Çocuk edinmeyen, mülkte ortağı olmayan, acze düşüp de yardımcıya ihtiyacı bulunmayan Allah'a hamdolsun!" de ve O'nu gereği gibi tekbir et. (İsrâ 17 / 111)

Allah size kolaylık diler, zorluk istemez, hem buyuruyor ki sayıyı tamamlasaydınız da size hidayet buyurduğu şekilde Allah'ı tekbir ile büyükleyesiniz ve gerek ki şükredesiniz. (Bakara: 2/185)

Allah'ın yardımı, fetih gerçekleşip de insanların dalga dalga Al-

lah'ın dinine girmekte olduklarını gördüğün zaman Rabbinin hamdi ile O'nu tesbih et ve O'na istiğfar et. Çünkü O, tevbeleri kabul edendir. (Nasr:11071- 3)

Onu sizin için bir öğüt ve ibret yapalım, onu belleyen kulaklar da bellesin diye.

Artık "Sûr" a birinci üfürülüşle üfürüldüğü zaman, Yeryüzü ve dağlar yerlerinden oynatılıp kaldırılacağı, ardından da tek bir çarpma ile birbirlerine çarpılıp parça parça olacağı zaman. İşte o gün, olan olmuştur. Gök de yarılmış ve artık o, o gün zaafa düşmüştür.

Öyle ki melekler, kenarları üzerindedir ve üstlerinde o gün Rabbinin Arşını sekiz melek taşımaktadır. (Hâkka: 69/ 12-17)

Tesbihin evrensel boyutundan beşerî boyutuna geçiş daha çok insanı ilgilendiren ve onun sorumluluğu çerçevesindedir.

O halde onların lâflarına karşı sabret de Rabbine hamd ile tesbih eyle güneş doğmadan evvel ve batmadan evvel. (Kâf: 40)

Böylece zikir ibadetinden uzak kalmak, gafletle zaman öldürmek ve ilâhî nimetlerden mahrum olmak akıl gibi bir hazine sahibi insan için açık bir talihsizliktir.

14- ZİKRE MANİ SEBEPLER

Kalbi arızalandıran birçok Sebep vardır. Bunlardan en çok etkili olarak şunları sayabiliriz

1- Şirk, 2- Küfür, 3- Nifak, 4-Adavet, 5- Öfke, 6- Gaflet, 7- İhanet, 8- İhmal, 9- Cehalet, 10- Şartlanma, 11- ısyan, 12- Evham,13- Gaflet. Bunların her birinin temelinde de altyapı kültür yetersizliği, kötü yetişme ve en çarpıcı olanı da aklı evrensel değerlere kapatıp moloz niteliğinde bloke etmektir.

15- ZİKRİN ZAMAN VE KAVRAMLARI

1- Beş vakit, Cuma, bayram ve sair namazlar; En Büyük zikir,

2- Gece, teheccüd ve diğer nafile namazlar ve tesbih; subhanellah,

3- Seher vakti: istiğfar; esteğfirullah,

4- Sabah akşam: tesbih, zikrullah; Allah, Allah, ...

5- Cuma namazından sonra, zikrullah; Allah, Allah. çok ...

6- Arafat'tan Meş'ari harama inince, zikir; Allah, ...

7- Savaşa giderken ve savaş esnasında zikir; Allah, Allah.. tekbir... ALLHU EKBER

8- Namazlardan sonra tesbihat; Subhanellah, elhamdülillah, Allahu Ekber; 33er defa.

9- Uykudan önce, "Allah'ım benliğimi sana teslim ettim, yüzümü sana döndürdüm, işimi sana bıraktım. Sana sığındım, sırtımı sana dayadım, başka sığınılacak yer yok, senden ancak sana sığındım", uykudan uyanınca hamd ile tesbih; Elhamdü lillahillezi ehyani be'de ma ematenî ve Elhamdü lillah...

10- Yemekten önce "euzu besmele", sonra zikrullah ile namaz kılmak, hamd dua ve tesbih

11- Gecenin bir bölümünde veya uzunca bir zamanda, tesbih... Subhanellahı..., ...

12- Yıldızların gitmesinden sonra yani gündüz aydınlanınca yıldızların görünmediği zamana kadar. zikir

13- Güneş doğmadan ve güneş batmadan önce. Zikir...

14- Özellikle seher vakti istiğfar, sabah namazlarından sonra esmai husnâ ve evrad...

15- Her zaman: dilde hafif mizanda ağır:

Subhanellahı ve bihamdihi subhanellahılazim

16- Her gün, 10 ya da 100 defa: -Subhanellahı velhamdulıllahi vela ilâhe illellahu vellahu Ekber vela havle vela kuvvete illa billahil aliyyilazim,

17- Lailahe illellahu vahdehu la şerike lehu ve lehulhamdu yuhyî ve yumit ...ve huve ala külli şeyin Kadîr...

18- Şükür, duâ, salatü selam, istiğfar, Tevbe:

19- Kur'an kıraatinden tebyin, tezkir, tebliğ ve cihada varıncaya kadar din adına işlenen çok konu...

20- Tuvalete girişte: EÛZÜ BİLLAHİ MİNEL HUBUSİ VEL HEBAİSİ

Çıkışta: elhamdu lillahillezi Mezhebe annîl eza ve afanî fî cesedî ve ezine lî bi zikrihi

21- Bineğe binerken

22- Mahrem haller dışında her hal ve zamanda başta nafile namaz, kelime-i şahadet ve kelime-i tevhid olmak üzere her tür nafile ibadet...

23- Kabristandan geçerken selam vermek ve Fatiha okumak...

16- RESÛLULLAH'A SALAT VE SELAM

Allah ve melekler, Peygambere salat ederler. Ey iman edenler siz de Ona salat getirin ve tam anlamı ile selam gönderin. (Ahzap: 33/56)

Allah Teâlâ *Ona* salat eder yani şanını yüceltir, rahmet eder, melekler Ona istiğfar ederler ve ona karşı mahabbetleri yüzünden istiğfar ile bağlılıklarını sürdürürler. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Allah katında ve melekler âleminde yüce değere ship olduğu için Onu kullarına da tavsiye ediyor.

Müminlerinde her zaman Ona salat etmelerini yani dua etmelerini ve selam göndermelerini emrediyor. Soyu temiz ve şanı yüce Efendimiz Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bu konuyu dile getiriyor ve bütün Müslümanların ağır bir vebal altında olduklarını deklare ediyor. Buyuruyor ki; "Burnu yerde sürünsün, Burnu yerde sürünsün, Burnu yerde sürünsün, O kimse ki yanında benim adım anıldı da bana salat ve selam etmedi."

Onun için biz Müslümanlar her zaman ve her yerde Ona ihtiramla salat ve selama devam edelim.

17- İSTİĞFAR VE TEVBE

Allah'dan başka ilâh olmadığını bil ve kendi günahın, inanan erkeklerin ve inanan kadınların hünahı için Allah'dan mağfiret dile. Allah dönüp dolaşacağınız ve varıp duracağınız yeri bilir. (Muhammed:47/19)

Ayette, namaz, zikir ve diğer ibadetlerden önce Allah'dan başka ilâhlar silinecektir. Kişinin kendi günahları, erkek müminlerin ve kadın müminelerin günahları için istiğfar edilecek ve

mutlaka AllahTeâlâ'ya dönüleceği hiç akıldan çıkarılmayacaktır. Sonuç olarak ve ondan gidilecek hiçbir varış yeri olmadığı kesinen kabul edilmiş olacaktır.

Bu bilgiden sonra tevbe etme hususunda mümin mutlaka hazır olmalıdır. Cenabı Hak Maide suresinde "*Onlar hâlâ Allah'a tevbe edip O'na istiğfar etmiyorlar mı? Allah Ğafûrdur, Rahîmdir(17).*" buyurur ve tevbe ile istiğfar etmeyi daima ön pilanda tutma şuurunda olacaktır.

Burada Hûd suresinden üç ayet meali vereceğiz ve o ayetlerde de tevbe ile istiğfar hakkında Rahman ve Rahim Mevlâmızın biz kullarına uyarılarda bulunduğuna şahit olacağız.

Allah'dan başkasına kul olmayınız. Ben de O'ndan size gönderilmiş bir uyarıcı ve müjdeciyim. Ve Rabbinize istiğfar edesiniz, sonra O'na tevbe edesiniz ki, sizi belirlemiş olduğu bir süreye kadar ve her lütuf sahibine lütfetsin. Ve eğer yüz çevirisemiz, ben sizin için büyük bir günün azabından korkarım. (Hûd: 11/2, 3)

Hûd aleyhi s selam kavmine öğüt verdikten sonra onlara seslenerek şöyle hitap etti;

"Ey kavmim Rabbinizden istiğfar edin sonra O'na tevbe edin. Ona yönelin ki gökten üzerinize bol bol rahmet göndersin, kuvvetinize kuvvet katsın. Suç işleyerek Allah'dan yüz çevirmeyin." (Hûd:11/52)

Burada istiğfar edenlerin nelere nail olacakları dile getiriliyor ve kulların kendi lehlerine olacak iyilikleri takip etmeleri uyarısı yapılıyor.

Yine bu surede Hazreti Şuayb aleyhis selam kavmine birçok öğütlerde bulunuyor. Onlar itirazlarda bulunuyorlar. Sonunda Hazreti Şuayb aleyhis selam onları tevbe ve istiğfar etmeleri için ciddi uyarıda bulunuyor.

Rabbinizden istiğfarda bulunun ve tevbe edin! Doğrusu Rabbim Ğafûrdur, Vedûddur. (Hûd:11/90)

Bütün bunlara rağmen istiğfar ve tevbe etmeye layık olmayanlar için Rabimiz, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemi munafıklar hakkında uyardığı ayette şöyle buyurur;

Onlar için istiğfar etsen de etmesen de fark etmez. Allah onları mağfiret etmeyecektir. Çünkü Allah fasık bir kavmi hidayet etmez. (Münafikûn:63/6)

Buna rağmen muttakiler hakkında Cenabı Hak müjde niteliğinde beyanda bulunuyor.

O muttakiler bir kötülük yaptıkları ya da nefislerine zülmettikleri zaman, Allah'ı hatırlayarak hemen günahlarından dolayı istiğfar ederler. Günahları Allah'dan başka kim bağışlar? Ve onlar bile bile hatalarında ısrar etmezler. (Ali İmran:3/135)

Evet, akıllı, iyi niyetli, iradesini kullanan ve Rabbinin rızasını arayan müminlere ne mutlu!

Netice olarak zikir ibadetinde istiğfar ve tevbe çok önemlidirler. Yeter ki uygulayalım, faydasını görelim.

18- ŞÜKÜR

Şükür en ilginç ibadetlerden biridir. Cenabı Hak âdeta şart koşar. Bazı ibret alınması gereken öğütler verir ve sonra şükür şartını koşar.

Kendi içinizden, size ayetlerimizi okuyan, sizi tezkiye eden, size kitabı, hikmeti ve bilmediklerinizi öğreten bir peygamber gönderdik. Öyle ise beni zikredin ki, ben de sizi zikredeyim; bana şükredin, sakın nankörlük etmeyin. (Bakara:2/ 151,152)

Bu ayette de görüldüğü gibi şükür ibadetinin önemli ibadetlerden biri olduğu açıkça ifade ediliyor.

Lokman aleyhisselama Allah tarafından hikmet verilmişti. Bu hikmet çerçevesinde şükür ile şirk konu ediliyordu. Cenabı Hak bunu şöyle anlatıyor.

And olsun ki biz Lokmana, Allah'a şükret diye hikmet verdik. Kim şükrederse kendi için şükretmiş olur; kim de küfranda bulunursa, Allah Ganidir, Hamiddir.

Lokman oğluna öğüt vererek demişti ki: yavrum Allah'a ortak koşma. Çünkü Allah'a ortak koşmak büyük zûlumdur. (Lokman:31/ 12,13)

Ayette şirk ve şükür kelimeleri sanki karşılaştırılıyor gibi işleniyor. Bize şirkin ne denli affedilmez bir günah olduğunu ve

şükrün ne kadar önemli bir ibadet olduğunu telkin ediyor

19- DUA

Kur'an'ı Kerimde, hemen hemen birçok konuda olduğu gibi dua ile ilgili olarak da birçok ayet vardır. Dua çok mübarek ve çok muhteşem bir ibadettir. Bununla ilgili Rabbimz net bir ifade kullanır ve bütün kullarını uyarır.

De ki: eğer duanız olmasa idi, Rabbim ne değer verecekti? Size verdiğim haberleri yalanladınız, bu yüzden cezalandırılmanız hak oldu. (Furkan:25/77)

Elbette bu tür uyarılar oldukça manidardır. Bir nefesle bütün benliğinden kopan, hiçbir iddiası kalmayan, Allah'dan başka dayanacak güç bulamayan insan O Yüce güce güvenerek dua etmeli ve herşeyi O'ndan bekleyerek O'na dua etmeye özen göstermelidrir. Çünkü O öyle emrediyor.

"Rabbiniz buyurdu ki: Bana dua edin, duanızı kabul edeyim. Bana kulluk etme hususunda kibirlenenler perişan aşağılık olarak cehenneme gireceklerdir. (Mü'min: 40/60)

Rabbimiz duanın nasıl yapılacağını bize bildirip aksine tevessül etmeyi yasaklamıştır.

Rabbinize yalvararak ve gizlice dua edin, çünkü O ölçüyü kaçıranları sevmez.

Yeryüzü islah edildikten sonra fesat çıkarıp bozgunculuk yapmayın, korkarak ve derin beklentilerle umarak O'na dua edin. Gerçekten Allah'ın rahmeti ihsan makamında iyilik edenlere yakındır. (A'raf:7/ 55,56)

İnsin, cinnin Peygamberi Muhammed mustafa sallallahu aleyhi ve sellemin nice duası vardır ve O dua ederken Rabbinin emrettiği gibi dua ederdi. Onun dualarından düşmanları bile yararlanma alanına girerdi. En çarpıcı dualarında biri Taif seferinde Taiflilerin çirkin ve taşkın saldırıları karşısında yaptığı duası idi. "Ey Allah'ım kavmimi hidayet eyle! Çünkü onlar bilmiyorlar." Diyor ve onca kötülüklerine rağmen onlara beddua etmiyordu.

Dua önemli ve geniş bir konu bizi derinden ilgilendirmektedir.

Ancak doğrusunu yapmamız için bazı yanlışları tesbit etmemiz gereki günümüzde özellikle camide görevli hocalarırımız çok tutarsız dua yapıyorlar. Kimi, Âlim ve Habir Allah Teâlâ'ya bilgi verircesine bir şeyler anlatıyor, sonra arada bir dua sözcüklerini kullanıyor. Bu yanlışlığı yetmiyor gibi bir de peşinden "inşallah" diyerek çıkış yapıyor.

Üzülerek ifade etmem gerekiyor. Bir insanın ne kadar cahil olduğunu isbat etmesi için böyle bir ifade kullanması yeterlidir. Dahası "inşallahlı" dua etmesi (haşa) Allah ile dalga geçme manasına gelir.

Bu ifadeleri okurken yadırgayanlar olabilir. Amma unutmayalım ki, eğer Allah Teâlâ "Dua edin kabul edeyim" buyuruyorsa dua edenin tereddüt etmemesi gerekir. Tereddüt ediyorsa Allah Teâlâ'nın dediğini ya hiç anlamıyor ya da inanmıyor demektir. Her ikisi de sakıncalıdır. Tereddüt etmiyorsa "inşallah" demesine gerek yoktur. Birilerinin duayı meşiyyetullaha havale etmesi; Ya cahilliğinden, ya inançsızlığından, ya da körü körüne alışkanlığından kaynaklanır.

Dinde riyakârlığa ve hokkabazlığa hiç gerek yoktur. Böyle bir şeyi yapmak hiç kimseye artı bir değer kazandırmaz.

Bir başka yanlış varki bu da çok mahzurludur. Dua yapan insanın ölçü tanımayıp bağırarak dua etmesidir. Yukarıda geçen ayetlerden birinde "kısık sesle dua yapılması emredildikten sonra "Allah haddi aşanları sevmez" ifadesi ile kullarını uyarmaktadır.

O halde duahanın âvazı çıkabildiği kadar bağırarak dua yapması ve üstüne üstlük bir de hoparlörü sonuna kadar açması Allah Teâlâ'ya isyan ile beraber insanlara da zülmetmiş olur.

Kaldı ki Yaratan kulaklarımızın tasarımını yaparken doğal sesi duyup algılayacak ayarda hazırlamıştır. İnsanların da birbirene zulmetmesini kesin olarak yasaklamıştır.

20- ZİKİR İLE İLGİLİ RİVAYET EDİLEN HADİSİ ŞERİFLERDEN

Ebu Hureyre radiyellahu anhtan gelen bir rivayette Resulullah sallallahu aleyhi ve selem buyurdu:

Kulum beni kendisi için nasıl bilirse, ben ona öyleyim. Kulum beni ne zaman zikrederse, ben onunla beraberim.

Ebu Hureyre radiyellahu anhtan gelen bir rivayette ise Resulullah sallallahu aleyhi ve selem buyurdu:

Bir kısım melek ortalıkta dolaşırlar ve zikir edenleri ararlar. Onları bulunca birbirlerini oraya çağırırlar. Bunları Allah Teâlâ'ya haber vermek için kanat çırparlar. Allah Teâlâ sorar: Kullarım ne diyorlar?

Melekler: Yâ Rabbenâ seni tesbîh ediyorlar, seni tekbir ile zikrediyorlar, sana hamd ediyorlar, seni ta'zim ederek övüyorlar.

Bundan sonra Allah Teâlâ; kullarım benden ne istiyorlar diye sorar. Melekler uzunca bir hadiste istekleri sunarlar ve cevaplarını alırlar.

Ebu Musâ radiyellahu anhın bir rivayetinde: İçinde: Allah Teâlâ'nın zikredilmediği ev ölüye benzer, Allah Teâlâ'nın zikredildiği ev ise hayat gibidir.

Ebu Hureyre radiyellahu anhtan gelen bir rivayette: Kim günde yüz defa:

"Lâ ilâhe illellahu vahdehu lâ şerike lehu lehul mülkü velhulhamdü vehuve ala külli şeyin kadir" okursa on köle azat etmiş sevabı yazılır, ona yüz sevap yazılır, ona o gün akşama kadar şeytandan korunma zırhı giydirilir.

Sahihi Müslim ve Tirmizide ki rivayette her kim on defa: "Lâ ilâhe illellahu vahdehu lâ şerike lehu, lehul mülkü ve lehulhamdü yuhyî ve yumît vehuve alâ külli şeyin kadir" derse İsmail zürriyetin dört köle azat etmiş olur.

Ebu Hureyre radiyellahu anhtan gelen bir başka rivayette: Allah azze ve celle'yi zikretmeye oturan topluluğun etrafını melekler kuşatır, onları rahmet sarar, onların üzerine sekine iner ve Allah Teâlâ da onları kendi katında olanlara zikreder.

Yine Ebu Hureyre radiyellahu anhtan, O da Resulullah sallallahu aleyhi ve selemden. Buyurdu ki;

Müferridûn yarışı başarı ile tamamladı. Sahabî; Müferridûn kimdir, yâ Resulullah diye sordu. Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem: onlar Allah'ı çok zikreden erkekler ve kadınlardır, buyur-

du.

Enes radiyellahu anhdan, o da Resulullah sallallahu aleyhi ve sellemden. Buyurdu ki: cennet bahçesine uğradığınızda oraya yağmur gibi inin.

Sahabî; cennet bahçesi nedir yâ Resulullah diye sordu. Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem o zikir halkasıdır, dedi.

"İki kelime vardır ki, lisanda hafiftir, söylenişi kolaydır, mizanda ağır ve sevabı çoktur. O da:

Subhanellahi ve bihamdihi, subhanellahil' âzîm.

Bir başka hadisi şerifte:

"Yemeğinizi, Allah'ı zikir ederek ve üzerine namaz kılarak hazmediniz." buyurulmaktadır.

Sonuç olarak:

Ey Rabbimiz! İlmimizi ziyade eyle, amelimizi salih eyle, evladü iyalimizi hayırlı eyle, bizleri kendine kul eyle!

Zakirin zümresine ilhak eyle!

Amin Velhamdulillahı Rabillâlemin!

KORKU

Korku, insan hatta tüm insanlık için başlı başına kaygılarla dolu çözümü zor bir problem ve genellikle psikolojik bir hastalıktır. Hem kalbi zafiyete sürükleyen çok fonksiyonlu bir virüstür.

İnsanda birçok psikolojik özellik yanında psikasteni teşhisi ile yorumlanabilecek duygular vardır.

Korku, insanın benliğine programlanmış ilginç bir duygudur. Yerinde, zamanında ve önemine uygun olarak uygulandığında değer ifade eder. Asıl gereğinden ayrı yerlerde uygulandığında hastalık halinde tezahür eder.

Korkunun, yerine ve zamanına uygun olmayan çıkışı, hastalık niteliğindedir. Korku hastalığının çeşitli türleri vardır. Bu durumlarda korku, her insanda farklı nitelikte ve farklı tarzda kendini gösterir.

Korku, iyi ya da kötü, faydalı ya da zararlı oluşu itibariyle incelemeye değer ilginç duygulardan biridir. Korku, yararlı bir kavram olduğu kadar da zararı çok olan patolojik bir olaydır.

Zararlı korku, bazen bir fırtına, bazen bir kasırga olur ve bazen de en yüksek şiddette bir deprem etkisi yapar. Değerleri, dayanakları ve sistemleri yıkar altüst eder.

Korku hastalığının alanları çok geniş ortamlarda oluşur ve çeşitleri, nice bireyleri ve gereğinde toplum katmanlarından kimilerini ve hatta güçlü devletleri bile sarıp etkisi altına alır. Korku hastalığı bireyden topluma varıncaya kadar nice değeri tahrip eder ve korkunç yıkıcı etkisi ile insanın psikolojik dinamiklerini alır sarsar ve tahrip eder.

Kişilerde başlayan korku hastalığı, kişiyi paranoya, nevroz, şizofren ve benzeri hastalıklara maruz bırakır.

Kur'an'ı Kerimde çok yönlü işlenen korku, medeniyetleri tahrip edecek ve devletleri yıkabilecek psikolojik negatif güç

niteliğindedir. Bu müzmin derde düşenin kolay kolay kurtuluşu olmaz.

Kur'an'ı Kerimde zikredilen korku çeşitleri insanı hayrete düşürecek niteliktedir. Burada bunların isimlerini kaydetmekle yetinip korkudan kurtuluş reçeteyi sunacağız.

Kur'an dilinde korku ile ilgili bazı kavramlar vardır.

Takvâ, Havf, Haşyet, Vecel, Ru'b, Rev', Feze' ve **Rehbe** gibi kelimeler korku anlamında kullanılmaktadır.

Allah Teâlâ'dan gelen "hidayet" düzenini kabul edenlere,

Her işi ve her şeyi yaparken ve her halde bulunurken Allah Teâlâ'yı görme bilincinde olanlara, Yani "ihsan" makamında kendini başka güçlere değil yalnızca Rabbine teslim edenlere,

Malını Allah Teâlâ yolunda infak etmek ve peşinden de infak edilenlerin başına kakmayanlara, gönül kırmayanlara,

Mal ve paraları tanrılaştırmayıp gece gündüz, gizli ve aşikâr Allah Teâlâ yolunda infak etmeye devam eden ve bundan aslâ caymadan yürütenlere,

Allah Teâlâ'ya ve O'nun tüm buyruklarına iman edip "amel-i salihi" "marka" niteliğinde yapan, namazı dosdoğru kılan ve zekâtı verenlere,

Allah Teâlâ'nın âyetlerini anlatan Peygamberlerin gelişi karşısında hallerini ve hayatlarını düzeltenlere,

Bunun karşısında inanarak her şeylerini Kur'an'a uyarlayan ve yaşayan bizzat kendileri yaşayışları ile hayatlarını düzenleyenlere,

Allah Teâlâ'yı görmezlikten gelmeyip net doğrulara sarılıp doğru ve dürüst bir hayat sistemi yaşayanlara,

Rabbimiz Allah'tır" deyip sonra da dosdoğru olanlara Allah korkusundan başka korku yoktur.

Bu açıklamadan sonra Rahmanî uyarılar daha dikkat çekmeye devam eder ve mümini dipdiri ve dimdik canlandırır.

"Gevşemeyin, üzülmeyin en üstün sizsiniz, eğer gerçekten müminler iseniz." (Al-i İmran:3/139)

Dünya müslümanlarının işlerini planlayıp düzenleyen bir

"lider kadroyu" kurma emrine ihtiyaç hissedip gerçekleştirmeye çalışanlara Büyük sorumluluk düşmektedir.

Müslümanların özellikle korku illetinden kurtulmaları bu ve benzeri ilâhî ilkeleri gerçekleştirmelerine bağlıdır. İlâhî ilkelerin en çok bağlayıcı olanlarından biri de şudur:

"Ey müminler! Allah'a itaat edin. Resûlullah'a itaat edin ve sizden olan ulu'l-emre de itaat edin. Her hangi bir hususta anlaşmazlığa girdiğinizde Allah'a ve ahiret gününe inanıyorsanız onu (çözüm için) Allah'a ve Resûlüne iletin, Bu daha hayırlı sonuç itibarı ile daha güzeldir." (Nisâ:4/59)

Hazreti İbrahim'in kavmi onunla tartışmaya girişti. O onlara dedi ki: "beni hidayete erdirmişken Allah hakkında benimle tartışıyor musunuz? Ben sizin O'na ortak koştuğunuz şeylerden "korkmam". Ancak Rabbimin dilediği olur! Rabbim bilgice her şeyi kuşatmıştır. Hâlâ öğüt almıyor musunuz?

Hem siz, Allah'ın size, tanrı oldukları hakkında hiçbir delil indirmediği şeyleri, O'na ortak koşmaktan korkmuyorsunuz da ben nasıl sizin O'na ortak koştuğunuz putlardan korkarım? Şimdi biliyorsanız söyleyin, iki topluluktan hangisi güvende olmağa daha layıktır?" (En'am:6 /15,80,81)

Mübarek ve mücellâ Peygamber Efendimizi, gûyâ sıkıştırmaya ve yanıltmaya yeltenen müşrikler, zaman zaman anormal ve saçma tekliflerde bulunurlardı. Onlara karşı Resûlullah'ın nasıl tavır takınmasını da yine kâinat mülkünün Sahibi öğütlerdi.

"Onlara açık açık âyetlerimiz okunduğu zaman, bizimle karşılaşmayı ummayanlar: "Bundan başka bir Kur'an getir veya bunu değiştir." derler. De ki: "Onu kendi tarafımdan değiştiremem. Ben sadece bana vahyolunana uyarım. Şayet ben Rabbime karşı gelirsem, büyük bir günün azabından karkarım." (Yûnus Sûresi:10/15)

Bu kalitede olması gereken müslümanlar, Kur'an'ın tüm ilkelerine ödünsüz uyma zorundadırlar. Böyle olmadığı takdirde şeytanla yaklaşma tehlikesi belirir.

"Şeytan onları sarıp kuşatmıştır, onlara Allah'ın zikrini unutturmuştur. Onlar şeytanın taraftarlarıdır. Şeytanın taraftarları hüs-

rana uğrayanlardır." (Mücadele: 58/19)

Bu sayede şeytan işi ileri götürmeye yönelir.

"O şeytan sizi kendi dostlarından korkutuyor. Siz onlardan korkmayın, ben (Rabbiniz)den korkun eğer müminler iseniz." (Âli İmran:3/175)

Şeytanın insanları korkutma tekniğini kitabında şifrelemiş olan Allah Teala, onu böylece deşifre etmektedir:

Bozguncu şeytanın ifsada zorladığı insan kalbi, dünya hayatı ve ebedî hayat için vazgeçilmez bir önem taşımaktadır.

Resûlü Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem ise konu ile ilgili ilginç ve önemli bir bilgi verir;

"İnsan vücudunda bir et parçası vardır. O düzelirse bütün vücut düzelir. O bozulursa bütün vücut bozulur. Dikkat edin, o kalptir."

Kalbin düzelmesi ise, hikmet seviyesinde bilgiye, hak çerçevesinde takvâya, irfan seviyesinde ibadete, gönül ikliminde dil ile beraber kalbî zikre bağlıdır.

Bunun için iman zaafından, atalet hastalığından, bireysellik ve bencillik illetinden, cehalet bataklığından, tefrika girdabından ve korku zilletinden, kurtulup sonsuz merhamet sahibi Rahman ve Rahim olan Allah Teâlâ'ya inanmaları, tevhit sisteminde buluşmaları ve O'na kullukta karar kılmaları gereklidir.

Korku konusunun en ilginç değerlendirmesini, putperest babaya ve zâlim bir hükümdara karşı iman mücadelesini mantık zemini üzerinde yürüten Hazreti İbrahim aleyhi's selamın duruşunu tablolaştırmak gerekir.

Kur'an'ın kimi hükümlerini kabul edip, diğerlerini kabul etmeme bahtsızlığına düşmeyenler,

İslâm ile hiç ayar tutmayacak ithal sistemleri birbirine karıştırma basiretsizliğine mahküm olmayanlar,

Mümin ve muvahhid olanlar, Kur'an'ın tümünü ile beraber Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin örnek hayatını esas alırlar. Bunlar "hak önderlere, Allah adına itaat edenler. Kur'an'ı tümü ile kabul ederek gereklerini te'vilsiz ve tavizsiz yaşayıp ya-

şatırlar. Kur'an'ı Kerimi ve sünnet- seniyyeyi canından aziz bilip sımsıkı sarılırlar.

İşte bunlar korkak'lığa maruz kalmaz ve böylesi bir illete mahküm olmazlar. Ve de bu aşağılık hastalığından kurtulup şifa bulurlar. Ancak bunun ağır bir şartı vardır.

"Öyleyse Emr olunduğun gibi doğru ol; seninle beraber tevbe edenler de doğru olsunlar, azgınlık yapmayınız! Zira O, yaptıklarınızı görmektedir.

Zulmedenlere güvenip dayanmayın; sonra size cehennem ateşi dokunur. Sizin Allah'tan başka dostlarınız yoktur. Sonra yardım edilmezsiniz! (Hûd:11/112, 113)

Buraya kadar zikredilenler, korku illetinin kesin tedavi ve şifa dolu ilaçlarıdır.

Konunun özeti şu iki beyanda derç edilmiş olarak, gözlerimiz önünde tablolaşmaktadır:

"İşte suçluları biz böyle cezalandırırız" (A'raf:7/40)

"Sonra resûllerimizi ve müminleri huzurlu kurtuluşa erdiririz. Ey Resûlüm, aynı şekilde üzerimize bir hak olarak, müminleri de huzurlu kurtuluşa erdireceğiz" (Yûnus:10/103)

Rabbimiz! Engin ve sonsuz rahmetin ile bizi korkak bahtsızlardan eyleme, cesur ve yürekli kullarından olmayı nasip eyle!

Şimdi burada, Asır sûresi ile konuyu taçlandırıp kapatalım.

"Asra yemin ederim ki, insan, zarar ve ziyan içindedir. Bundan ancak iman edip salih amel işleyenler, hakkı tavsiyeleşenler ve sabrı tavsiyeleşenler müstesnadır."

Selam olsun Kur'an'ın uyarı ve ilkelerine uyan korkusuz yüreklere!

Hem şeytana alet olmadan Tevhid sistemiyle bütünleşenlere,

Ve hem bu nitelikte gelmekte olan yürekli genç nesillere!

SONUÇ:

1- Şirkten arınıp Allah'ın vahdaniyetine ve ahirete kesin inanan,

2- Nefis ve tefrika tanrılarından arınıp, i'tisamı billahi kalbine sindiren,

3- Yalnızca müslüman olarak ölmeyi hedefleyen,

4- Mümin olmayı ve gereklerini yerine getirmede tereddüt etmeyen,

5- Takva'nın gereklerini bihakkin yapan,

6- Tağutu bütün etkinlikleri ile tanıyıp terk ederek yalnızca Allah Teâlâ'ya dönüp teslim olan her kes korku illetinden şifa bulur.

Biz dünyalılar, evren diye algıladığımız âlemi sonsuz zannediyoruz. Oysa bu âlem esasında sonsuzlukta dolaşan başka bir âlemdir.

Bu âlem yedi kat ve küresel olarak dizayin edilmiştir. Biz bu yedi katın çekirdeğindeyiz.

Dünya bu âlemin içinde güneş sistemi ortamında dolaşan çok küçük bir gezegendir. Bu gezegende kısa sürede varlığını sürdüren çok garip birileri insandır. O, her şeyı düşünür, her şeye hükmetmeye kalkışır.

Ancak bedenine girip kendisini hasta eden bir mikroba engel olacak güç bulamayan ve irade kullanıp onu engelleyemeyen çaresizin biridir.

Eceli gelince ölmemek için direnemez. Bir anda her şeyini bırakır ve onun için bilinmezlerin arasına dalar gider.

Aslında kendini sorgulaması gerekir;

Sonsuz bilinmez geçmişden geldin, sonuz bilinmez belirsizliklere gömülüp gideceksin. Niçin bu bilinmezler arasında kendine bir kılavuz edinmezsin?

Küçücük bir alet alırsın, kullanma kılavuzu olmadan kabul etmezsin. Sen ondan çok değerli ve önemlisin, niçin kendine değer vermezsin?

Geçmişin sonsuz, geleceğin sonsuz ve çevren sonsuz, sen ise kılavuzsuzsun, ruhun bilinmez, aklın tanınmaz, kalbin anlaşılmaz, duyguların engellenmez, sen nesin? Niçin kılavuzsuzsun?

Öyleyse aklını gerçeklere ayarla, kalbini iyiliğe uyarla, kendini sonsuza dek mutlu olmaya hazırla!

Etkin ve yeterli kılavuz uzak değildir. O sana çok yakındır!

Yeterki sen Onu kabul et, güvenle yoluna devam et.

